

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 38. 07

INKUNABUŁY

*Michaelis
de
Hungaria
Sermones.
Argent.
1494.*

TW

2700

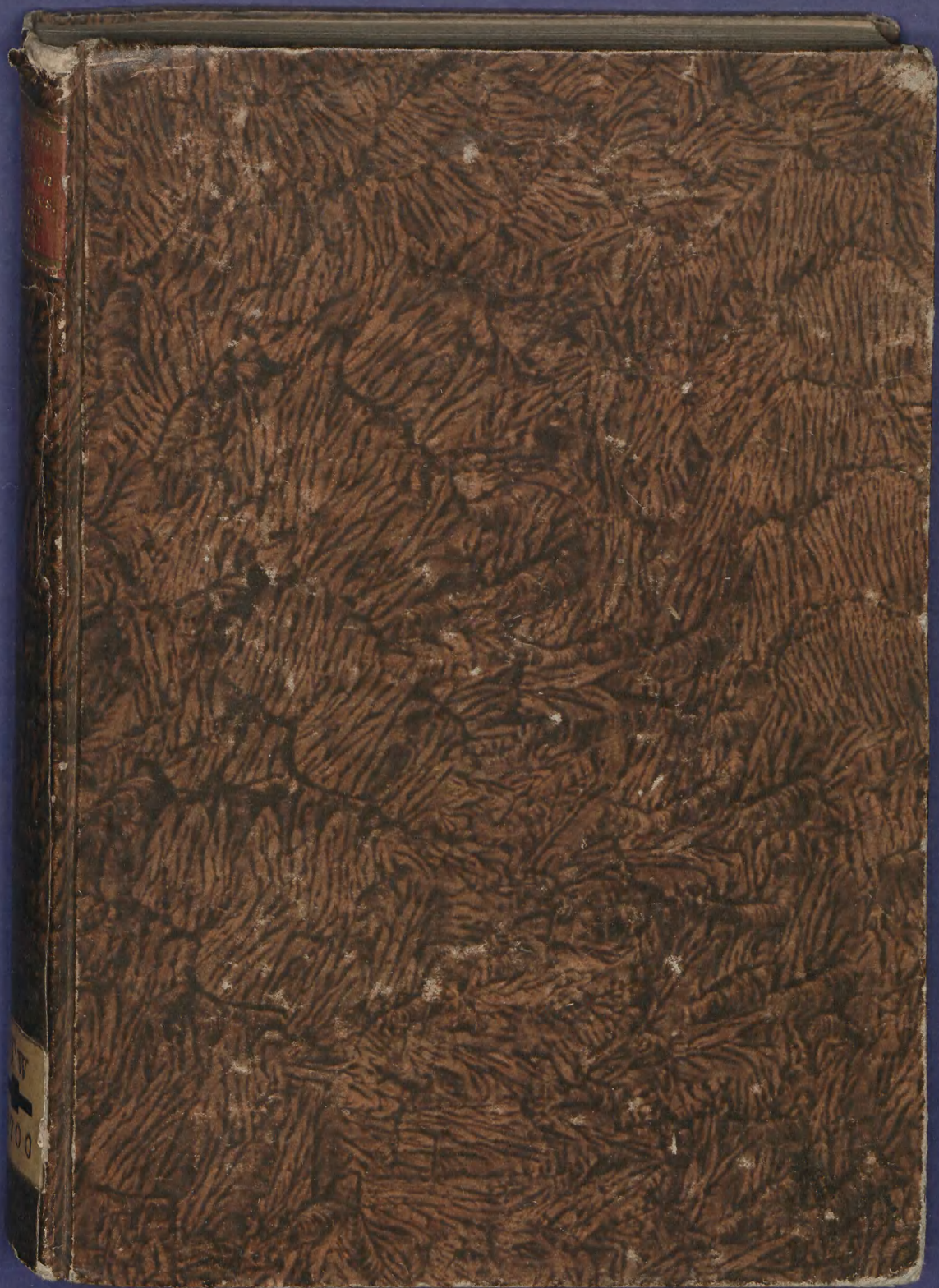
Plinius querere solet:
Nullum tam malum esse hominum, qui non
in aliqua parte prosit. 2c. f.

**Sermones Michaelis de
Hungaria predicabiles per
totum annum licet breues.**

Hain 9040.
Liber inter dubios relatus a
Panz. l. p. 52. n. 265.

Successionis iure prosit hunc librum
jam Helgæ Pastor Johannes Millies:
no 3025.

S. Crellii
~~libri Cassiani~~
Basilii 1509. p. m.
iusto pretio emt. Jo. Crellii
in octob.

10

42913

Foullotte mit

Dr. 1364

Druck

KAISER

ROSEN

Geschenk der Königlichen Bibliothek
zu Berlin. 1898. 1899.

E. D. d. j.

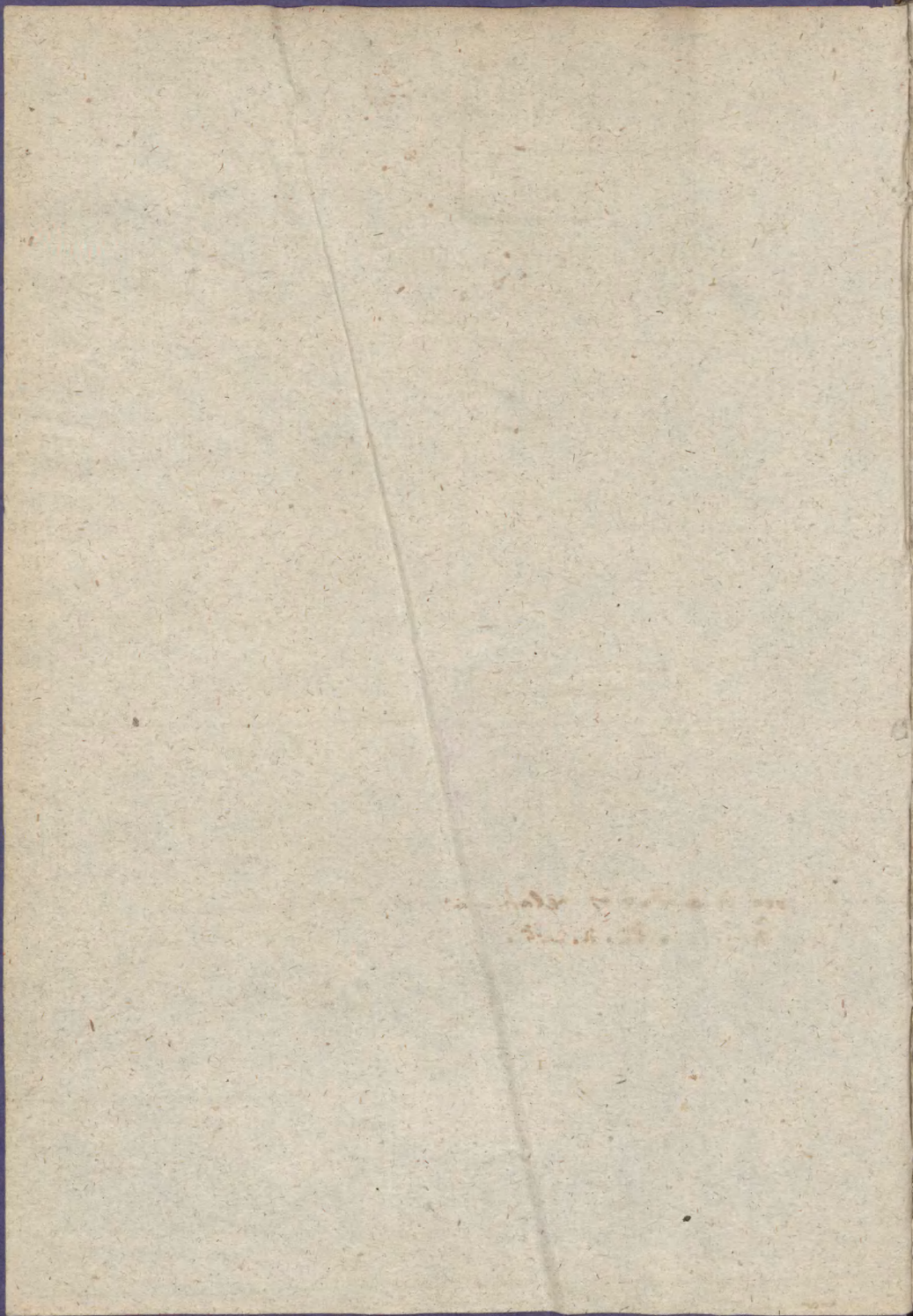
1898

Argentine 149H

H*9049

IW
2700

120 4285 (s)

Plurimis delectare solet:
Nullum tam malum esse hominum, qui non
in aliqua parte prosit. 2c.

Sermones Michaelis de
Hungaria predicabiles per
totum annum licet breues.

Hain 904A.
Liber inter dubios relatus a
Paaz. l. p. 52. n. 265.

S. Crellii

Successionis iure proficit hunc librum
jam Helgoae Pastor Johannes Millies.

an 1685.

~~ex libris Cassanis~~
Augustiniani, q. me a vi
dusa Basilii 1685. p. m.
iusto pretio emit. Jo. Crellii
in octob.

Ine. 38

Lectia, sermone, x. **H.** Item sermone, xj. **F**
a **A**cciditio mercis, sermone, x. **H**
Aduitoriu triplex contra tres hostes nostros, f. x. **J**
Aduitoriu triplex contra triplicem hostem bovis, ser. vij. **L**
Aduorari debet xps tripliciter, ser. liij. **J**
Aduorations due sunt species. **I**bidem
Aduentus christi est triplex: sermone, x. **A**
Aduentus christi fuit prophetatus, figuratus. z mirabiliter ostensus, sermone, x. **S**
Aduentus xpi fuerunt cause diuerse, ser. x. **D**
Aduentus xpi q̄s humilis fuit, ser. x. **E**
Aduerſitatis mundane inordinatus timor impedit sequi xpm, sermone pmo. **L**
Adulatio, sermone, vij. **L**
Adulatio fit tribus modis, sermone, xij. **B**
Amare mulieres nolebat quidam imperator propt tres causas, sermone, ix. **E**
Amatores victorū suis amicis sunt similes demonibus: sermone, ix. **B**
Amatores inimicorū dicuntur filij dei, ser. liij. **D**
Ambulare debemus tripliciter, ser. xij. **A**
Ambulanti caute tria sunt necessaria. **I**bidem.
Ambulandum est honeste tripliciter, ser. xij. **B**
Ambulandū est ad deum triplici via, ser. xij. **D**
Amicicia ficta que est, sermone, x. **K**
Amicicia vera que est, sermone, x. **L**
Amiciciam impediunt diuſie, **I**bidem
Amicicia triplex quomodo, nota, sermone, x. **H**
Amicicia quando est dissoluenda, **I**bidem
Amicicia vera non potest esse nisi inter virtuosos, f. x. **D**
Amicicia falsa est q̄ comodū attēdit z nō amorē, ser. x. **P.**

Amicus est qui omni tempore diligit. ser. r. D
Amicitia impedunt duo genera hominum. ser. r. D
Amor inordinatus prosperitatis impedit sequi christum. ser. j. I
Amor diuersimode ostenditur. ser. ix. F
Amor dei omnia sustinet. ser. r. B
Amor duplex fuit in christo. ser. ix. F
Amor christi circa nos Ibidem
Amor fidelis quis est. ser. r. P
Amor carnal voluptatis amorem dei extinguit. ser. r. D
Amor fictus quis est Ibidem
Angeli dei assistunt cuiuslibet homini. ser. vii. E
Angelus bonus quando loquitur homini ibidem
Angelus quare non incarnatus nec aliquis sanctus. ser. xi. A
Anima tota quando diligimus deum. ser. r. A
Anima nostra figuratur per filiam cuiusdam imperatoris. ser. xi. D
Ani in purgatorio existentes de pena liberantur tripliciter. ser. viii. B
Anime humane est triplex mors. ser. viii. I
Antichristus armabitur quadrupliciter. ser. xi. B
Et nota ibi de fraudibus eius
Apostoli erant vocati trina vocatione. ser. v. D
Aqua quare exiit a latere christi post sanguinem. ser. ix. D
Archangelo Michaeli quattuor ueniunt. ser. vii. D
Armatura dei. ser. vii. B
Avaricia. sermone. v. F Item ser. r. J.
Avariciam et inuidiam quidam sequuntur citius quam pau-
pertatem propter duas causas. ser. pmo. I
Avariciam quidam diligunt. ser. r. L
Avaricie quidam seruiunt. ser. vi. J
Avaricie spina tripliciter pungit. ser. xii. L
Auari febricitantibus assimilantur. ser. xii. L
Auari dicuntur serui infideles. ser. vi. L

Auarus cōparatur mercurio. ser. xij. E

Auarus cōparatur talpæ. ser. xij. D

Eata virgo sensit dolorem passionis xp̄i. ser. ix. E

b Benedicti habet triplex gaudium. ser. xi. A

Beneficia nature et gratie. ser. v. J

Beneficium dei triplex. sermone. x. F

Aritas et iusticia est causa victorie

c Sine caritate nō placet p̄dicator deo. f. vij. A

Sine charitate cetera habent frustra. f. vij. B

Caritas omnia sustinet. sermone. vij. B

Caritas tincture in panno assimilatur. ibidem

Caritas erga proximum in tribus consistit. ser. xij. S

De caritate. sermone. xij. BJKH

Caritatem impediunt duo genera hominum. f. vij. Q

Castigatio filiorum qualis debet esse. ser. liij. F

Castitas. sermone. xij. D

Castitatem et mundiciam sequuntur viri sancti. sermone primo. F

Causas quattuor damnationis xp̄i obijciebant iudei que omnes fuerunt false. ser. ix. B

Cautela in mercimonijs. sermone. j. D

Certamen triplex. sermone. vij. E

Libus damnatorum dicitur mors. ser. viij. A

Clementissimus est xp̄s ostenditur multipliciter. f. liij. I

Cogitationes immunde sunt abijcende. ser. xij. D

Confessio oris fuit instituta. sermone. j. D

De confessione. sermone. xij. D

Confessionem impediunt duo. sermone. xij. P

Confiteri potest quis alteri quā proprio sacerdoti triplici causa. sermone primo. D

Confiteri tenetur homo peccata sua. ser. xi. K

Consilium datū dicitur habere tres cōditōes. ser. liij. C
Consiliū sanum nunq̄ dabitur duo genera hoīm. ser. liij. D
De consilio. sermone. xij. k.
Consolatio desolatoꝝ. ser. xij. J
Consolatur nos x̄ps in aduersis. ser. xij. B
Consortium maloꝝ est vitrandum. ser. xij. AB
Consuetudo peccandi ligat peccatorem ne peniteat. sermo
mone. xij. B
Contrictio quid est. ser. xij. J
De contritione bene nota. ser. xij. A
Cor durum reprehenditur. ser. x. J
Corde toto quando diligimus deum. ser. x. A
Creationis beneficiū. ser. xij. F
Crucem quare non potuit x̄ps portare in passione cum
fuerit omnipotens. ser. ix. E
Crucis virtus. Ibidem
Cruelitas. ser. liij. D. Itē ser. xij. D. Itē ser. liij. D
Cupiditas. ser. xij. E
Cupidus mercurio assimilatur. Ibidem.
Cupidus calpe assimilatur. ser. xij. D
Annuntiationis christi quattuor causas obijcebant
d. iudei. sermone. ix. B
Damnatoꝝ cibus est mors. Ibidem
Desperatio contra illam. ser. xij. B
Detractiones ⁊ dolos quidam diligunt. ser. x. C
Deus stat cuz peccatoribus et contra illos multipliciter
sermone. vij. B
Diabolus nititur destruere sermonem domini ⁊ ad diuersa
sa peccata inducere. ser. liij. B
Diabolum quidam sumit per sup̄biam. ser. vij. k.
Diabolo seruientes multipliciter anxiantur. Ibidem.

Dignitatibus nō sunt nimis eleuādi paupes, f. vj, F
 Dillectio xpī q̄ multis est necessaria, ser. x, Z
 Dilectionem impediūt duo genera hominum, ser. x, Q
 Diligere debemus deum z proximum, ser. x, A
 Diligere deum ex toto corde z tota anima tua q̄d ē ibidē
 Diligere deum ex tota mente quid est, ser. vii, B
 Diligere deum quilibet potest Ibidem
 Diligere deum est mandata eius seruare, ser. x, D
 Diligere deum tria nos mouent, ser. x, F
 Diligendus est deus tripliciter sup omnia, ser. x, A
 Diligendus est proximus tripliciter, ser. x, K
 Diligunt quidam detractiones, sermone, x, L
 Diligunt quidam auariciam Ibidem
 Diligunt quidam gulam z ebrietatem Ibidem
 Discordia z dissensio est causa destructionis regnorum z
 ciuitatum, ser. x, F
 Diuersorū in quo xps fuit natus quid est, ser. xj, E
 Diuitias nimis amantes sebractantibus similes sunt, s̄
 mone primo, B
 Diuitias debet dimittere qui vult sequi xpm, Nota ex
 emplum de vlcere, Ibidem.
 Diuitias quidam nimis amant, ser. x, J
 Diuitie dicuntur sp̄ne, ser. xij, L
 De diuitijs nota, sermone, v, B
 Diuitijs quidam seruiunt, ser. vj, J
 Diuitis nomen quare non ponitur in euangelio sicut no
 men paupis, ser. v, B Et nota ibidem quare di
 ues petiit guttam aque z cruciatus fuit in lingua
 Docere debemus indoctos, ser. xij, J
 Dolor passionis xpī qualis fuit, ser. ix, E
 Dolorē ap̄tionis lateris xpī sensit brā virgo, Ibidem.

Dolus in mercimonijs. ser. j. E
Dominatio vera qualis est. ser. liij. B
Dominoꝝ temporalium conditiones. liij. ser. B.
Domino temporalia tria conueniunt. ser. liij. A
Dominoꝝ consultores debent habere tres conditiones. ser. liij. L
Dñs Iesus xp̄s dicitur verus dñs tripliciter. ser. liij. A
Dñs potentissimus est xp̄s et ideo timendus est. Ibidem.
Dñs Iesus xp̄s sapientissimus est tripliciter. ser. liij. B
Dona tria confert deus hominibus. ser. viij. B
Dormiens in peccato assimilatur Petro dormienti in carcere vincito. sermone. xij. A
Dulia quid est. ser. liij. A
Duricia cordis reprehenditur. ser. x. J
e Bizetatem et gulam quidam dissunt. ser. x. E
Ecclesie suffragia quibusdam defunctis profunt sermone. viij. k
Executores mali dicuntur proditores defunctis et etiam excommunicati. ser. viij. J
Exequiarum pompe an iuuant vel valeant defunctis sermone. viij. B
Excusant se multi ne veniant ad vitam virtuosam et hoc tripliciter. sermone. v. F
f Fidelitas seruoꝝ ostendit. ser. vi. L
Fidelitas seruoꝝ probatur. ser. vi. E
Fides est semita ducens ad celum. ser. j. P
Fides est armatura contra temptationes diaboli. viij. B
Fides vera est confusio demonum. ser. viij. E
Fidem socratis nota ibidem
Fides habet multos effectus Ibidem
Fide firmiter permanentes sunt filij dei. ser. liij. A
Fides facit deuenire ad caritatem. ser. x. B

Fides sine caritate non prodest. Ibidem
Filiatio est triplex. ser. liij. A
Filij dei in quattuor genera hoim distinguunt. Ibidem,
Filij dei sunt q̄ temporatōibz dyaboli resistūt. ser. liij. E
Filij dei sunt q̄ in fide firmiter pmanent. ser. liij. A
Filij dei dicunt inimicōz amatores. ser. liij. D
Filij dei quō cognoscunt a filijs dyaboli. Ibidem
Filij dei sunt discordantū pacificatores. ser. liij. E
Filij quomodo debent a parentibus informari et castiga-
ri. sermone. liij. F.
Filij debent obedire parentibus. Ibidem
Filij tenentur parentibus in necessitatibus subuenire. F
mone. liij. Lh
Filij quidam ingrati sunt parentibus. Ibidem
Filij quidam supbi sunt z inuidi. ser. liij. J
Filius dei summe dilexit pacem z ideo in tpe pacis nat⁹
fuit. sermone. liij. E
Filius in diuinis quare fuit solus incarnat⁹. ser. xj. D
Finis noster quare nos latet. ser. viij. E
Fortitudo. ser. xij. J
Ad fortitudinem habendā trāa requirunt. Ibidem
Fraternitas. ser. ij. B
Fraus in mercimonijs. ser. j. D
Furtum. ser. j. D
 Audium habent sancti siue beati. sermone. xj. A.
 Gloria vana. ser. ij. F
 Gratiam dei repellūt. ser. v. B
Gubernationis beneficium. ser. x. F
Gulam z ebrietatem quidam diligunt. ser. x. E
 Eresis quid est. sermone. x. B
 Homo pducitur quattuor modis. ser. xj. E

Homīnem cur deus fecit peccabilem. ser. liij. J
Honorari debent soli virtuosī. ser. liij. K
Honorantur ambitiosi et viciosi et virtuosī despiciuntur.

Et nota narrationem

Honoratur xps corde ore ope. nota qm̄. ser. liij. J K

Hora mortis timenda est. ser. viij. F

Hospitalitas. ser. xij. B

Honoris et virtutis fuerūt duo templa. ser. iij. K

Hūllant se xps tripliciter et sic nos dēm? hūllari. f. ij. D

Humilis refutat et fugit honores et dignitates. f. ij. E

Humilis exaltatur. f. ij. B

Humilitas duplex. f. ij. A

Humilitas quid est ibidem. et hūllitas ea q̄ est. ibidem. B

Humilitatem tria inducunt ibidem. B

Humilitatis imago. f. ij. L

Humilitas sublimat hominē et collocat i celo. f. ij. A

Humilitas palme comparatur. f. ij. I

Humilitatis fructus quattuor sunt ibidem

Acens dsu in mortali peccato incidit in multas i
firmitates. nota exemplū. f. xij. D

Ignobiles et pauperes non sunt nimis eleuandi

ad dignitates. f. vj. F

Imago humilitatis. f. ij. L

Incarnatio christi fuit nobis vtilissima. f. liij. L

Incarnatio triplex quomodo. f. xj. A

Incarnatiōis q̄re tam dū distulit deus. f. xj. L

Incarnatiōis xpi diuerse fuerunt cause. f. xj. D

Incarnari quare voluit xps. f. liij. A

Incarnari quare distulit xps tam dsu ibidem. B

Incarnari quomodo potuit vna p̄sona et non alia. sermo
ne. vndecimo. B

Incarnat⁹ quare magis fuit fili⁹ q̄ pater v^l spū^s sanctus
diuerse rationes ibidem.
Incarnat⁹ quare non fuit angelus nec alius sanctus
sermone. xj. A.
Inferni pene. ser. vj. k. ser. viij. A. z ser. xj. A
Infideles serui qui sunt. ser. vj. L.
Informatio filioz qualis debet esse. ser. iij. F.
Ingratitudo filioz parentibz. ser. iij. B.
Ingratitudo reprehendit. ser. x. D.
Inimicorū amatores dicunt filij dei. ser. iij. D.
Inuidia. ser. xj. Item ser. xij. E.
Inuidie narratio. ser. xij. E.
Inuidi amicitia z dilectionem impediūt. ser. x. J.
Inuidi sunt ceci. ser. xij. E.
Inuidus comparat moti Erbne. ibidem.
Ipocritus ser. j. A. Item ser. xij. F.
Ira sermone. x. D.
Iracundi impediunt dilectionē z amicitia ibidem.
Iracundoz tria sunt genera ibidem.
Iudicium finale. ser. xj. A.
Iuramentum in quibz est phibitū. ser. j. L.
De iuramentis nota ser. iij. J.
Ius duplex hz christus ad celū. ser. viij. F.
Iusticia sermone. xj. A.
Aborandū ē interdū z labor imitandus. ser. xij. F.
Labor quid est. ser. iij. J.
Latus xp̄i quare apertum fuit post mortem xp̄i. et
quis sensit dolorem apertionis. ser. ix. L.
Libido z quare ppter libidinez cū sit breuis puniunt pec
catores eternaliter. ser. v. B.
Limbus patrum quid est. ser. xj. D.

Luxuriam sequuntur quidam, sermone, j. E
Luxuria quod tollit ab homine, nota ibidem
Luxuria amorem dei extinguit, ser. p. D
Luxuria assimilatur tenebris, ibidem
Luxuria coinquinat, ser. r. E
Luxurie quidam serunt, ser. vj. H
 Alorum consortium est vitandum, sermone, xij. A
 Michael archangelo quatuor ueniunt, ser. viij. D
 Ministri ecclesie debent esse mundi, ser. xij. B.
Straculus malus est suscitare hominem a morte spiritua-
li quam corporali, ser. viij. A
Misericordia humana, ser. ij. B
Misericordes esse debemus, ser. liij. D
Misericordia dei si non obstaret peccatum mortale trahit
induceret, ser. liij. I
Misericordie opera, ser. xij. B
Misericordissimus est deus, ser. liij. I
Misericors est naturale et proprium deo, ibidem
Mors incipimus cum uiuere incipimus, ser. viij. B
Mors est triplex, ser. viij. A
Mors dicitur mala tripliciter, ser. viij. B
Mors bonorum semper est bona, ibidem
Mors nulli parcat, ser. viij. E
Mors triplex est in anima humana, ser. viij. I
Mortem an sine peccato, nota ibidem
Mortis imago quod est, ser. viij. B Nota
Mors non est timenda propter multipliciter, ser. viij. E
Mors quare nos latet, ser. viij. E
In morte nos infestant maligni spiritus, ser. viij. F
Mors dici potest mortale peccatum diuersa ratione, ser-
mone, viij. A

Dors est cibus damnator. Ibidem
Dors xpi habuit tres conditōes. ser. ix. A
Dors xpi fuit multipliciter iniuriosa. Ibidem
Dors xpi fuit dolorosa tribus de causis. ser. ix. L
Dors xpi fuit preciosa. ser. ix. F
Dortui possunt conqueri de tribus generibus hominū
sermone. viij. Itē nota ser. xij. E
Dortuorum tria sunt genera. ser. viij. k
Dortuis quibus suffragia ecclesie profunt. Ibidem.
Dulleres amare noluit quidam impator propter tres
causas. sermone. ix. E
Dundum et auariciam multi sequunt. ser. j. I
Naturā nostram quō sumpsit xps. ser. xj. E
Nature et gratie beneficia. ser. v. J
Narratio de castitate. ser. j. F
Narratio de filia ingrata suo patri. ser. j. S
Narratio de puella nutriente matrem suam in carcere p
prio lacte. ser. iij. D
Narratio de discordia. ser. vij. F
Narratio de fidelitate seruoz. ser. vj. E
Narratio de peccatore quē traherant demones extra ec
clesiam. sermone. vj. E
Narratio de penis inferni. ser. vj. k Item ser. viij. D
Narratio de adulatione. ser. vj. I
Narratio de oratione. ser. vij. D
Narratio de memoria mortis. ser. viij. L
Narratio quō mors nulli parcat. ser. viij. E
Narratio quō infestāt nos ī morte maligni spūs. viij. F
Narratio de sepultura cuiusdam mulieris male in eccle
sia. sermone. viij. S
Narratio quomodo quidam liberabatur a vinculis cor

poris sermone, viij. B

Narratio quomodo sacrificium deliberat a pena purgatorij Ibidem

Narratio de vindicta mali executoris, ser. viij. J

Narratio de imperatore nolente amare mulieres, sermone. x. E

Narratio de auaritia, ser. x. J

Narrationes de amicitia, ser. x. ADP.

Narratio de iracundo, ser. x. Q

Narrationes de aduentu xpi, ser. xi. L

Narratio de filia imperatoris q̄ potest dici aia. ser. xi. D

Narratio de inuidia, ser. xij. E

Narratio de industria, ser. xij. L

Narratio de confessione, ser. xij. P

Narratio de moriente in peccato mortali, ser. xij. A

Narratio quomodo peccator assimilatur aui pede ligate sermone, xij. B

Bedire debent filij parentib, ser. iij. S

De obedientia, ser. j. J

Ociosoz merces, sermone, xj. A

De octo nota ibidem

Opera misericordie, ser. xij. S

Oppressio, ser. iij. B. Item sermone, xij. B

Oratio debet habere duas pdictiones, sermone, iij. A

Oratio, sermone, vij. B.

Oratio liberat a pena purgatorij, ser. viij. B.

Reluctantia in aduersis, sermone, xj. B

Parentes quomodo debent informare filios suos, sermone, iij. F

Parentes aliqui inordinate amant filios suos, ser. iij. B

Passio xpi fuit dolorosa tribus de causis, sermone, ix. D.

- Pauper quare xps voluit esse. ser. xi. F
 Paupertas triplex. sermone. j. k
 Pauperes z ignobiles non sunt nimis eleuandi ad di-
 gnitates z honores. sermone. vi. F
 Pax de illa nota sermone. liij. E Et nota ibi de tem-
 plo pacis zc.
 Peccabilem cur fecit deus hominem. sermone. liij. J
 Peccanti omnes creature sunt hostes. ser. liij. A
 Cum peccatore facit diabolus sicut puer cum aue. sermo-
 ne. xliij. B
 Peccator assimilatur Petro dormienti et vincito carcere.
 sermone. xliij. A
 Peccator ligatur duabus cathenis. sermone. xliij. B
 Peccator celum intrare non potest ppter duo. ser. xliij. D
 Peccatorum triplex genus assignatur per tres mortuos
 suscitatos a xpo. sermone. xliij. G
 Peccatorum triplex genus. scz. oris cordis z operis p pe-
 nitentiam deletur. sermone. j. B
 Peccatū trā iduceret nisi misericordia dī obstarēt. f. liij. L
 Peccatū mortale dicitur mors diuersa ratione. f. viij. A.
 Peccator dīu lacens incidit in multas infirmitates spūa-
 les nota exemplum. f. liij. D
 Pena seruorum infidelium. ser. vi. D
 Pena purgatorij mitigatur tripliciter. ser. viij. B
 De penis inferni. ser. vi. k. ser. viij. A. z ser. xi. A
 Penalitatem quare sumpsit xps. sermone. xi. F
 Penitentia vera habet trā cōmoda. ser. j. B
 Penitentia quomodo impugnabant heretici. ser. j. C
 Penitentiam impediunt amor voluptatis z timor pene.
 sermone. viij. k
 Penitentiam impedit consuetudo peccandi. ser. xliij. B

Penitentia nemo agere potest nisi virtuosus, putant vici-
ciosi sed decipiuntur. Nota de via ignota, ser. xij. F
Penitentia, ser. vj. S. Item ser. vij. J. Item ser. viij. D
Perseuerantia vera, ser. xij. S
Potentia dei est inestimabilis, ser. liij. A
Potestas dominorum temporalium est superabilis, ser. liij. S
Potestas humana est momentanea et breuis ibidem
Ad predicationem veniunt tria genera hominum, ser. xj. A
Predicator verbi dei debet humiliter promittere orationes
sermone, ij. A
Predicator significatur per illum quem misit homo qui
fecit cenam magnam, ser. v. S
Predicator copatur seruo propter diversas causas, f. vj. A
Predicator est sicut custos ville, ser. vij. A
Predicator sine caritate non placet deo, ser. x. A
Presumptio ventis impedit penitentiam, ser. xij. E
Producitur homo quattuor modis, ser. xj. E
Prosperitatis mundane inordinatus amor impedit sequi
christum, ser. j. L
Prosperitatem habentes non audiunt vocationem dei, f. v. L
Proximus est diligendus, ser. x. K
Proximus est diligendus in bono, ser. x. A
Prudentia, sermone, xj. S
Prudentia mundi reprobatur, ser. xj. D
Pugna triplex, ser. vij. E
 A pina, ser. ij. D Redemisti nos christe, ser. vj. B
 r Recidivatio reprobatur, ser. xlij. DJS
 Resurrexit christe veraciter ostendit, ser. xlij. BA
Resurrectionem christi corpora celestia et terrestria ostendunt
sermone, xlij. B
Resurrexit christe velociter duplici de causa, ser. xlij

Resurrexit xps pstatem nucq; de cetero moritur? f. ellij. D
Sacrificiu; altaris liberat a pena corporali z a pe
na purgatorij. ser. viij. B

Sagulis qre pmo exiuit a late xpi delno aq. sr.
Sapientia a deo data bz tres pdstioes. ser. iij. B (D
Sapientia dei a sapientibus mundi deridetur. Ibidem
Satisfactio requiritur tribus de causis. Ibidem.
Satisfactio quid e. ser. xj. k Item ser. xij. Q.
Scientia qui abscondit dicuntur serui infideles. f. vi. L
Sepultura pcciosa an valet defuncti. f. viij. S. z nota ibi
Sequitur debemus deum tripliciter. ser. j. B
Sequitur debem? xpm p via pnie ppter trsa comoda Ibidem
Sequitur xpm qd est p via obedientie z humilitatis. ser. j. S
Sequitur xpm p via paupertatis eodem ser. k
Sequitur deum duo impediunt. ser. j. L
Sequitur debemus deum tripliciter de causa. ser. j. A.
Sequebantur iudei xpm qnq; de causis. ser. j. A
Sequuntur multi pdicatori pbi dei diuersis d causis. Ibidem
Sequuntur quidam carne fm via luxurie z voluptatis. f. j. E
Sequuntur viri dei castitatem. ser. j. F
Sequuntur quidam dyabolu p supbia. ser. j. B
Sequuntur multi mundum z auariciam citius q; pauper
tatem ppter diuersa. ser. j. L
Sequuntur quidam dolus fraudes z cautelas. f. j. D
Serui fideles quomodo probantur. ser. vj. E
Serui infideles qui sunt. ser. vj. L
Serui ignobiles z paupes non sunt nimis eleuandi ad
honores z dignitates. ser. vj. F
Seruitium diaboli est anxtum. ser. vj. K
Seruo comparatur predicator. ser. vj. A
Seruorum sunt duo genera. sermone. vj. K

Seruoꝝ fidelitas ostenditur Ibidem
Seruoꝝ infidelium pena, ser. vj. D
Seruendum est deo honeste z munde, ser. vj. S
Seruendum est deo assidue, ser. vj. I
Seruenduz est soli deo ppter diuersas causas, f. vj. D
Seruenduz est deo tripliciter ppter tres causas, f. vj. K
Seruunt quidam luxurie, ser. vj. D.
Seruunt quidam mūdo z auaricie, Ibidem
Seruunt quidam diabulo p supbiam, ser. vj. K
Seruūt quidā tam deo q̄ hoībꝫ z h̄ trīplr, ser. vj. F
Societas mala est vitanda, ser. xij. AB
Spes vana longe vite impedit penitentiā, ser. xliij. L
Spiritus sancti inspirationes septem sunt, ser. v. L
Scire debemus tripliciter z contra trīa, ser. viij. A
Sciat deus contra peccatores multipliciter z tamen mi-
sericorditer cum peccatoꝝibus, ser. xij. S
Superbia est signum reprobationis, ser. j. D
Superbia multi sequunt, ser. j. D
Superbia punitur, ser. ij. S Superbia deijctur, ser. ij. D
Superbia assimilatur vento in terra, ser. ij. D
Superbiam parentele nota, ser. ij. J
De superbia, sermone, v. F
Superbi alsq̄ nims sunt cum ad honores eleuantur q̄
prius cū paupes fuerunt erant satis humiles, ser. ij. J
Superbum excecatur diabolus nota exemplum, ser. ij. D
Superbus dicitur equus pallidus super quem mors se-
det z quem sequebatur infernus, ser. j. D
Suffragia ecclesie quibus mortuis prosunt, ser. viij. K
Surgendum est a peccatis velociter, ser. xliij. A
Surgendum est a peccatis veraciter, ser. xliij. F
Surgendum est a peccatis constanter, ser. xliij. S

Surgens cito a peccato obtinet veniam, ser. xliij, D

Imendus est deus, sermone. liij, E

t **Timendus est deus qz potētissim⁹, ser. liij, A**

Timere debemus deum ppter trita, ser. liij, F

Timor domini tollit omne peccatum, Ibidem

Timor inordinat⁹ aduersitatis impedit seq̄ xpm, ser. ij, I

Timorem domini diabolus nititur destruere, ser. liij, B

Temprationibz diaboli resistētes dicunt filij dei, f. liij, L

Testimoniū quadruplex habuit Pilatus qz xps fuit innocens z iustus, sermone. ix, B

Tribulatio purgat animaz a pctis pteritis, sermone. v, E

Tribulatio est exaltatio ad coronam Ibidem

Tribulatio pseruat a malis, Ibidem

Ana gloria, de illa, sermone. ij, F

v **Venire debemus ad xpm tripliciter, f. xij, J**

Venit xps in mentē humanā triplici dō cā, f. xij, B

Venit xps ad ptegendū z defendendū nos, ser. xij, J

Verecūdia ligat peccatorē ne peniteat, ser. xliij, B

Vestimenta dici possunt virtutes, f. xij, F

Vestis aliqñ honoratur vbi virtus non, Et nota narrationem, sermone. iij, R

Via ad celum est xps, ser. xij, A

Via triplex ambulandi ad xpm, ser. xij, A

Vie triplices abducunt a tramite veritatis, ser. xij, L

Viciozum amatores in suis amictis sunt similes demonibus, sermone. c, D

Viciosi putant qz nemo p̄t agere penitentiā sz decipiunt.

Nota exemplum, ser. xij, F. De via ignota Ibidem

Viciozorū cōsortium est vitandum, ser. xij, A

Vincula tria quibus obligatus fuit homo ante aduentum xpi, sermone. xj, D

Virtuosi soli honorandi sunt ser. liij. K
Et nota sibi de templis honoris et virtutis
Virtutes dicuntur vestimenta ser. xij. F
Vita humana flori sine herbe comparatur. ser. viij. D
Vocatione dei non audiunt in prosperitate manentes. ser. v. I
Vocat christus quosdam quadrupliciter. ser. v. A
Vocat christus quosdam per internam inspirationem. Ibidem
Vocat christus quosdam per predicationem. ser. v. D
Vocat christus simplices et illiteratos ad predicandum. Et
nota quare. sermone. v. E
Vocat nos deus per beneficiorum largitionem. ser. v. S
Et per beneficia nature. ser. v. J
Vocat nos deus ad gaudium celeste per tribulationem
et angustiam. ser. v. K
Vocati fuerunt apostoli trina vocatione. ser. v. D
Vocationem domini quidam non audiunt. ser. v. B
Christus est ductor securissimus quia vita est. doctor ve
rissimus quia veritas. retributor largissimus quia
vita est. sermone. j. AD P
Christus humiliauit se tripliciter. ser. ij. D
Christus dicitur dominus tripliciter. ser. ij. D
Christus dicitur potentissimus et ideo timendus. Ibidem
Christus debet adorari tripliciter. ser. liij. J
Christus quare dicitur magister natus ex semine dauid quam abrae
sermone. liij. B
Ydolatria quid est. ser. liij. J
Ymago humilitatis. ser. ij. E
Ymago mortis. sermone. viij. B
De ypocritis et ypocritis. ser. ij. A. Item ser. xliij. F

Explicit tabula tredecim sermonum

Bermo I

Bermones

tredecim vniuersales Magistri Michaelis de vngaria incipiunt feliciter.

Sequitur humillat, dñs fillus, voca, seruit, Stans moritur, diligit, venit, ambula, surge resurge.

Attentio

magistri michaelis de vngaria auctoris butus opus in his duobus versibus est ista. Proposuit enim per in formatioe comuni predicatorum libros non habentium in copia certas materias compilare quod possent frequenter in epistolis et euangelis reperiri. Et quia non est diuina vel festiuitas in anno quin in euangelio vel epistola aliqua dictionum in versibus predictis contentarum reperiantur, ideo has tredecim dictiones primis tantum themata vel fundamenta operis subsequens. ut prima scilicet dictione primi sermonis thema sit, secunda secundum, et sic de aliis singulorum sermonum singule dictiones. Porro varias materias in singulis sermonibus contentarum litteris

alphabeti designatur. quod quae admodum inueniri valeant habetur lucide per tabulam que in principio totius operis posita est.

Sermo .I.

Equitur.

Charissimi. dicit doctor Nicolans de lyra super. vij. c. Matthei, quod quinq; de causis iudei sequebatur christum. A Prima aliquid sequebantur christum vt curarent ab infirmitatibus suis Matthei. c. lxxij. habet quod iudei offerebant et male habentes varijs languoribus et curauit eos. Aliquid ex curiositate vt viderent signa et mirabilia quae faciebat. Io. vj. Sequebatur enim multitudo magna quia videbant signa quae faciebat. Aliquid vt ab eo sanarentur et corporaliter pascerentur vt patet ibidem. Aliquid ex malicia vt caperent eum in sermone et blasphemarent eum Matthei. xxij. Absentes pharisei inierunt consilium vt caperent iesum in sermone. Et aliquid ex deuotione vt ab eo doctrinam exciperent salutare. Unde versus. Verbus. signa. cibus. blasphemia. do.

gma fuere. Cause. cur domi-
 num turba secuta fuit. Do-
 do cōsimili multi sequunt̄ p̄
 dicatōrē verbī dei. Aliquī ex
 deuorōne vt ab infirmitate
 spiritali anīme verbī dei cu-
 rentur. Aliquī ex curiositate
 vt extraneis et curiosis rebz
 vel materiēbus informentur.
 Aliq̄ ex malicia vt verbī dei
 p̄dicatores p̄ eos scandalizē-
 tur. Et aliq̄ ex fide quā ha-
 bent in dei verbo vt spiritali-
 ter recreent̄ z in bono infor-
 mentur. Ut aut̄ oēs sint istī
 cōditōnis primitus orandū
 est. Pater noster et Aue ma-
 ria. Pro p̄cessu sermonis
 est aduertendū q̄ xpm sequi
 debem⁹ tripliciter. Per viā
 penitētiē z acerbūtatē. obedi-
 entie z humilitatis. despect⁹
 mundi et paupertatis. Pri-
 mo principaliter dixi q̄ de-
 bemus sequi xpm p̄ viā pen-
 itentie. et hoc p̄ter tria co-
 moda q̄ pueniunt ex vera pe-
 nitētia. **B** Nam primo
 cum peccator cadit in morta-
 le peccatū intantū excecatur p̄
 carentiam spiritalis gratie
 q̄ nō cognoscit deū nec eius
 beneficia memorat̄. sed si se-
 quitur christū p̄ viā peniten-

tie. recipit veram cognitiōnē
 dei et visum spiritalē gratie
 et ideo dicit̄ Jo. viij. Qui se-
 quitur me nō ambulat in te-
 nebris Figura huius habet
 Mar. x. de ceco clamāte ad
 christū. p̄ visu habendo. cui
 xpus respōdit. Vade. fides
 tua te saluū fecit. et cōfestim
 vidit et sequebat̄ eū. s. p̄ viā
 penitētiē z acerbūtatē. Se-
 cundo homo p̄ peccatū mor-
 tale spoliatur bonis per eū pri-
 us factis. Juxta illō Ezech.
 xvij. Si auerterit se iustus
 a iusticia sua omnīū bonorū
 suorū non recordabor. sed qñ
 se cōuertit ad penitētiā oīa
 bona sua viuificant̄ in cōspe-
 ctu dei. Osee. vj. Viuifica-
 bit nos dominus post duos
 dies z in die tercia suscitabit
 nos z viuemus in cōspectu
 eius. sequemurq̄ eum vt co-
 gnoscamus deū. Moraliter
 Per istos tres dies intelligo
 tres p̄tes penitētiē. id est. cō-
 tritiōnē. cōfessionē. et satisfā-
 ctiōnē. quibz anima peccato-
 ris viuificatur a peccato et a
 morte spiritali resuscitatur
 ad sequendū deū in viā pen-
 itentie abilitat̄. Unde est tri-
 plex gen⁹ peccati. vīz cordis

Applicatio

Scopus huius
sermonis

Primum
penitentię

Bermo I

oris et opis. In corde enim
q̄s grauius peccauit q̄s pau-
lus. q̄ ex pueritate volunta-
tis cogitauit subuertisse to-
tam sanctā ecclesiā, Scribit
em̄ Act. ix. q̄ petijt epistolas
a p̄ncipibz sacerdotuz vt si
quos inueniret huius vlevi-
ros ac mulieres victos pdu-
ceret ad hierusalē et tñ misē-
ricordiā cōsecutus est, et do-
minū p̄ v̄lā penitētie secutus
est. Quis graui⁹ peccauit pec-
cato oris q̄s Petrus q̄ ter do-
minū negauit et tñ p̄ fletū et
penitentiā misericordiā cōse-
cutus est. Quis graui⁹ pec-
cauit peccato opis p̄ adulte-
rium et homicidiū q̄s dauid,
et tñ dicēdo peccauit: miseri-
cordiā obtinuit. Nā. ij. Reg.
xij. scribit, Dixitq̄ dauid ad
nathan p̄bētā ip̄m redargu-
entez: peccauit. Statimq̄ di-
xit p̄bētā ad dauid, Trāstulit
dñs peccatū tuū a te et nō
moxerit. Sup̄ qua l̄ra dicit
Crisost. in li. de p̄punctione
cordis. Audistis regē dicen-
tem. peccauit dño. et p̄bētā
respondentē. Trāstulit dñs
peccatū tuū a te. Velox con-
fessio. velox venia. velociter
vulnus suū aperuit et veniā

velociter recepit. hec ille. Et
est illud qd̄ dicit Bre. Dul-
tudo vicioz nō vos depri-
mat in desperationē. qz ma-
tor est potētia medici q̄ ma-
gnitudo lāguoris nostri. Et
quo p̄tz q̄ licz aīa peccatoris
p̄ peccatū mortificet. p̄ peni-
tentiā tñ viuificat. Tercio
qñ homo peccat mortaliter
p̄ tunc opa eius nō sunt me-
ritoria vite eterne. sed sunt o-
ciosa et inania. S; si xpm se-
quat p̄ misericōdiam et p̄niam. tñc
opa eius efficiunt digna vi-
te eterne. Vñ dicit p̄b. xij.
Qui sequit iusticiā et miseri-
cordiā inueniet. v̄lā et gloriā
Ille em̄ sequit iusticiā q̄ cor-
pus suū ieiunij et orōibz ca-
stiget. et carnales volupta-
tes mortificat. Et ideo dicit
xps Luc. xij. Qui nō ba-
lat crucē suā. i. p̄niam. et sequit
tur me se; v̄ltruose viuendo.
nō pōt meus esse discipulus
E Ille em̄ misericōtiā sequit
qui aīe. p̄prie miseret. et eā mū-
dat per cōtritionē et p̄niam.
Et ideo dicit Criso. Omel.
lxij. Sequit xpm est omnia
ab illo iusta facere esse para-
tum ad mortē q̄t dīanā. et se
ad p̄niam disponere. Sed

Sermo I

istum modū sequendi xpm p
viā pnie impugnabāt qdam
heretici dicētes: pniaz im sel
valere post baptismum, z nō
plures iterādo p pctis. Ali
oqn inquit remissio pcti es
set incitatio ad pctm, q̄s em
inquit non sp peccaret si sp
redire posset. Arguūt em in
sup deū esse incitatorē mali si
sp penitētibz indulgeret. z ei
placere pctā quibz sp est p̄sto
dare grām. Cōtra q̄s loq̄tur
Augu. in li. de veraz falsa pe
nitētia, c. iij. sic dicens. Con
stat deo multū displicere pec
cata q̄ sp patus ē illa destrue
re. Si em ea amaret non de
strueret. Et sic errāt heretici
p̄tacti. Sūt etiā alij heretici
dicētes vtilē esse pniaz ter: sz
nō q̄ter. Ideo si pctōz morta
liter peccauerit: z maxime in
eodē genere pcti lz ter: tamē
quater nō mereat veniam in
eternū innitētes auctoritatē
p̄phete Amos, j. c. Sup tri
bus sceleribz damasci puer
tam, z sup quartū nō puerat
Sed h̄itos hereticos militat
expositio vera auctoritatis
p̄misse q̄ est hec. Super
mortalibus commissis sola
voluntate z opere ac etiā cō-

suetudine conuertam eum, s.
peccatorem, s. ego dominus
do gratiā meaz peccatori reo
in omnibus istis dummodo
veram penitentiam egerit: et
mea vestigia sequi voluerit.
Sed sup quartum non con
uertam eum, s. super finalem
impenitentiam non remittā
quia post hanc vitam nō erit
locus penitentie fructuose.
Ideo consulte nobis aposto
lus, j. Petri, ij. Christus pas
sus est pro nobis vobis re
linquens exemplū vt sequa
mini vestigia eius, s. peniten
tie z austeritatis. Sed for
te hic queritur quare confes
sio oris sit instituta cum sola
contritio deleat peccatū. Re
spondet Bonaventura sup
quarto Sententiaz, dis. vij.
q. xij. in responsione p̄ma di
cendo q̄ cōfessio oris fuit in
stituta triplici ratione. Una
vt deus ab homine glorifice
tur. Est etiam p̄pter vnuer
sam indigentiaz instituta.
D Unde ap̄tus ad Ro. iij
Omnes peccauerunt z egēt
gratia dei siue gloria dei fm
aliā translationē, z sic glorifi
cent deū humiliando z cōfi
tendo pctā sua. Omnes autē

Bermo I

qui peccata sua cōfitent ostē
dunt se indigere gratia et mi-
sericordia dei. et sic deū glori-
ficant. Scōda fuit ppter re-
uerentiā sancte cōmunionis
vt digne et munde recipiant
sacꝝ corpus christi. et ideo fm
canones extra de pe. et re. c.
Dis viri? q̄ sex? dicit rē. Quilibet
christianus teneat semel i anno
ad minus p̄fiteri oīa pecca-
ta sua p̄prio sacerdote. Ter-
cia causa fuit ppter cognitio-
nem peccatorum. et q̄ grauitas
et pericula cognoscunt p̄ in-
formationē sapientū cōfesso-
rum. Unde p̄fessio sacramē-
talis debet esse ita secreta vt
dicit dominus Albanus. sup
iii. sentē. di. xxi. q. x. q̄ p̄ nul-
lo iuramento. pro nullo picu-
lo. p̄ nullo scandalo est cōfes-
sio reuelanda. q̄ nullū istoz
obligat nisi ad ea que nouit
vt homo. Unde notandum
est q̄ triplici ex causa potest
quis p̄fiteri alteri q̄ proprio
sacerdoti. Vna si sit insipiens
et ideota ne cecus cecum du-
cat et ambo in foueā cadant.
Secūda causa est si sit reue-
lator cōfessionis. Tercia cau-
sa est si sit sollicitans homi-
nem ad malum. Hec Alba-

nenſ vbi supra. **E** Sed
timendū est q̄ multi per viā
penitentē xpm nō sequantur
sed magis carnē per viam lu-
xurie et voluptatis. de quibz
loquit ap̄ls. ij. p̄c. ij. **D**ul-
ti sequuntur eorum luxurias p̄
quos via veritatis blasphematur.
i. via vere vite et san-
cte discipline. Istuz ducē. scz
carnē multi sequuntur. vt diuites
et paupes. iuuenes et se-
nes. et ita voluptatibus sunt
obcecati q̄ nō cōsiderant ad
quē finē et duces suos sequū-
tur. id est ad mortē eternā di-
cente apostolo. **S**i fm carnē
vixeritis moriemini. Dicit et
Albertus de p̄letatibus re-
rum. q̄ radix hedere licet in
ore sit mollis tamen durissi-
ma metalla penetrat. modo
cōsimilis est de voluptate car-
nali. q̄uis em̄ de se sit debi-
lis et vills. tamē animas ho-
norum aliquādo penetrat et
cōfundit. Exemplum de da-
uid. et samone. et salomone.
quomodo per luxurias vici
fuerunt. Et hinc est qd̄ dicit
sanctus Aug⁹. **N**ihil est qd̄
ita penetrat animā humanā
et ad infernū deprimit. sicut
blandimēta feminea et tact⁹.

mulierū ⁊ oscula. Et alibi in
 quit Aug. Inter omnia bella
 xpianoz duriora sunt bella
 castitatis, qz q̄tidiana ⁊ con-
 tinua est pugna et rara victo-
 ria. Et ideo omnia turpia ⁊
 occasiones maloz fugere de-
 bemus. Decille. Unde quid-
 dam metricē sic ait, Tollit o-
 pes famā sensum viresqz libi-
 do. De ablatōe opum patet
 de fillo prodigo De ablatōe
 fame patet per Gregoriū di-
 centez qz peccatū luxurie qn̄
 qz est minoris culpe sed ma-
 ioris infamie. Tollit sensuz.
 vt patz. liij. Regū. xj. de Sa-
 lomone q̄ fuit p mulieres in-
 fatuat. Ervres tollit. Un-
 de Aristoteles i epla ad Ale-
 xandriū, q̄ vocat secreta secre-
 toz sic dixit. Imperator n̄
 inclines te ad luxuriā mulle-
 ris, quia libido est destructō
 corpis. Et ideo viri sancti et
 iusti viam istam ⁊ ducem istū
 id est. carnez contempserunt
 ⁊ mundiciā mentis ⁊ corpo-
 ris seruauerūt. ⁊ xpm p viā
 penitētie secuti sunt. **F**

De quibz scribit Apocali-
 psis. xiiij. Hi sunt qui cū mu-
 lieribz nō sunt coinquinati.
 vrgines enī sunt. hi sequū

tur agnum quocunqz serit.
 Talis erat ille archiepisco-
 pus eboruz, de q̄ dicit Val-
 myshuoy in cronica libro p-
 mo. c. liij. qz erat grauit̄ infir-
 matus cui consultum fuit a
 medicis, qz haberet consorti-
 um mulieris, quia aliter sani-
 tatem corporis nō posset ha-
 bere. Quibus ille respondit
 Sileatis nec aliquis vestrū
 audeat modo hoc peccatum
 luxurie nominare. Nam p-
 pter salutem corpalem non
 admittam mortale dedecus
 impudicicie. Unde bene cō-
 siderauit illō dictū Bernar-
 di. Castitas est virtus admi-
 rabilis, speculum sanctimo-
 nise, victor carnis: ⁊ vita an-
 gelorum, q̄ virtus nō potest
 seruari nisi corpus p penitē-
 tie austeritatem castiget. Et
 ideo loquitur cullibz scriptu-
 ra. Numeri. xv. Recordent̄
 mandatorz dei ne sequantur
 immūdas cogitationes ⁊ va-
 rias informatōes. Et qbus
 patet quō carnales volupta-
 tes sint refrenande, ⁊ quō se-
 qui debemus xpm p viā pe-
 nitentie. **S** Secūdo pn-
 cipaliter dixi qz debem⁹ xpm
 sequi per viam obedientie et

*Episto-
lis
lib. 6o*

lib.

*Capitū
9o*

*2
seruā
obedi-
tia*

*vici dei
in fine
lib. 2o*

*per
habet
na
ie*

Sermo I

humilitatis Hoc sult pps
 Matthi. xvi. Qui vult vent
 re post me abneget semetipz
 et tollat crucem suam et seq
 tur me. Primo consulit pps
 q qui vult sequi spm abne
 get semetipm. hoc est fm Be
 atum Grego. in omelia ppi
 am voluntatem. Id est. pecca
 ta sua diu vsitata relinquere
 Un si fuisi supb z inobedi
 ens deoz tuis supioribz. amo
 do sis humilis. Si luxurioso
 sus. amodo sis castus. Si cu
 pidus. amodo sis largus. et
 pculdubio abnegasti teipm
 Isto modo fecerunt apostoli
 xpi. qui no solu domu reliq
 runt. sed etia temporalia. vnde
 licet nauē r heter etiam ppiā
 voluntatē. Unde de illis dz
 Matth. liij. Relictis oibus
 secuti sunt dominū. Unde
 Aug. de verbis domini ser
 mone. vij. Semp tibi displic
 ceat qd es si vis puenire ad
 id qd nodū es. Nam vbi tibi
 placuisti tibi r māstisti Si
 vero p amorē cū mūdo pma
 nes deum sequi non vales.
 Sicut em oculus tuus simul
 celū z terrā respicere non p
 sic z cor tuū deum z mundū
 diligere non potest. Nec ille

Hoc p considerantes apli z ali
 sancti mundū reliquerūt. et
 christū secuti sunt p abnega
 tionem tpalli ac etiam ppiē
 voluntatis Et ideo dicit Gre
 gorius in omelia. Dulcum
 reliquit qui qntūlibet parū
 deseruit totū. Et Bern. in. v
 libro florū Quid odit deus aut
 punit ppter ppiā voluntatem
 cesset q ppiā voluntas z sua
 fiat. Mat. xvi. Et submitte
 voluntatē tuā ppiā volū
 tati diuine. Unde de talibz
 humilibz dicit pps. Joh. x.
 Oves mee vocē meā audiūt
 z sequunt me. p verā humill
 tatem. Un narrat Valer
 li. liij. c. ij. de qdam milite ha
 bente filiū ingrātū z inobe
 dientem. qui frequenter ma
 chinarus fuit mortez patris
 sui. qd intelligēs pater qsiuit
 ab vxore ppiā in bona fide.
 an esset filius suus an nō. Cui
 asseruit mater q fuit fili⁹ su⁹
 ppi⁹. Tūc iste miles pcepto
 filio suo vt eū sequerēt in cā
 pum solus. Lunqz essent so
 litarij in campo pater extra
 xit gladiū suū z tradidit filio
 suo. z in his verbis allocut⁹
 est euz. Fili charissime. qd
 te desiq q mortē meā tā fre

Bermo I

quenter machinatus es, Ecce hic parat⁹ sum ad tuā voluntatē, fac modo qđ volueris, Quo audito fili⁹ suus in semetipso naturaliter est cōsternatus, z cū lacrimis petijt ventam, Cui pater illum ad misericordiā suscepit oīa remisit, Moraliter, p istuz flitum intelligo peccatorē deo inobediētē qui quotidie cōtra eū insurgit p diuersa mala opa et nūq̄ cessat, Christ⁹ vero volēs eū conuertēre ad obediētīā ducit eū in campum, id est, vt habeat memoriam dñice passionis z ceterorū beneficiorū dei, quot bona p illo fecit, quot psecutiones p illo sustinuit, redarguens peccatorē de sua ingrattudine, Vñ Aug⁹ in quodā sermone: Cogor deum meū sequi a quo omnia bona mea suscepti, videlicet corpus cuz suis sensibz, animā cum suis potentijs, mundū cū suis cōtentis, In hūc campū xp̄us nos inducit cū de istis beneficijis nos cogitare facit, Tūc tradit nobis gladīū, s. rectuz iudicij rōnis, qđ ad moduz gladij habet discedere inē nostram ingrattudinē z diuis

nū amorē, z tūc si humilliter postulemus ventā z eius vestigia sequamur, nō dubium qđ nos suā misericordiā cōsequemur. **S;** chazarissimū timenduz est qđ multū magis sequunt⁹ dyabolū per supbtiam q̄ xp̄m p verā humillitate, dicit ei vulgarit. Quails dñs talis familia, Cū igitur fm scripturam, Job. xij. Diabolus est rex sup oēs filios supbie, videt⁹ qđ oēs supbi sint de familia diaboli Et ideo dicit Gregori⁹, Euidētissimū signū reproborū ē superbia, sicut humillitas electorū, qđ signis q̄squis dñs scit sub quo rege militare inuenitur. Nā sicut homines p suas liberatas cognoscuntur cū quo dño morant⁹, sic qđ libet cognoscit⁹ p humillitatē siue p supbtiam an sit cū deo vl⁹ cū diabolo, Vñ de seqclibus diaboli p vias supbie cōquerit⁹ dñs dicens illud, iij. Regū, xvij. Dereliquisti mā data mea z securi est baalim qđ interpretat⁹ excelsus z significat⁹ dyabolū, **S;** isti nō cōsiderāt ad quē finē deducē eos qđ eū sequuntur vīcē ad mortē gehēne infernalis In cuius

Sermo I

signū: Apoꝑ. vj. Ecce equꝑ
pallidus ⁊ q̄ sedebat sup eū
nomen eiꝑ mors, ⁊ infernꝑ se-
quebat eū. **D**oralitꝑ p̄ istum
equū pallidū intelligo sup
bū q̄ dyaboluz portat in aia
sua. Et dꝑ pallidus qꝑ caret
igne charitatis ⁊ fundamen-
to humilitatis. **S**up istū dꝑ
mors sedere p̄ quam diabo-
lus intelligitur quia mortez
sp̄rituale p̄mo induxit, hūc
sez peccatores sequitur infer-
nus. Id est, exercitus inferna-
lis qui ducit ad infernum. sicut
rex exercitus suum ducit
Infernalis exercitus est cō-
gregatio supboꝝ ⁊ deo ino-
bedientū, de quo dꝑ Judē.
ij. Dimiserunt dñm qui edu-
xit eos de terra egypti, ⁊ secu-
ti sunt deos alienos, ⁊ ideo
tradidit eos dñs in manus
impioꝝ. **F**igura huius habe-
tur. ij. Regum. xv. quō Abso-
lon q̄ fuit filius dauid patris
suo inobediēs blandiebatur
p̄p̄o p̄mittendo multa bona
⁊ p̄sulegia q̄ vellēt sequi eū
⁊ relinquere patrē suum da-
uid regē. **D**oraliter per ab-
solon intelligo dyabolū qui
multos p̄ suas blādicias de-
cipit. p̄ vanā gliaz ⁊ supbias

falſe ⁊ dolose p̄mittendo bo-
nores ⁊ dignitates. **S**
Sicut p̄misi p̄mis p̄ntibꝑ
ade ⁊ eue qꝑ essent sicut dñi si
vellēt seq̄ eius mādatū ⁊ cō-
siliū ⁊ del mādata relinq̄re, ⁊
sic p̄ suas fallacias decepit
eos. ⁊ duxit eos ad mortē tā
sp̄rituale q̄ corpale. **Q**uap̄-
pter debemꝑ istū ducē relin-
quere ⁊ xpm̄ seq̄ q̄ ducit ad
vitā p̄ verā humilitatē ⁊ obe-
dientā. **D**e q̄ loquitur Ber. in
li. de colloquio simonis ⁊ ie-
su. **A**mica inquit salutis est
obediētia. si sit firma ⁊ stabl̄
fundata sup firmas petram.
Delior est em̄ obediētia q̄
victima. **U**n̄ vide quō xps
dilexit hāc virtutē eligēs ma-
gis suaz animam ponere q̄
obediētā non implere. **E**t
spm̄ nomē iesu qd̄ est sup oē
nomē est remūeratio obediē-
tie. teste apostolo Petro. **E**c-
ce nos reliquimus oia ⁊ secuti
sumus te. **Q**uid ergo erit no-
bis premij. **E**ul xps respon-
dit. **V**os qui reliquistis om-
nia et secuti estis me per hu-
militatem et obediētiam se-
debitis super sedes iudican-
tes duodecim tribus israel.
Dundus trāsibit ⁊ cōcupi

scientia est. Et relinquere magis utile est quam relinquere. currentes sequi non poteris oneratus, et ideo non est inutilis commutatio pro eius amore omnia relinquere qui super omnia est ut ab eo omnia donentur. Omnia ergo relinquimus. non tantum mundi divitias et possessiones sed etiam propriam voluntatem. Hec Bernardus. Ex quibus patet secundum principale. **T**ercio principaliter dicitur quod debemus sequi Christum per viam paupertatis. Pro quo notandum quod duplex est paupertas videlicet contra voluntatem sine involuntaria. et illa est miserabilis. Unde qui sunt in hac paupertate frequenter murmurant contra deum. et proximum de avaritia accusant, et communiter tales pleni sunt mendaciis et furtis et oclia vacant, tamen merito illis est in suis necessitatibus illis subvenire. Unde psalmus. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem. etc. Et Raba, super illud Ecclesiasticus. xiiij. Da bono et non receptoris peccatoris. Dat multum quod indigenti peccatori subvenit non quia peccator sed quia homo est.

non peccatoris sed iustum nutrit. quia culpa non diligit sed naturam. Hec ille. **S**ecunda paupertas est voluntaria, et hec est preciosa et utilis. unde quod hanc paupertatem insequitur, bona temporalia propter deum relinquunt, tales sequuntur Christum in via paupertatis. **U**nde Augustinus in libro de ecclesiasticis dogmatibus. Bonum est pauperibus erogare sed melius est cum intentione sequendi deum omnibus renunciare absolute esse a sollicitudinibus huius seculi et cum Christo egere. Hec ille. **U**nde Hieronimus super illud Hieremias. xvij. Non sum turbatus te pastorem sequens. Non est ille verus pauper qui contra statum paupertatis murmurat vel qui nimis sollicitus circa temporalia. **U**nde charissimum timendum est quod multum sequuntur mundum et avaritiam amant quam Christi paupertatem. **E**t hoc accidit duobus de causis. Una est timor inordinatus mundane adversitatis. **I**ste timor retrahit filios Israel ab ingressu terre promissionis quia timuerunt quod non haberent ibi victualia sufficientia. **S**ed Caleph et Josue qui secuti fuerunt Iesum intraverunt terram promissionis. ut habetur

3
 Per viam
 paupertatis.
 duplex paupertas.
 prior involuntaria.

12
 2
 3
 4

Bermo I

Numeri, xxvj, Dodo illi
multi timēt cū relinqrunt di-
uitias suas ppter deuz, q̄ de
cetero de suis necessarijs sil-
nō pudebit. Tales erant a-
nantias z vxor ei⁹ Saphira
noie, q̄ reliqrūt bona sua ac
rediderūt, z parte diuitiarū
dederūt aplis, z alia pte sibi
reseruauerunt, z ideo ambo
mala morte perierūt, vt ha-
betur Act. v. Isti timuerunt
q̄ si dedissent aplis oia bo-
na sua q̄ p̄nopia z paup̄ta-
te defecissent Et sō dicit xps
Luc. xiiij. Qui nō renūciaue-
rit om̄ibz q̄ possidet, non po-
test meus esse discipul⁹. Vñ
apostoli xpi om̄ibz renūcia-
uerūt ppter deū, vt deū suuz
velociter sequi possent. Vñ
dicit Bern. Petre bñ fecisti et
nō ad insipientiā tibi. Scie-
bas em̄ q̄ deū seq̄ non pote-
ras onerat⁹ diuitijs, qz one-
ratus ad psequendū magis
reddit̄ in expedit⁹. Et ideo vt
dicit Grego. in omelia secūda
Dnus diuitiaruz abstulit a
me ad psequendū q̄ expedite
Et iō orat sapiēs. Proverb.
xxx. Vendictrāz diuitias
ne dederis mibi Tribue tm̄
victul meo necessaria Se

cunda causa est inordinatus
amor mundane prosperitat⁹.
Tale amorem habuit ille lu-
uenis cui xps dixit. Vade z
vende omnia que habes et
da paup̄ibz et tūc veni et seq̄-
re me. Matth. lxx. Et ibidē
dicit q̄ abijt tristis z noluit fa-
cere fm̄ consiliū christi, qz ni-
mis diligebat diuitias suas
et eas noluit relinq̄re. Sed
q̄nto plus habuit tanto pl⁹
desiderauit. Tales
sunt similes febricitantibz qui
bibūt aquā frigidam creden-
tes refrigerare calorem suuz
sed quanto plus bibunt ma-
gis calefcunt z aliquando si-
tiunt Isti non ppendunt cō-
siliū xpi qui consultat om-
nia pro eius amore relinque-
re. de quibz dicit Ezechielis
xxxiij. Multi sermones au-
diunt et non faciunt, qz aua-
riciam sequitur cor eorū. Di-
cunt naturales q̄ vultur qm̄
non valet predam suā ad ni-
dum suū portare diuidit eā
in duas ptes z vnā secū por-
tat z allam dimittit ne forte
sequentes eā captant. Do-
do consimili qui vult sequi
xpm̄ et est oneratus diuitijs
oportet diuidere substantiā

Bermo I

suā paupibz sic transire ver-
sus celū, z tunc potest dicere
illud, Job, xxij. Vestigia se-
cutus est pes meus, Sed at-
tende stulticiā cupidoz qui
libenter vellent sequi christū
propter temporalia habenda
que sunt transitoria z no-
lunt sequi xpm propter eter-
na. Talis fuit ille cupidus
de quo habet. Barthi, viij
qui putās q̄ fuisset famalla-
ris cuz christo posset magnā
copiam diuitiarum acquire-
re ab his qui a christo cura-
bantur, causa pecunie acq̄re-
de adhesit christo non causa
deuotōis sic dices, Magis-
ter sequar te quocūq̄ ieris.
Christus respondit ad cogi-
tatum nō ad verba dicens,
Vulpes foueas habēt z vo-
lucres celi nidōs, filius autē
hominis non habet vbi ca-
put suum reclinet. Quasi di-
ceret christus, Quare seque-
ris me propter diuitias cum
sim pauper et paupertatem
diligō, ad illam obtinendū
omnino consulo, Scdm il-
lud consiliū fecerunt apo-
stoli xpi, qui relictiis rhei et
navi secuti sūt dñm. Per rhe-
te intelligitur voluptas car-

nalis. Per nauem intelligo
temporales diuitias que sūt
relinquende vt deum sequa-
mur. **A** Unde triplici
de causa debem⁹ sequi chri-
stum. Primo quia est ductor
securissimus. Secūdo quia
est doctor verissimus, z ter-
cio quia est retributor largis-
simus. Et ista tria ostendit
Augustinus de verbis dñi
exponēs illud euangelij, scz
Ego sum via veritas z vita
dicens primo, Ego sum via
ergo qui sequitur illum non
potest errare Sed hic que-
rendum est, quare contingit
eruditos z sapiētes qui sum-
me cognoscunt viam christi
maxime errare. Hinc respō-
debitur q̄ non accidit hoc ex
parte sciētie, quia om̄is ars
z om̄is scia bonū videt appe-
tere, vt dicit philosophus p̄-
mo ethicoz i p̄ncipio. Sed
ista malicia accidit ex pte se-
suum. **Nā** idem est appetit⁹
contrarioz, z ideo si appetitus
fuerit rectus appetit bonū, si
nō rectus appetit malū, ideo
cum scientia sit ad bonū ap-
petit⁹ est ad bonū, S; quod
dolendum est, modo accidit
contrariū. Unde sapientes

Bermo I

et eruditi q̄ deberent esse vir-
tuosi nunc maxime sunt im-
perfecti, auari, superbi, falsi.
et iniusti, et multum peiores
vulgaribus, qz vt dicit Ari-
stoteles primo politico, Ho-
mo eruditus habet arma sci-
entiam et prudentiã. Scit ei
quomodo maluz fieri possit
et nouit vias pessimas pos-
sibiles, Et ideo dicitur inter vul-
gares q̄ eruditi faciunt totũ
populũ errare a via domini
per suam malam viã, et ideo
non credunt eis quicq̄d di-
cunt, quia eos vident facere
opposita doctrine sue. Unde
de talibz dicitur possit illud ps.
Vt illoꝝ tenebre et lubricũ
et angelus dñi psequens eos
Secundo dicit, Ego sum ve-
ritas sine dolo. In signũ hu-
ius dixerunt iudei, Magi-
ster scimus, quia verax es et
viam dei in veritate doces.

S Sed timendum est
q̄ multi viã istam nõ sequũ-
tur. s; dolos et fraudes et cau-
telas ad decipiendum popu-
lum per falsa iuramenta, et p̄
falsas mensuras in emendo
et vendendo. Contra quos
loquitur dominus Leuit. cix
dices, Nolite facere iniquũ

aliquid in iudicio, in regula,
in pondere, in mēsurā zc. In
hac autoritate norantur om-
nia genera mensurarum ven-
dentium et ementium, vn-
de regula mensuratur pan-
nus, pondere metalla et spe-
cies. mensura liquabilia, vt
vinũ et oleum, et statera mo-
neta et aromata, modio men-
surantur arida, vt bladum,
Et ideo dicitur Deutro, xxx
Non habebis in sacco di-
uersa pondera maius et mi-
nus. Nec erit in domo tua
modius maior et minor, Itē
per falsa iuramenta verita-
tem relinquunt et sequuntur
falsitatem, Et ideo in duobz
versibus sequitur casus in
quibus iuramentum est pro-
hibitum.

Si male iurandi species
sic cura nocendi, Per primas
Fato per Idonea notifica-
to, Intellectus horum ver-
suum est iste, Prima littera
huius dictionis Fato est, F
per hanc litteram intelligo
falsam iurationem, Per vlti-
mam litteram o, intelligo sci-
licet optate iurare que secun-
do prohibentur, Istis dua-
bus litteris addas omnes

i
D
N
E
A
 litteras huius dictionis scz
 Idonea. Unde per **I**ntel-
 ligo irreuerenter iurare, per
D, dolose iurare, per **D**, oculo
 se iurare. Unde Exod., xx, et
 Deutro., v. Nō assumes no-
 men dei tui inuani. per **A**.
 negligenter iurare, per **E**. er-
 ronce iurare, p **A**. assuete iu-
 rare. Unde Eccli., xxij. Jura-
 tionē nō assuescat os tuum.
 Istis septē modis iurantes
 viā veritatis nō sequuntur,
 et ideo christū qui est veritas
 nō sequuntur sed vsuspēdūt
 Tercio xps dixit. Ego sum
 vita sine morte. Unde ipse
 met dixit. Ego sum resurre-
 ctio et vita, qui credit in me
 etiā si mortuus fuerit viuet.

Sed charissimī timendū
 est q nō obstāte q sit vera vi-
 ta et oēs qui eū sequunt p ve-
 ram fidem ducti ad vitā. **P**

Attamen multi non cre-
 dunt eum q dabit vitam ve-
 ram omnibz sequētibz eū.
 Nam vera fides est recta via
 que ducit ad celū. Vñ scribitur.
 iij. Esdre., viij. q angelus
 dñi docuit Esdrā pphetam.
 Est em̄ inquit ciuitas edifi-
 cata et posita in loco campe-
 stri, plena omnīū bonorum.

Introitus eius angustus et
 ad illum transit semita vesti-
 gium vnius hominis capi-
 ens tantū. Moraliter per
 hanc ciuitatē intelligo celū
 ad qd ducit vna semita q so-
 lum capit vestigiū hominis.
 que est fides sine qua null⁹
 p̄t celum attingere, et p viā
 istam null⁹ potest intrare ni-
 si homo, quia inter oēs crea-
 turas homo ordinat transi-
 re ad deum et eū sequi p fidē.
 quia p statu illo nullus po-
 test habere cognitionem de
 deo nisi p fidem. Et ideo di-
 cit ap̄tus ad Hebr., xj. Cre-
 dere em̄ oportet accedentem
 ad deum, et ideo sic credam⁹
 in deū q nos remunerabit
 vita eterna debemus omnia
 mala fugere et deum sequi.
 Hoc bñ figuratū fuit Deu-
 tero., xj, et Josue primo, vbi
 habetur quomodo domin⁹
 remuneravit Josue ⁊ qui cū
 illo erant, quia credebant q
 per ipm̄ intraturi essent ter-
 ram pmissionis, et ideo di-
 xit illis. Omnē locū quē cal-
 cauerit vestigiū pedis vestri
 vobis tradā, eo q secuti estis
 me. Vado cōsimili q ipm̄
 sequunt p verā fidē et humi-

Uitate et ceteras virtutes vitam eternam possidebunt. **Da. xix.** Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me. centuplum accipietis et vitam eternam possidebitis. Quam nobis concedat qui sine fine uiuit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo II.

Humiliat.

Charissimi, dicit beatus Jeronymus in epistola sua ad Paulinum quod predicator uerbi dei humiliter pretere debet orationem. Quia sicut miles pugnaturus cum hostibus est inabilis ad victoriam sine armatura et dei adiutorio. Sic nec predicator qui habet pugnare contra uicia et uitam malorum reprobare non potest habere victoriam sine humillitate quod deus exaudiat premissam. Iuxta illud Iudith 16. Humillitatem et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Et non mirum cum oratio humilliter penetrat celum et aures dei aperiat. Unde Ecclesia. xxxv. Oratio humiliantis se penetrat nubes. Et ideo in

principio huius sermonis humiliter et deuote orandum est. Pater noster. et Aue maria. Pro processu sermonis est breuiter aduertendum quod duplex est humilitas. uicium ficta et uera. **A** Prima est uituperabilis. quod dicitur humilitas uulpina. Scitis quod uulpes aliquando pretendit mansuetudinem et humilitatem in uultu et in gestu et tamen interius est ualde dolosus et plenus cautelis et nocuum animal ualde. sicut ostendit per eius conditiones quibus habet oportunitatem nocendi. Sic isti hypocrite habent uultum et gestum exterius humilem ut appareant hominibus mansueti. interius tamen sunt pleni inuidia et dolositate atque fallacia. De qua humilitate loquitur sapienter Ecclesiastes. xix. Et qui se nequitius humiliat et interitiora eius sunt plena dolo. Talis fuit ille Symon magus de quo habetur Actuum. viii. qui simulauit se esse simplicem et sanctum infantem quod fecte fuit baptisatus a beato Philippo. et populus credebat illum esse sanctum qui tamen fuit fictus et falsus. Cum uideret autem Symon quia per impositionem

scopus.

Figura huiusmodi humilitas.

Similitudo de uulpibus.

Simon Magus.

Sermo II

manus apostolorum daret spiritus sanctus obtulit eis penitentiam dicens, Date et mihi hanc potestatem. Petrus autem dixit ad eum, Non est tibi pars neque sortis in sermone isto. Penitentiam itaque age. De talibus hypocritis loquitur Bernardus, Humiles volunt hypocrite esse sine despectu: paupes sine defectu, alii adulantes, alii insidentes, alii detrahentes, falsi accusatores criminum. Dolosi ut vulpes intersus, humiles ut oves extersus. Hec ille, Hec autem humilitas mala et ficta fugienda est. **B** Alia humilitas vera, Et illa vocatur humilitas columbina, et hec est humilitas laudabilis et imitanda ad quam quidem humilitatem mouent nos tria, scilicet cognitio proprie fragilitatis et miserie, timor diuine potestatis et iusticie, et merces future felicitatis et leticie, Hec tria ponuntur Basilio in suo exameron, Primo ergo et principaliter dico quod ad habendum humilitatem quam christus docuit et exemplificauit in actu de

bet nos mouere cognitio proprie fragilitatis. Dicit enim Innocentius in libro de miseria conditionis humane quod homo debet considerare sue conditionis ingressum lachrymabilem, sue conuersationis progressum culpabilem, et sue dissolutionis egressum horribilem. Consideret quod de quo factus est, quid sit et quid futurus sit, Dicitur enim Genes primo, quod deus formauit hominem de limo terre, que ceteris elementis est indignior et infima. Nam planetas et stellas fecit de igne, flatus et ventos de aere, pisces et aues de aqua, homines et iumenta de terra, Si ergo homo consideret omnia ista, et se factum de infimo elemento, magnam materiam humilitatis habebit, Et idem dicit Bernardus in suis meditationibus, Primo querens quid est homo, aut quid gloria eius, et ostendit quod est esca vermium et saccus cinerum. **U**nde poeta dicit

Post hominem vermibus
post vermē fetor et horroz.

Sic in non hominem vertitur
omnis homo,

vera humilitas.

*animo impio
propter
liberum me
vane.*

*Cognitio
propria
fragilitatis.*

Sermo II

Item considera in vita tua quid sis a pede vsq; ad verticem interius et exterius. et videbis quam causam habebis superbie. Cum enim omnes arbores producant fructus: flores: vinum: et oleum. Tu vero producis de tuo corpore omne genus turpitudinis et miserie. Si enim inquit Bernardus intime consideres: quid per os: quid per nares: et quid per ceteros corporis meatus egreditur. videlicet sterquilinum nunquam vidisti. Quid enim est tota turpitudine corporis que foris splendet nisi quoddam velamentum turpitudinis quod pro pudore turpe est nominare. Item considera quid futurus es post mortem quia corpus tuum quod in vita tua fuit amabile post mortem erit abominabile et odiosum. Unde sicut candelædum ardens lumen ministrant et confortant circumstantes. et quando extinguuntur fetent. sic est corpus humano. quia dum vixerit multos confortabit. post mortem vero omnibus amictis suis fetidum et abominabile erit. poeta sic dicitur

te. *Ullor est humana caro
q̄ pellis ouina Cum moritur
ouis aliquid valet ista
ruina.* Et hinc inquit Augustinus de vera innocentia. Respice teipsum quia mortalis es et vide ubi sunt imperatores et tyranni. nonne omnes puluis sunt et cinis vide eorum sepulcra et non cognosces quis fuit dñus. q̄s pauper: q̄s pulcer: q̄s difformis. Memorare ista ne superbias. et si intime de istis cogites veram humilitatem possidebis. quia vt dicit Gregorius. Custos humilitatis est recordatio proprie fedicitatis. Isto modo. Poete pingebant ymaginem pulchram similem virgini habentem in manu clauem et sub pedibus eius scalam quattuor baculos habentem in altitudine. In primo scribebatur meditare. In secundo contristare. In tertio reuelare. Et in quarto perseverare. Primum ergo meditare si veram humilitatem cupis habere considera quid fecisti siue bonum siue malum. quid es videlicet bestia mortalis et miserabilis. iuxta illud metricum.

Eum rex cum limus cum
res vilissima simus,

Unde superbimus ad ter
ram terra redimus

Et vnde venisti de ventre sci
licet matris tue conceptus
et natus in originali pecca
to. Secundo contristare pro

penis quas meruisti, et pro
gaudijs que perdidisti, Ter
cio reuela itegre peccata tua
que commisisti, per humiles

confessionem Et quarto per
seuera in bono, nō recidua
do iterando peccata tua pre
terita

¶ Hec ymago hu
militatis habuit i manu cla
uem in signum q̄ ostium ce
li aperiat, et claudat portas
infernī, et ideo qui sic vult in
trare ostium si sit altus vltra
mensuraz ostij oportz semet
ipsum humiliare, Exemplū

in natura de aue Auis enim
quando primo incipit acce
pere volatum suuz prius ad
terram corpus humilitat, et
sic semper ascendit, Vñ Au
gustinus loquens de christo
sic inquit Hic scilicet ch. iii^o

est ianua humilis, quia qui
per hanc ianua vult intra
re, oportet ad christum p hu
militatem se inclinare Vñ

christus tripliciter se humili
auit. Primo suo superiori
scilicet ino patri celesti

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

christus tripliciter se humili
auit. Primo suo superiori
scilicet ino patri celesti

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

¶ Unde quamuis pater in
diuinis ⁊ christus sint equa
les, tamen christus in quan
tum assumpsit naturam hu
manam fuit minor patre Et
ideo dicit in euangelio, Pa
ter maior me est, Et illo mo
do humiliavit seipsum ad vo
luntates patris, vt daret no
bis exemplum humilitatis,
quo ad nostros superiores,
et hoc est quod dicit aposto
lus, i. Petri. ij. Subiecti esto
te omni humane creature p
pter deum siue regi quasi p
cellenti, siue ducibus tanq̄
a deo missis. Et dicit Ber. i
libro de dispensatione et pre
cepto humilitas que maiorib
us debetur deo exhibetur
et ideo quicquid vice dei p
cipit homo quod scit certe n̄
displicere deo accipiendum
est ac si deus precipiat, hec il
le. Secundo humiliavit se
christus suo equali videlicet
spiritu sancto, ideo cōformi
ter nos debemus humilia
re nos illis qui sunt equales
nobis, Videmus q̄ arbor
quanto magis habūdat fru

Continuatio

varia

Postquam

Bermo II

estibus tanto magis versus terram ramos suos inclinat. **U**do consimili quāto magis quis habundat virtutibus, tanto magis humillare se debet. Et ideo dicitur Ecclesiastici tercio, Quanto maior es humilla te in omnibus, et coram deo inuenies gratiam. Unde in summo honore debet summa humilitas exaltari. Et ideo dicit ysidorus in libro de summo bono. Sicut iohannes fuit precursor domini omnes traheus ad eum, ita humilitas est precursor charitatis et reliquarum virtutum. Humilitas enim respicit dominus, et attollit alia, id est superba cognoscit vt deiiciat. Humilitas s̄m Augustinum est voluntaria mentis inclinatio. Nam secundum eundē Augustinum. Seruum dei voluntarium hec tria delectat semper, videlicet subesse, seruire, et obedire, et his contraria grauant videlicet, preesse, dominari, et iubere, et p hoc potest quis pbare si seruus dei sit an non. **Hec Augustinus.**

Tercio christus humilla

uit se inferiori se, scilicet homini. **V**arie scilicet et Ioseph vt habetur Luce, ij. Ite christus humiliavit se inferiori suo, quando voluit baptizari a Iohanne in Jordans flumine, vt habet Matthei, ij. et tunc dixit, Sic decet nos adimplere omnem iusticiam, id est, humilitatem. Unde contentio erat inter discipulos Iesu quis eorum videretur esse maior, et Iesus aduocans paruulū vnū statuit euz in medio discipulorum suorum et dixit, Quicumq; humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum. **Matthei, xvij.** Quia ergo christus nos informat dicēs, Discite a me quia mitis sum et humilis corde **Matthei, xj.** debemus et nos humiliari his qui supra nos sunt, et his qui nobis sunt equales, et his qui sunt nobis inferiores. Unde in hac triplici humilitate omnes virtutes fundantur et per ipsam conseruantur. **U**nde Gregorius, **Q**uē qd agitur perit si non cum humilitate custodiat. Et itez ait Gregorius, **Q**uā ceteras

Bermo II

virtutes sine humillitate congregat quasi puluerem in vento portat. Unde nullus est perfecte virtuosus nisi reputet se imperfectum, et hoc est signum maxime humillitatis. Quia dicitur humillitas est virtus qua homo verissima sui cognitione sibi ipsi vilescit.

E Unde ex humillitate procedit quod homo refutat et fugit honores et appetit ab omnibus despici. Et ideo dicitur Berni. Verus humilis vermis vult reputari et non humilis predicari sed gaudere se contemni. Ad quod habetur exemplum. ij. Regum. vi. de David qui saltavit coram archa domini in conspectu totius populi, et ideo Michol filia Saul despectit eum dicens Tu es rex gloriosus in Israel, et tu saltas nudus quasi vnus ex scurris tuis. Cui dicitur David. Iudam et villosus sum et humilis ero in conspectu meo. Et narrat Gregorius in primo dialo- gorum quod erat vir quidam Constantinus nomine valde sanctus, quem alius vir audita eius sanctitate desideravit videre. Quem cum vidisset

pro nihilo estimabat eum habere. quia erat in statura pusillus. Cui dicit Constantinus. Tu vere habes oculos apertos in me, et ideo magnas gratias sibi egit. Sciendum est enim quod sicut superbi gaudent in adulationibus, sic verus humilis in despectibus. Et ideo dicit Gregorius in libro. liij. moralium. Quanto homo est in conspectu hominum villosior tanto in conspectu dei est preciosior. Ex quibus patet quod cognitio proprie fragilitatis mouet homines ad veram humillitatem. **F**

Sed charissimum timendum est quod vana gloria diuinarum gratiarum seu virtutum hanc ipsam humillitatem destruit et confundit. Contra quam loquitur propheta Hieremias. Non gloriatur sapiens in sapientia sua, nec fortis in fortitudine sua, quia non proderunt in die ultionis. Unde hec vana gloria desecat creaturam et contemnit deum, quia quando homo de factis propriis gloriatur putat se habere ea de seipso, cum tamen a seipso nihil habeat.

de dicit ysidorus de summo bono. Omnis superbus tanto profundius labitur quanto superius eleuatur. Et dicit ideo apostolus Jacobi. Illi. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Hanc gratiam habuit beata virgo Maria propter suam humilitatem, quia quantum pre ceteris multa habuit privilegia virtutum in propria tamen reputatione humilis fuit et ablecta. Et hoc ostendit quando angelus salutauit illam dicens Ave gratia plena dominus tecum quantum nis enim mox futura esset mater dei et regina celi, humiliter se ancillam domini nominauit dicens. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Ideo de illa dicit Bern. super. Dissus est sine humilitate, audeo dicere quod uirginitas marie nunquam placuisset deo si ergo Maria humilis non fuisset spiritus sanctus super illam non descendisset nec illam impugnasset, et si placuit deo ex uirginitate, precepit tamen filium ex humilitate. Unde Anselmus sermone. xxxij. de assumptione, Hu-

milittas inquit. Marie facta fuit scala celestis, per quam filius dei descendit in terram. O uere beata humilitas que deum hominibus peperit, uel tam mortalibus prebuit, mundum purificauit, celum aperuit et animas primorum parentum ab inferis liberauit et animas primorum parentum ab inferis liberauit. Hecille.

¶ Sed carissimi timendum est quod multi que in tribulatione et paupertate sunt facti humiles cum sint ad honores eleuati sunt nimis elati et superbi. De quorum numero fuit ille Saul de quo habetur. i. Regum. x. qui antequam unctus esset in regem summam humilitatem ostendit dicens Samuelli. Numquid non filius gemini ego sum de minima tribu Israhel. et cognatio mea minima inter omnes familias de tribu beniamin. quare ergo locutus es mihi sermonem istum? Assumens itaque samuel saule et puerum eius introduxit eos in triclinium, et dedit eis locum in capite eorum qui fuerant in uisceribus. Luceque mane surrexissent et tam dies lucefecerit uocauit Samuel Sau-

II Bermo II

lem et tulit lenticulam olei et effudit super caput eius et unxit eum in regem, sed postquam electus fuit in regem statim in tantam superbiam eleuatus est quod non cognouit deum suum nec semetipsum, Et lo de regno fuit miserabiliter delectus. **W**odo consimilis est de multis, cum fuerint pauperes satis humiles sunt, sed si contingat eos leuari ad honores statim sunt superbissimi, et iactant sede magna parentela fuisse progenitos. De quibus loquitur Chrysostomus super Bartheum in opere imperfecto, omelia tertia discipuli. Quid proderit quem sordidant mores generatio gloriosa. Aut quid nocet et pauper generatio quem mores adornant. Ipse se vacuum humilitate ostendit, qui de magna factat parentela. Quid enim profuit Chayn quod fuit filius Ade quondam innocentis, qui propter suos malos mores separatus fuit de filiis suis. Aut quid nocuit Abraham qui habuit patrem cultorem deorum plurimorum. Dico quod nihil, quia Abraham fuit vocatus po-

stea pater sanctorum. Dicit Aristoteles prime meteororum quod sol per suam virtutes eleuat vapores a terra, et ibi per calorem solis et elementum ignis inflammantur, et fiunt lucide tanquam stelle. tamen cum sint naturaliter perderosi non possunt ibi remanere, sed in nocte ad terram cadunt, et tunc vulgares dicunt stellas cadere a firmamento, cum tamen in re veritate non sunt stelle, sed cadentes assub.

Woraliter per istos vapores sic eleuatos intelligo homines terrestres ad honores et dignitates eleuati per fortunam mundi, tunc splendent per magnam familiam, per ornamenta pretiosa, sed cum sint mortales homines tandem descendunt de honoribus et moriuntur et sepelientur. Vanum igitur est superbiere de terrenis transitorijs, quia dicit psalmus. Vidi impium exaltatum et eleuatum sicut cedros libani. Et transiit et ecce non erat, quesiuit eum, et non est inuentus locus eius, hoc est in libro yste. Ex quibus sequitur quod potestas dei.

Bermo .II.

quā nullus potest fugere, monere nos debet ad humilitatem habendam et superbiam euitandam. R

3
Merces
felicita
tis.
Tertio principaliter dicitur quod merces future felicitatis mouere nos debet ad humilitatem. Dicit enim Aristoteles in li. de celo et mundo quod corpora superiora sunt meliora et nobiliora quam corpora inferiora. Et exemplificauit de sole et luna et ceteris planetis. que sunt meliores et virtuosiores ceteris corporibus terrestribus quia figuntur in celo. Moraliter sola virtus humilitatis hominem eleuat a terra ut collocetur in celo. Unde in libro de modo viuendi. ca. ij. per miserabilem superbiam angelorum spiritus immortales de celo cadebant. Et per humilitatem dei fragilitas humana ascendit de terra ad celum. Hec ille. Erubescat ergo homo esse superbus. si deus qui erat causa salutis humilis erat. Tanto enim quisque exaltabitur in gloria quanto se humiliauerit in terra. In cuius signum dixit christus. *Darē. r. et Dat*

thel. xix. *S*in te paruulos venire ad me. talium est enim regnum celorum. Unde Augustinus de verbis domini. sermone. xxxix. Si vis capere celsitudinem glorie celestis cape humilitatem hic in terris. Et declarat hoc ibidem per duo exempla. Attende inquit arborum. prius figit radices in terra deorsum et postea crescit et exaltat ramos suos versus celum. Aliud ponit exemplum de arce. qui inquit edificare vult turrim vel castrum ut firmiter stet in futurum. primo ponit fundamentum et postea edificat in altum. *¶* Hodo comitum simili qui desiderat venire ad celum. oportet ut prius fundat se super humilitatem. et tunc superius ascendit. *¶* Vnde vera humilitas palme comparatur. que secundum Bartholomeum in libro de proprietatibus rerum. per descensum inferius crescit. quia radices eius profunde situantur. et ideo post cedrum est altissima arborum et nullo pondere fructuum curuatur sed semper custodit ramos

rectos & iudeos. Hodo cō
simili est de humilitate, qz
verus humilis semper scu
atur in loco humili i repu
tatione propria, et ideo cre
scit ad celū p frutes & sem
per habet patientiam i tri
bulatione et angustia. & nō
deprimitur per impatientiam
vel murmurationem,
sed semper vltrescit per verā
caritatem. Ista palma hū
litate dulcissimos portat
fructus. Primus est sapiē
tia que non habitat nisi in
corde humili. Sapientie. j
In maluolam animam nō
introbūt sapientia nec ha
bitabit in corpore subdito
peccatis. Et Esaiē. lxxj. ad
quem respiciat nisi ad pau
perculum et contritum spi
ritu, tremementem sermones
meos. Secundus fructus
est gratia. Ecclesiastici. lxx.
Quanto maior es humilia
te in omnibus & corā domi
no inuenies gratiam. Tertius
fructus est honor et reuerentia.
Job. v. Qui ponit humiles i sublimi,
& merentes erigit sospitate.
Et Luce primo. Deposuit
potentes de sede et exalta

uit humiles. Quartus
fructus est diuturnitas vi
te celestis. Matth. v. Bea
ti paupes spiritu qz ipsozū
est regnum celorum. Sed
charissimū rimendus est qz
multi non hūc spiritū hu
militatis sed supbie, qui cū
a fratribus suis redarguitur
statim incumescūt per
superbiam, tunc pugnant
tunc rixantur, tunc maledi
cunt, tūc detrahūt. & pecca
ta sua defendunt. Talis fu
it Pharaō quē Moyses &
Aaron reprehenderunt de
sua incredulitate & monue
runt vt dimitteret populū
Israel sacrificare deo in de
serto. Quibus proterue et
superbe respondit. Quis ē
dñs vt audiam vocem ei?
et dimittat Israel. Nescio
dominū, & israel nō dimit
tam. Dixeruntqz deus he
breozum vocauit nos vt ea
mus vltimū dierum i
solitudinem et sacrificem?
dño deo nostro, ne forte ac
cidat nobis pestis aut glā
dius, vt habetur. Exodi. v.
Et ideo dyabolus facit cū
supbis sicut pueri faciunt
cum miluis & coruis, post

fructus humilitatis
supbia

2. gratia

3. honor et re
uerentia

Quis cepērūt excecant z p̄m̄te-
 runt illos in altum volare
 qui tandem tam alte volāt
 q̄ iterū ad terram cadūt et
 colla sua frangūt. **V**odo
 consimili facit dyabolus? cuz
 sup̄bis. **V** Excecāt
 enim in eis oculos ratiōis
 In tantū q̄ nō vidēt del be-
 neficia nec cognoscunt ses
 ipsos, et ideo nimis alte vo-
 lant z tandē corruūt ad in-
 fernum. Et ideo dicit Amos
 v. Domus israhel cecidit. et
 nō adijciet vt r̄surgat Sic
 suo modo de superbo dicit
 potest illud. **H**ere. l. Cadet
 superbus z corruet. et non
 erit qui suscitēt eum. Ergo
 carissimū cauendū est a pec-
 cato superbie. qz virtutes z
 bona destruit z confundit
Exemplū habet in natura
 Dicit Aristoteles i primo
 meteorum. qz terremotus
 prouenit ex vento incluso
 in ventis terre z quando ac-
 cidit campanilla et magna
 edificia corruūt. **C**onsimili-
 ter est de sup̄bia q̄ est ventus
 spiritus maligni inclusus in
 corde humano. qz q̄ ip̄e v̄t
 erūpt tūc corruūt hūilitas
 z caritas z cetera virtutes.

ex quibus fiūt edificia celum
 attingentia. Et ideo debe-
 mus sup̄biā deserere z hu-
 militates habere q̄ nos ad
 celestia ducit exaltat Job
 xxij. Qui hūilitat⁹ fuerit erit
 in gloria. Ad quam nos per-
 ducat qui sine fine. zc.

Sermo III.

Dminus

Inuento i sacra scri-
 ptura. i. Regum. vij. qz quā-
 do populus domini circū-
 uallatus erat a Philisteis
 clamauit ad samuelem vt
 ipse oraret deum pro salua-
 tione populi qui orauit. et
 populus domini fuit salua-
 tus de manu inimicorum
 suorum. **P**arisformiter nos
 qui sumus in hac vita cuz
 inimicis uallati. et impotē-
 tes sumus ad resistendum
 illis ex proprijs viribus no-
 stris. necessario igitur ha-
 bem⁹ implorare diuinā po-
 tentiā. cui nullus p̄t resiste-
 re. Et ideo dicit Tobie. xij.
Magnus es dñe. tu ei fla-
 gellas z saluas z nō ē q̄ es-
 fugiet manū tuā et id ē orā-
 dum. **A** Pro processu.

sermonis est aduertenduz
 fm Aristotile. liij. Politico
 rum. q. cuilibet dño tempo
 rali q̄ habet alios governa
 re tria conueniunt. videlz
 cet potentia ad resistenduz
 inimicis qui sunt extra. Sa
 pientia ad gubernandū po
 pulum qui est infra euz. Et
 clementia ad remittēdum
 eis q̄ sunt cōtra eum. Cum
 ergo dñs noster Iesus xps
 sit verus dñs noster. Et h̄
 tripliciter. videlicet ratiōe
 creationis. Esai. xlv. Ego
 dñs et non est alter. formās
 lucem. et creans tenebras.
 Secūdo ratiōe redempti
 onis. Esa. xliij. et Hier. i.
 Redemptor noster domi
 nus exercitū est. Et tertio
 ratiōe retributiōis in ps̄.
 Retruet mihi dñs fm iu
 sticiam meā. Restat igitur
 q̄ sit potentissimus et ideo
 timendus est. sapiētissim⁹
 et ideo est honorandus. cle
 mentissimus et ideo est di
 ligendus. Primo et princ
 paliter dico q̄ dñs noster
 Ihs xps est potentissimus
 et ideo est timendus vnde
 eius potentia est inestima
 bilis. quia nullus potest eā

fugere. Nam fm ps̄. domi
 nabitur mari vsqz ad mare.
 et a flumine vsqz ad termi
 nos orbis terrarum. Sed
 potestas alioꝝ dominoꝝ si
 ue tyrannoꝝ est eustabilis
 qz illaz possunt aliqui effu
 gere. et ideo dicit xps disci
 pulis suis. Si persecutores
 fuerint in vna ciuitate fugi
 te in altam. Matth. x. Se
 cundo potestas diuina est
 insupabil. qz ipse solus est
 om̄ipotens. et ideo dicit Exo
 di. xv. Dñs omnipotēs no
 men eius. Ipse est magn⁹
 solus potens. Cui concor
 dat scriptura. Apo. c. xij. Rex
 regū et dñs dominantium
 B In hac auctoritate
 nota q̄ dicit scriptura domi
 nus dominantū. et causa ē
 qz p̄ditiones habet xps cō
 ditionibz alioꝝ dominoꝝ
 p̄trarias. Vñ quilibz dñs
 temporalis habet alium su
 perioꝝem quez timet offen
 dere. secūdo habet inferio
 res quoz seruitio indiget.
 et ideo nō sunt veri dñi qz
 huiusmodi dominatio h̄
 originē ex culpa. In cuius
 signum Adam qñ fuit pri
 mo creatus nō fuit factus

*Statis. val. 100
 p̄is h̄i. i. s.
 s. r. a. l. e. n. i. s.
 1. b. o. l. u. n. t. i. a.
 2. s. a. p. i. e. n. t. i. a.
 3. c. l. e. m. e. n. t. i. a.
 4. d. i. u. i. n. i. t. a.
 5. p. o. t. e. n. t. i. a.*

Potenti/mo

dominus omnium sed ante
malum irrationaliū, unde
sibi et successoribus suis dixit
deus, Dominamini pisci-
bus maris volucris celli et
bestijs terre, Benef. j. Un-
de post statū innocentier post
quod peccauit Adā homines
fuerunt tam prouisi ad ma-
lū quod necessario oportebat
eos regulari sub dominio
ut per illum iniquitas mi-
tigaretur, qui cum sic alio-
rum dominantur verum dicitur
serui quod dñi Inconien-
ti quo daz sermone Attēdāt
Inquit qui in terra dominā-
tur domini et de suo super-
biūt dño et exaltant quoni-
am vere sunt serui et quoni-
am false dicunt dñi. Nam
fin sentētiare Augusti. Il-
la est vera dñatio que non
est vtilis dño sed seruo, et quod
nō indiget seruoꝝ seruitu-
te, sed seruo indiget sua do-
minatione. Ideo fin Au-
gustinum Solus deus est
dñs, quia non ad suam vtili-
tatem sed ad nostram salu-
tem illi seruisimus, In cul-
signis dicit, Psal, Dixi do-
mino deus meus tu, quoni-
am bono, me, nō egēs L

Tertio quilibet temporalis do-
minus habet sapientes quod
rum consilio et discretōe regu-
latur, Unde consiliū quod de-
bet dari a sapientibus domi-
nis temporalibus debet habere tres
conditiones, videlicet ut sit
vtilis, honestū et iustum, Et
si consiliū sit vtilis et nō iustū,
domini temporales non debent re-
gulari tali consilio, Unde
narrat Valerius, li. vj. c. v
ad Theberium impatoreꝝ de
quodaz duce Atheniensium, quod
erat strenuus bellator et pru-
dens, sed occupatus habere
dominū priuatum grece,
Iste dux intravit consiliū
sapientium qui erant de ciui-
tate Atheniensium, et dixit quod
inuenit bonam cautelam pro
ciuitate ad habendū domi-
nium grece, sed perit vnū
sapientum sibi dari cuius
consilio regularetur et coi-
caret cum ipso suū propositū
et confessus fuit ei vnus sapi-
ens nomine Aristides, Cui
dixit dux quod naues grecoꝝ
fuerūt omnes simul in vna
classe super mare, et voluit quod
oēs bellatores Atheniensium
subito pro nocte illas concre-
marent igne, et sic pro hoc fecit

*vtilis, honestus
Atheniensium
Atheniensium*

rent dñi maris, z leuit post modum obtinerent domini grecie. Isto audito aristides reuersus ē ad congregacionē sapientū, z dixit q̄ cōsiliū istius ductū fuit uile sed nō iustum, z ideo nullo modo esset sic faciendū.

D Et ideo dicit q̄ duo genera hominū nunq̄ dabunt dominis temporalibus bonū cōsiliū, videlicet impetuosi z accidiosi. Nō impetuosi q̄ sanū cōsiliū indiget bona deliberatōe. Et ideo dicit Seneca in libro de quattuor virtutibus Prudentis est examinare propriū cōsiliū z nō citior d̄ facili facere qd̄ non iustum ē unde taliter nō procedit sapientia. Secundo accidiosi z negligentes nō p̄uident ante tēpus, z ideo nō dabunt bonum cōsiliū. Et ideo dicit Seneca in libro de copia verborum. Si prudens cupis in futurū esse que possunt contingere ante tempus accipe, quia prudens nō dicit non putat fieri quia nō dubitat, sed expectat prouide quid faciendū est. Domini igit̄ r̄pales

indigent sano cōsilio sapientum sine q̄ non possunt bene regulari. Quarto dñi tēporales indigēt auxilio beliatorū fortū ad expugnandū hostes suos. In cuius signū Dauid elegit sibi trigasex bellatores optimos z fortes, quorum auxilio et fortitudine fuit multoties saluatus. vt habet̄. ij. Reg. xxj. Et q̄b̄ pars q̄ dñi tēporales ex omni parte sunt indigentes seruitio suorum z quanto maior dñs tanto magis indigēs. Sed dominus noster Iesus x̄ps nō habet sup̄ eū sup̄iorem. Ecclesiastici. xliij. Nec habet inferiorem cuius consilio siue seruitio indiget, cū in ipso sint omnes thesauri sapientie z scientie dei absconditi. Nec indiget auxiliū fortū cū sit omnipotēs. Sequit̄ tunc q̄ ip̄e est verus dominus cuius potestas ē insuperabilis. Et ideo dicit. Hester. xij. Dñe deus in dicitōe tua cūca sunt posita, z nō est qui possit resistere uolūtati tue.

E Tertio eius potestas est interminabilis q̄ ē eternaz nō h̄z finē. In cuius si

gnum dicit Psal. Dñs regnabit in eternum ⁊ ultra id est, si hoc esset possibile ulterius regnare. Sed potestas humana est terminabilis momentanea ⁊ brevis Ecclesiasticl. x. Omnis potentatus brevis vita. Et sequitur, Rex hodie et cras morietur. Cum ergo eius potestas sit inevitabilis ⁊ interminabilis videtur quod sit verus dñs, et merito ideo timendus. ipomet testimonium perhibente, Joh. xij. Vos vocatis me magister ⁊ dñe et bene dicitis. Sicut etenim. Et iste nobilis imperator Octavianus de quo narrat Suetonius, in li. xij. cesarum, quod appellari dñs ut maledictionem ⁊ opprobrium semper odiuit. Unde cum quadam die ad quendam locum venisset totus populus ipsum laudavit dicens quod fuit bonus dñs ⁊ iustus ⁊ statim imperator prohibuit sub gravi pena quod nullus audeat illum de cetero dominum appellare in signum quod nullus sit verus dñs nisi solus deus. Et hoc est quod dicit psalmista, Timeat dñm omnis terra, Uñ

dicit Augustinus, quod si creatura servat creatori ut ignis ad oburendum, aqua ad submergendum, terra ad deglutendum, sicut fuit de Dathan et Abiron. tu tamen deum time non illa, quia omnia sub ipso sunt, quoniam cupiditatem habet homo nocendi ex seipso potestate autem non nisi permissus a deo In cuius signum christus stans coram iudice dixit, Non haberes in me potestatem nisi tibi data fuisset desuper. Matt. xvi. Uñ dyabolus non habuit potestatem nocendi Job. ij. ⁊ istas creaturas non debemus timere sed dominum Et hoc est quod dixit christus, Matt. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animas autem non possunt occidere. Uñ dominum timere debemus propter tria. Primum. Unum est quoniam si quis dominum timeret habundantiam bonorum temporalium habebit quia non carebit victu nec vestitu nec aliis sibi necessario, immo nihil est estimentum eum in presentibus. Et dixit Tobias filio suo, Habebis multa bona si timeris deum. Secunda causa est, quia timor domini habet ex

cellentia sup omnes alias
virtutes z grās deo cōces-
sas. Hinc scribitur Ecclesi-
astici, xxiij. Nihil melius
q̄ timere deum. Uñ Ber,
sup cantica. In veritate dī
dici q̄ nihil est potentius
ad grām habendam q̄ ti-
mor dñi. Et hinc est q̄ dīc
sapiens. Ecclesiastici, xix.
Omnia sapiētia timor del
Et timor dñi est custos vīr-
tutum. Tercia causa est qz
timor dñi tollit omne pec-
catum mortale z nō pmī-
tīt aliq̄d peccatū quiescere
īn anima humana. Unde
scribit Ecclesiastici, j. Ti-
mor dñi expellit peccatum
quem certum pertractans
Gregorius īn quadā ome-
lia dicit Deus prava nīst
prīus p̄ timorem dñi a ma-
līs s̄suetudinīb; auertatur
nōn corrigitur nec emēda-
tur nec ad cordis p̄ritōez
puentur. Uñ vbi nō est ti-
mor dñi ibi est habūdātia
peccatorū, z breuiter omni-
um maloz. videlicet homi-
cidij adulterij. zc. Istud be-
ne cōsiderauit Abrahā qñ
transiit cum Sara vxore
sua īn terram egypti, qñ dī

xit vxori sue. Dīc q̄ soroz
mea es ne forte Egyptij īn-
terficiant me p̄pter te quas
vidēs Abimelech rex egypti
p̄t q̄ pulcra mulier es; nī-
mis, accepit eam īn domū
suam. Et ideo dñs pcussit
eū plaga magna. Uñ rex
aduocauit ad se Abrahā
z dicit, Quare dixisti q̄ so-
roz tua sit cum vxor tua sit
ipsa. Lui respondit Abra-
hā, Cogitauī īn corde meo
q̄ timor timor nōn erat īn
loco isto z interficiant me
egyptij propter illas, z ideo
dixi q̄ soroz mea erat Bēn.
xx. Ex qua hīstoria patet q̄
vbi nō est timor dñi ibi est
habūdātia peccatorum
Et ideo cōsulit nobis scri-
ptura. Josue, xxiiij. Tīme-
te dñm et seruite illi corde
perfecto. Quonā qui ha-
bet timorem domini vīta-
bit omīa mala. Figura h̄
habetur. Exodi, j. de obste-
tricibus que propter timo-
rem domini pepererunt ma-
sculis hebreozū z occidere
eos noluerūt. Uñ dō con-
simili q̄ habet timores dñi
fugiūt peccata mortalia et
nō faciunt ea, q̄s habue-

et oib; virtutibus
id: excellen-
tior.

3
talis perit
et vultus in
p̄mittit.

N3

N3

rint oportunitatem peccā-
di. Et ideo tales sunt a do-
mino benedicti. Iuxta illō
psal. **B**onus vir q̄ timet do-
minum. **S**ed caris-
sime timendū est q̄ dyabo-
lus sollicitatur hūc timorē
in nobis destruere z diuer-
sa peccata inducere. **U**n-
de refert hystoria in libro de vi-
ta z obitu Alexandri impa-
toris q̄ qm̄ cepit bellare cō-
tra Dariū regem. Rex d̄ eo
indignat⁹ misit sibi tria do-
na viz virgā: pilā: z aurū
Misit sibi virgā in signū
q̄ fuit adhuc puer z idigu-
it disciplina. **P**ilā in signū
q̄ fuit adhuc magis aprus
ad ludendū cū pila q̄ bella-
re. **E**t aurū misit sibi i signū
q̄ fuit indigēs z paup̄ z im-
potens ad pugnandū z tra-
eū, etiā ad cōmendatiōem
sue habūdantie. **S**z impa-
tor recipit illa tria munera
z misit regi dariō dicens.
Virgā inq̄t recepto i signū
q̄ castigabo te et famulos
tuos subiugabo dño meo
Pilā recepto i signū q̄ prou-
ditas regni tui z totius mū-
di subiugabit imp̄to meo.
Aurū recepto in signū q̄ di-

uitiaz tuaz ero dñs in fu-
turū. **D**oraliter p̄ istū re-
gem Dariū intelligo dyab-
olū q̄ misit alexandro. **I**d
est. cuilibet christiano tria
signa confusionis. videlicet
virgā aduersitatis z angu-
stie vt inducat hoīez ad im-
patientiam z in murmura-
tiones z tra deū. sicut fecit
Job quia destruxit oīa bo-
na sua. **P**ilā misit homini
id est. mādī potentias vt vi-
oprimat paupes z iustos
Aurū v̄o aliqui dat hoī. id ē
diuitiaz habūdantiā vt ma-
le expēdat ea in cōsuetijs et
voluptatibus carnis. **S**z
hec tria debz qlibet accipe
et vtī ad salutē aīe sue. z nō
ad voluntatē dyaboli. **U**n-
dē p̄mo aduersitatē patienter
debet sustinere. z ideo i om-
nibus regratari deo. **E**xē-
plum de Job q̄ dixit. **D**ñs
dedit dñs abstulit sicut do-
mino placuit ita factum est
sit nomē zē. **S**ecūdo po-
tētia mūdi debet vtī ad sub-
ueniendū impotētibz z tuē-
dū debiles z paupes a ra-
ptoribz. **T**ercio diuitiarū
habūdantiā debet vtī ad
largiendū elemosinas ege-

nis, et sic cum timore dei dya
bolū et eius insidias supe
rare. qv̄t dicit Ber. Pecca
tum nunq̄ habebit introi
tum in te dum es plenus
dei timore. Quia igit̄ domi
nus est potentissimus idō
summe timendus est. *Se*
cundo principaliter dicit q̄
dominus noster est sapien
tissimus, et ideo honoran
dus est. Quoniam enim sic sapien
tissimus ostendit̄ multipli
citer. Primo qz om̄is sapi
entia vera quaz aliquis in
hac vita habet vel habere
potest de sursum data est a
deo. *¶* Ecclesiastici p̄
mo Omnis sapientia a do
mino deo est. Sed ista sa
pientiā nō habent volup
tuosi neqz auari. *¶* Vñ Gre
gorius. iij. moralium ad ve
ram sapientiā peruenire n̄
possunt qui false sue sapē
tie verbis decipiunt. *¶* Un
de sapētia que est a deo da
ta tres habet conditiones
quia primo est pudica, de
inde pacifica, tertio mode
sta. Per primam conditio
nem excludit sapientiā be
stialem quam habent luxu
riosi. Per secundam exclu

dit sapientiam mundiales
que nunq̄ est pacifica s; sp
litigiosa, et hanc sapientiaz
habent cupidī et cauidici
Tertio conditio est mode
sta, et hec sapientia est spl
ritualis, quam habent iu
sti et virtuosi, quia sapien
tia iustorū est nihil per ostē
tionē fingere, que vera sunt
diligere, falsa denotare, bo
na gratis exhibere mala li
beter tolerare, et tione nul
lius insurte querere. Hec
sapientia que datur a deo a
mundi sapientibus deride
tur, Quod innocenter agi
tur ab eis pculdubio stul
tium repuratur. Quid stul
tius mūdo q̄ bona ppria re
linquere p amore dei pau
peratē voluntariā secta
ri, p inimicis et psecutoribz
orare et illis bñfacere. Hec
Greg. Et tñ illa reputant̄
in p̄spectu dei opera vere
sapētie que a domino deo
est, et dat̄ electis suis. *¶* Hinc
psullitur Joc, primo. Qui i
diget sapientia postulet a
deo qui dat omnibus afflu
enter. Et ideo merito dñs
noster ih̄s xp̄s ē sapientissi
mus, qz sua sapientia est in

*Secundus
sermo
Deus est sa
pientiss:*

cōprehensibilis a sensu hu-
mano. Romanoꝝ. xj. O al-
titudo diuinarū sapientie
et scientie dei. zc. Secūdo
dicit sapientissimus. quia
oīnes creaturas fecit ex ni-
hilo. videlicet solem z lunā
et stellas. et omnia ista infe-
riora. et vniuersa ppter ho-
minem. vt homo deo serui-
ret. Unde ista vniuersitas
est ita sapienter ordinata q̄
nullū ingenū terrenū po-
test ad istam sapientā per-
uenire. Item ostendit ma-
gnā sapientā in p̄iāctione
creaturaz. qz vt dicit Ba-
crobisus. Vide a summo ce-
lo vsqz ad vltimā rem et in-
finitam vnā de minimis vin-
culis religauit z nunq̄ cor-
rupta est cōnexio. q̄ quidez
cōnexio vocat cathena au-
rea Dicit Lincol. in libello
suo de examinatioe p̄stent-
ium q̄ deus ostendit ma-
gnam sapientā in creatioe
hoīs qz in ip̄o p̄prehendit
omnes alias creaturas. Et
ideo dicit Greg. in omelia
de ascensione. Omnis crea-
ture aliqd̄ habet hō Nam
h̄z esse cum lapidibz viuere
cū arboribz. sentire cum be-

stijs. intelligere cū angelis
Et ideo dicit p̄beta Omnia
in sapientia dñe tu fecisti.
Sed hic queritur in mū-
danos cur fecit dñs homi-
nem peccaturuz apparet q̄
sapientius fecisset ipsum im-
peccabile. Ad questionem
respondetur qñ fecit hoiez
peccabile sapientissime fecit
quia posuit eū in tali statu
q̄ posset si vellet mereri vi-
tam eternā z ideo magnaz
sapientā in creatioe ho-
minis ostendit. Ex quibus
patet q̄ dñs noster Iesus
x̄ps est sapientissim⁹. z ideo
honorandus I Unde
hic est notandum q̄ de-
cet x̄pm honorari z adora-
ri tripliciter. videlicet cord-
ore z ope. Unde dicit Au-
gustinus li. de trinitate. ca.
xvj. q̄ due sunt sp̄s adora-
tionis siue honoratiois. scz
latria z dulia. Dulia est ser-
uitus p̄p̄e homini exhibi-
ta. Latria est seruit⁹ deo ex-
hibita. Unde ydolatre di-
cuntur q̄ simulachris z va-
nis idolis eandē seruitutē
dant q̄ debet deo exhiberi
fm̄ illud Mat. liij. Dñm
deum tuum adorabis z illi

Contra
dulia
latria

soli serules. Hec adoratio est amor et obedientia quam domino deo nostro pre ceteris debemus. Et ideo dicitur Job. iij. Pater tales fuerit qui adorant eum in spiritu et veritate. Tals fuit Thobias qui videns multos de filiis Israel adorare falsos deos, hic solus fugit consortia malorum et adoravit deum Israel. ut habet Thobias. Vodo consimili fecit Daniel qui intrans thalamum suum adoravit deum. et ideo missus fuit in lacum leonum. ut habetur Dan. vi. **R**

Sed carissimi timendum est quod multi presumunt de se ipsis et cupiunt dominari super alios et habere honores et reverentias soli deo debitas. quas nunquam meruerunt. **S**oli enim virtuosus et non alii debent honorari. cum honor sit premium virtutis. ut dicit Aristoteles. iij. Ethicorum. ca. iij. In cuius signum narrat Augustinus in li. v. de civitate dei. ca. ix. quod Romani ymagines virtutis et honoris sic deos coluerunt quibus duo templa edificaverunt. sic ad invicem con-

functa et adunata quod nullus potuit intrare in templum honoris nisi prius per templum virtutis intrasset. in signum quod nullus reportaret honorem nisi prius per virtutem illum meruisset. Et ideo dicit Aristoteles. iij. Ethicorum quod secundum veritatem solus bonus est honorandus. Non sic est carissimi istis temporibus. quia ambrosius et viciosi honorantur et virtuosus despiciuntur. Unde habetur in historiis philosophorum quod contigit semel quendam philosophum pauperissime fuisse vestitus et a curia cuiusdam imperatoris expulsus. Iste considerans istud dictum poetarum. Curia pauperibus clausa est. dat census honorem. concepit quod pauperes excluduntur et divites introducuntur in curias dominorum. confestim iste philosophus induebat se vestimentis pretiosis. et statim fuit admissus in curiam imperatoris. et frequenter osculabatur vestes suas. Tunc imperator admirans quaesivit cur hoc faceret. Et phi-

losophus respondit, Ego
 honorantē me honoro, qz
 quod virtus nō potuit ve-
 stis obtinuit. Et ideo vir-
 tuosi et boni debent hono-
 rari. Cum ergo dominus
 Iesus sit maxime virtuo-
 sus et sapientissimus: 2 iō
 est maxime honorādus su-
 per omnes cum sit pater 2
 origo omnīū honoz. Un-
 de Malachie, j. scribit. Fi-
 lius honorat patrem suuz
 2 servus dominum suum.
 Si ergo pat' ego sum, vbi
 est honor meus, Et si do-
 minus ego sum, vbi est ti-
 mor meus. Secūdo debe-
 mus honorare ipsum colē-
 do 2 magnalia eius collo-
 quendo, sicut fecerunt filij
 Israel in die ramis palma-
 rum quando venerūt obul-
 am ei ad recipiendū euz in
 ciuitatē iherl'm. laudando 2
 clamādo dicētes, Osāna fi-
 lio dauid Benedictus qui
 venit ī nomine dñi. Mat.
 xxj. Sed die veneris pro-
 p'rio in honorauerūt eum
 dicentes, Crucifige. Crucifige
 eum. Vado consim-
 li faciunt christiani mali q̄
 suis verbis dominum con-

fitentur factis autē negant

Tertio debemus eū ho-
 norare opere quādo elemo-
 synas distribuimus pau-
 peribus. Sz ecōtrario ma-
 li christiani deum in hono-
 rant qui pauperes spoliāt
 2 oppr'munt. Et ideo con-
 sult scriptura Proverb, iij
 Honora dominum de tua
 substantia. videlicet distri-
 buendo pauperibus. quia
 qui subuenit pauperi ī no-
 mine domini dominū ho-
 norat. Unde dicit Christ'
 in euangelio qui recipit p'
 pheta; in nomine prophe-
 te mercedem prophete acci-
 plet. Ex quib' pater q' ip̄s
 est sapientissimus ideo est
 honorandus. Tertio prin-
 cipaliter dicit q' christus ē
 clementissimus dominus
 Et hoc ostenditur multis
 modis. Et primo quia na-
 turale 2 propriū est sibi mi-
 sereri. Unde sicut est prop'riū
 soli lucere et igni caleface-
 re sic propriū est deo mi-
 sereri. In cui' signū
 ecclesia dicit Deus cui pro-
 priū est misereri semper
 2 parcere rē. Et ideo dicit
 Hieronimus super, p̄j. p'

phetas q̄ dñs quasi inul-
tus punit, ⁊ ideo est tard⁹
in puniēdor velox in mise-
rādo. Unde dicit Abacuck
iij. Domine cum iratus fu-
eris misericordie recorda-
beris. Talis erat ille impe-
rator de quo narrat Augu-
stinus, xiiij. de ciuitate dei,
q̄ ipse erat clemēs in om̄es
paucis austerus, omnibus
parcere suum studium fuit
in tantum q̄ in toto tem-
pore imperij sui vnus tan-
tum damnatus est nobill-
um, licet multi contra eum
graueiter deliquerunt. Ille
vero damnatus est impera-
tore nesciente seu ignoran-
te. Secundo dominus no-
ster Iesus christus dicitur
clementissimus, quia cito
condonat et dat ventam si
peccator desistat a peccato
suo. Unde peccatum mor-
tale tria induceret nisi mi-
sericordia dei obstarer, pri-
mo concluderet peccatores
iudicio. Iusticia enim con-
tra peccatorem sententiat
q̄ sit dignus damnari, sed
dei misericordia illam sen-
tentiam diu suspendit pro
longando iudiciū, quia di-

citur Iacob iij. Misericor-
dia dei superat iudiciū.
Secundo peccatum mor-
tale includeret euz in infer-
no, sed dei misericordia euz
liberat redimendo. qz ap̄d
dominū misericordia, i ps̄.
⁊ alibi, Misericordia dñi
plena est terra. ⁊ ideo dili-
gendus est. Tercio pecca-
tum mortale hominem ex-
cluderet a regno dei, sed mi-
sericordia tamen dei lanu-
am cell̄ aperit ⁊ illuc pecca-
torem introducit. Et ideo
dicit scriptura, Sapientie
xj. Misericors om̄i n̄i dñe
quia omnia potes. Ex quib-
us patet q̄ dominus no-
ster Iesus x̄ps̄ est clementis-
simus, et ideo diligendus.

¶ Sed carissimi ti-
mendum est q̄ multi crude-
lissimi sunt ⁊ sine misercor-
dia qui senes ⁊ vlduas op-
primunt ⁊ spoliant. Tales
similes sunt egyptijs q̄ ma-
gnis laboribz oppresserunt
filios Israel. ⁊ ad amaritu-
dinem duxerunt vitam illo-
rum, vt habetur Exodi, j.
Contra quos loquit dñs
Esaiē, iij. Quare atteritis
populū meū ⁊ facies pau-

per cōmolit. Oppressio ei
 puper destruit pietatē et mi-
 sericordiā quā docuit xps
 et suis opibz exemplificauit
 dices. Estote misericordes
 sic p̄ v̄ celestis misericors ē
 Un̄ quibz sit de⁹ misericors
 omnipotens et sapiens. nō
 tamen dixit. Estote poten-
 tes. qz appetit⁹ potētē ali-
 quā casum habet sicut patet
 de Lucifero. Nec dicē esto-
 te sapientes. zc. qz aliquā sa-
 pientia inflat. vt patuit de
 Adam et Salomone. Sz
 dixit estote misericordes si-
 cut pater vester celestis mi-
 sericors est q̄ in die iudicij
 dicet potentibz. Ue vobis
 qui potētes estis sup terrā
 et iustificatis impiū p mu-
 neribus. Esale. v. Sapien-
 tibus vero dicet. Ue vob
 q̄ sapientēs estis in oculis ve-
 stris. De misericordiā vero
 diligētibz dicet illud euan-
 gelij. Beati misericordes
 quā ipi misericordiā conse-
 quentur. Quibz etiā in die
 iudicij recitatis operibus
 misericōdie dicet illud Matth.
 xxv. Venite benedicti pa-
 tris mei. percipite regnum
 quod paratū est vobis ab

origine mundi. Hanc igit
 misericordiaz sectemini ca-
 rissimū exemplodominū nō
 stri iesu xpi qui non solum
 est potentissimus sed etiaz
 super omnes clemētissim⁹
 et ideo merito timēdus est
 p̄ suā potētā. bonozand⁹
 p̄ter suā sapientā. et diligen-
 dus p̄ suā clemētā. Quā
 nob̄ pcedat. zc. Ser. III.

Ilius

A Carissi-
 mi. In p̄nci-
 pio hui⁹ ser-

monis p̄mittēda ē ozo que
 duas p̄ditōes habere dz.
 scz deuotōez et fidē. Primo
 ozo dz habere deuotōez. qz
 sicut semē carēs humore nō
 crescit neqz pducit fructū.
 sic nec oratio exauditur si-
 ne deuotōe et ascensu men-
 tis i deū. Secūdo ozo dz h̄re
 fidem. et si ista habuerimus
 illud qd̄ petim⁹ obtinem⁹
Ad qd̄ xps fac̄ rōnem. Lu.
xi. Quis ex vob̄ petit a p̄re
 panē nūqd̄ lapidē dabit il-
 li aut scorpionem quasi d̄-
 ceret. non. Vos autem cuz
 sitis mali nōstis bona da-
 ta dare filijs v̄ris. q̄nto ma-

Bermo .III.

gis pater vester celestis da
bit spiritum bonum peten
tibus se. Ex quibus conclu
dit qd si fuerimus filij p gra
tiam habere possumus fi
duciam qd quicquid pete
rimus patrem nostrum ob
tinebimus, et ideo in pnc
pio oremus. Pro processu
sermonis est aduertendus
q sacra scriptura facit men
tionem de triplici filiatioe
videlicet de filiatioe dei
per fidem, et gratiam. Et hi
distinguantur in quatuor
genera hominum qui sunt
in fide firmiter permanen
tes, temptacionis aboli re
sistentes. Inimicorum ama
tores, et discordantium paci
ficatores. Primum dico qd in
fide firmiter permanentes
sunt filij dei prime, Joh. v.
Hec est victoria que vincit
mundum fides vra, Quis
est autem qui vincit mun
dum nisi qui credit quoni
am Jesus est filius dei. Et
no solu Jesus est fillus dei s
et filius hominis. B

Et ideo dicit Augustinus
et ponit in canone, dist. iij.
Gratia inquit dei non po
tuit gratis comendari qd

q vnus filius dei in se in
comutabilis manens. in
dueret hominem, et daret ipse
sue dilectionis filiacionem
hominibus mediante ho
mine xpo. Causa autem q
re voluit incarnari fuit, vt
faceret nos filios dei. Un
de Chrysostomus super Mattheu
omelia secunda, opere imp
fecto, Deus existens sine pnc
ipio destitit nominari fil
ius dei vt te faceret filium dei
Sed hic oritur questio q
re scriptura dicit qd christus
natus est ex semine David
potius qd de semine Abra
he, Ex quo Abraham sem
per fuit iustus, et David fu
it adulter et homicida. Re
spondetur dupliciter. Pri
mo quia sicut pro peccato
ribus venerat, ita de pctō
ribus dignatus est nasci.
Secunda ratio est hec, qz
sicut filius regis altissimi
ex parte patris, sic fieret fi
lius regis terreni altissimi
ex parte matris, David erat
primus rex in israhel

Aliud dubium est qua
re dicitur factus ex semine Da
uid et non natus, Respon
deo qd factus fuit diuinitus

*Scopus sermo
m*

*1. Cuius
2. Cuius
3. Cuius
4. Cuius
5. Cuius
6. Cuius
7. Cuius
8. Cuius
9. Cuius
10. Cuius
11. Cuius
12. Cuius
13. Cuius
14. Cuius
15. Cuius
16. Cuius
17. Cuius
18. Cuius
19. Cuius
20. Cuius
21. Cuius
22. Cuius
23. Cuius
24. Cuius
25. Cuius
26. Cuius
27. Cuius
28. Cuius
29. Cuius
30. Cuius
31. Cuius
32. Cuius
33. Cuius
34. Cuius
35. Cuius
36. Cuius
37. Cuius
38. Cuius
39. Cuius
40. Cuius
41. Cuius
42. Cuius
43. Cuius
44. Cuius
45. Cuius
46. Cuius
47. Cuius
48. Cuius
49. Cuius
50. Cuius*

homo coopante spiritu sancto et non natus ex semine virili humanitus. Et h est qd die apostolus ad Gal. iij. At ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum factus ex muliere natuz sub lege. ut eos qui sub lege erant redimeret, ut ad optionem filioz dei recipe remus. Hic querit quare xps fuit natus in plenitudine temporis videlicet in medio tempore mundi. Respondeo dicendo q magister historiarum computat sex etates mundi, quarum prima inchoata erat i Adā et terminata in Noe. Secunda a Noe ad Abrahā. Tertia ab Abrahā ad David. Quarta a David ad transmigratiōem Babilonis. Quinta a transmigratiōe Babilonis, quo tempore filij Israel ducti fuerunt in Babilonē et terminata fuit in incarnatiōe xpi. Sexta etas incepta ab incarnatiōe xpi et durabit usq ad finem seculi. Et ideo sicut dicit magister historiarum q sicut mundus factus fuit in sex diebus. Gen. ij.

similit̄ sexto die homo creatus fuit. sic i sexta etate mudi fuit p incarnationē reparatus. Sed hic queritur quare filius dei p tantum tempus distulit suā in carnationem et nō ultra. Quo ad p̄mū respondet sanctus Thomas in li. de veritatibus theologie dicens q si in principio mundi fuisset incarnatus, homo forte distulisset q̄ per legē nature sine p legem scripture esset salvatus, quoniam ante incarnationem omnes descendebant ad limbum. Quo ad secundum dicit idem ibidē q si distulisset suam incarnationem usq ad finē mundi, forte totū genus humanum cecidisset in desperatiōem, et ideo in plenitudine temporis natus fuit, ut peccatores haberent spem veniē ut sic filij dei fierent et heredes regni celestis. Jo. p̄mo. Dedit eis potestates filios dei fieri his q credūt in nomine eius. Non dicit fecit illos filios dei fieri, s; dicit, Dedit eis potestē si. id est, liberū arbitriū, ut si voluerit, boni esse possunt

7

13

capitulum vlt

13

Manicheyi

et iusti, sed tñ his qui cre-
 dūt xpm esse verum fillum
 dei z fillum hominis. Cō-
 tra istum fidei articulū m-
 licabāt quidam homines
 Danichei dicētes q̄ xps
 nūq̄ assumpsit naturā hu-
 manā, nec fuit ver⁹ homo
 nec verus fillus Marie p̄-
 gnis. Contra quos ē ver-
 bum angeli dicētis ad ma-
 riam. Ecce concipies i vte-
 ro z paries fillū z vocabis
 nomē eius Jesum. Luc. j.
 Ex quo vna cum sequentibus
 patz primo q̄ xpl icar-
 nato fuit sanctissima, quia
 pnunciata fuit ab angelo.
 Et Maria mater eius se-
 cūdata spīritus sancto, qz vt
 dicitur in euāgelio. Quod
 enim in eo natum est de spi-
 ritus sancto est. Secūdo pa-
 tet q̄ virgo credidit istud
 quod erat supra naturam
 z supra rationem, in hoc q̄
 dixit. Ecce ancilla dñi fiat
 mihi fm verbum tuū. Ter-
 tio patet q̄ fillus dei nō an-
 gelus nec purus homo car-
 nem assumpsit de virgine
 Maria ex h̄ q̄ dixit ei an-
 gelus. h̄c erit magnus z fi-
 lius altissimi vocabit̄. Hec

igit̄ incarnatio fuit nob̄ vt
 lissima, quia fillus dei fa-
 ctus est nobis a deo patre
 sapientia iusticia sanctifica-
 tio z redēptio. j. ad Corin.
 j. Factus est nobis inquit
 sapientia in peccatorū nō-
 rum nexū solutionē. Iu-
 sticia in ipsorū peccorū abso-
 lutionem. Sanctificatio i
 sua sanctissima conuersati-
 one. z redēptio in sua acer-
 bissima passione. Nam p̄-
 cio sui sanguinis nos rede-
 mit ab igne eterno. qui em̄
 ista firmiter credūt fillū dei
 appellantur. Vñ apostolus
 ad Gal. iij. Vos om̄es estis
 fillij dei p̄ fidem in xpo iesu
 L Secundo dixi q̄ q̄
 resistunt temptatōibz dya-
 boli fillij dei nuncupant, qz
 sic fecit xps qñ dyabolus
 tēptauit eum de tribz pec-
 catis vt habet Barth. iij
 p̄mo de gula qñ dixit. Si
 fillus dei es dic vt lapides
 isti panes fiant. Secundo
 de vana glia, qñ dixit. Si
 fillus dei es mitte te deor-
 sum. Tertio d̄ auaricia qñ
 ostendit ei oīa regna mun-
 di, z dixit. Hec oīa tibi da-
 bo si cadēs adoraueris me

*Partis
 p̄mo
 q̄m*

Quibus temptatoribus nobis
 dedit exemplum resistendi te-
 ptatoribus dyaboli si volue-
 rimus esse filii dei. Dicit So-
 linus in li. de mirabilibus
 mundi quod in affrica est quidam
 populus qui vocatur celsi qui con-
 tra venenum serpentum sunt
 mirabili duricia mundici in-
 pellibus intantum quod si morde-
 antur a serpente vivit aut non
 est intorricant. Ideo quod non con-
 fidunt in vxoribus suis volen-
 tes probare an filii vxorum sint
 an non ponunt eos coram ser-
 pentibus. et si non sint ex adul-
 terio geniti statim illis ser-
 pentes nocere non possunt
 Spiritualiter loquendo sic
 est de filiis dei et filiis dya-
 boli. Unus illi quod sunt filii dei
 dyabolo fortiter resistunt
 et ipsum vincunt in tantum quod illis
 nocere non poterit. Sed filii
 dyaboli cum temptantur
 de facile corrumpunt in diuersa
 peccata. quia inconstantes sunt
 et debiles. carentes gratia
 divina. Tales fuerunt ma-
 ledicti iudei. quia opera dyabo-
 li fecerunt et tamen iactabantur
 se esse filios abrahe quos Christus
 reprehendens dixit Si filii
 abrahe estis opera abrahe fa-

cite. Bodo consimili estis
 diebus multis qui sunt in
 et peccatores dicunt se esse
 filios dei qui tamen opera
 Christi non faciunt. quibus dicit
 dominus. Si filii dei essetis di-
 ligeretis me vestros. sed vos
 ex patre dyabolo estis. et di-
 siberla patris vestri vultis
 proficere. Ex quibus sequitur quod
 dyaboli temptatoribus resistunt
 hi filii dei nuncupantur
 Dicit tertio quod inimicorum
 amatores sunt filii dei per gratiam
 Unus Christus dicit euangelio. Di-
 ligitis inimicos vestros beneficia
 cite his qui oderunt vos et ora-
 te persequentibus et caluniantibus
 vos. ut sitis filii patris
 vestri qui in celis est. Dicit et Cris-
 ostomo. sup. Matt. ope imp-
 secto omelia. alii. quod qui diligit
 gunt inimicos. propter deum
 sequuntur deum patrem suum qui pro
 inimicis suis oravit. et in his
 habent similitudinem patris celestis
 Et per hanc dilectionem agnos-
 cunt filii dei a filiis dyabo-
 li non per aliam sanctitatem quam
 cum quibus. quia quicquid habent filii
 dei perfectionis siue veritatis
 in veritate hoc habent filii dya-
 boli in apparentia. Jeiuant
 enim vigiliant. predicant. ele-

Celsi
 populi
 affricae

3 Crisostomo
 Pontico

ambrosius

mosynas tribuunt sicut fa-
ciunt filij dei. per nulla er-
go opera possunt cognosci
a filijs diaboli nisi per so-
lam caritatem et maxime per
dilectionem inimicorum per quam
fiunt homines non solum filij
dei sed etiam quodammodo dii
Quia dilectio inimicorum
est perfectio data a deo et
sua ultra humanam con-
ditionem. Et ideo de talibus
inquit psalmista. Ego dixi dii estis
et filij excelsi omnes. videlicet
qui diligunt inimicum
propter deum. Et Quarto
dicitur quod discordantibus pa-
cificiores sunt filij dei. ta-
lis fuit Abraham Beñ. xiiij.
Qui audita magna discor-
dia orta inter pastores suos
et fratris sui loth prope gre-
ges ovium. dixit ad Loth
Ne queso sis iurgius inter
te et me. fratres enim sumus.
Si tu ad dexteram transi-
eris. ego ad sinistram vadam
Ecce quod cito patriarcha iste
reduxit discordantes ad pa-
cem et unitatem. et ideo fuit
amicus dei appellatus. Do-
do consimili fecit Moyses
ut haberetur. Exod. ij. Unde
transiens per viam ut vidit

duos pugnantes. dixit illi
qui fecit alteri iniuriam ipsum
reprehendendo. Quare per-
cutis proximum tuum et sic
pacificavit eos. Conformi-
ter debet quilibet christianus
qui est filius pacis discor-
dantes et rixantes ad unita-
tem caritatis reducere. et omnes
tales filij dei nominantur. Nam
filius dei summe dilexit pa-
cem. et in tempore pacis natus fuit
quia ut ait Oratorius de or-
namenta mundi. Duodecim
annis ante natiuitatem christi
fuit pax in vniuerso mundo
In cuius signum romani
pulcherrimum templum pacis
edificauerunt et in illo sta-
tuam Romuli posuerunt.
Appollinem consuluerunt quod
diti staret. Et acceperunt re-
sponsum. Quousque virgo pa-
reret filium. Illi autem crede-
tes hoc esse impossibile scri-
pserunt in foribus templi Hoc
templum pacis in eternum.
Ipsa vero nocte qua virgo
Marta peperit christum tem-
plum illud funditus corru-
it in signum quod virgo pepe-
rit filium Secundo filius dei
tantum dilexit pacem. quod pre-
cepit discipulis suis Luce

4 Geniij
I ar f p y m h u y

Abraham

amicus dei

Moses

AB

AB

AB

Templum Paris

r. In quacūq; domū Intra-
ueritis p̄mo dicite pax hu-
ic domui, z si ibi fuerit fili-
us pacis requiescet sup il-
lum pax vestra. Sin autēz
ad vos reuertetur. Et ideo
dicit beatus Augustinus
sermone secūdo ad fratres
suos In heremo. Pax est se-
renitas mētis, amoris vīn-
culum, simulationes tollit
bella z contentiones sedat
z hominem filium dei effi-
cit, Hec ille. Unde christ⁹
In euangelio, Beati pacifi-
ci quoniam filij dei vocabū-
tur Matthei, v. Secun-
do p̄ncipaliter dixi q̄ qui-
dam sunt filij hominum p̄
naturam. Circa quod duo
sunt consideranda. Primo
quomodo parentes debēt
filios suos instruere z casti-
gare Secūdo quomodo fi-
lij tenentur parentib; obe-
dire, z ipsos honorare. Cir-
ca primū est sciendū q̄ pa-
rentes debēt p̄mo filios su-
os p̄ amore dum iuuenes
sunt informare In virtuti-
bus. Videtis q̄ tota pul-
critudo arboris fructuum
z ramoz p̄surgit ex natura
li bonitate radice F

Sic virtus z bonitas si-
lloz pullulare debet ex bo-
na informatōe z educatiōe
parentum. Nā qualis pa-
ter talis filius. Nū si filij
bene In iuuentute educant̄
sunt virtuosi, z si nō sunt
mali Hinc cōsult sapientis
Eccl, vii. Filij tibi sūt eru-
di illos. In cuius signum
dñs p̄cepit filijs Israhel
q̄ docerent filios suos de-
um timere z proximū hono-
rare. vt habet Deutro, xiiij.
Unde habetur Thobias, j.
quomodo Thobias docuit
filium suū ab infantia deum
timere, z recedere a confor-
tio maloz, z habere curam
matris sue. Item habetur
Daniele, xiiij. quō parentes
docuerunt Susannā deū
amare z seruare legem dei.
Item habetur, j. Mach, ij
quō Matthatias docuit
filios suos pugnare p̄ lege
dei sui z legem moysaicam
seruare. Ex quib; historijs
patet q̄ filij sunt amore ad
p̄tutes instruēdi. Secūdo
debēt filij a suis mal' opib;
castigari. Nā sicut plerūq;
plātule aliquā volūt ad ma-
lam p̄tem declinare cōtra

voluntate ortolani nisi vir
gulis ligentur ad pte oppo
sitam. Sic filij hominum
sunt sicut nouelle plaratio
nes qui in iuuetute sua sut
proni et inclinati ad vicia
nisi castigantur et inclinentur
ad virtutes volut ad vicia
yndiq; declinare. Arbores
em non possunt leuiter fle
cti nec iuuenes sine castiga
tione ad virtutes moueri.
Hinc dicit Salo. Qui peccat
pge odit filium. Prouer. xij.
In cuius signu dicit phus. r.
ethicor. c. xij. q oportet iu
uenes immutari et sub legi
bus variari. Nam iuuenib;
opa virtuosa non sunt fm
se delectabilia. quia cu sint
pleni voluptatib; et passio
nib; non possunt addiscere
nec delectari in virtuosis
opib; nisi scdm leges infor
mentur et debito modo ca
stigentur. Hinc consulti sa
plens Prouer. j. Audi filii
mi disciplina; patris tui. Et
ideo antiqui reges et nobi
les filios suos magistr; di
cretis tradiderunt vt ipsos
in morib; et scia informarēt
Vn tratanus habuit plu
rarcu Alexander Aristoteli

lem. Nero Seneca habu
it. Dicit apostolus ad Hebre
os. xij. Quis est filius que
non corripit pater. Vn. j. re
gu. iij. habet de Heli q non
corripuit filios suos auto
ritate pontificis. s; leuitate
patris tam ipse q; ei; filij ma
la morte perierunt. Et ab
patet q; parentes debet filios
suos i bonis moribus
educare et a vicijs castigare
Secundo dicit quodam circa
filios ad parentes. Primo
debent eis obedire honori
fice. Hinc dicit apo
stolus ad Ephe. vj. Filij o
bedite parentib; vestris. Ad
quod quidem duo excitat.
natura sc; et scriptura. Natu
ra autē. quia fm phm. vij.
ethicor. ca. ij. filius non po
test repedere patri suo fm
magnitudinē beneficior; ab
eo receptor;. Concordat autē
scriptura. j. Reg. xxij. vbi ha
bet quō David habuit cu
ram matris sue et posuit eam
in custodia regis Boab
dicens. Pro te vt maneat
parentes mei tecū donec sci
am quid faciat mihi dñs.
Ite habet. ij. Regum. ij. q
Salomon honorauit ma

trem suam ⁊ posuit eam in
 throno Sic ⁊ modo debet
 filij honorare parentes su-
 os. *Uñ scribit Valach. j.*
 Filius honorat patrem su-
 um. ⁊ seruus domini sui.
 Sed timendū est q̄ multi
 filij sunt parentib; inobedi-
 entes. *Unde. j. Regū. xliij.*
 habet quomodo Saul p̄-
 cepit Jonata filio suo vt n̄
 comederet donec bellus fa-
 ctum fuisset qui contra mā-
 datum patris comedit fa-
 uū mellis. Et ideo Saul
 voluit eum occidisse. Itē
 narrat. *Valerius li. ij. ⁊ re-
 citat Augustinus li. j. de ci-
 uitate dei. q̄ quidā consul
 romanus Torquat' nomi-
 ne habuit filiū nobilēz mi-
 litem qui quodam tempo-
 re transiit ad bellū contra
 voluntatem patris sui. ⁊ q̄
 uis gloriofiaz habuit victo-
 riam ⁊ spolia multa tamen
 fuffit euz pater suus decol-
 lari iudicans q̄ melius fo-
 ret eū carere fillo q̄ pater-
 na carere disciplina ⁊ corre-
 ctione. Et ideo dicit Deu-
 teron. xxi. Si genuerit hō
 filiū pteruū ⁊ contumacem
 ⁊ non obedientem. uocā pa-*

tris sui ducetur extra ciuita-
 tatem ⁊ lapidibus obruet.
 Unde habet *Judicum. ix.*
 de Abimelech qui occidit
 lxx. fratres suos nō curan-
 do de offensa patris sui. et
 ad ultimū a femina interfe-
 ctus fuit. Et ideo consulit
 sapiens. *Eccl. liij.* Fili susci-
 pe senectam patris tui. ⁊ ne
 contristes eum in uita illi-
 us. **H** Secundo filij
 tenentur parentibus in ne-
 cessitatibus subuenire. Ex
 emplum de hoc habetur. i
 natura. *Dicē enim Ambro-
 sius in suo exameron. q̄ ci-
 conia uidens proprios pa-
 rentes p̄ senectute defice-
 re ⁊ pennis carere eos cu;
 tegmine alarum suaruz fo-
 uet ⁊ operit. ⁊ collato cibo
 pascit. Hec ille. Cum ergo
 auis insensata parentes fo-
 uet multomag' illi qui ad
 hoc sub pena damnatiōis
 obligantur. Talis fuit illa
 puella de qua narrat *Ua-
 lerius libro. v. cap. liij.* que
 nutritiuit matrem suā in car-
 cere p̄ lacte suo p̄ multos
 dies. q̄ administrans cultus
 carceris uidēs q̄ tā diu uiue-
 ret m̄r illa sū p̄ndio q̄siuit*

victus

Cironia

ab illa quomodo potuit h
esse. Que respondit. Filia
mea lacte suo me pascebat
z per tot dies, que adducta
fuit coram iudice z vitā ma
tri impetrauit pp̄ suā gra
titudinem. Sed carissimi
timendū est q̄ multi filij in
grati sunt parentibz ad mo
dum absolontis qui excita
uit populum regni contra
Dauid patrem suum z pu
gnauit cū patre suo vt vsur
paret regnū patris vt habe
tur. j. regum. xvij. qui tan
dem suspensus fuit super
quercū per capillos z tribz
lanceis perforatus Tales
sunt multi qui cū parentibz
litigant z placitāt ad
habendum eoz bona. z si
parentes eoz moriant̄ mo
dicum vel nihil p̄ eis faci
unt. Et ideo parētes tales
possunt dicere illud. Esai
j. Filios enutriti z exalta
ui. ipsi autem spreuerūt me
Dicit em̄ Chryostom⁹ sup
Mattheū op̄ imperfecto
omelia. xx. q̄ multi deside
rant filios suos bene vale
re in hoc seculo. z nō curāt
quid passuri sunt in futu
ro. Alij ornatus filijs suis

putdēt. Alij multas. Alij
diuersos honores. S; ne
mo prouidet deuz filijs su
is cū viderint eos magnos
z diuites tūc gaudēt. s; cū
viderint eos peccantes ni
hil inde tristantur. Unde
bene z veraciter ostendunt
q̄ sunt parentes corporoz et
nō animaz. Hec ille. Mo
do etiam parentes gaudēt
de filijs suis cū vident eos
esse cautelosos. z munda
nos. z tunc dicunt q̄ sapie
tes erunt in futuro. Econ
uerso vero mat̄ sancti Ed
mūdi archiepi dum pu
lus erat dedit sibi mercedē
ad agendū opa penitentie.
z instruxit eū in virtutibz.
Et ideo dicit Tullius. li. j.
de officijs. q̄ optima here
ditas quam pater p̄ relin
quere filio suo est hereditas
virtutū z bonoz moꝝ. z ca
uere debent vt custodiāt fi
lios suos a pessimis. An
de Hiero. super Esaiam q̄
aquila intantum diligit fi
lios suos q̄ in altis locis
ad que nullus possit acce
dere nidū suū facit ne colu
ber pullos suos inficiat.
Modo cōsimili debēt pa

rentes nō dīficare in arbori-
bus virtutū z in illis virtu-
tibus filios suos colloca-
re ne antiquus serpens illos
peccatis inficiat z pfundat
Ex quibz patz manifeste se-
cundum principale J

Tertio
part
Tertio principaliter dī-
xi q quidā sunt filij dyabo-
li p culpam. cuiusmodi sūt
omnes superbi, inuidi, ce-
teriqz peccatores. quorum
omnium pater est dyabolus
Habet em̄ in gestis roma-
noz, q quedā mulier habu-
it tres filios. que mortū ap-
propinquans dixit marito
suo tantuz vnū ex illis esse
filiū suū. sed noluit reuela-
re quis esset. z sic tandē mor-
tua est. Varius vero sup
usuēs graulter ferens ver-
ba vxoris sue, z cui istoz
daret hereditatē dubitans
dixit executoribz suis ordi-
natis inter vos vnā caute-
lam p quam poteritis ve-
nīre ad veritatem quis isto-
rū trūz est filius meus. Vñ
mortuo corpe ligauerunt
corpus suū ad quandā ar-
bozem z dixerūt filijs suis
q quisqz illoz trū sagit-
taret ad corpus ppinquus

paternā haberet heredita-
tem. Primo vero senior fili-
us sagittauit, deinde secu-
dus, tertius vero noluit sa-
gittare, quia timor natura-
lis paterni corporis eū im-
pediuit, executores vero fi-
lio nolenti sagittare dede-
runt hereditatez eo q esset
filius naturalis. Consimili
vero cautela z sapientia
usus est, Salomon rex. vt
habet. iij. regū. ij. de duabz
mulieribz cōtendentibz co-
ram eo p filio viuō. Quaz
vna dixit, Filius meus vi-
uit, z altera non, sed filius
meus vsuit, Tandē rex fe-
cit sibi gladiū afferi z pre-
cepit diuidi infantem viuū
tunc vero mater cōpartēs
filio suo noluit q puer occi-
deret. Alia vero q nō erat
mater dixit. Nec mihi nec
tibi sed diuidatur. z sic pue-
nit rex ad verā noticiā rei.
Spūaliter pater celestis ha-
bet multos reputatos pro
filijs suis quoz aliq sunt
vere filij z aliq ingrati, z sic
p imitationez filij dyaboli
sed christus pater omnīuz
fuit p nobis omnibz ligat⁹
ad arbozem crucis, z ideo illi

qui istū sagittant ⁊ vulne-
rant cum magnis ⁊ horri-
bilis suramentis cū men-
dacijs ⁊ detractōibz. ⁊ c. Isti
quantū in eis est itez xpm
crucifigunt. De quibz psal.
dicit. Filij hominū dentes
eoz armaz sagitte ⁊ lingue
eoz gladius acut. Et ideo
isti nō sunt digni eterna he-
reditate. Sed illi qui com-
patunt xpo passo ⁊ cu sto-
diunt linguas suas a fal-
sis suramentis ⁊ detractio-
nibus sunt veri filij dei. et
heredes regni celestis. De
quoz quilibet habet ad Gal.
iii. q. sumus filij ⁊ heredes
p deū ⁊ in psal. Ecce here-
ditas dñi filij merces fru-
ctus ventris. Iste fructus
est iesus xps qui est merces
omniū filioz suozum Quā
nobis concedat qui sine fi-
ne. ⁊ c.

Sermo V.

Quari La-
simi habet Jo-
ne. j. q. modo Jo-
nas quando fuit cum nau-
tis omnes qui fuerūt in na-
ui fuerūt in periculo peri-
clitandi. ⁊ tunc naute dix-
erunt

Surge ⁊ inuo-
ca deū tuum si forte audiat
nos, Spiritualiter loque-
do nos qui sumus in mari
hulus mundi sumus con-
tinue in puncto periclitan-
di cū temptatōibz ⁊ multis
tribulationibz de die i dies
multipliciter agitari. ⁊ igit
necesse est vt ad eam domi-
num deum nostrū ipsum i-
uocādo ne peream. Hinc
consult nobis dominus p
pphetā dicens Inuoca me
in die tribulationis ⁊ eru-
am te ⁊ honorificabis me.
Et ideo in pncipio hulus
sermonis p gratia haben-
da dicamus Pf nř ⁊ Aue-
maria A Pro proces-
su sermonis est aduertēdū
q xps vocat nos quadru-
pliciter videlicet p internā
inspirationem. p exteroz
p dicationem. p beneficioz
largitionē. ⁊ p angustiam ⁊
tribulationem Isto primo
modo vocauit sanctū pau-
lum a malo consortio pec-
catorū ad vřtam gratie. ⁊ h
quando fuit cōuersus per
penitentia ad deū ⁊ ideo di-
cit ad Gal. j. Audistis em
cōuersationem meam ali-

quando in iudassimo, quoniam supra modum persequebar ecclesiam dei. Luz autem placuit ei qui me se gregauit ex utero matris mee, et vocauit me per gratiam suam etc. Modo commiliti de^o vocat peccatores per gratiam suam ut peccata diu visitata dimittant et confirmant se in proposito bono, ne redeant in peccata perterita, sed in futuro agant penitentiam de commissis. Et ideo dicit Iesus Luc. v. Non ueni uocare iustos sed peccatores ad penitentiam. Et de illis qui audiunt uocationem magis gaudium est in celo quam de illis qui nunquam deliquerunt. Hinc dicit Christus, Luc. xv. Magis gaudium est in celo super uno peccatore penitentiam agente quam super nonaginta nouem iustis qui non indigent penitentia. Et notandum quod dicit penitentiam cogitate sicut hi qui de anno in annum excitantur ex inspiratione diuina ad emendandum se et tamen ex pigritia spiritum extinguunt. Nec dicit penitentiam dicite, sicut hypocrite

tristes qui dicunt penitentiam et non faciunt, sed dicit penitentiam agite, et tales sunt qui interiorum dominus uocationem recipiunt: audiunt et ope complent. De quibus dicit ad Romanos, viij. Quos uocauit hos et iustificauit. Isto modo uocauit Ezechiam regem qui grauiter peccauit contra deum. Et ideo dominus percussit eum graui infirmitate ad quam missus fuit Esaias. Cui dicit, Dispone domui tue, quia morieris et non uiues. Et conuersus Ezechias ad parietem fleuit fletu magno. Et confestim dicit dominus ad prophetam. Uade et dic Ezechie. Audi uel orationem tuam et uide lacrymas tuas. Addiditque diebus suis quindecim annos. Et hinc dicit Esaias, xxij. Uocabit dominus ad fletum et ad plactum, ad caluicium et ad cingulum sacci. Primo ad fletum contritionis in corde. Secundo ad plactum confessionis in ore. Tertio ad cingulum sacci, id est, humiliationis et satisfactionis in opere. Figura huius habetur Genesis, xxi, quomodo

Sermo .V.

do Agar que fuit ancilla
 Abrae expulsa fuit cū filio
 suo a domo Abrae p Sa-
 ram vxorem suam, z transi-
 uit cum puero in solitudi-
 nem z deficiente cibo z po-
 tu leuauit vocem suam et
 fleuit. Quā angel^{us} dñi vo-
 cauit dicens. Quid agis a-
 gar. Noli timere, Exaudi-
 uit enim deus vocem pue-
 ri tui. *Dozaliter per agar*
 que interpretatur conuer-
 tens intelligo peccatorem
 conuersum ad deum p cor-
 dis cōtritionē z fleū. Per
 angelum intelligo spiritus
 sanctum q̄ confortat peni-
 tentes in sua conscientia le-
 ticia interiori, quando con-
 fert spem firmam de venia
 peccatorum. Tunc vero ex-
 audiuit preces penitentis
 cum vocat illum p internā
 inspirationem ad relinque-
 dum peccata diu vilitata.

B Sed timendum ē
 q̄ multi sunt ita affecti ad
 peccata q̄ domini vocant
 vocem nō audiunt, sed gra-
 tiam eius gratis datam re-
 pellunt. Tales sunt quoz
 corda in peccatis sunt ob-
 durata, vt habetur in cro-

nics Imperatorum roma-
 norū, q̄ Eraclius veniens
 ad reges nomine Cosdroe
 Et videns mortem immi-
 nere, pallorem z signa mor-
 tis i sua facie siue i suo cor-
 pore apparere dixit. Si in
 dño iesu xpo volueris cre-
 dere, z ad christum conuer-
 ti totum regnum persarū
 tibi tradam z vitam tuam
 obtineb. Cui rex Cosdroe
 acquiescere noluit, sed i in-
 fidelitate persistit, Eracli-
 us zelo dei succensus gla-
 dium suum euaginauit et
 caput suum abscidit vidēs
 eum obstinatum in sua ma-
 licia. Exemplum ad h̄ ha-
 betur. Actus, viij, quomo-
 do beatus Stephanus in-
 crepauit iudeos qui erant
 obstinati cōtra dominum
 z noluerunt audire vocem
 eius vt facerent eius prece-
 pta. Et dixit dura cerulce
 z indomabili corde vos sp̄
 spiritus sc̄to resististis. Do-
 dō cōsimili faciunt illi qui
 sunt in peccatis obstinati,
 nolunt per contritionem
 cordis conuersti ad domi-
 num. De quolibet tali po-
 test dici illō Job, xij. Ser-

*Agar signi-
 conuertere*

num meū vocauit ⁊ non re-
spondit, ore proprio depre-
cabat illum. Et hoc
facit quando per internaz
vocationem seu inspiratio-
nem loquitur hominibꝫ con-
uertat se ad illum. Unde se-
ptem sunt inspiratiōes spi-
ritus sancti quibꝫ vocat nos
ad gratiam. Primo ingerit
peccatori noticiā sue mali-
cie et iniquitatis, ⁊ quasi i-
pellendo ipsum ad penitē-
tiam indicat ei peccata que
cōmissit. Secundo ingerit
peccatori magnitudinē pe-
narum infernalium que nō
habent finem, ⁊ quasi i-
pellendo ipsum ad penitentiā
incurrit ei timorem supplicij.
Tertio monet peccatorem
ad contritionem cordis incu-
tendo sibi dolorem interi-
⁊ fluendo lachrymarꝫ exte-
rius. Quarto monet ad fu-
gam peccatorū ⁊ occasiōē
eorꝫ, videlicet ad loca sus-
pecta ⁊ omnē oportunitatem
malaz. Quinto monet pec-
catores ad spem veniē ⁊ mi-
sericordie ostendens q̄ be-
nignus ⁊ paratus est deus
ad remittenduz peccata de-
linquentium. Sexto mo-

net deus peccatorē ad fer-
uorem caritatis vt scz fact-
at operay virtuosa ⁊ deo pla-
cita. Septimo mittit i cor-
humanū dulcorem contē-
plationis replendo ipsum
spirituali delectatiōe ad ha-
bendum suauitatem i dño
Jesu ⁊ nō in alia re tempa-
li. Et sic deus istis septem
inspiratiōibꝫ vocat pecca-
tores ad gratiam habēdā.
Unde dicit Job, v. Voco
si quis est qui respondeat
mihi p̄ oris confessionem,
⁊ cōuertat se ad vitam vir-
tuosam. In cuius signum
habetur. Exodi, xxxj. Voca-
uit beseleel ex nomie ⁊ da-
bo sibi sapientiam et intel-
ligentiā ad faciēda opa q̄
ego p̄cipio sibi. Arte fabri-
catoria. Doraliter p̄ Be-
seleel qui interpretatur egre-
diens de egypto intelligo
peccatorem qui ad vocati-
onem dñi egreditur de te-
nebris peccatorꝫ, cui dabit
dñs spiritū sapiētie ad p̄fi-
cienduz opa inuncta in cō-
fessione ad meritum gratie
habende ⁊ spem veniē om̄
peccatorꝫ. Et ideo dicit exodi
ij. Vocauit nos ⁊ ibimus

*Beseleel
uirifaber f.*

2 pars.

vitam trinum dier in solitu-
dine vt imolemus dño do-
nō, p̄ purificationem. p̄fessionem
nemz satisfactionem. Ex q̄
bus patet quomodo vocat
nos deus per internā aspi-
rationem. Secundo p̄ncl
palit̄ dixi q̄ dñs vocat nos
ad vitam eternā habendaz
p̄ exteriorē predicationem
Dicit em̄ doctor de lyra. c.
liij. Matth. q̄ apostoli xpi
q̄ fuerūt maxime p̄dicato-
res z doctores populū, vo-
cati erāt a xpo trina voca-
tione **D** Primo erant
vocati immediate post ba-
ptisimum vt patet Joh. j.
q̄ discipuli Johānis au-
dierunt eū dicētem de xpo
Ecce agn⁹ del. z secuti sunt
Jesum. Et ibidem dicit q̄ an-
dreas frater symonis petri
fuit vnus ex duobz qui se-
cuti sunt Jesū. Et ideo sub-
ditur q̄modo vocauit Sy-
monem fratrem suū z ait.
Tu vocaberis cephas. id
est. Petrus. Secundo vo-
cauit eos in captura pisciū
cū relicq̄ ribetibz secuti sunt
dñm. Quā vocationem de-
scribit Luc. v. ca. dicens q̄
xps propter turbas irruē-

tes z sequētes eum descen-
dit in nauem petri ad pre-
dicandū populo. Et cū pe-
trus z socij eius vidissent
miraculuz in captura pisci-
um, vbi ceperūt tantā mul-
titudinem q̄ impleuerunt
duas naues suas, z relicq̄
omnibz secuti sunt eū. **S**
iste due vocationes non fu-
erunt in gradu apostolat⁹
sed ad quandā familiarita-
tem vt essent discipuli eius
Tertio vocauit eos ab ar-
te piscatoria z ab alijs arti-
bus ad quas post illaz vo-
cationem nō reuertebant.
quia tunc erant electi vt es-
sent apostoli christi, et pre-
dicarent regnum del **E**

Sed si querit nunquid
christus vocauit ad predi-
cationem solū simplices et
illiteratos, vel etiā alios, z
si sic quare hoc. Dicendus
est q̄ vocauit tam literatos
z doctores q̄ etiam simpli-
ces z illiteratos, quia vt ha-
betur Joh. liij. Matthana-
el z Nicodem⁹ docuerunt
z p̄dicauerūt populo z vo-
cauerunt ad fidem xpi. Nā
si solos illiteratos z simpli-
ces vocasset populuz po-

tuisset credere q̄ essent de-
cepti. Bene tamen simpli-
ces magis in principio cō-
stituit ad predicandum po-
pulo. z ad vocandum po-
pulum ad fidem z legem xp̄i magis
ascriberet diuine sapientie
q̄ humane doctrine. Con-
stituit ergo de^o apostolos
z eorum sequaces vt exerce-
rent officiu; p̄dicandi per
quos vocat ad gratiam et
penitentiā. Et ideo dicit apo-
stolus, h̄, ad Thessal. h̄, vo-
cauit nos p̄ euangelii suū
in acquisitionem glorie dei
quilibet peccator bene po-
test signari p̄ istum seruum
quem misit homo qui fecit
cenam magnam in vicos
clustatis, z vocauit multos
ad cenam suam Luce, xliij.
Quod exponēs beat^o Gre-
gorius dicit q̄ p̄ istum ser-
uum potest intelligi p̄dica-
tor verbi dei quē misit do-
minus ad vocandū popu-
lum ad celum, id est, ad glo-
riam celestem. ¶ Sed
multi nolunt venire ad vir-
tuosam vitā, sed tripliciter se

excusant. Nā aliq̄ se excu-
sant per sublimitatem do-
minationis z prelationis.
Alij propter difficultatem
terrene occupationis. Et
alij propter fragilitatē car-
nalis corruptionis. Et isti
tres figuratur p̄ illos tres
quos enumerat euāgelista
Prim^o dixit Villā emi, et
vado videre illas. Rogo te
habe me excusatū, p̄ quē in-
telliguntur prelati z dñi q̄
p̄pter supbiā z honores ter-
rales nolūt audire vocē dñi
vocantis, z ideo excusant
se a vita celesti, vbi dicit Gre-
gorius, q̄ ille q̄ se excusat
p̄ emptiōes velle ostendit se
esse fatuū, qz pus dicit se emi-
se villas q̄ vidisse. Nam q̄
emittit aliqd z pus nō vidit
facile decipit. Et certe si ho-
mines viderēt picula q̄ sūt
in honorib; nō tantā habe-
rent sollicitudinē nec tā ca-
ere emerent episcopatus et
cetera que sūt transitoria, sz
omnia talia vilipenderent.
Quia vulgariter dicitur: Quan-
to gradus altior tanto ca-
lus piculosior. Secundus
dixit, Juga bouum emi qn-

Villam emi.

Gregorius

Juga bouum

*Juga bo-
uum emi.
quod*

*in pyro
in p̄dicatō
tor.*

q̄s. et vado probare ea Ro
 go te habe me excusatuꝛ, p
 quem significantur auari
 qui habent omnes sensus
 occupatos circa terrena col
 ligenda, quia aures eoruz
 magis delectantur audire
 de auroꝝ argento q̄ de ver
 bo dei aut de aliquo p̄tinē
 te ad salutem anime. ⁊ eoruz
 lingua magis delectatur lo
 qui de terrenis q̄ de deo.
 Et sic de ceteris sensibꝛus.
 Iste vt dicit Gre. ostende
 bat magnam fatuitatem i
 sua excusatione quia prius
 debuisset bonos pbare q̄
 emisse. Udo cōsimili de
 bet quisq; pbare prius qd
 est auaricia q̄ emere. l. ama
 re. Nam auaricia est idolo
 rum seruitus. Tertius di
 xit. Uxorem duxi ⁊ ideo n̄
 possum venire. Per quem
 significatur luxuriosi ⁊ im
 mūdi qui se dant volupta
 ti carnis. ⁊ viuūt tanq̄ be
 stie. Isti non possunt intra
 re in celum. id est. ad gloriā
 celestem. Et quia tot se ex
 cusant per ista trisa peccata
 nō misꝛ q̄ dicit xp̄s Mat.
 xxij. Multi sūt vocati pau
 ci vero electi. In cuius fi

gura legitur Num̄. l. 14
 de sex milibꝛ hominū q̄ nō
 cesserunt in partem dñi ni
 si triginta due anime. Un
 tales qui sunt vocati predi
 catione ad regnum ⁊ istis
 modis se excusant erūt se
 gregati a consortio beatorꝝ
 qz dicitur. Lu. xliij. Nemo
 vtroꝝ illoꝝ qui vocati sunt
 gustabit cenam meā. ⁊ pri
 mo punietur pena damni.
 secūdo punietur pena sen
 sibilis eternali. S Hic q̄
 rit Augustinus. cum libi
 do peccati breuis sit ⁊ cito
 pficitur ⁊ transit. videtur i
 iustum q̄ peccator sine fine
 puniatur. Respondet Au
 gustinus de ciuitate dei. c.
 viij. dicens. Peccator dign⁹
 est eterno malo qui in se pl
 mit bonū virtutis qd̄ potu
 it esse eternum. Et Grego.
 xxxij. moralij. Iustū ē vt
 qui peccato vit̄ voluissent
 eternaliter si potuissent et
 naliter penam sustinere co
 gantur. Un Esaiē vlt. in
 quit dñs p̄ p̄phetam. Que
 timebant adducam eis. l.
 penas eternas. quia voca
 ui ⁊ non erat qui responde
 ret. Tales fuerunt filij Iu

Auari

*14
 10/na
 17
 canb*

Auaritia p̄

Uxore duxi

obj. 22.

AB

prover

da q̄b̄ predicatū fult a dīz
 uerſis p̄betis vt dīligerēt
 dñm z noluerūt audire vo
 ces p̄hetarū, z ideo multi
 eoz mala morte perierunt.
 vt habet. ij. Parallip̄, xv. et
 ideo ne pereamus p̄ pecca
 tum dominus nos vocat
 p̄ predicacionem exterozē.
 Tertio p̄ncipaliter dicit q̄
 deus vocat nos ad ipſum
 diligendum p̄ beneficiorū
 largitionem. Tria em̄ do
 na hominibz libenter con
 fert deus, bona fortune, bo
 na nature. z bona gratie vt
 per hec alligantur ad dñm
 num amorem. De quo lo
 quitur dñs p̄ p̄hetā Eſaie
 vltimo, dicens vocauit. id ē
 multiplicauit eum in bonis
 temporalibus. Sed vocatio
 ni huius multi contradicūt
 qui bonis t̄p̄alibus male
 vtiuntur z male ea expēdunt
 nec volunt de illis paupe
 ribus ſubuenire. Dicit Cri
 ſoſtomus omelia ſecunda
 ſuper illo euāgelio, Homo
 quidā erat diues. q̄ diues
 ille nō reprehenditur quia
 abſtulit aliena, ſed q̄ nolu
 it dare bona p̄ſa. Hic ve
 ro aduertendū eſt qua pe

na punietur qui rapit alie
 na cum inferni damnatiōe
 p̄cutit qui p̄ſa nō largit.
 Hic queritur quare nomē
 diuitis nō ponitur in euā
 gelio ſicut nomen paup̄is.
 Respondetur q̄ pauperis
 facta dominus approbauiſt
 z non diuitis. Item queri
 tur quare petiit guttam aq̄
 ad refrigeranduz linguam
 ſuam et non lagenam. Re
 ſpondet Gregorius, quia
 minimā rem videlicet micā
 panis negauit pauperi, et
 ideo iuſtum fuit iudicium
 vt minima res ſibi negare
 tur vt gutta aque. Tertio
 queritur quare cruciatus
 fuit in lingua potius q̄ in
 alio membro corporis. Re
 ſpondetur. quia multipli
 cius cum lingua peccauit,
 videlicet in loquacitate z i
 guſtu. id eſt. in guſtando
 lectabiles z lautos cibos.
 Et ideo cōſulit p̄ſal. dices
 Diuitie ſi affluāt nolite cor
 aponere. Super qua ſcite
 ra dicit Auguſtinus. Nō
 dicit nolite habere diuiti
 as. ſed dicit nolite cor apon
 nere. Nō damnat diuitias
 ſed euz qui eas in debite cu

1 obſeruo
Diues.

2 obſeruo
Gutta.

3 obſeruo,
Lingua.

p: 62

3
Pari

11

11

Dispositio

Stodit, z non expendit eas
ad honorem dei. Et ideo
 diuine nō sunt simpliciter
 contemnende, sed virtuose
 expendende ne sint impedi
 menta virtutum. Tenacitas
 enim diuinitum bene re
 prehēditur p̄ dicitū zachel,
Luc. xix. Ecce dimidiū bo
 noꝝ meoꝝ domine do pau
 peribus. Et si quem aliqd
 defraudans reddo quadru
 plum. Ubi nota q̄ non
dicit dabo z reddam in fu
turo. sicut diuites hui⁹ mū
 di dicunt, sed in p̄nti do et
 reddo. Lum ergo domīn⁹
 vocat nos ad suum amōre
 p̄ bona fortune q̄ debem⁹
 expendere prudēter ad dei
 honorem ideo eius vocati
 onē audire debem⁹. Dinc
 scribitur Job, xliij. Voca
 bis me z ego respondebo
 tibi, z sequitur, Operi ma
 nuū meaz porriges dexte
 ram, scz prosperitatis z di
 uitiarum. **I** Secūdo
 vocat nos p̄ bona nature.
 Unde Bernardus, O ho
 mo cōsidera quō creauit te
 deus sine cōmodo suo ni
 hil enim promernisti, quia
 nihil ante fuisisti, Cogita q̄

z par bona nature

modo fecit te fm corp⁹ egre
 glam creaturā, z fm aiām
 ad dei similitudinem rōnis p
 ticipē z beatitudinis eter
 ne coheredem. Item cogi
 ta quō fecit te dñm omniū
 creaturarū. Et si ista bene
 consideras vocem domini
 vocantis exaudies Et tōo
 dr. Math. xxv. vocauit ser
 uos suos z tradidit illi bo
 na sua, scz bona nature, et
 bona fortune, z bona gra
 tise vt operarent cū illi ope
 ra salutis z virtutū, quia q̄
 opant mala opa sūt ociosi
 z nō opant ad salutem aīe.
 Et ideo quando veniet do
 minus ad iudiciū vnūquē
 q̄ remunerabit fm op⁹ su
 um. Hoc ostendit Matt.
 xx. cū dixit xp̄s q̄ paterfa
 milias fecit cōventionem
 cum oparijs ex denario di
 urno, z misit eos in vineas
 suam. Spiritualiter p̄ istā
 vineam intelligo animam
 quā dominus tradidit ad
 excolendam eā tanq̄ vine
 am vt portet fructus virtu
 tum sed post hanc vitam q̄
 libz d̄ mercede recipiet fm
 laborē suū, z ideo dicit xp̄s
 Voca oparios, z redde illi

bona gratie

11

mercedes suam, Qui enim sunt bene operantes sunt de ouili xpi. et hmoi vocat ad gloriam, Unde Iohis. x. proprias oues vocat nominatim et sequunt eum. et vadit ante eas. ad vitam eternam possidendam. Ex quibus patet tertium principale R

Quarto principaliter dicitur quod xps vocat nos ad gaudium celeste per angustias et tribulationes. Unde Gregorius. xx. moralium. Aure cordis tribulatio aperit quas sepe prosperitas claudit. Unde Inconsequens. in sermone de aquis. In india est lacus qui ter in anno est dulcis et ter amarus. Dico consilium illi est de tribulatione. que ex eo triplici effectu est dulcis. Primo quia tribulatio purgat animam a peccatis preteritis. sicut fecit dauid qui grauiter peccauit contra dominum. Secundo tribulatio preseruat a malis sicut stimulus carnis et temptatio preseruauit Paulum a malis futuris Tertio tribulatio exercitatio est ad coronam. sicut fuit in Job qui fuit promptus in tribulationibus. Et qui patienter susti-

nuit habuit coronam glorie Et sic patet quomodo tribulatio et angustia est dulcis parte tribus et amara murmurantibus. Unde Gregorius. j. li. moralium querit. Cur Job tot tribulationes sustinuit que tantas virtutes habuit. Et respondet. Hoc bene fuit domino quod Job inter prosperitates nouerat deo seruire. et ideo dignum fuit ut distributio diuine iusticie inquireret vtrum patiens in flagella permaneret. Et ideo dicitur. De. ij. Est enim gratia apud deum ut patienter sustineatis tribulationes et angustias In hoc enim vocati estis. quod xps passus est pro nobis. vobis relinquens exemplum ut sequamini festigia eius ut scilicet mala omnia sustineatis patienter sicut spe fecit. quod ut dicitur. Bre. Mala que hic nos promittit ire ad deum nos appellunt Exemplum dicitur filio pdigo que deuastauit bona patris sui in luxuria et aliis miseris que famis inedia quam sustinuit ad patrem suum renouauit. Dico illi peccata que deum preter relinquunt per tribulationes et angustias ire ad deum appellunt. e z

I Sed timendum ē
 q̄ multi dei uocationē per
 tribulationes ⁊ angustias
 non audiūt vt tales q̄ sunt
 in prosperitatibz eleuati. Ex
 emplum habet. iij. Reguz
 xij. de Jeroboam. q̄ quan
 do fuit paup ⁊ iuuenis fuit
 bonus. sed postq̄ eleuatus
 fuit regimine qd̄ habuit su
 per decem tribus israel. et
 cum fuit sibi in maxima p
 speritate fuit malus ⁊ reli
 quit deum suū Item habe
 tur. iij. Reguz. x. de salomo
 ne qui habuit tantā p̄spe
 ritatem in diebz suis q̄ au
 rum ⁊ argentū non fuit all
 cius precij. Sed ista pro
 speritas fuit causa p̄ditio
 nis sue. qz isto tempore nō
 aud fuit uocem dñi. sed re
 liquit deum factorem suuz
 ⁊ adorauit deos alienos.
 Itēz habetur. ij. Paralip.
 xxvj. q̄ Ditas dñi fuit in p
 speritate noluit adorare de
 um suū. s; qñ fuit angusta
 tus cum bellis ⁊ tribulati
 onibus tūc incepit adora
 re deum suum. Ex quibus
 sequitur manifeste q̄ qm̄
 diu homines habent pro
 speritatē non orant ad do

minum pro adiutorio. Et
 ideo dicit psalmista. Inuo
 ca me in die tribulationis
 ⁊ eruam te ⁊ honorificabis
 me **D** De hac q̄drū
 plici uocatione loquitur sa
 piens in persona xp̄i. Pro
 uer. j. uocaui ses uos per p
 dicationes p̄phetaz ⁊ apo
 stolorz ac alioz electoz ⁊ re
 nullis quia cūctus aperul
 stis aures uestras ad fabu
 las audendas. De quibz
 scribit apostol⁹. ij. ad Thl
 mothe. iij. A ueritate quid
 dem auditum auerrent. ad
 fabulas autem conuerten
 tur. Extendi manū meaz p
 beneficiorz largitionem. et
 non fuit qui aspiceret quia
 dum sunt i prosperitate ce
 ci ⁊ surdi sunt nec dominū
 agnoscut. Desperistis om̄e
 consiliū meū. scilicet inter
 nam aspiraciones q̄ moue
 ri debuistis peccata desere
 re ⁊ penitentiāz agere. ⁊ in
 crepationes meas neglex
 istis. id est. flagella in quibz
 increpauit uos. Sicut fecit
 Pharao rex egypti ⁊ multi
 alij. ⁊ maxime his diebus
 existens. Et sequitur. Ego
 quoq; in interitu uestro ri

Bermo VI.

debo quando venerit sup
vos repentina calamitas,
tunc inuocabitis z non ex-
audiam vos. De illa insup
vocatione quarta habetur
j. Regū, liij. q̄ dominus trī
bus vicibus vocauit Sa-
muelē quando dormiuit
i templo z cucurrit ad He-
ly sacerdotē dicens, voca-
st me. z dicit, nō vocaui te,
reuertere z dormi. Secun-
do vocauit, et cucurrit ad
Hely cui dixit, Non voca-
ui te, Reuertere z dormi.
Tertio vocauit dominus
Samuelem z cucurrit ter-
tio ad Hely. z respondit ei
sicut prius, addens, St̄
inceps vocauerit te domi-
nus, dices, Loquere domi-
ne, qz audir seruus tuus.
Moraliter per istum He-
ly sacerdotem intelligo for-
titudinem corporis atqz sa-
nitatem. Hely enim inter-
pretatur fortis siue ascen-
dens. Per Samuelem in-
telligo peccatorem quē do-
minus primo per inspira-
tionem internam spiritus
sancti vocat a dormitione
peccati mortalis. Secūdo
per beneficioz largitionez

Tertio per predicationem
ecclesiasticorū Sed semper
in omnibus istis vocatiō-
bus currit peccator ad He-
ly, id est, cogitat q̄ est fortis
z diu uiuet, z q̄ satis habz
de tempore adhuc ad agē-
dum penitentiam, z ideo dī-
cit sibi ipsi, Uade z dormi
in peccato z nō timeas, qz
satis iunens z fortis es.
Sed quando senescit for-
tudo carnalis deficit, de-
us vocat eum quarto imi-
tando infirmitates siue tri-
bulationes, z sic cogitur re-
spondere. Loquere domi-
ne quia audir seruus tuus
scz vocem tuam z tunc incli-
pit conuerti ad dominum
Ideo triplicem vocationē
istam audite z ad dñm deū
vestrū cōuertimini, z tunc
illius benedictionez habe-
bitis, qz dicitur, j. Pe, liij.
Vocati estis vt benedicti-
onem hereditate possidea-
tis, quā vobis pcedat q̄ rē,

Sermo VI.

S Eruire.

Charissimi, pre-
dicator verbi dī
seruo potest cōparari ppter

diuersas rationes. Una ē ista. Seruus q̄ habet seruire dño suo. nō ministrat sibi de bonis p̄rijs sed de bonis domini sui. qz q̄cqd̄ habet, habet a dño suo.

A Dodo cōsimili p̄dicator q̄ habet ministrare populo verbum dei qd̄ est cibus anime non habet illud a seipso sed a domino deo. Eccl̄i. j. Omnis sapientia a dño deo est. z ideo ad eum p̄tinet ministrare audientibz verbum dei. Sed oportet q̄ predicator habeat duas alias conditiones sibi p̄tinentes ratione seruilitatis. Primo q̄ fidelis sit in predicando, ita q̄ nō dicat falsa seu adulatoria sed planam veritatem. Et tūc dicere potest cum apostolo **Si hominibz placere seruus dei nō essem.** Secundo predicator debet eē prudens seruus. Cū nō ē prudentia seruire regi z gartulo de cōsimilibz cibis. Predicator ergo debz ministrare populo s̄m eoz status z conditiones. Quapropter vt possim istas p̄rietates habere z cōditiones popu

li cognoscere est orandum.

B Pro processu istius sermonis est notandū qd̄ **seruimus deo seruire tripliciter p̄ter tres causas, vlcz fideliter, qz nos redem̄t. j. ad Eborin. vj. Empti estis p̄cto magno, portate z glorificate deum in corpe vestro, zc.** **Secundo honeste qz nos cōdidit. Elate. xlvj. Formas me ex vtero seruū sibi Et tertio diligenter. qz nos conduxit. Mat̄h. xx. Ite in vineā z qd̄ iustū fuerit dabo vobis. Primo et p̄ncipaliter ergo dico qd̄ seruum? seruire deo fideliter quia nos redem̄t a seruitute dyaboli. Et ideo inq̄t apostolus. Nūc vero liberati a peccato. serui autem facti deo. ad romanos. vj. Hoc fuit figuratus Josue vltimo. per hoc qd̄ deus liberavit fillos israel de seruitute pharaonis z de terra egypti z de domo seruilitatis. Seruam? ergo domino quia deus noster carere nos redem̄t. z seipm fec̄ seruū pro nobis ad philippenses. ij. Nullauit semet ipsum formam seruū accip̄t**

Gal. 1.

Scopy

3

1 p̄ms

ens, Et fideliter est et seruis
endum cum omnibus sen-
sibus et viribus nostris, di-
cente apostolo ad Roma-
nos sexto, Sicut exhibu-
istis membra vestra seruis
iniquitatis et peccato, ita nunc
exhibete membra vestra ser-
uire Christo, Exemplum d
Maria magdalena, de qua
dicit Gregorius in quadam
omelia, Quot in se habuit
oblectamenta victoriarum
inuenit in se holocausta et
curam, Tales eligit domi-
nus in seruitum, Dicit Ari-
stoteles in libro politicorum
quod paterfamilias ordinabit
sibi duo genera seruorum.
Unum curatorem qui ha-
beat curam supra domum
suam, Alium operatorem
qui debet laborare in agris
cultura et aliis laboribus.
Et dicit Aristoteles
quod necesse est domino co-
gnoscere seruum curatorem
qui habet alios seruos re-
gulare quod sit fidelis, prudens
et sagax in regimine domus
sue et aliorum seruorum su-
orum, Hec Aristoteles.
Vobis dodo simile est de deo
qui non eligit sibi seruos

ad habendum curam anima-
rum nisi tales quos nouit
sibi esse fideles, Talis fuit
beatus Paulus quem elegit
deus ad predicandum popu-
lo et ad ministrandum sibi.
Et ideo inquit, ad Titimo-
pimo, Gratias ago deo meo
qui me existimauit seruum
fidelem ponens in ministe-
rio suo, Unde Paulus tam-
quam seruus fidelis eligebat alios
suos fideles ad predicandum
verbum dei, ad Colosenses, Ite-
rum Diaconi facite vobis Tituli-
cus carissimum meum fratrem fide-
lem seruum in christo Iesu.
Non sic faciunt principes et
domini istis temporibus,
sed magis diligunt seruos
infideles qui spoliant et op-
primunt populum et sunt
socii furum peiorumque latro-
nibus ac seruis dyaboli.
Secundo fidelitas seruo-
rum ostenditur in bonorum
commissorum dispensatio-
ne, hoc est autem quando
seruus distribuit fideliter
bona domini secundum voluntatem
et preceptum domini nihil sibi reser-
uans nisi quod pertinet ad stri-
ctum et honestum victum et ve-
stitum. Istud est contra aua-

ros quibus date sunt diuitie ad distribuendum pauperibus, qui silas diuitias in archa recondunt et pauperes pro inopia mori permittunt. Item infideles serui sunt qui habent scientiam a deo datam sibi gratis, et illam non communicant cum alijs indoctis et insipientibus. Isti abscondunt thesauros domini sui in damnationem proximi sui. Et ideo querit apostolus, i. ad Thimotheum, iii. Sic tam queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Reuera quod pauci credo, qui concordat christus in euangelio, Bartholomeus, xxiiij. Quis putas est fidelis seruus et prudens quem constituit dominus super familiam suam ut det illis in tempore triticum mensuram. D

Spiritualiter per triticum mensuram intelligo largitionem omnium virtualium tam spiritualium quam corporalium. Et ideo illi qui diuitias seu scientias a deo receperunt et non fideliter expendunt ad dei honorem et commodum proximi districte examina- buntur a pegre proficiente qui

vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. Dozaliter per istum hominem intelligo christum qui pegre profectus est quando cum nostra humilitate venit in hunc mundum qui seruis suis tradidit bona sua, videlicet quodque talenta. Id est, quod usque seruus. Alij duo talenta videlicet intellectum scripturarum et operationem virtutum. Qui vero ista bona communicant cum proximis ad dei honorem et commodum proximi habebunt mercedem suam, et vnicuique eorum christus dicet. Serue bone et fidelis inera in gaudium domini tui. Qui vero ista male expendit punietur pena infernali, et dicet ei christus Serue piger et infidelis, quod re abscondisti pecuniam domini tui, et tunc, misereatur eius ubi erit fletus et stridor dentium. Cum ergo iste dominus ita districte quilibet examinabit nostrum de beneficijs nobis collatis, necesse habemus sibi fideliter seruire et deuote. Unde qui domino deo sunt fideles serui, hominibus erunt serui fideles.

Et Un legitur in h/istoria ecclesiastica libro p/imo. ca. vij. q/ Constantin/ impator cum esset aliquan/ do infidelis conuersus fu/ it z baptisatus. Unde sel/ cupies probare seruos su/ os qui essent fideles z qui non. conuocauit vna diez/ omnes simul coram eo in/ suo palacio. Quibus dixit/ ille. Scitis serui mei dile/ ctissimi q/ aliquando fui ge/ ntilis et modo sum ad fides/ xpi conuersus. s; penitet me/ de xpiantate mea z inten/ do redire ad ritū gentiliū/ z ideo q̄cūq; ex vobis volu/ erit deserere fidem z seruitū/ um christi z transire mecū/ ad ritū gentiliū illum dica/ bo z honorificabo. z q̄ no/ luerint illos incarceration/ seruitijs suis puabo. His/ auditis exceptis paucis d/ seruis suis omnes dixerūt/ q/ vellent fidem xpi z serui/ tium relinquere. Quibus/ auditis dixit impator. vos/ qui stabiles estis mecuz in/ dei seruitio z fide mecuz p/ manebitis tanq̄ fideles. Vos autē qui instabiles/ estis nunq̄ seruetis mibi

Et adiecit notabile verbū/ Nunq̄ homini erit fidelis/ amicus qui deo suo est fal/ sus z fictus seruus. Et idō/ qui sunt serui fideles deo. sunt fideles homini terre/ no. ¶ Sed charissimū/ timēdū est q/ tam sunt pau/ ci fideles serui deo aut ho/ mini. Nam multi cum in/ seruitijs dominorū sunt ele/ uati ad altos gradus z ho/ nores. statim insurgūt con/ tra dominos suos presum/ ptuose z illos vllipendunt/ Contra quos loquit apo/ stolus. j. Pe. ij. Serui sub/ dicti estote in omni timore/ dominis non tantum bo/ nis et modestis. sed etiam/ discolis. Et ideo valde ti/ mendum est ne domini tē/ porales nimis exaltent ser/ uos ignobiles z pauperes/ ad altas dignitates. quia/ hoc est destructio maxima/ bonorum virtuosorū. Un/ de habetur in historia trip/ tita q/ Dyoclecianns im/ perator fuit progentus de/ pauperibus z fuit conditi/ onis seruilis. Et ideo quā/ do fuit sublimatus ad im/ perū sup̄bissimus z pessis/

*Dyoclecianns
impator fuit
progentus de
pauperibus
z fuit conditi
onis seruilis*

mus fuit. Et etiam scribit
 Aristoteles ad Alexandrū
 impatorem quādo erat pu
 gnaturus cōtra persas, q
 si haberet victoriam nullo
 modo exaltaret seruos su
 os et maxime ignobles p
 sonas ad altas dignitates
 qz seruoz promotio est co
 mitatus destructio. Unde
 poeta sic inquit. Asperius
nihil est humili cū surgit i
altum. Luncta fecit cū cun
cta times desecit in omnes
 Et hoc est qd dicit Aristo
 teles pmo ethicoz q opor
 tet diuites seruos puocare
 ad virtutes p punitonem
 maloz et pmiatonem bo
 noz. Ex his pcludit q cō
 munitas regni siue ciuita
 tis destruit qn serui exalta
 tur et liberi et generosi opp
 mūtur. Unde beatus Ansel
 mus dicit in libro de simi
 litudinibz q serui tribz de
 causis ministrant dñs su
 is fideliter. Aliquando ex
 timore pene. Aliqñ prop
 cōmodū. Aliqñ propē ho
 nozem. Modo cōsimili ali
qui seruiū deo pre timore
ignis infernalis, et ista ser
uitus nondum placet deo

qz dicit Amb. Coacta ser
uita deo non placet. alij
 seruiunt deo ppter pmodū
 qd sperāt habere in futurū
 Et ista seruitus aliquatit
 placet deo. Alij ppter amo
 rem considerando quomo
 do fuit seruos p nobis, et
 ista seruitus maxime placet
 deo. Ex quibz sequit mani
 feste pncipale ppositū siue
 pmiū pncipale. Secūdo
 pncipaliter dicit q deo de
 bemus seruire honeste in
 sanctitate mētis, qz nos de
 nihilo creauit. In cuius si
 gnum dicit dominus. Esate
rlr. Seruus meus tu Isra
hel. Ego te formaui, ne ob
liuiscaris me qn fudas misit
hōesteqz ad honesta fuitia
reqrūt vasa hōesta et mūda
qz dño terreno nō placet nisi
ei fudas in vasis honestis et
mundis. Modo cōsimili
cū dñs noster Iesus xp̄us
sit summe mūdus et hone
stus non placet sibi serui
tia nisi fuerint mūdo corde
exhibita sibi. Et t̄do d̄ xp̄o
 dicit apostolus ad Hebre
 os nono. Semetipsuz ob
tulit immaculatū deo viuē
ti. Videmus charissimū q

dñi tpaies dant seruis suis nouas robas vt p sectā robaz agnoscant cui⁹ dñi serui sunt. Uodo cōsimili domin⁹ noster Iesus xps dat cuilibet seruo suo bonam robam duplicē in baptismo, videlicet mūdiciā interiorē z exteriorē. Sz qz illa mundicia multociens corrūpit per peccatuz mortale, ideo renouat singulis annis p sacramentū penitentiē. Unde narrat i vitiſpatrū q Paulus simplex discipulus sancti Anthonij, vidit in spiritu hominem existentē in peccato mortali quē trahabant demones extra ecclesiaz z angelum suum bonū sequentem valde tristem. Paulus autē multū cōdoluit orans deū p isto homine vt spm conuerteret ad penitentiā z statim vidit istum hominem claz z splendiduz angelo suo precedente hilari vultu et cum gaudio magno z demonibz a longe sequentibz. Paul⁹ rogauit viz vt diceret toti populo quare tam cito mandatus fuit. Ille coraz omi-

bus p̄fessus fuit se peccatorē pessimū fuisse z fornicariū, z cū legeret in ecclesia illud Esate. i. Lauamini et mūdi estote, recogitauit de peccis meis z p̄posuit i corō meo specialit̄ deserere peccatū meū z dño in mentis mūdicia fūire. Ecce q̄ cito p penitentiā tunica sua interior mutata fuit a nigredie peccati in albedinē mūdicie, z iō d̄ q̄libet tali penitēte dicit ih̄s illō ps̄, ambulās i vīa imaculata h̄ mihi mīstrabat. Ex q̄o patz q̄ dō ē seruū dñi mūde z honeste. Uñ Rich. de sc̄to victore i li. d̄ exceptōibz. Quisq̄s dō nō fuit i mūdicia mētis ē vanus z octos⁹, z p nihilo reputat vīta ei⁹. Quia si dō poterit in hac vīta bre foritudinē samsonis, pulcritudinē Absolonis, sapiam salomōis, pbitatē alexandri diuitias z p̄tātē octaulani nihil sibi p̄desent nisi dō i mūdicia fūiret, h̄ ille. Sz carissimū timēdū ē sic dicit Bern⁹, q̄ aliq̄ seruū carnī p luxuriāz imūdiciā, Aliq̄ hō mōdo p cupiditatē z auariciā, Aliq̄ vero dyabolo p

superbiam z vanā gloriā
 z aliquid deo p̄ honestatem
 z mundiciā. **H** **L**
 ro dat seruis voluptatem
 non permanentem. **D**
 dus vero dat honorem de-
 ficientem. **E**t dyabolus dat
 penam indefinientem. **S**
 deus dat gloriā indefi-
 entem. **P**rimo dico q̄ q̄-
 dam seruiunt carni p̄ luxu-
 riam. **F**igura huius habetur
 Gen̄. xix. quomodo iacob
 tantum dilexit Rachel fili-
 am Laban q̄ seruauit sibi
 septem annis pro illa habē-
 da in uxorem suam. **S**piri-
 tualiter per iacob qui in-
 terpretatur luctator vel sup-
 plantator z deceptor intel-
 ligo carnes que multos tā-
 diuites q̄ paupes suis blā-
 dicijs z voluptatibus de-
 cipit z confundit z ad finē
 malū p̄ducit. quia facit ho-
 minem seruire septem an-
 nis. id est. cōcludit eum in
 peccatis mortalibus. **U**
 de habetur. iij. Regū. xj. q̄-
 modo Salomon qui fuit
 seruis luxurie dereliquit
 deum suum z seruauit dijs
 falsis z idolis vānis z mu-
 tis. **E**t ideo dicit. ij. Esdre

liij. **M**ulti dementes facti
 sunt p̄pter mulieres. et ser-
 ui facti sunt propter illas.
Et ideo consultat apostolus
 ad Roma. vj. **S**icut exhi-
 buistis membra vestra ser-
 uire immundicie z iniqui-
 tati. ita nunc exhibete me-
 bra vestra seruire iusticie i
 iustificatione. **I**sto modo
 fecit sancta anna mulier q̄
 non discedebat de templo
 sed ieiunijs z orationibus
 seruans deo die ac nocte.
Luc. ij. **M**odo cōsimili de-
 bemus nos facere si volue-
 rimus carnem z voluptate-
 tem eius superare oportet
 agere opera penitentie z iei-
 unijs z orationibus vaca-
 re. ideo scribitur. **L**uce. i.
Seruat illi scilicet do-
 mino i sanctitate z iusticia.
I **S**ecundo dico q̄
 multi seruiunt mundo per
 cupiditatem. **U**nde pecca-
 tū auaricie est seruitus ido-
 lorū propter quod venit ira
 dei in filios diffidentie. id
 est infidelitatis. ad Ephe.
 v. **V**ere serui mundi sunt
 infideles z increduli. quia
 non habent confidentiam
 in deo. **H**inc dicit **L**u. xvi

Nemo potest seruire deo z
 māmone. Dāmone sunt
 diuſite. Et mundus incurſ
 aliter z male remunerat ser
 uos suos. quia in fine ſpo
 liat eos de omnibz diuſitijs
 pro quibus hic aſſidue la
 borauerunt. Et ideo dicit
 Job, xxvii. Diues cuiz dor
 miferit nihil ſecum afferet.
 Et ideo fatuum eſt mundo
 z eius cupiditatibus ſerui
 re. Tertio dico q̄ multſ
 ſeruiunt dyabolo per ſup
 bſiam. Et certe ſeruitus vl
 liſſima eſt derelinquere de
 um. z ſeruire dyabolo ſum
 mo eius inimico. Et nō ml
 rum. quia deus tales perſe
 quiſ z pfundit. Unde ha
 betur Joſue, xxliij. Quomo
 do dixit Joſue filijs iſrael.
 Si dimiſeritis deum z ſer
 ueritis dñs alienis cōuer
 tet ſe a vobis. z affliget vos
 atqz ſubuertet omnia bona
 veſtra. Unde qui ſeruiunt
 dyabolo ſunt i magnis ve
 rſarijs z in anxietatibus
 poſiti. vt patet de auarijs z
 luxurijs qui nunquā ha
 bent requiem. ſed ſemp co
 giſtant z ymaginantur quō
 poſſent peccata ſua imple

re z occulta cuſtodire. Un
 de dñs Hieremie. xvj. Ser
 uſ utens dñs alienis qui non
 dabunt vobis requiem. Et
 ideo fatuum eſt dyabolo ſer
 uire. quia nullus ſeruitio
 poteſt eius crudelitas miti
 gari. ¶ Itud bene fu
 it figuratum Judith. liij. de
 Holoferne q̄ fuit dñs bel
 li regis Nabuchodonozor
 ¶ Itreuit cum exercitu ma
 gno in terram filioꝝ iſrael:
 z exterminauit vineas z fru
 ges terre illius. Populus
 vero videns eius ferocita
 tem venerunt cum chordis
 z tympanis z cytharis pro
 mittentes illi q̄ ſibi vellet
 obedire z ſeruire ſi vellet p
 cere eis z vltimus eos non
 verare. Sed ille magis ac
 magis in illos deſcendit z bo
 na illoꝝ deſtruxit. Confor
 miter eſt de dyabolo q̄ quā
 to magis ac magis illi ſer
 uimus z obedientiam faci
 mus. tāto magis in nos de
 ſcendit z nitit ad diuerſa pec
 cata trahere. z finaliter ad
 penā eternā deducere. Un
 legiſt in viſit patrū q̄ abbas
 machariuſ ſemel iuſt in de
 ſertū ad meditantū vbi in

uenit caput hominis mortui
 pagani tunc quod fuit quod pena
 haberet in inferno. et respon-
 dit quod erat in maiori igne quam
 esset totum spatium inter celum
 et terram. Et dixit Diabolo:
 quod mali christiani haberet ma-
 iorem penam quam pagani. Cui
 concordat scriptura dicens:
 Seruus qui scit voluntatem domini
 sui et non facit valupabit pla-
 gis multis. Et ideo
 quod ait Augustinus de verbis
 domini. sermone. xij. Quare mun-
 dus nunc magis flagellatur
 tribulationibus et angustiis quam
 alias flagellabatur. Et re-
 spondet quod quilibet qui scit vo-
 luntatem dei sui et non facit mul-
 tis flagellatur. Forte dicitur
 hic quod falsa adulatio ecclesiarum
 istorum qui dicere deberent veri-
 tatem dominis suis est causa ma-
 iorum malorum. Lerte verum est. et
 ideo narrat in historia alex-
 andri quod miles quidam ser-
 uauit sibi per multos annos
 et nunquam increpauit eum de al-
 iquo defectu. sed semper adu-
 labatur eum tamen vidit eum mul-
 ta mala commisisse. Alexander
 vero ut prudens imperator vo-
 cauit ad se istum militem dixit
 ei. Non cupio vltimam fuisse

tuam. Cui miles Quare domine
 nunquam displicuit tibi. Cui ipse
 tor. Scio quod homo peccator sum.
 et multa mala commisi dum fuis-
 sti in seruitute meo. et si peccare
 me vidisti et non correspondisti
 peccator mihi falsus fuisti. et
 si ita fatuus fuisti quod non pro-
 pedisti stultus reputari po-
 tes. et ideo mihi vltima non ser-
 ues. Utinam omnes vellent
 isto modo a se expellere omnes
 seruos sibi aduantes. Er-
 go charissimi reliquamus:
 seruituta istorum etiam dominorum:
 et seruamus deo integraliter
 quod dicit Isai. liij. Ecce intelli-
 get seruus meus. et exalta-
 bit. et vltima gratie. et eleuabit in
 sublimi. sicut glorie eternalis. Ex
 quibus patet luculentissime
 secundum principalem. Tertio
 principaliter dicit quod debemus
 seruire deo diligenter et assidue.
 Exemplum de Bar-
 tha sorore Lazari que assidue
 hilariter ministrabat
 preparando domino pran-
 dium. et quesita fuit de so-
 rore sua Martha quod eam non
 adiuuaret. Luce. x. Confor-
 miter debemus nos assidue
 et cum magna diligentia deo
 seruire et non negligere. Un-

113

de milite que
 fuit Al. hanc
 deo p. hanc
 113

dicit Aristoteles, i. politico
 rū q̄ yconomus q̄ est dñs
 domus debet diligēter cō-
 siderare q̄ serui sul nō sūt
 pigrī nec negligētes in ser-
 uitijs suis, qz ex modica ne-
 gligētia pōt graue damnū
 euentre. Conformiter om-
 nes p̄lati debent diligēter
 cōsiderare q̄ omnes ecclia-
 stici seruiāt deo cū omni di-
 ligētia. qz ad hoc sunt spe-
 cialiter deputati seu institu-
 ti ⁊ ordinati. **U**nde ecclia-
 sticis loquit̄ xp̄us
 sibi dē. h̄. Paralip. xlii. **F**
 lī mel nolite negligere ser-
 uitiū dñi, qz vos elegit do-
 minus vt ministrētis sibi.
Un̄ soli deo est seruendus
 p̄t̄ diuersas causas. **P**ri-
 o. qz non indiget seruitio no-
 stro, sed nos indigem⁹ ser-
 uitio eius. **E**contra est de a-
 lijs dñis terrenis q̄ magis
 indigent seruitio seruatorum
 suorum, q̄ serui indigent il-
 lozum dñio. **S**ecundo. q̄a
 nullus dominus terrenus
 potest facere seruum liberū
 tā mundo q̄ peccato. **J**oh.
 viii. **Q**ui facit peccatū ser-
 uus est peccati. **S**; nullus
 est dñs q̄n peccat, ergo om-

nīs talis est seruus. **U**n̄ di-
 cit Seneca epla. lxxix. **L**o-
 quens cuilibet terreno do-
 mino. **S**eruus es, tū quis
 nō est seruus, alius seruit tū
 bīdint alius auaricie. alius
 seruit ltuori. **E**x q̄ ergo q̄l-
 bet dñs terrenus seruus ē:
 nō pōt alius illoꝝ alios
 liberos facere a pctō saltez.
Tertio qz nullus dñs ter-
 renus pōt compellere ser-
 uos ad sibi seruenduz nisi
 voluerint. **D**eus autem cū
 sit omnipotens nullus sibi
 resistere pōt. **E**t ideo scribit̄
 i. Regum. vii. **P**repate cor-
 da vestra domino. ⁊ seruite
 illi soli. **Q**uarto, qz seruos
 suos facit heredes regni ce-
 lestis ⁊ magnis honoribus
 remunerat, qz dicit Grego-
 rius. **S**eruire deo ē regna-
 re. **S**ibi igit̄ seruire de⁹ cō-
 cedat om̄ps.

Sermo, VII.

S **T**are. **L**ha
 mi, dicit Grego-
 rius sup Ezechē-
 lelem. omelia. h̄. q̄ est de p̄di-
 catore verbi dei sicut de il-
 lo qui deputat ad villā cu-
 stodiendam **A** **S**i em̄
 f 4

Causa
 riu dñi
 Sali / it
 Caruer
 dñi.

videret hostes ventētes ad
 destruēdū villā z nō steterit
 ad resistēdū eis. s; dormit z
 permittit hostes intrare di
 gnus ē morte. Et ideo nar
 rat Julius q̄rtus q̄ semel
inueniēs pugllē dormitē
occidit eū. eo q̄ inuenit euz
negligentē in custodia civi
tatis. Sic inq̄t Gregorius
 est de p̄dicatorib; q̄ sunt de
 putati ad standū in templo
 dei. z ibi debēt p̄muntre po
 pulū de hostib; q̄ n̄tunt il
 los destruere z ad eternam
 damnatōez ducere. q̄ si fue
 rint negligētes z nō annū
 ciant p̄lo veraciter pctā eo
 rū digni sunt puniri. Et sō
 p̄sultit nob̄ sc̄ptura. Act. v.
Ite z stātes loq̄mini in tē
plo plebi oīa verba vite hu
ius nullū formidantes. In
 culus signū x̄ps dixit disci
 pulis suis p̄dicatur; illud
Marci. xliij. Dū steterit; aū
reges z p̄sides zc̄. Iḡt vt
 possim vobis loq̄ verba sa
 lut;. In p̄ncipio huius ser
 monis orādū est. Pro p̄ces
 su sermōis est aduertendū:
 q̄ trip̄t in trib; stare debe
 mus z p̄ tria. p̄mo fortit̄
 in fide z veritate. p̄ dyabo

lum, Sc̄do p̄fecte in iustit̄
 cia z charitate p̄ mūdū. Et
 tertio prudenter in orōne z
 honeste p̄ carnem. B
 p̄mo z p̄ncipaliter dixi
 q̄ debemus stare p̄ dyabo
 lum q̄ est aduersarius n̄r. z
 n̄t̄it nos ad eternā dānat̄
 onem ducere. H̄inc p̄sultit
 ap̄ls. i. p̄e. v. Fr̄es vigilla
 te. qz aduersarius vester dy
 abolus tāq̄ leo rugiēs cir
 cūcult q̄rens quē deuoret: cui
 resistite fortes in fide. qz fi
 des nostra armatura est cō
 tra oēs temptatōes dyabo
 li. Dicit em̄ Bartholome^o
 li. xvij. de p̄rietatib; rez. q̄
 aq̄la q̄n pugnāt p̄ capram
 siluestrem conat̄ capram ex
 cecare. Capra t̄n cuz fortior
 sit aq̄la videt eam volantes
 z defendēs secū cornib; sibi
 resistit. S; si capra sit debi
 lis ita q̄ excecāt p̄ aq̄la: t̄nc
 nō p̄t ei resistere nec se de
 fendere quīs mō. Dō p̄
 millī sp̄ualiter aq̄la est dy
 abolus qui n̄t̄it pugnare p̄
 hominem q̄n hō stat fortit̄
 ter in fide. z vincit tempta
 tiones suas. Ideo dyabo
 lus n̄t̄it p̄mo hominez ex
 cecare auferendo lumen si

*Sc̄ptus huius
 sermōnis.*

*Aq̄la
 Capra*

del. Et sic homo fit debilis
 z nō pōt temptatiōibz res-
 sere. Ideo cōsultit apl's ad
 Ephesios. vi. In omnibz
 sumētes scutū fidel. in quo
 possitis omnia tela inimici
 neq̄ssimū ignea extinguerē.
 Dicit Chrysostomus super
 Mattheū ope imperfecto
 Omelia. j. Arma militum
 xp̄i non fiūt ex ferro z cho-
 rio. sed ex fide virtutez iusti-
 cia. Per q̄ arma patres an-
 tiqui z sancti oīa delectabi-
 lia contempserūt. Diaboli terribi-
 lia sustinuerūt. z omnia ce-
 lestia desiderauerūt. Et ideo
 dicit ad Hebreos. j. Sancti
 p̄ fidem vicerunt regna.
 opati sunt iusticiam. adepti
 sūt repromissioēs. Et Sa-
 pientie. v. Stabūt iusti in
 magna cōstantia zc. Sed
 hec arma enūerata a Chry-
 sostomo inter xp̄ianos his
 diebz sunt deposita. qz veri-
 tas suffocat per falsitatem.
 iusticia dissimulat per cupi-
 ditatem. z fides euertit per
 carnalitatē. Et ideo dyabo-
 lus habet tantam victo-
 riam super totū mūdum: q̄
 totaliter positus est in ma-
 ligno. z nō immerito. q̄a si

des q̄ est radix omnīū virtu-
 tū destruit. Unde apl's ad
 Hebreos. xj. Sine fide im-
 possibile ē placere dō. Istō
 probat per exemplū in na-
 tura. Dicit em̄ Chrysosto-
 mus super Mattheū ope
 imperfecto. Omelia. xxxj. Cū
 videris inq̄t arborem pal-
 lentibz folijs marcidaz in-
 telligas z q̄ habuit aliquē
 defectū circa radicem. Un-
 de virtus germinis p̄cedit
 a radice Ergo si radix arbo-
 ris fuerit humida: vīuax et
 firma: germinabit fructus:
 z stabit inter p̄cellas v̄torū
 Dō similit̄ radix virtutū
 est fides nostra z fundamē-
 tum xp̄ianitatis. cuius fru-
 ctus sunt opa virtuosa q̄ p̄-
 cedūt ex fide. Teste brō Au-
 gustino sup Johannē. Ve-
 luti in arbore qc̄qd est pul-
 chritudinis z decoris: p̄ce-
 dit ex radice. Sic ex funda-
 mento fidel̄ qc̄qd meriti et
 virtutis est p̄cedit. Un̄ gre-
 gorius. ij. Moral. ca. xxiij.
 Si fides i corde nō gignit
 virtutem dyabolo resiten-
 di nō habet. Figura huius
 habet. j. Regum. xvij. q̄ qū
 pl's dñs transisset ad bellā

dū phillisteos saul cū exerci-
 tu suo stetit ex vna parte. z
 phillistei ex altera pte. z vall-
 erat int̄ eos in quā accessit
 vnus noīe Goliath q̄ petijt
 a rege Saul certamē singu-
 lare. z null' audebat d̄ filijs
 israel pugnare q̄ eū. Tādē
 Dauid puer puulus petijt
 bellū a rege. cui cū p̄stantia
 p̄cessum fuit. Bello hō in-
 to Dauid occidit gigantes
 cum tribz lapidibz in fron-
 te. quo p̄lecto in terraz Da-
 uid stetit sup illum vno pe-
 de. z euaginato gladio am-
 putauit caput eius. Hora
 liter p̄ istū gigantem intelli-
 go dyabolū q̄ habz pugnā
 quotidianam q̄ filios del.
 mō p̄ cogitationes luxurio-
 sas. mō p̄ cupiditatem. mo-
 do p̄ inuidiam z homicidi-
 um. Unde illud peccatū se-
 pius temptat hominem ad
 qd̄ videt se magis disposi-
 tum z inclinatum. Per Da-
 uid qui interpretat manu for-
 tis intelligo quemlibet vir-
 tuosum qui habet pugna-
 re q̄ dyabolū: z in bello spi-
 ritualiter deuincere. z eius
 temptatōes. Deinde hō in-
 posito bono firmiter stare

z sic dyabolū opprimere cū
 tribz lapidibz: fide: spe: z car-
 itate. Et sic p̄sultit scriptu-
 ra. ij. Paralip. xx. Cōfide-
 ter state zc. Vñ dicit magr
 Sentētiaz z alij doctores
 q̄ si homo fuerit temptat'
 a dyabolo in aliquo vicio.
 puta in luxuria aut alio vi-
 cio si virtuose resistat. z fir-
 miter stet q̄ illud. Eundem
 hominem ille idem dyabo-
 lus de illo eodē pctō de ce-
 tero nunq̄ temptabit.

Et ideo apparet q̄ si ho-
 mines resisterēt temptatōi-
 bus dyaboli ptās eius eēt
 multū d̄minuta. Et ideo in
 exercitiū hoīs vt dicit Ori-
 genes. Quilibet homini as-
 sistūt duo angeli. videlicet
 vnus eq̄tatis. z alius iniq̄-
 tatis. Vñ si bñ cogitas vt
 puta de iusticia z rēplacōe
 ac castitate nō est dubium:
 qn̄ bonus angelus tibi lo-
 quit'. Si hō cogitatōes ma-
 le occurrant: angelus ma-
 lus tibi loquit'. Et tunc bo-
 nus angelus q̄tuz est in se-
 stat q̄ malum angelum z re-
 sistit ei. Et ideo dicit Vin-
 centius in speculo natura-
 li. Placuit diuine misericor-

dte homini a facie eius ex-
 pulso in hunc mundum la-
 bilem 3 tres hostes eiusde
 nature ordinare adlutores
 Contra dyabolū ordinant
 angelū bonū. Contra car-
 nem passionem xpi, Contra
 mūdum exempla sanctorū,
 qui scilicet mundum et eius
 honores et ditias prop-
 ter deū contempserunt. et p bo-
 nis continue orant. D

Et dicit Vincentius q
 quattuor cōueniunt archā
 gelo Michaeli. Primum
 q pugnat cum dracone, id
 est cum dyabolo vt vincat
 eum. Secundum est q ve-
 nit in adlutorium ppli dei.
 Tertium est q deferat ani-
 mas morientium in gra in
 paradysum. Et quartus est.
 q est ppositus paradysi. id
 est ecclie militantis qui an-
 te aduentū ecclie erat pn-
 ceptus synagoge iudeorum,
 vt habet in Daniele. An-
 de a tempore passionis do-
 mini reliquit iudeos: et fa-
 ctus ē pnceptus sancte ecclie
 Ex quibus patet q homo
 habet bonos adlutores ad
 standum 3 dyabolū et eius
 temptationes. Dicit enim

Ambrosius in suo Exame-
 ron libro, vi, q si lupus vi-
 deat hominem anteq̄ ho-
 mo videat ipm stantem fa-
 tigat et stat. et non pot se mo-
 uere. Sed si homo pus vi-
 deat lupum, statiz deponit
 ferocitatem suam. Nec pot
 illi nocere. Sed stat et figit
 pedem suum, nec potest ho-
 minē ultra nocere. Moral-
 ter p lupum intelligo dya-
 bolum: qui si homines pec-
 cato mortali inficiat nō po-
 test tunc a dyabolo fugere,
 nec eius temptationibz re-
 sistere, nisi ex dei gratia fue-
 rit spūaliter illuminatus.
 Sed si homo pus videat
 dyaboli temptationē et for-
 titer ac virtuose resistat, sta-
 tim dyabolus stat, nec ho-
 minē attingere auder s; fu-
 git. Juxta illud metricum
 pus dicitur a famoso poeta
 Temptatō nō ledit nisi cur
 tēptatus obedit. Si vide-
 at cedat: si non quasi musca
 recedit. D Et ideo ste-
 mus simul in bonavira for-
 titer ad resistendū dyabolo
 habendo bonam fidē et pfi-
 dentiam in deo, quia vera
 fides est quasi confusio de-

Lupus
ps homo.

W

Mari: No
in vino
signa unam
no q. regis
videtur. ha. 10
quam p.

monum, Darci vlti. Si
 gna autem eos qui credide
 rint hec sequentur. In no
 mine meo demonia eijciet.
 Id est peccatis mortalibus
 resistent, Linguis loquen
 tur nouis, id est si ante loq
 bantur falsitates, modo lo
 quent veritatem, Serpen
 tes tollent, id est cogitatio
 nes venenatas abijciet, et
 si mortifera qd bibent no
 eos nocebit, id est, si aliq
 ue occasiones occurrant non
 delectabuntur in illis, et sic
 no nocebunt. Ista sunt si
 gna eorum qui stant fortiter
 in fide. Unde dicit quidam
 expositor super Boetium de
 disciplina scholarum, qd
 dam scholaris Socratis ac
 cusauit Socratem et hoc
 qd librum fecerat de verbo
 domini, et in nomine domi
 ni multa fecit, et no in nomi
 ne falsoz deoz quos tunc
 adorabant gentiles. Unde
 copulsus erat haurire her
 bam venenatam in nomi
 ne dei si esset potentior
 dijs gentilium, qua exbau
 sta non sensit dolorem nec
 lesionem, et hoc ppter fidem
 quam habuit in deo vero,

et compulsus tandem bibe
 re vinum in nomine falsoz
 deoz statim moriebatur in
 signum qd dii gentium non
 erant potentes ad saluan
 dum eum, Et ideo dicit Se
 neca epla, vij, Calix venena
 tus Socrates transiit a
 carcere in celum, Ex quibz
 patet qd venenosum no no
 cet illis qui firmiter in fide
 stant et resistent temptatio
 nibus dyaboli, Habet em
 in hystoria d vita et ortu a
 lexandri qd cu semel transi
 set per quandam ciuitatem
 rogauerunt eum cines: vt
 videret eorum ludum et lu
 ctamina quibus concessit
 venit vnus fortis Theba
 nus nomine, et luctado ha
 buit victoriam, et sic cu pal
 ma coronabatur, Et tunc or
 xit impator qd non haberet
 victoriam nisi vinceret euz
 in tribz generibz certamis,
 videlicet in certamine lu
 ctantis in pugna euz bacu
 lo, et in pugna euz pugillis
 Iste Thebanus significat
 quemlibet christianuz qui
 habet vincere in istis tribz
 pugnis, videlicet in carne,
 mundo et dyabolo, Ad quas

quidem triplicem victoriā
habendam oportet primo
contra carnem fortiter sta-
re et manu ad manū fortiter
resistere sibi eam casti-
gando, et eius voluptates
penitentia refrenādo, Se-
cundo contra mundum de-
bemus luctari, id est, bonis
temporalibus quantū ad
voluntatem habendū renū-
ciare ac illa pauperibus da-
re seu erogare, Tertio de-
bemus contra dyabolum
pugnare cū baculis vt pos-
simus eius vincula dirum-
pere, que vincula sunt con-
sensus, delectatio et actus
peccatorum, quibus nōtur nos
maculare et ad infernū de-
ducere. Et ideo nobis con-
sultat apostolus ad Galathas
v. dicens, State et nolite ire-
rum iugo seruitutis conti-
neri. Ex quibus patet quo-
modo resistendū est diabo-
lo in fide et constantia, Se-
cundo principaliter dixi-
debemus perfecte stare in
caritate et iusticia ad mun-
dum deuincedū. Dicit ei-
philosophus scōdo de celo
et mundo, qd quilibet corp⁹
ī tali loco quiescit et stat ad

quem naturaliter mouet.
Sicut patet de graui qd
mouetur deorsum, et de le-
ui quod mouetur sursum.
¶ Spiritualiter lo-
quendo cor humanum est
quoddam mobile et si fuerit in-
fectum peccato mortali as-
similatur graui, quod mo-
uetur deorsum, et sic cor hu-
manum descendit ad vana
desideria, et cū ad delectati-
onem peruenerit ibi stat et
quiescit et de ista statōe lo-
quitur propheta Hieremias.
Qui fugistiis gladius scilicet
delectationis venite, nolite
stare. Et si cor humanum
fuerit extra peccatum mor-
tale, et in caritate assimila-
tur leui, qd appetit ascende-
re sursum, et cū ibi fuerit stat
et quiescit. Ita cor humanū
si adhereat deo per carita-
tem tunc ibi stat et quiescit
in domino. Et ideo consu-
lit nobis apostolus dicens,
Sic state in domino, scilicet
per caritatem et iusticiā. Dicit
enī Augustinus, l.ij. de ci-
uitate dei, ca. xij. qd magna
misera est homini esse sine
caritate qui non potest sta-
re solus. Nam homo sine

caritate non stat cū domi-
no nec cū xp̄o nec cum dy-
abolo. sed stat sub potesta-
te diaboli qui n̄scitur cari-
tatez destruere. z ad discor-
días z ad bella homines i-
ducere. que discordia ē cau-
sa destructionis regnorum
z ciuitatum z culuscūq; cō-
munitat̄. Et ideo dicit chri-
stus. *Matth. xij.* Omnis
ciuitas vel domus contra
se diuisa nō stabit. Et si sa-
thanas sathanam eijcit q̄-
modo stabit regnum eius
quasi diceret. oportet q̄ d̄-
struatur. Exemplum ad h̄
habemus. *Judicū. ix.* vbi
habetur quomodo dissen-
sio z discordia fuit causa q̄
re Abimelech occidit sep-
tuaginta fratres suos. quia
voluit habere regnū. post
modum ille combussit ciui-
tates: villas: z castella que
fuerunt in terra siche-
m. et occidit tam viros q̄ mulie-
res qui steterunt z pugna-
uerunt contra eum. Tan-
dem vna mulier stans i-
n celso propugnaculo turrif
ad quam Abimelech fecit
insultum. et percussit eum
in capite cum magno lapsi

de. z sic interfectus fuit.
Item narrat Orosius de
ormenta mundi. lib. roquar-
to. cap. v. q̄ anno sexto ab
edificatione Rome orta fu-
it magna discordia int̄ ro-
manos qui primo habue-
runt bella intestina inter p-
rios ciues i ciuitate. Se-
cundo habuerunt bella ser-
uilla. q̄ serui pro libertate
habenda insurrexerunt cō-
tra dominos suos. Et ter-
tio habuerunt bella socia-
lia. quia ciuitates adiacen-
tes insurrexerunt contra ro-
mam z maximam ptem ci-
uitatis destruxerunt Et cau-
sa fuit. quia romani nō ste-
terunt in caritate z in ob-
seruantia legis diuine sed
mala fecerunt. z dederunt
se supbie z auaricie z alijs
peccatis que fuerunt cōtra
iusticiam z caritatem. Et
ideo dicitur *Deutero. xij.*
Si custodieritis manda-
ta mea nō stabo cōtra vos
quia em̄ quando nos non
stamus in perfecta carita-
te deus stat contra nos
Et hoc multiplisci-
ter. z tamen misericorditer
Primo arguit nos de pec

*Bella
magna
na
z ser-
uilla*

*3 serie
tulis*

*Con-
m*

catls nostris z impedit nos
 ne cadam? In peccata Hoc
 fuit figuratū Numeri, xxij
 vbi habet q̄ cum Balaaz
 pergeret ad maledicenduz
 populū dei vidit angelum
 dei stantē aduersus eū cuz
 gladio euaginato, Lut dī
 xit angelus, Ego veni sta
 re contra te quia pueria est
 visa tua z cōfestim azīna ste
 tit z vltra progredi nō po
 tuit nec voluit z tūc p̄bera
 uit azīnam suam, Dicūt ta
 men aliq̄ q̄ p̄us verbera
 uit asinam q̄s vidit angelū
 stantem corā illo. Vodo
 consimili peccator non vi
 det dñm ipm corripientes
 z flagellantem pro pecca
 to suo, Et ideo cōsulit tibi
 sapiēs Ecclī, ij Fili accedēs
 ad seruitutem dei sta in iu
 sticia et in timore dei, z ne
 retrocedas in peccatū Se
 cūdo deus stat contra pec
 catozem quando proponit
 exire de peccato ipm ad pe
 nitentiā expectando, Et iō
 dicit p̄pus Apocalip̄, iij,
 Ecce sto ad ostium scilicet
 patienter expectādo, z pul
 so intersus inspirando vel
 exterius p̄dicando, si quis

mibi aperuerit ianuam, id
 est cor suum se conuertēdo
 scilicet z petendo veniam,
 intrabo ad illū scilicet gra
 tiam meam infundendo,
 Tertio deū a stat cum pec
 catoribus ipos adiuuan
 do, quia Christus pugnat
 cōtra dyabolū p̄ peccatorū
 bus z iustis, Figura hui⁹
 habet Exodi, xvij, vbi dī
 xit Moyses ad Josue, E
 gressus pugna contra A
 malech, et ego stabo in ver
 tice collis habens virgam
 dei in manu mea scilicet pa
 ratus ad adiuuandū z pu
 gnādū, Spirituallyter per
 Josue intelligo quemlibet
 iustū, per Amalech dyabo
 lum, Vñ quilibet hō ha
 bet pugnare cum diabolo
 quem deus ī pugnādo ad
 iuuat z confortat, Secure
 igitur potest quilibet iu
 stus pugnare z nō timere
 qz dicit p̄beta Esaias, c. l,
 Juxta est qui iustificat me
 Quis p̄radicet mibi Ste
 mus simul, Quarto stabit
 p̄s in futuro p̄tra pctōres
 ad iudicādū, In signū h⁹
 dicit beatus stephan⁹ Act.
 vij, Ecce video celos apertos

z Iesum stantem a dextris virtutis dei. Stetit vero tunc quasi paratus ad destruendum Iudeos qui lapidauerunt beatum Stephanum. z ideo spe genuflexus orauit dominum pro inimicis suis dicens. Domine ne statuas illis peccatum quia nesciunt quid faciunt. Dicitur em q beatus Stephanus quando orauit pro inimicis suis genuflexus. quando pro amicis stetit. Et ideo cum venerit dominus ad iudicandum stabit. Esa. liij. Stabit ad iudicandum dominus in signum q est paratus ad dandam misericordiam penitentibus. z iusticiam malis. Et hinc dicitur q Martha magdalene quando venit ad Iesum. p misericordiam habenda stetit retro secus pedes dñi. Luc. viij. Oraliter pedes dñi sunt iusticia z misericordia. Juxta q̄s peccator stat quia Christus iustus est in puniendo. z misericors in condonando. Igitur carissimi iuxta consilium apostoli ad Gal. v. z Ephes. viij. Stetis perfecti

in omni iusticia z veritate. Et sic patet secundum principale. H Tertio principaliter dixi q̄ debemus stare prudenter in oratione et maledicta contra carnes. Figura huius habetur Gen. xvij. quomodo Abraham stetit et orauit pro saluatione q̄ nos ciuitatum dicens Si inuenti fuerint decem virtuosi dimittes. Lui responsum est q̄ sic sed quia non fuerunt finaliter decem inuenti. deleuit eos propter luxuriam octum z gulam que regnauerunt in populo ciuitatum illarum. Et Ido habetur Iudith. xij. q̄ Iudith stans coram domino cum lacrymis orauit quando fuit in cubiculo cum Holferne qui fuit virino inebriatus q̄ posset eum destruere. z saluare populum dei a malicia eius. Et facta oratione stetit coram lecto eius z euaginato gladio caput eius amputauit. z deferebat populo dei qui per eius orationem saluus factus est. Qua narrat Eusebius de gestis romanorum. li. xij. q̄ q̄dam rex veniens versus ro-

mam omnia in via sua deua
stabat: z Romā destruere p
posuit. Quo audito leo pa
pa orauit dñm vt eius fero
citatē mltigaret. Et tādē pa
pa sibi obuiās rogauit eū:
vt a malicia sua desisteret.
Quē cū rex vidisset ita pter
ritus fuit q̄ vix sibi loq̄ po
tuit. Tandē sui mltites q̄ss
erūt ab eo q̄re ita territus ē
de illo sacerdote. Quibz rñ
dit. Nō soluz fui pterritus
de illo. Sed de vno sene q̄
steritē cū illo qui habuit gla
dium euaginatū paracū
ad amputandū caput meū
z ideo pcessi sibi q̄cqd a me
petūt. Ex quibus patet q̄
contra omnes inimicos tā
corpales q̄ spirituales stā
dum est in oratione z mun
dicia mentali. Et tūc deus
pfringet inimicos nostros
Iuxta illud psalmiste. Cō
fringā illos nec poterūt sta
re. **I** Et q̄ debemus
stare in mundicia mentali:
habemus figuram Danie
lis. j. q̄ Nabuchodonosor
rex pcepit famulis suis vt
introducerent in palatium
suum pueros sine macula:
z decoros forma ad standū

in p̄spectu regis: vt sibi mī
nistrarent: z introduxerunt
Danielem z socios eius.
Hodo consimili et multo
potiori illi qui deputantur
diuino ministerio debēt es
se mundi z immaculati: q̄a
deus non dīligit ministeri
um immundozū z macula
torum. Et ideo consulto no
bis apl̄ys ad Ephesos. vj
Stare succicti lumbos ve
stros in veritate. Lumbos
em̄ p̄cūgimus inquit Gre
gorius in Omelia. Cū car
nis luxuriam per continen
tiā coartamus. Ideo si vo
luerimus stare in cōspectu
dei: oportet temptatōnes z
voluptates carnales refre
nare p̄ opera penitētie: per
que possumus ad celū ascē
dere. Habetur em̄ Benefts
xxvij. q̄ Jacob vidit scalā
stantē: cuius summitas tā
gebat celos. Moraliter p̄
istam scalā intelligo penitē
tiam p̄ quam caro mortifi
cat. Et habet tres gradus:
videlicet contritōnem: cō
fessionem z satisfactōnem.
Primus gradus cōmēdat
in Maria magdalena q̄ ste
tit iuxta pedes dñi z lachry

Papianum

mis cepit rigare pedes dñi
 z capillis capitis sui terge-
 bat, vt habet Luc, vii. Se-
 cū dñs gñus fuit in filijs is-
 rael, vt habet Flūc, v. capl.
 Tertius gñus fuit in Za-
 cheo q̄ stetit corā dño, z di-
 xit. Ecce dimidiū bonoz
 meoz zc. Lu, xix. Per istos
 tres gñus puenit ad regnū

K Sed charissimi ti-
 menduz est q̄ multi timent
 stare sup istos tres gradus
 scz q̄ timēt n̄m̄is infirmīta-
 tem corporālē si agerent pe-
 nitentiā z n̄m̄is amāt seip-
 sos. Et hoc bñ figuratū fu-
 it in solio Salomōis: ad
 cuius ascensuz fuerūt sex ḡ-
 dus. z in quolibet gradu fa-
 cti fuerūt duo leones flicte
 impedīētes eos q̄ voluerūt
 ascendere in solū. Spūali-
 ter p̄ istos duos leones in-
 telligo inordinatū amorem
 z inordinatū timorē q̄ stant
 z impedīunt peccatores ne
 agant penitentiā vel aliqd
 opus virtuosum quo pce-
 deref ad celū. Et ideo con-
 sultē nobis apls ad Lollof
 senses, liij. Stetis pfecti et
 pleni in omni volūtate del-
 quā quotīdie patimur re-

bellionem in carne z spū-
 tum. Et ideo dicit apls ad
 Balarbas, v. Caro concu-
 piscit aduersus spūm: z spū-
 tus aduersus carnem. Nec
 em̄ sibi inuicem aduersant̄.
 z ideo nos premū n̄t apls
 j. ad Corinthēos, x. Qui se
 existimat stare videat ne ca-
 dat. Ille em̄ stat cuius con-
 scientia testat̄ qd̄ sit in vita
 gratie. qz dicit ad Romā, v
 Accessum habemus ad do-
 minū p̄ gratiam in qua sta-
 mus. Et ideo cauenduz est
 diligēter ne gratiam perda-
 mus: z p̄ fragilitatem cada-
 mus. Igit̄ charissimi tribz
 modis debemus stare con-
 tra mūdum: carnem: z dya-
 bolū, vt tādē p̄ labore no-
 stro vitā possideamus eter-
 nam. Amen.

Sermo, VIII

M **D**ñi **C**ha-
 rissimi
 Dicit bñs Au-
 gustinus, liij, li, d̄
 libero arbitrio, ca. x. Q̄ ma-
 gis miraculū est hoīem su-
 scitare a spūali morte ad vi-
 taz gratie q̄ resuscitare ho-
 minē a morte corp̄ali. A
 Et ratio sua est vera, q̄a

quando corpus morit̄ cor-
porali morte in hoc nō pec-
cat. quia est sibi debetum. z
ideo si deus resuscitet eum
a morte corporali ad vitā nō
facit contra iusticiam. quia
de necessitate corpus mori-
tur. Anima vero spūaliter
non morit̄ nisi sponte. ideo
abijcit a se qđ semper debe-
ret seruare ex debito. z ideo
est contra iusticiam. Lū er-
go nullus potest resuscita-
re corpus a morte carnali:
nisi deus. ergo nec animas
a morte spūali. Et ideo
in principio hui⁹ sermonis
recurrenduz est ad deum p
gratia nobis ministranda.
discēdo Pater noster z aue-
maria. Pro processu hu-
ius sermonis est aduertē-
dū qđ beatus Augustinus:
in libro suo ad Drosiuz po-
nit̄ triplicem mortē. videlz
1 mortē tempore sine corpo-
2 ralem que est separatio ani-
me a corpore. mortē culpe.
que est separatio anime a deo
per peccatū mortale. z mor-
3 tem gehenne que est separa-
tio hominis a deo p penas
eterne miserte. B Pri-
mo z principaliter dixi qđ e

corporalis mors. z illa est ne-
cessaria. Unde hec mors i-
cipit quando anima primo
coniungit̄ corpori et durat
vsqz ad separationem anime
a corpore. Et ideo dicit scri-
ptura. ij. Regum. xliij. Om-
nes morimur z quasi aqua
dilabimur in terram. Abi-
nota qđ nō dicit̄ mortemur
sed morimur in presenti ita
qđ quando incipiamus vi-
uere tunc incipiamus mor-
ri. Ad illud valet experientia
que videt̄ in omnibus cre-
aturis tam superioribus qđ
inferioribus que crescunt z
decrescunt. z tandem ad fi-
nem pueniūt. Vado con-
similis homo quando nasci-
tur incipit crescere in quan-
titate z fortitudine quousqz
peruenerit ad statum perfe-
ctum. z tandem ad mortem
ppter debilitatem complexi-
onis tendit. Et ideo inquit
sapient̄ Ecclesiasticus. xliij.
Demor esto quoniam mors
nō tardat. In cuius signū
cōmentator super libz Cy-
ceronis de senectute depin-
git̄ ymaginē mortis habentem
gladium in vna manu
z sagittam in alia manu. et

habet similitudinēz faciem tyrāni. Primo ymago mortis habz gladium in signū q̄ omnes tam p̄teriti q̄ p̄sentes z futuri. Iesu gladij mortis interierunt. In cuius signum dicit Augustinus in libro de v̄sitate infirmorum. Audacter inquit pronuncio q̄ principū huius vite est initium doloris. Fuerunt vt dicunt quidaz p̄phete z sapientes ista non ignorantē que in ortu filiorum lugebant, z in morte gaudebant: significando q̄ homo quando nascitur ad mortem disponitur: quam nullus p̄t euadere. Sed si moriat in gratia tēdit ad vitam. Et ideo in morte puerorū gaudebant. Hinc Ecclesiastes, iij. dicit. Unus ē interitus hominūz z sumētorum, z equa vtriusq̄ conditio, quia omnes in terraz reuertentur z morientur.

Secundo illa ymago habz gladium in manu sua in signū q̄ sagittarius alio quando percussit vltra metam: alioq̄ citra metam. Sic sagittarius ip̄ius mortis alioquando percussit hominem

in iuuentute: z aliquādo in senectute, aliquando in optimo statu. Et ideo dicit sapiens Ecclesiastes, ix. Rescit homo finem suū, sed sicut p̄sces capti sunt hamo, z aues laqueo comprehenduntur. Sic capti sunt homines in tempore malo. Unde dicit Augustinus libro de ciuitate dei. Quis mors dicitur mala dupliciter. Primo ex causa p̄cedēte que est mala vita. Unde dicit idē Augustinus. Non est putanda mala mors quam p̄cesserit bona vita. Et ideo dicit Quomō potest male mori? no qui bene vixit. Forte dicitur q̄ multi iusti z martyres quam plurimi horribili morte moriebantur. Alij gladijs interempti. Alij a latronibus occisi. Alij a tyrannis iugulati. z alij aq̄s submersi. Lente mors illorum qui in gratia moriebantur non potest dici mors mala vel horrenda vel subitanea: sed mors bona. Quia vt dicit Psalmista. Preciosa in aspectu domini mors sanctorum eius. Sed mors illorū dicitur mala qui mori-

untur in peccato mortali: z male dñi vixerunt. Et ideo dicit bñs Gregorius, Nō potest bene mori qui male vult, z se non vult emendare. Secunda causa quare mors dicitur mala est propter penam sequentem scilicet eternalem si discedat sine grā. Tercio ymago mortis habet faciem tyrannicā z terribilem. In signum q̄ mors est vltimum terribilium. iij. Ethicorū, z vnum quodq; resoluitur in id de quo fiebat. Cum igitur corpus humanū fiebat de terra in illam resoluit per mortem. Et hoc fit quando anima separatur a corpe. Que separatio vt dicit Augustinus, xij. de ciuitate dei. est tam amara q̄ nulla ratio ne erēplificari potest. Tanta em̄ est amaritudo q̄ anima eam sustinere non potest, z ideo fugit aduentente morte. Hec mors ē amara malis z diuitibus habētibus prosperitates z honores qui nunquam cupiunt habere aliam vitam q̄ habent in presenti. L

Et ideo dicitur Ecclesia

stici. xij. O mors q̄ amara est memoria tua homini in iusto habenti pacem in diuitijs. Sed homini virtuoso vel bonis z virtuosus ē dulcis z delectabilis. In culus signum dicit Paulus ad Philippenses p̄mo. Lupto dissolut z esse cum christo. Hinc dicitur Ecclesiastici. xij. O mors q̄ bonum iudicium tuū homini iusto. Et Aristoteles in primo de pomis. fac rōnes suis discipulis q̄rētibus. Quō nō deberēt timere mori oñdēs q̄ nō deberēt mortē timere. Et p̄mo sic. Loc⁹ naturalis aie nō est h̄ in terra sed sup̄ius in celo. s; ad hūc locū non potest venire dūmodo mole corplis depm̄it Et ideo vt aia habeat suū desiderū: oportet vt sepe a corpe. z tūc ascendet ad locū suū naturalē. videlicet ad celū, z ideo si fueritis iusti z virtuosus magis debetis optare mortē q̄ vitam. Secda rō phl est ista. Viri virtuosus expectant remuneratiōes p̄ meritis suis. S; hoc nō datur in hac vita: igitur dabitur in alia vita post hanc

mortem. Iusti ergo magis
desiderat mortē q̄ vitam vt
possint recipere sub laboris
mercedē. Hec Aristotiles.
 Et ideo dicit Hieronymus,
 Facile pr̄uenit omnia q̄ semp
 cogitat se moriturū. Unde
 hec mors debet frequenter
 p̄meditari. Refert Iohes
 elemosynarius in vita sua:
 q̄ fuit q̄daz impator q̄ post
 coronatōz suam. ordinauit
 q̄ artifices sepulcri sui por
 tarēt corā illo lapides mar
 moreos diuersi coloris z di
 cerēt sibi. D impator elige
 de quo genere lapidis vis
 habere sepulchz tuū. Et h̄
 fuit factum hac de causa vt
 haberet in sua memoria di
 em mortis sue. z vt humilltē
 gubernaret pplm regni sui.
 Et ideo inquit poeta.

Non poterit aliter meli
us caro tua domari.

Mortua qualis erit: q̄z
semp p̄meditari.

Et hinc est q̄ dicit Sene
 ca epistola. vii. Quid est qd̄
 facti pigros ad morienduz
 Et respondet q̄ nemo no
 strum cogitat quando de
 hoc domicilio sit migran
 dum. Unde de hac morte

loquitur Augustinus. xliij.
 de ciuitate dei. Cōstat in q̄
 inter xp̄ianos xp̄ianā fidez
 tenētes ip̄az corporis mor
 tem non lege nature. s̄z me
 rito inflictam esse pro pec
 cato primi parentis quan
 do deus vindicando pctm̄
 primorum parentum dixit
 Terra es z in terraz reuer
 ters. Quapropter non im
 merito vita hūana flozi s̄
 ue herbe comparat. q̄ p̄mo
 crescit de terra. Postea flo
 ret. z tandem flos decidit z
 in terram vertitur. Et ideo
 dicit Psalmista. Dane si
cut herba transeat: m̄ae flo
zē. D In quo versu vt
 dicit glosa diuidit Psal. vi
 tam humanā in tria. scilicet
 in puericiā. adolescentiam.
 z senectutē. Tempore pue
ricie comparat homo her
be. quia sicut herba primo
de terra producit. sic ho
mo de matre sua nascitur.
 Et ideo dicit Psal. de pue
 ro. p̄grediete p̄mo in mun
 dū. Dane sicut herba trā
seat versus moztē. Sed tē
pore adolescentie quo pro
speratur in honoribus z di
uitiis tunc floret decorus z

fortis, quia cōmuniter tūc dicitur q̄ est homo in suis floribus. Sed et tunc continue transit aduersus mortem, sicut in mari nauis aduersus portū. Et sicut ille q̄ facit in nauis puta se nō moueri, et tamen continue trāsit ad motum nauis. Sic adolēscētes et iuuenes cōtinue transeunt ad mortē. Et dicit Psalmista, Dane floreat et transeat. Naz ad huc est mane, quia iuuenis est. Sed tempore senectutis decidit in infirmitates diuersas, quia dorsum suū declinabit, et tunc efficitur cecus et claudus et omnibz onerosus. Intantuz q̄ eius filij et cognati et vxor propria eius mortem desiderabūt. Et ideo dicit Psalmista, Ue sperē decidat, induret et are scat. Decidit namq̄ infirmando, Indurat moriendo, sed arefcit in sepulchro putrescendo, cū ossa arefcēt et eius caro in puluere conuertetur. Et tunc bene potest dicere, quia mūdus trāsit et concupiscētia eius. j. Johannis. ij. Quā auctoritatez exponens b̄tus Au-

gustinus dicit. Uz vis a mare temporalia et transire cū mundo, aut diligere dominū et in eternuz viuere: et non mori. Et ideo si diligatis vitā istā miseraz in qua sunt tot miserie et angustie: quanto magis debetis diligere illā vitā, ubi nulla angustia nec miseria inuenitur. Hec ille. Attende inquit idem Augustinus qd modo moritur vnus Rex, modo alius, Uodo vnus dux, modo alius dux vnus comes, vnus Baro, vnus pauper, vnus diues. Nulli parcat, quia equa lege omnia ferit. Iuxta quod metricē scribitur.

Est cōmune mori mori nulli parcat honori

Debilis et fortis venient ad limina mortis.

Itud bene considerauit Hugo de sancto victore q̄ sine licētia regis patris sui factus fuit religiosus, quo cōperto: rex pater illius misit ad abbatē monasterij dicens q̄ cōbureret monasterium nisi vellet dimittere sibi filiū suum, Statim abbas misit p̄ puero et d̄-

rit illi. Oportet te transire ad patres tuos, quia aliter vult destruere nos. Cui respondit Hugo. Rogo ut possis rindere patris meo in hac materia, quo concesso accessit rex ad monasterium petens filium suum. Statim puer accedens coram patre suo, et isto modo eum allocutus est. Pater est lex in regno tuo, et si poteris destruere illam legem exibo religionem et tecum ibo ad mundum. Cui pater rindit. Que est illa lex. Rindit filius et dixit. Quia cito moritur iuuenis sicut senex. Cui pater. Hanc legem destruere non possum cum solum sit in potestate divina. Tunc dixit filius patri. Cum ergo moriar et nescio quando. Nec ubi. Nec qua morte. Preparabo me ad illam mortem nunc suscipiendam. Quo audito rex recessit et filium suum in religione manere permisit. **E** Quia igitur nullus scit quando morietur, nec quando, nec ubi, sed certus est quando morietur. Cum inquit Berno. Nihil est certius morte, nec aliquid incertius hora mortis. Bonum est igitur nos preparare ad mortem, Et

hinc dicit beatus Gregorius. Propterea voluit dominus nos latere finem nostrum, ut dum incertum sumus quando moriemur, semper parati ad mortem inveniri debeamus. Et ideo dicit Job, xliij. Constituit terminos eius quos preteriri non poterunt ultra divinam ordinationem, prout exponit Gregorius, xij. Moralium. Non enim est in potestate hominis prohibere spiritum suum ne exeat de corpore, ut dicit Ecclesiastes, viij. Narrat Gregorius super evangelium Omelia xij. de quodam nobili qui vocabatur Celsarius, qui fuit plenus visceribus, ad extremum autem mortis veniens apertis oculis nigerrimos spiritus coram se assistere vidit ut animam eius ad infernum caperent. Qui cepit tremere, pallefcere et sudare, et magnis vocibus inducias mortis petere in quibus vocibus moriebatur. Et ideo ait Gregorius. Non propter se ista vidit, sed pro nobis ut eius visio nobis proficeret quos ad misericordiam divinam longanimitas expectat. **F** Et ideo multum est timendum no

bla hora mortis: vbi mali-
 gni spūs nos infestāt: z ni-
 tunt inducere in desperati-
 onē. **U**n̄ habet in vita bea-
 ti Berni, q̄ cū infirmaretur
 vsq; ad mortē affuit dyabo-
 lus sp̄m accusans, dicens se
 nō habere titulū ad vendi-
 candū celū, z b̄tus Bernar-
 dus p̄ parte sua nihil p̄ter-
 ritus respondit, Fateor in-
 quit q̄ nō sum dignus ad
 habendum celum, nec pro-
 prijs meritis sp̄m obtine-
 re possum, Sed Jhs chri-
 stus duplici ture celū possi-
 det. **H**abet em̄ ius heredi-
 tatis, quia filius patris ce-
 lestis est, z habet ius emp-
 tionis ratione sue passio-
 nis. **P**rimū ius sibi ip̄s reti-
 net, z secundum ius gene-
 ri humano credit in sp̄-
 suz donauit, **E**x cuius do-
 no illud vendico, **E**t in hoc
 verbo dyabolus recessit: et
 ideo in hora mortis sperā-
 duz est valde in diuina mi-
 sericordia, qz maligni spiri-
 tus tunc maxime occupant
 nos. **S** Forte queri-
 tur nunq̄d preciosa sepul-
 tura vel pompe exequiarū
 inuuant animas in purga-

torio ad alleuandum earū
 penas. **A**d quam questio-
 nez responderet Augustinus
 libro primo de ciuitate dei,
 caplo. xij. **P**ompa inq̄t fu-
 neris, agmina exequiarum
 sumptuosa diligentia sepul-
 ture viuorum sunt solacia:
 non adiutoria mortuorum.
Et si preciosa sepultura p̄-
 sit impio, vllis v̄ nulla no-
 ceret iusto, quod falsum est.
Et recitat hystoriā Augu-
 stinus de Dyogene qui se-
 pulturam penitus contem-
 psit. **U**nde vt recitat Tull-
 us in detusculanis questio-
 nib; iussit se proijci in ster-
 quillintum, **L**ui amici eius
 dixerunt q̄ a feris dilania-
 retur, **Q**uibus dixit, **P**on-
 te iuxta me baculum quo
 feras abigam, **L**ui amici
 eius dixerunt: qd̄ non sen-
 tret baculuz, **Q**uid igitur
 oberit mihi tunc si fere cor-
 pus meum comedant cum
 illas non sentiam, **J**ē nar-
 rat Gregorius, liij. **D**yalo-
 gorum de quadam mulie-
 re sepulta in ecclesia que fu-
 it in vita sua mala i lingua
 z tamen in ope bona, **F**lo-
 cte quadam visum fuit cu-

Diogenes
 1115.

stodibus ecclesie q̄ corpus
 suum secabatur ante altare
 cū q̄dam serra: et vna pars
 lingue comburebat. alla ve
 ro remansit illesa, **E**u⁹ cō
 bustionis signum apparu
 it in crastino in marmoreo
 lapide. Ex q̄ hystoria patet
 vt dicit Gregorius q̄ p̄cio
 sa sepultura in ecclesijs nō
 prodest animabz in purga
 torio, nisi h̄mōl sepulsi fue
 rint boni. Sed forte di
 cit h̄c quomodo possunt a
 nime existentes in purgato
 rio: **E**tius a pena liberari
 vel releuari. **H** Dicen
 dū est q̄ tripliciter videlicet
 per elemosynas z oratōes
 z sacrificiū altaris. **P**rimo
 per elemosynas z orōnes.
Hoc ostendit, ij. **D**acha
 beoz. xij. **U**bi habet quo
 modo iudas Dachabeus
 misit. xij. milia dragmas ar
 genti Hierosolymaz offer
 ri ea sibi p̄ peccatis mortuo
 rū iuste z religiose de resur
 rectione cogitans. **N**isi em̄
 eos q̄ ceciderāt resurrectu
 ros speraret: superfluū vl
 derez z vanū orare p̄ mor
 tuis. **S**ancta ergo z salu
 bris est cogitatio p̄ defun

ctis exorare: vt a peccis sol
 uant. **D**e h̄is tribz dicit Au
 gustinus in Encheridion.
Orationibz ecclesie sancte:
 z sacrificio altaris z elemo
 syntis q̄ pro mortuis offer
 runt non est dubiū eos ad
 luuari. **E**t ideo narrat Be
 da de gestis Angloz. **l**. **l**. **l**.
 de quodam milite q̄ habe
 bat quendam germanum
 abbatem: q̄ pro ea celebra
 uit estimās ipm̄ fore mor
 tuum, q̄ quotidie hora ter
 tia dicit ab omnibus carbe
 nis quibz erat ligatus erat
 liberatus z carbene rupte.
Lumqz custodes carceris
 hulus rei causam quererēt
Respondit q̄ tūc celebra
 uit pro eo germanus suus
 qui postea rediens in An
 gliam narrauit omnia ger
 mano suo q̄ sibi acciderant
Si ergo sacrificiuz corporis
 xpī habuit tātam efficacā
 in homine q̄ ad vincula cor
 poralia. quantomagis cre
 dendū est q̄ soluat vincula
 penarum in purgatorio.
Consimile narrat Gregori
 us, libro **D**ialogozū de sa
 cerdote q̄ se ex more balne
 auit in fonte q̄dam, q̄ quo

et dicit inuenit tibi unum iuue-
nem sibi ministrantem. Cui
sacerdos pro suo seruitio por-
tabat panem. Cui respon-
dit iuuenis ille, Non pos-
sum comedere panem. Ego
enim sum spiritus illius qui aliquando
fuit dominus istius domus et pro-
pter mea peccata punitor, et
si hunc panem volueris deo
offerre et sacrificare pro me re-
uera liberabor. Cui sacer-
dos, Quomodo scias quod sis
liberatus. Respondit iuue-
nis, Quocumque die huc vene-
ris ad balneandum te, et me non
inuenieris, scito firmiter quod
liberatus fuero. Facto igitur
sacrificio pro illo a sacerdo-
te illis diebus: ille spiritus ultra
non apparuit. Ex quibus se-
quitur quod anime defunctorum
releuantur a purgatorio vel
a pena purgatorii per ora-
tiones sanctorum. Que pe-
na secundum Augustinum
excedit omnem penam sen-
sibilem huius vite et anime
ibidem existentes in tanta
indigentia constituuntur:
quod non possunt se ipsos ad-
iuuare: cum sint extra sta-
tum merendi vel demeren-
di. **I** Sed charissi-

mi timendum est quod mortui
possunt conqueri de tribus
generibus hominum, videlicet
licet malorum ecclesiastico-
rum: falsorum executorum
et iniquorum seu ingrato-
rum filiorum. Primo pos-
sunt conqueri de malis ec-
clesiasticis qui bona mor-
tuo-um male consumunt in
luxurijs et alijs peccatis que
reddunt se ipsos indignos
ut exaudiantur a domino.

Secundo possunt conque-
ri de falsis executoribus qui
bona mortuorum diuisunt in-
ter se. Et aliquando legata dimi-
nuunt dando vix decem de-
narios, ubi obligant dare
decem solidos, immo tota-
liter aliquando legata au-
ferunt: et nunquam aliquid dant
pro animabus defunctorum.
Et tales sunt peccatores de-
functis et a deo et homini-
bus excommunicati sunt.
Unde habet in gestis Ka-
roll magni regis France,
quod fuit quidam miles qui mo-
rtebatur in bello: et habuit
vnum bonum equum quem
tradidit vni sibi familiar-
amico ad hunc effectum quod
venderet illum et daret pre-

clum pro anima sua, Quo mortuo custodit equum penes se: et nihil fecit pro anima militis. Tandem enim quadam nocte miles sibi apparuit ipsi; redarguendo pro sua infidelitate dicens sic, Quia non fecisti pro anima mea sicut precepi tibi ideo cras subitanea morte peribis, quod et factum fuit, quod die crastina fregit colulum suum super eundem equum. Et ideo dicit scriptura. Ecclesiastici, vii, Mortuo ne prohibeas gratiam.

R Sed forte queritur hic quibus mortuis proficiunt suffragia ecclesie. Dicendum quod tria sunt genera mortuorum. Quorum aliqui vitam eternam lucrabunt. Aliqui qui eadem vita priuati eterna Et aliqui sub spe vitam eternam prestolantur. Primi sunt illi qui ab omni peccato sunt immunes, et ad nullam penam sunt obligati. De quibus dicit Ecclesiastici, i, Timenti deum bene erit in extremis. id est in morte, et die defunctionis sue benedicentur. Illi qui priuantur vi-

ta eterna sunt illi qui in mortalibus peccatis moriuntur. De quibus dicit Proverbia, xi, Mortuo homine in pio nulla erit ultra spes.

Tertii sunt qui decedunt sine peccato in gratia, attamen quibus non impleverunt penitentiam ad locum purgatorii mittuntur, et illis solummodo proficiunt suffragia ecclesie. Ex quibus patet quod mors corporalis et naturalis quae nemo potest effugere debet semper meditari. **I** Secundo principaliter dicitur quod est mors culpe quae est fugienda. Dicit enim beatus Augustinus li. ii. 5. Variam sanam quae anima humana licet in natura sua sit immortalis, cum habet modum suum moriendi. Quia si iuste vivat et postmodum in peccatis cadat tunc morietur morte culpe, et si fuerit peccatrix et postea peniteat tunc morietur peccato. Ex quibus patet quod in anima humana est duplex mors, una est vitiosa quando morietur pro peccato. Et alia gloriosa quando morietur peccato, et desinit peccatum. Unde prima mors non est multum periculosa, cum

non est vere mors, qz scdm
 btm Gregoriū, scilicet, moralitū
 ca. riiij. Mors carnis respe
 ctu mortis anime ē nisi ym
 bra. Et pbat illō per dictū
 psal. q̄ dixit in psona mar
 tyriū pro christo mortentū
 morte corporali. Humillā
 sti nos in loco afflictionis:
 ⁊ coopuit nos ymbra mor
 tis. Et bene dicit mors cor
 poralis ymbra. Dicit em̄
Astrologi q̄ homo existēs
directe sub sole ex nulla p
te facit ymbra, sed stans
contra solē statim facit ym
bra. Moraliter p̄mus
 parens qm̄ fuit in statu in
 nocentie observando dū
 nū preceptum: stetit directe
 sub sole iusticie. i. deo ⁊ non
 habuit ymbra mortis, qz
 dicit Augustinus. Prim⁹
 homo si nūq̄ peccasset de⁹
 ab initio nūq̄ mortem exe
 gisset Sed qm̄ stetit contra
 solem. i. qm̄ stetit contra pre
 ceptū domini statim procul
 dubio fuit coopertus ym
 bra mortis. Et hoc fuit sibi
 preceptū a deo Genesis. ij.
 In quacūq̄ die comederit
 sis de ligno vite morte mor
 talemini certum ad animam

quia tūc non moriebantur
 fm̄ corpus, sed vixerūt po
 stea per multos annos, sed
 tunc primo inceperūt mo
 ri morte corporali. Et om
 nes ex hīs procedentes tūc
 primo inceperūt esse mor
 tales. Sed hic querit q̄
re dñs preseruant Enoch
⁊ Helyam a morte corpo
rali vsq̄ ad finem mundi.
 Ibi responder Augustin⁹
 in libro de mirabilibus sa
 cre scripture. q̄ hoc fecit ad
 ostendendum homini q̄ si
 non peccasset vita sine mor
 te in eternum vixisset. Da
 to tamen q̄ isti longo tem
 pore viuant, debitū tamen
 mortis persoluent ante su
 dictū. Hanc mortem tem
 poralem describit Johan
 nes Apocalypsis sexto di
 cens. Q̄ cū agnus aperu
isset sigillum quartum vi
dit equum pallidum ⁊ qui
sedebat super illuz nomen
illi mors. Et infernus seq̄
 batur em̄. Spiritualit
 ter per istū equū intelligo
 peccatorem q̄ est pallidus
 propter defectū gratie. Et
 qui sedebat super eum dya
 bolus est qui ducit pecca

q̄ sho

Apor. 6.

Ab. 2
 equus pal
 lidy.

tozem de peccato in peccatum. Nomen illi mors: quia ut dicit Gregorius, liij. moralium. **D**YABOLUS moritez intulit, et ideo mors vocatur. **I**nfernus sequebatur eum in signum quod illis qui se ipsos occidunt morte spirituali infernus est paratus ad deuoandus eos, quia dicit Psalmi. **M**ors peccatorum pessima. **E**cce ergo cum mors ista est: ita periculosa illam fugiamus. **E**t moriamur peccato que est mors gratiosa. **A**bsit neque ergo vnusquisque de cetero a peccatis, et tunc de nobis dici potest illud ad Collosenses, liij. **M**ortui estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo. **M**

Sed charissimi si uoluerimus mori peccato: oportet quod carnem nostram per penitentiam mortificemus et ipsius concupiscentias refrenemus. Quia dicit apostolus ad Romanos, viij. **U**ideo aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee et captiuam me in lege peccati. **E**t oportet carnem acriter pu-

ni re: et eius desideria destrueret. **E**t sic consulit apostolus ad Collosenses tertio. **M**ortificate membra uestra que sunt super terram. **D**icit enim Bartholomeus de proprietatibus rerum li. xviij. **R**adix edere quamuis in se sit mollis: tamen ferrum et alia metalla penetrat que sunt dura. **M**odo consimili caro nostra quamuis in se sit debilis et misera: eius tamen concupiscentie et delectationes animas sanctorum et perfectorum penetrat et inducunt ad mortem spirituales, ut patet de Dauid: qui uisa muliere in suo solario: commisit adulterium, ut patet, ij. Regum, xj. **E**t, liij. Regum, xj. **D**e Salomone qui infatuatus est per mulieres et alios quamplurimis. **E**t nisi carni resistamus et eius concupiscentias mortificemus per opera penitentie moriemur morte peccati. **T**este apostolo ad Romanos, viij. **S**i secundum carnem uixeritis moriemini. **S**i autem spiritu facta carnis mortificaueritis uiuetis. **A** **U**nde peccatum mortale po-

test dicit mors diuersa ratio-
 one. Prima est, qz sic mor-
 tuus primo infirmat, secū-
 do morit, z tertio indurat
 seu sepelit. Sic anima hūa-
 na p̄mo per peccatū infir-
 mat in delectatione peccati
 Unde dicit Phs. iij. Et hi
 coz, qz delectatio declarat
 q̄lis est homo in conditio-
 nib, Si sit virtuosus dele-
 ctat in virtuosis, Si sit vi-
 ciosus: delectat in vicijs.
 Secūdo anima morit per
 consensum, Jacobi. j. Pec-
 catū cū consummatū fuerit
 scilicet per consensum gene-
 rat mortem, Tertio anima
 in peccato indurat per con-
 suetudinem, qz dicit Ansel-
 mus in libro de similitudi-
 nib, qz indurat in peccatis
 comparant cere q̄ non po-
 test recipere formam q̄n est
 dura, Sic similiter homi-
 nes indurati non recipiūt
 ymaginem virtutis z gra-
 tie, z sic sepeliunt totaliter
 in peccato, et ideo hāc mor-
 tem fugiamus, qz est dam-
 nabilis z periculosa, Ter-
 tio principaliter dicit qd̄ est
 mors eterna videlicet pena
 infernalis; z hec est timēda

Dicit Phs. ij. Phisicoz, qz
 qlibet q̄ operat debet vide-
 re finem, qz finis licet sit vl-
 timū in executione, tamen
 debet esse primū in intenti-
 one, qz si finis sit bon⁹ sp̄m
 totū bonū, z si finis sit ma-
 lus: sp̄m totum maluz, Fi-
 nis virtutis est premiū eter-
 nū, Finis peccati mors est
 eterna. Et hec mors est pa-
 scua peccatorū in inferno,
 qz vt dicit doctores, Dam-
 nati desiderabunt mortem
 z fugiet mors ab eis, Et qz
 to maior est numerus dam-
 natorum: maior est pena: et
 pascua illorum, quia vt di-
 cit Psalmista, Sicut oves
 in inferno positi sunt mors
 depascet eos, Et bene dicit
 sicut oves, unde sicut oves
 in pascuis corrodunt sum-
 mitates herbaruz, z nō ra-
 dices, z ideo postmodum
 herbe iterum crescūt, Sic
 est de penis damnatorum
 quanto diuersis penis ani-
 me patiunt in inferno: tan-
 to maiores pene crescūt cō-
 tinue z nunquam deficiūt,
 Quia modo sunt in flam-
 mis ignium, modo in ma-
 ximis frigoribus nitium.

Ab. Dolores inferni

Dodo a demonibz bacu-
lant. Dodo audiunt stridores
dentium. Dodo voces ululantium.
Et ideo ibi est continua mors et pena
damnatorum. Unde ap[osto]lus ad
Romanos, viij. Stipendium
peccati mors est: videlicet
mors secunda et eterna.

Debet in vita sanctorum hie-
ronymi et Eusebii ep[iscop]o
scripsit beatus Augustinus hy-
ponensi ep[iscop]o in quodam
epistola quod illa heresis fuit
introducenda inter grecos quod
anime damnatorum non essent
cruciande penis infernali-
bus usque ad diem iudicii.

Et ratio illorum fuit illa: quia
sicut anima peccavit in cor-
pore, sic et punietur cum eo.
Sed beatus Eusebius qui
fuit discipulus beati Hie-
ronymi multum condoluit de
illa pestifera heresi, et ideo
rogavit dominum ut digna-
retur istam heresim infra bre-
ve destruere. Cui apparuit
beatus Hieronymus dicens
Ne timeas. quia istam he-
resim infra breve destruam.
Contigit autem illo tempore:
quod tria mortuorum cadaue-
ra lacebant inhumata in ci-

uitate in qua beatus Hie-
ronymus sepeliebatur que
beatus Eusebius posuit in-
tra sepulchrum sancti Hie-
ronymi ad preceptum eius. Et
accepit saccus quo beatus
Hieronymus utebatur, et po-
suit super cadauera. Et sta-
tim coram toto populo ci-
uitatis surrexerunt. Et ut il-
le refert beatus Eusebius
quesiuit ab uno illorum de pe-
nis inferni, cui dixit. Om-
nes pene et omnia tormen-
ta, quia in hac vita patiuntur
solatia sunt respectu illorum.
Dallet enim quisque si illas
penas nosceret usque ad fi-
nem mundi cruciari, et omnes
penas sustinere quos omnes
homines ab adam usque ad
finem mundi pertulerunt:
quam die esse in inferno. Et
sic per dicta illorum trium resu-
scitatorum cessavit illa here-
sis. Igitur ista mors mul-
tum timenda est: quia eter-
na. Unde Gregorius, xix.
Doralium pertractans illud
Ubi nullus ordo: sed simpli-
ternus horror inhabitans
inquit sic. Ibi cruciatus sine
termino, quia non habet fi-
nem: sed semper incipit et de-

ficere nescit. Ibi mors semper perimit: et non extinguit dolorem. Dolor cruciat et pavorum non fugat. Flamma comburit, sed tenebras non dissolvit. Et hinc est quod dicit beatus Augustinus libro viij. confessio[n]u[m]. Ful
la maior est tribulatio quam conscientia peccatoru[m] in inferno, ubi horribilis visio demonum ignis inextinguibilis et intollerabilis et ideo de invidiis et execratis et incredulis ydolatriis medicibus et generaliter omnibus peccantibus mortaliter loquitur scriptura Apocalypsis, xxi. Pars illoru[m] erit in stagno ardenti igne et sulphure. O quantus est dolor damnatoru[m] qui semper sine fine erunt in luctu et gemitu, quia sicut dicit Bernardus in suis meditationibus. Tunc separabunt iusti a consortio iniustoru[m], et mali erunt potestati demonu[m] deputati ad comburendum in igne eterno. Igitur illa eterna mors est timenda, et penitencia ante mortem est agenda: ut vitam habeamus eternam quam nobis con-

ce. 22.

Sermo, IX.

M **Oritur.**Christus. Pro
processu sermo

nis est breuiter notandū quod mors Christi habuit tres condiciones siue circūstantias. Fuit enim iniuriosa: quia fuit morti ad iudicandū ex iniuria. Dolorosa, quia fuit plena amaritudine et pena. Et preciosa, quia fuit plena humilitate et beniuolentia.

A Primo dico quod mors christi fuit iniuriosa, et hoc ex peruersitate iudicij. Unde christus fuit ad iudicandū primo coram duobus prelati[s], Anna et Caypha. Secundo coram duobus principibus: scilicet Herode et Pilato. Nam ductus fuit ad Annam qui interrogauit eum de discipulis suis, et de doctrina eius. Et quia infor-
 mabat populum utrum predicabat contra legem iudeorum: an non. Cui respondit Christus. Ego palam locutus sum mundo, et in occulto locutus sum nihil. Sed in synagoga et in templo quod

De passi-
 sione
 Christi

omnes iudei conueniunt ad me interrogas. Interroga eos qui me audierunt. Hoc cum dixisset vnus ministro- rum assistens pontifici dedi- dit ei alapam dicens, Sic respondes pontifici. Quasi si diceret. Cum superbia et sine reuerentia respondes. Ecce quomodo inuidiose ma- liciose ac peruerse acceperunt iudei christi responsio- nem. Ipse enim humiliter respondebat nolens seipsum commendare, et ipsi in su- perbiam peruerterunt. **Se- cundo** ad iudicatus fuit in- iuriose coram Caypha quod fuit blasphemus, quia dice- bat se filium dei esse. Et chris- tus interrogatus a Cay- pha utrum esset filius dei. Dixit, Tu dixisti, quia ego sum scilicet filius dei, et pro hac veritate adiudicatus est morti, et hoc iniuriose. **Un- de** dixerunt iudei illud Joba- nis, xij. Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia filius dei se fecit. Et scribit Lucæ, xxij. Viri qui tenebant iesum illudebant ei cedentes, Et velauerunt eum: et percutiebant faciem

eius: et interrogauerunt eum dicentes: Prophetiza, quod est quod te percussit. Et Mat- thei, xxvij, habet. Et expu- entes in eum acceperunt aru- dinem et percutiebant caput eius. Unde hic est notan- dum quod duplici de causa vela- uerunt faciem eius. Una cau- sa fuit ut illuderent ei. Se- cunda causa fuit ut libere sine pietate percuterent eum unde dicit quidam Possillator quod tunc benignitatis erat fa- cies sua, ut videretur illi ut possent sibi male velle. Et ideo velauerunt faciem eius Et hinc dicitur Iohannis xvij. Ex nocte in obscuris cum lanternis et fustibus et ar- mis venerunt ad comprehen- dendum eum. Et causa fuit, quia si venissent per diem et clare viderent faciem eius, aut terrore eius fugissent, aut de- core vultus eius allicerent ad amorem eius. Tertio fuit iniuriose adiudicatus coram Herode quasi esset fa- tuus. Unde missus fuit a Pylato ad Herodem cupi- entem ab eo aliquid signum vi- dere: et quando venerat coram il- lo nihil respondit, et ideo tam

quod fatuus reputabat. In cuius signum dicit in Euangelio. Spreuit cum Herodes cum exercitu suo, et remisit illum ad Pylatum indutum veste alba. **B**

4. Quarto fuit insuriose iudicatus sub Pylato quod quadruplex habuit testimonium quod fuit iustus. Primum habuit de Iuda proditore dicente, Peccauit tradendo sanguinem iustum. Secundum testimonium habuit ab uxore Pylati que misit Pylato litteram hec continentem. Nihil tibi et iusto illi. Ultra enim passa sunt hodie per visum propter illum. Tertium testimonium habuit ab ipso Pylato dicente, Nullam causam mortis inuenio in illo, Luce, xxliij. Et non obstante quod sciuit illum iustum, tamen iniuste condemnauit eum morte. Si forte dicas que fuit causa illius damnationis, Respondeatur quod per seriem euangelij quatuor causas obiecerunt contra eum. Prima causa fuit: quia ille subuertebat legem eorum. Secunda fuit: quia prohibebat tri-

buta dari cesari. Tertia fuit: quia vocauit seipsum filium dei. Et quarta fuit quod dicebat seipsum esse regem. **3.** Unde quo ad primam causam iniuste accusauerunt eum, Quia erat doctor veritatis et dicebat, Mathei, v. Non veni soluere legem: sed adimplere. Quo ad secundam causam false accusauerunt eum, quia ut habet Mathei, xxij. Iudei querebant ab eo: an licet dare census cesari: an non. Quis dixit eis finaliter respondendo, Reddite que sunt dei cesari, et que sunt dei deo. Quo ad tertiam causam preteritam false accusauerunt eum et iniuste, quod ut dicit Augustinus? Pylatus vidit in eius facie et inueniebat in eius corde quod esset filius dei, et ideo dimisit eum interficere et voluit eum liberasse. Sed cum dixerunt ei iudei, Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Tunc Pylatus ne priuaretur honore et officio suo: et ne accusaretur apud imperatores tradidit eum mortui. Quo ad quartam causam quod dicebat eum esse re-

gem multū curauit Pyla-
 tus qz prohibitiū fuit iude-
 is a Romanis q̄ tūc ipsi
 dominabant q̄ nullus di-
 ceret seipm esse regem: nisi
 esset institutus ab ipis Ro-
 manis, Et propter hāc cāz
 q̄sult ab eo si esset rex, Et
 respondit Christus? Regnū
 meū non est de hoc mūdo:
 z sic asserens se esse regem,
 Non dixit aliqd̄ contra le-
 gem eoz, Ex quibus sequi-
 tur q̄ mors christi fuit in-
 iuriosa, quia ex inuidia z si-
 ne causa iudicauerunt eum
 morti, q̄ propter christus di-
 cere potuit illud Danielis
 xiiij, Ecce morior cum nihil
 horū fecerim, Secūdo p̄n-
cipaliter dicit q̄ mors Chri-
sti fuit dolorosa, qz fuit ple-
na acerbitate z pena, Dicit
enim Bonauentura super
tertiū Sententiarū, q̄ trā
fecerūt Christi passionē do-
lorosam, Prima fuit cau-
sa passionis, Unde nullaz
mortis causam inuenerūt
in eo iudei, z ideo non pro
sua culpa, sed pro peccato
generis hūani mortem su-
stinuit, Iste, liij, Vere lan-
guores nostros ipse tulit: et

dolores nostros ipse porta-
 uit, Secūdo mors
christi fuit dolorosa, q̄ in
omni parte fuit puni? Nā
 in eius corpore fuit pedū z
 manūū confossio cū clauis
 acutissimis latus suuz fuit
 lancea apertū z dilaceratū
 corpus vero eius prius fla-
 gellatū extentū erat stricte
 super crucez in tantū q̄ om-
 nia ossa eius possent dīnu-
 merari, z sic vt dicit Isaias
 propheta, A planta pedis
 vsqz ad verticem capitis nō
 fuit in eo sanitas, Hic q̄
relatus christi fuit ap-
tū post mortem z non ante
q̄s sensit dolorem sp̄i? vul-
neris nō xps pendens ibi,
 qz anima recessit a corpore,
 nec diuinitas, nec angeli,
 quia impassibiles erāt, nec
 discipuli, quia omnes in fl
 de tempore passionis chris-
 ti dubitabant, Et ideo mi-
 nus diligebant, z ex conse-
 quente min⁹ sentiebant nec
 iudei, qz ipm morti traden-
 do gaudebant, nec dyabo-
 lus, qz ad ipm occidēdū iu-
 deos instigabat, Quis er-
 go sensit, Dico q̄ brā virgo
 Marla dolorem sp̄i? vul-

neris sensu: culus animum
gladius perassuit. Juxta il
lud Luce. ij. Et tuā ipius a
nimā perassit gladius. Et
ideo quā querit quare chri
sti latus fuit apertum post
mortem non ante. Dico qu
in latere xpi crucifixi omnia
sacramenta ecclesie sumpse
runt efficaciam. Et ideo h
factum fuit propter figurā.
Quia sicut eua facta fuit de
latere Ade dormientis. sic
de latere christi dormien
tis i cruce formata fuit ma
ter ecclesia vt ppheta imple
ret que dicit. Videbunt in
quem transfixerunt. Unde
scdm sanctos doctores xps
in eternū reservabit cicatri
ces vulnē vt iusti videant
q̄ta charitate sunt redem
pti. Et iniusti videāt in die
iudicij q̄tam crudelitatem
exercebant in filiū dei. De
inde querit q̄re prius ex
iuit sanguis: et postea aqua.
Respondet per phoso
phum. Quia in corde huma
no sunt tres camere vel re
ceptacula. Una est exteri
or in qua est aer. Alia est inte
rior in qua est sanguis. Et
ideo quia cor erat diuissum

per mediū exiuit primo san
guis et postea aqua. Ex qui
bus patz q̄ mors christi fu
it plena acerbitate et pena.
Et hinc inquit xpus illud.
Trenor p̄mo. O vos om
nes q̄ transitis per vias at
tendite et videte si est dolor
similis sicut dolor meus.
Dicit enim btūs Bernar
dus in suis meditationibz:
Quā christus fuit ad iudi
catus mortis: primo flagel
lauerūt eum quousq̄ san
guis ex omni parte corpo
ris efflueret. Et tūc indue
rūt eū chlamide cocinea q̄
fuit indutus quando Py
latus fuit ad iudicatus eū.
Quo tempore vestis illa cō
glutinata fuit carni. et san
guis eius fuit infrigidat.
q̄ post sententiam mortis
datam exuerūt eū illa chla
myde eū qua traxerūt totū
corpus: et induerūt vestimē
tis suis. Et duxerūt eū per
ciuitatem vt crucifigeretur
ad locuz Caluarie: qui erat
locus deputatus pro male
factoribus legis. Sed
hic queritur quare indue
runt eum vestimentis suis
quibus spoliauerunt eum

NB

q̄stio
San
guis
et
aqua

q̄stio.

prius. Respondetur q̄ hoc
 fecerunt vt ductus per ci-
 uilitatem ad mortem magis
 cognosceretur in veste pro-
 pria q̄ aliena. Ut dicit do-
 ctor de Lyra. **Hic querit**
 tur q̄re x̄ps cum fuit omni-
 potens non potuit crucem
 suam portare. sed cecidit sub
 cruce. Et tunc vt dicitur in
 euangelio Angariauerunt
 Symonem. id est compel-
 lebant crucem suam porta-
 re. Respondet q̄ christus
 fuit ita fatigatus ex labori-
 bus et vigilijs. et tantū effu-
 derant de sanguine in coro-
 natione et flagellatione q̄ su-
 it totaliter tabefactus et ex-
 inanitus intantū q̄ defecit
 in portādo tantū pondus.
Alia causa fuit. vt habet in
 euangelio Nazarenorū. Quā
 q̄n x̄ps fuit ductus per ci-
 uilitatem tantus fuit cōcur-
 sus populorū sequens eum
 ad spectaculū q̄ mater ei⁹
 non potuit ad eū p̄tingere:
 nec eū asp̄icere. sed cr̄inib⁹
 totaliter resolutis claman-
 do et flendo aliam viam ar-
 ripuit. et subito in āgulo cu-
 susdam platee ei obusabat.
 et virgo videns filiū suū nu-

dū cruentatū: et crucem ma-
 gne et mire magnitudinis
 balulantem p̄re timore cō-
 sternata in terram corruit.
 Filius autē videns benedi-
 ctam matrem suam corru-
 entem sentiens magnitudi-
 nez doloris illius vltimus
 non habuit vires. sed cor-
 ruit de virtute et fortitudi-
 ne corporalī. **Sed forte**
 hic q̄rit q̄re x̄ps voluit mo-
 ri magis morte crucis q̄ a-
 lio genere mortis. Dicen-
 dū q̄ peccatū hominis mor-
 tem introduxit in mūdū et
 necessitatem moriendi cor-
 poraliter. mors autē crucis
 fuit pessima mors corpora-
 lis: eo q̄ fm legem maledi-
 ctus fuit omnis q̄ p̄debat
 in cruce: et vt x̄ps faceret il-
 lud instr̄m vite qd̄ fuit pes-
 sīmū instr̄m mortis. Ideo
 mortu⁹ ē morte crucis q̄ fu-
 it vilissīma et pessīma mors
 in genere mortis. Unde fa-
 ctū est q̄ illud qd̄ fuit aliq̄n
 vindicta peccatorū. **Modo**
 illius mortis virtute est in-
 strumentū vite et virtutis.
 In cuius signū doctor q̄-
 dam super euangella dicit
 q̄ tempe q̄ fuit x̄ps in cru-

Who

NB

Who

NB

ce seu crucifixus propelo-
cū inueniebatur q̄dam ser-
pens qui Tyrus vocabat̄:
ex quo modo sit tyriaca. Il-
le serpens in despectuz p̄p̄l
prosectus fuit super crucez
z tetigit corpus p̄p̄l. Ex q̄
tactu datū est serpentis z to-
ti generi suo: q̄ ex eius cor-
pore esset remediū p̄tra om-
ne venenū. Sic aut̄ postq̄
xp̄us mortuus est in cruce
datū est tale p̄uilegiū cru-
ci z passioni xp̄i: vt esset re-
mediū omnium victorū.
Ex quibz sequitur q̄ chri-
stus sustinuit mortem tur-
pissimam. Et ideo dixerūt
Iudei. Vote turpissima
condemnemus eū. Et sic se-
quitur q̄ mors christi fuit
plena acerbitatez pena. Et
per consequens fuit valde
dolorosa. Et sic patet secū-
dū p̄ncipale. ¶ Ter-
tio p̄ncipaliter dixi quod
mors christi fuit preciosa si-
ue fructuosa. q̄a plena fuit
charitate siue obedientia.
In cuius signū dicit Apo-
stolus ad Phlilipenses. ii.
Humiliavit semetip̄m fa-
ctus obediēs vsq̄ ad mor-
tem, mortem autem crucis:

Charissimi amor aliqui dī-
uersimode ostēditur. vide-
licet verbo bene loquendo
de alijs. Sic xp̄s ostendit
charitatem iudeis quando
dixit: Pater dimitte eis: qz
nesciunt quid faciunt. Ali-
quando ostendit amor per
malorum perpeccionem. et
hoc est maximum signum
amoris. Isto modo dilexit
nos xp̄us sustinendo mor-
tem pro nobis. Unde chri-
stus in euangelio Johan-
nis. xv. Volozem hac dī-
lectionem nemo habet quā
vt animam suam ponat q̄s
p̄ amicos suos. Sed in chri-
sto fuerūt duo amores. U-
nus q̄ ad seip̄m naturalis.
Alius quo ad genus hu-
manum. quia ipsum redē-
mere voluit. In istos du-
os amores fuit magna de-
certatio in morte christi.
Amor naturalis quo dile-
xit seip̄m subire mortem
noluit asserens q̄ eius pre-
ces ad patrem sufficiant p̄
redemptione generis hūa-
ni. Sed amor quo dilexit
genus humanū preualuit
z dixit. Non mea volūtas:
sed tua fiat. Secūdo amor

*Amor natu-
ralis.*

naturalis fecit hanc rationem quod non deberet mori. **H**oc est gravior pena in luene quam in fene, et est odiosa res humane nature, et ideo differas mortem usque ad se neccutem quam natura est debitorum et mors propter iniquorum. Respondit amor qui dilexit hominem. Absit inquit quod totum genus humanum foret tam diu in penis, quod tunc forte desperaret de adventu meo, et ideo propter animas redimendas que sunt in inferno volo mori. Sed adhuc amor naturalis obicit dicens. Mater tua est tenere complexione, et super omnia te diligit. Unde si te mortuum viderit pro dolore peribit. **N**o ergo mori, quo audito fuisse fere delectus in tantum quod petijt a patre dixit. Pater si possibile est transeat a me calix iste. Et non obstante quod mater sua pateret maximum dolorem pro morte sua. Adhuc potius voluit mori pro amore generis humani quam saluare matrem suam a morte corporali, ut pro suam mortem et passionem produceret genus humanum ad regnum celeste glo-

rie eternalis. Quod nobis concedat qui sine fine vivit et regnat. Amen.

Sermo. X.

Diligere

Charissimi Intel-
ligere debetis quod nullum verbum prolatum ab ore predicatoris sine charitate potest placere deo. **A**nde predicator pronuncians verbum dei sine charitate confusus est sicut cunctus liber tinnit entis qui seipsum confundit et confundit, nec sibi proficit. Unde dicit apostolus. Iacobus ad Corinthios. xiiij. Si linguis hominum loquar et angelorum charitatem autem non habeam factus sum velut es sonans: aut cymbalum tinniens, ergo in sermone exordio orandum est pro charitate. Pro processu est breuiter aduertendum quod duo specialiter debemus diligere, deum videlicet super omnia, et proximum sicut nosmetipsos. **D**icit primo principaliter quod deus est diligendus super omnia. Et hoc tripliciter christo dicente **M**atthei. xxij. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, et ex

obicit dicens.

tota aia tua, et ex tota mente tua. Hoc est maximū et p̄mū mandatiū. Scdm aut̄ simile est huic, Diliges p̄mū tuū sicut teipm. In his duobz mādat̄s tota lex p̄det et prophete. Sup̄ q̄ l̄tera dicit Chrysostomus. Quare magis diliges q̄ t̄ meibz, q̄ q̄ timet deū amplius q̄ diligit, perfectam charitatem nō habet. Unde, Johannis, illij, scribit̄. Perfecta caritas foras mittit timorē. Item q̄rit Chrysostomus. Quare non cognosces dominū deū tuū, sed diliges, q̄a cognoscere deū est vnū propriū humane nature. sed diligere deū est opus boni et recti cordis et ideo magis dicit, diliges q̄ cognosces. Tertio q̄rit Chrysostomus. Quid est diligere deū ex toto corde et hic est q̄ dicit Augustinus super p̄ma canonica Johannis, v. Talis q̄ppe es: q̄lis est dilectio tua. Si diligas deū de^o es, propheta inq̄ente. Ego dixi dū est̄ per charitatem, et filij excellenti omnes, et si terram diligas: terra es. Querit insu-

per Augustinus q̄d sit diligere deum ex tota anima tua. Et respondet q̄ si habeas animū certissimū in veritate et firmissimū in fide catholica, tūc diligis dominū ex tota aia. S; si aia tua fuerit occupata circa errores et hereses q̄ sunt contra fidem. Tūc non diligis deum ex tota anima tua, vt dicit Augustinus in libro de vera innocentia q̄ tenere errores siue hereses non faciūt hereticū, sed erroris tuitio. B Et ideo dicit Augustinus in libro de utilitate credendi. Heresis est peruersum dogma fidei catholice contrariū, pertinaciter defensatū, maxime causa lucri vel causa gratie temporalis. Unde heresis grece electio dicit̄ latine eo q̄ vnusq̄sq; nouam sibi eligat v̄sam vel doctrinā quā putat esse meliorem et pertinaciter sustinet ip̄az esse veram q̄uis sit falsa et fidei catholice contraria. Et ideo dyabolo resistendū est q̄ in nobis semper nitit̄ destruere fidē et amorē, p̄ veraz igit̄ fidē pueniē ad verā dile-

Et tota anima

Hereticus qm?

Heresis qm?

Electio

*Ex 107
474
7*

ctionem, qz deū diligamus
 ex tota aīa nostra. Hinc di-
 cit Ap̄ls ad Gallathas. v.
 Fides per dilectionem ope-
 rat. Sup̄ q̄ littera dicit glo-
 sa. Opus fidei est ip̄a dile-
 ctio. z sine dilectōe inanis
 est fides: fides cū dilectōe
 xp̄iani est. sine dilectōe de-
 monis est. Unde demōes
 credūt z contemiscūt vera-
 entim fides operat p̄ virtu-
 tem. z p̄ opationem viuifi-
 carur. Apostolo testan-
 te. Jacobi. ij. Fides sine o-
 peribz mortua est. Et hinc
 dicit Ap̄ls. j. ad Corinthi-
 os. xij. Si habuero omnē
 fidem z p̄phetiam. z nouero
 mysteria omnia: veteris et
 noui testamenti. z omnē sci-
 entiam de futuris. charita-
 tem aut̄ non habuero nihil
 mihi p̄dest. Attende q̄sta
 sit caritas sine q̄ frustra ha-
 bent̄ omnia si ante habeant̄
 tur omnia. Alterius q̄rit
 Chrysostomus qd̄ sit dili-
 gere deū ex tota mente tua.
 Et respondet qz qm̄ omnes
 sensus tui vacant deo z in-
 tellectus cogitatio z memo-
 ria ponunt̄ in amore diui-
 no. Tūc diligis deū ex tota

mente tua. Si sint occupa-
 ti circa voluptates z diuisi
 as ac delicias. tūc non dili-
 gis ex tota mente. Uñ Au-
 gustinus exponit istam au-
 ctoritatem sic. Diliges do-
 minū deū tuū ex toto corde
 tuo. Id est. ex toto intellectu
 sine errore. ex tota anima. i.
 ex tota volūtate sine contra-
 dictione. ex tota mente. Id ē
 memoria sine oblivione.
 Sed magister Sententia-
 rū. li. iij. di. xxxvij. sic dicit ex
 toto corde. Id est. sapienter
 contra suggestiōes dyabo-
 li. ex tota anima. Id est. dul-
 citer contra delectationem
 carnis. ex tota mente. Id est
 fortiter contra p̄ssuras mū-
 di. Diliges igit̄ dñm deum
 tuū sapienter. qz nihil ho-
 mini p̄in q̄us corde suo. ni-
 hil liberius volūtate. z ido
 excusationem non habem?
 quin deum diligere debea-
 mus. Unde Augustinus
 in qdam Omelia. Potest
 aliquis mihi dicere. Non
 possum tetunare. Nō pos-
 sum omnes res meas pau-
 peribz dare. z in monaste-
 rio deo seruire. Si dixeris
 non possum a vino z a car-

37

Augu

3. Sen-
 tentia
 vna

3. Sa-
 pientia
 etc.

3
 ex tota men-
 te p̄.

Christi.

nibus abstinere credimus tibi. Si aut dixeris. Non possum diligere deum modo non credimus, quia nulla nobis remanet excusatio dum non de cellario sed de corde istam elemosynā implere debemus, ut p̄ illam perueniamus ad vitā eternam. *Hec Augustinus.*

In hoc apparet diuina bonitas q̄ non petit ab homine nisi quod sine labore cōferre potest. Et ideo dicitur Deu tronomū. x. Nūc Israel audi qd dominus deus tuus petit a te nisi ut timeas dominū deū tuum et ambules i vijs eius et diligas eū in toto corde tuo. Exemplum de hoc habet Actū xiiij. in glosa de beato Paulo qui in tantum dilexit dominum q̄ quingentis viciibus istud nomen Ihs nominatur in suis epistolis: et pro diuino amore multas tribulationes sustinuit. Et ideo de illo potest dici illud Ecclesiasticū. xlviij. De omni corde suo laudauit dñm et dilexit deū qui fecit illum.

Et dicitur Sed timendum est q̄ aliq̄ sint qui magis de-

ligūt dolos et detractiones q̄ deū. Talis fuit ille Alchimus qui summus sacerdos existens in lege iudeoz detraxit Bachabeo ad regem Demetrium dicens q̄ nūq̄ foret pax in regno suo dum Judas Bachabeus viueret. et sic p̄ mala verba et detractōes excitauit magnam guerram inter reges Demetriū et Judam Bachabeorum. vi. habet. ij. Bachabeorum. xliij. Culliber detractori tali pōt dici illud Psal. Dilixisti omnia verba precipitationis lingua dolosa. id est, lingua detractionis. Itē aliqui magis diligūt auariciam q̄ deum. Talis fuit Achor qui furatus fuit de anathemate in Jericho, inter spolia, palliū coccineū valde bonuz. et ducentū siclos argenti. regulamq̄ auream p̄ q̄ factus interfectus fuit ille. et mules alij de filijs Israel. vi. habet Josue. viij. Isti enim auari magis volunt vigilare et multa alta opera grandia facere pro nummo quā pro deo. s; pro dei amore nihil. Et ideo dicitur Isate pmo

Dolos Alchimus

Mass. 14

Auariciam

Omnes diligunt munera:
z sequuntur retributiones
Item aliqui magis diligunt
ebrietatem z gulam q̄ deū.

Talis fuit ille de quo nar-
rat Trogus Pompeius q̄
fuit q̄dam tyrannus q̄ in-
tantū dilexit ebrietatem q̄
visum oculorū amisit. Un-

de dicit Galienus q̄ opti-
ma medicina pro visu ocu-
lorum ac etiam pro stoma-
cho est xii moderate cibis
z potibz voracitatem sectā

tes vitam propriam abbre-
uiant. z seipos manibz pro-
prijs occidunt: et bona sua
inordinate consumūt. Un-

de dicit Proverbiorū. xij.
Qui diligit epulas in ege-
state erit.

D Secō de-
bemus diligere deū ex tota
anima dulciter contra dele-
ctationes carnis. Unde dicit
Beda in omelia q̄dam
super verbo illo. Si diligit

tis me mandata mea serua-
te. Vere inq̄t diligere ē nō
sp̄z dilectionem labijs lo-
qui, sed mandata dei q̄ per
doctrinam christi habem⁹
opere seruare. Unde bt̄s
Jobānes dicit. Filtoll mel
non dilgam⁹ lingua z ver-

bo, sed opere z veritate, hoc
est q̄ dicit bt̄s Gregorius
in q̄dam Omelia. Proba-
tio dilectionis est exhibitio
operis. Et hinc est q̄ Jobā-

nes in epistola ait. Qui dicit.
Diligo deum z manda-
ta eius non custodit men-
da est. Vere inq̄t Grego-
rius. Deū diligit⁹ si man-

data eius custodimus, et a
nostris voluptatibz nos co-
artamus. Sed timendum
est q̄ amor carnalis volup-
tatis amorem dei extinguit
z m̄ta alia inducit. Exem-

plum huius habemus He-
nessis, etc. Quomodo Ru-
ben habuit maledictionem
patris sui, vñ dixit ei. Nō
crescas in bonis scilicet tē-

poralibz, q̄ violasti stratu-
z patris tui, z hoc fecit q̄n cō-
cubuit cū Bala q̄ fuit con-
cubina patris sui Jacob.

Item habet. iij. Regū. xj. q̄-
modo Salomon q̄ fuit rex
sapientissim⁹, q̄ adamavit
mulieres alienigenas reli-
quit d̄uinū amorē z adora-
uit deos falsos, statū destru-

ctus fuit. Itē habet Judi-
cū. xvj. quō Samson q̄ mil-
le viros cū mādibula agnū

Corientem

Reliqua q̄d

Ab

2

*ex tota mi-
nister.*

*Beda
10h. 14.*

Diligere p̄

1 10h. 3.

10h.

10h.

Salomon

Samson

occidit ppter amorem Inor-
 dinatū mulleris fuit epocu-
 latus z tandē Interfectus. z
 Ideo dicit Ptolomeus in suo
 Almagesto q̄ qñ accidit in
 consūctione planetaz pla-
 netā malivolū habere do-
 minū: tūc accidit pestilen-
 tia fames z bellū: aut aliqd
 aliud Infortunū. Hodo cō-
 simili ex cōsūctione adul-
 teroz q̄ voluptatibz carnis
 se balneant, tūc accidūt ml-
 ta mala, vt homicidiū: fur-
 tū: z hmōl. Exemplū ad h
 habet. ij. Regum. xj. de Da-
 uid, q̄ qñ cecidit in adu-
 teriū occidit fecit optimū ml-
 litem suum Urlam, z sic vt
 communiter dicit adulteri
 z fornicatores efficiunt la-
 trones z fures. Unde Jo-
 hannis. iij. habet. Dilere-
 rūt homines magis tene-
 bras q̄ lucem. Unde luxu-
 ria bñ potest assimilari te-
 nebris, q̄a sp̄ diligit tene-
 bras. Nūc amorem carna-
 lem q̄ diuidit ab amore del
 z fugit a luce. id est, a sole in-
 sticie vitauit scripsit Joseph.
 Habet em̄ Benests. xxxix.
 Q̄ vxor Puthipharis vt-
 dens Joseph pulchz ele-

gantem z formosum cōcu-
 pluit eū amore Inordinato,
 q̄ reſnuens amorem talem
 noluit suis blādis sermo-
 nibz acq̄escere. Una tamen
 dicit dum Joseph intrauit
 cameram solus, eadem mul-
 lter instigauit eū ad luxuri-
 am: z palliuz elus tenuit, q̄
 relicto fugit, q̄ postmoduz
 fuit false accusatus z incar-
 ceratus. Iste enim Joseph
fuit diuino amore inflāma-
tus, z ideo amorem carna-
lis voluptatis fugit. Un-
 de Augustinus. Inter om-
 nia certamina xp̄tanoz du-
 riora sunt certamina casti-
 tatis, qz ibi est quotidia-
 pugna, sed rara victoria, ne-
 cesse est ergo cultibz domi-
 num bene diligēt omnes
 voluptatis occasiones fu-
 gere: si velit palmam casti-
 tatis habere. E Ha-
 betur in hystorijs Roma-
 norum. Q̄ fuit qdam Imp-
 perator qui odit societate-
 tem mulier. Attamen sibi
 consultū fuit q̄ communis
 caret cū illis per mediatric-
 ces dyaboli. Tandem ta-
 men requisitus quare noluit
 amare mulieres. Respon-

dit q̄ propter tres causas.
 Prima erat, qz noluit per
 turus fieri. Juravit em̄ qd̄
 nunq̄ mulierem tangeret.

Secda causa fuit, qz nolu
 it seipm̄ diffamare. Nam
 peccatū carnis q̄suls sit mi
 noris culpe, est tamen ma
 ioris infamie s̄m̄ Gregorū

Tertia causa fuit, qz nolu
 it seipm̄ maclare. Luxuria
 em̄ inq̄nat tam animam q̄
 corpus. De hac feditate lo
 quit *Vale, li. iij.* Quid in
 q̄t luxuria fetidius vel dam
 nosius q̄ virtutes destruū
 tur, gloria in infamiam cō
 uertit, v̄ires corporis impu
 gnant, z omis fortuna, bo
 norum z diuitiarum tolli
 tur. Hec ille. Igit̄ amorem
 carnalem fugiamus z do
 minum tota mēte z anima
 diligam. Unde dīc̄ psal.
 Qui diligitis dominū odi
 te malū. Unde tria debe
 rent nos mouere ad domi
 num diligendum v̄idelicet
 beneficū creationis, bene
 ficū redemptionis, et be
 neficū gubernationis.

F De primo loquit̄
 Bernardus in q̄ddam ser
 mone sic dicens. Logica q̄

lem te fecit s̄m̄ corpus egre
 glam creaturā, corpus ha
 bentem rectū. In signū q̄ sp̄
 tua dilectio ad dñm̄ debet
 esse intenta q̄stū ad animam
 s̄m̄ ymaginem dei creatam
 Et ideo dīc̄ Hugo d̄ archa
 Hoe loquens ad seipsum.
 Magno debito es obliga
 tus z multa a deo accepisti
 z nihil de teipso, z p̄ omnib̄
 istis non habes qd̄ tribu
 as, nisi tantū vt diligas do
 minū. Nam qd̄ per dilecti
 onem datū est non pōt me
 llus rependi q̄ p̄ dilectio
 nem. Scdm̄ est beneficū
 redēptōis. vñ dīc̄ Bernar
 dus sup̄ Lantica. O bone
 Jesu omnia repbant ama
 bilem̄ mibi, sed mors quaz
 sustinuiti hec oino amores
 meum vendicat sibi totum
 Hec em̄ est q̄ meam dilecti
 onem blande allicit z iuste
 exigit. Tertū beneficū
 gubernatiōis nos monere
 debet ad dei dilectiōez, hāc
 gubernatiōez expm̄it Au
 gustinus de spiritu z ani
 ma sic dicens, Gratia dei z
 misericordia semper preue
 ntebat me, De multis pe
 riculis liberauit me, quan

*Tres causas
 impellit
 nos ad
 diligere deum
 Primum
 creationis*

*Gubernationis
 redemptio*

do errabā reduxit me, quādo ignorabam docuit me, Quando tristabar consolata est me, quando desperabā consolata est me, quādo cecidi erexit me. Et pro omnibus his nihil habeo rependere: nisi tantum eus diligere, Hec ille: Augu.

Sed timendum est q̄ multi sunt deo ingrati, qui post beneficia a deo recepta ab ip̄o recedunt.

De quibus loquit scriptura Deuteronomij, xxxij. In crassatus est dilectus, et recalcitrauit, in crassatus, impinguatus, dilatatus. Dereliquit deum factorem suum etc. Cuius ingratitude reprehenditur per gratitudinem bestie irrationalis.

De qua loquit Commentator super li. de animalibus dicens. Quis quidam nobilis q̄ domesticauit serpentem quendam nomine Asp̄is: q̄ quotidie ueniebat ad mensam domini sui nihil mali faciendo. Iste Asp̄is p̄ processum temporis habuit duos Kattulos quos duxit secuz communiter ad mensam domini. Accidit

tamen q̄ vnus de Kattulis Asp̄idis interfecit filia domini sui quem maxime dilexit. Quod factum uidens mater Asp̄idum coram omnibus qui erant in aula p̄prios Kattulos interfecit. Ecce q̄tra gratitudo et dilectio fuit in bestia irrationali. Ideo a multo fortiori debemus nos ostendere dilectionem et gratitudinem deo nostro qui tot et tanta beneficia nobis contulit, et p̄ior nos dilexit. Ut habet prima Johannis q̄rto. ubi sic inq̄r. In hoc est charitas: Non q̄si nos dilexerimus deū. sed quoniam ip̄e p̄ior dilexit nos. Et misit filium suum propiciationem pro peccatis nostris, tamen nihil petiit a nobis nisi amorem cordis nostri. Ostendit nobis insuper amorem in h̄ q̄ deleuit peccata nostra. Quia per baptismum qui cepit efficaciam a christi plenitudine deleuit peccatum originale, et per penitentiam peccatum actuale.

Ideo dicitur Apocalypsis primo. Dilexit nos et lauit nos a pecca-

3
Ex libro
21. for
11. per.
Synch: 10. 11.
 tis nostris in sanguine suo
 Tertio dicit q̄ debemus di-
 ligere deū tota mente forti-
 ter contra mūdi cupidita-
 tem. qz dicit Ecclesiastici. c.
 xvij. Qui q̄rit locupletari
 auertit oculū scilicet cordis
 a deo. Nam qz q̄cūqz volu-
 erit. id est. appetit amicus si-
 eri huius mūdi vel seculi:
 inimicus dei constituitur.
 Jacobi. iij. Absit est facti-
 lus qz deū diligere fortiter
 qz verus amor dei nec ad-
 uersitate deijcit. nec prospe-
 ritate subijcit. nec timet flu-
 ctus mūdanaz sollicitudi-
 nū. nec formidat temptati-
 ones demonū. Et ideo di-
 cit Lanticoz. Fortis est vt
 mors dilectio. scilicet dei.
 dilectio vera dei fortior est
 sp̄a morte. qz nec mortis nec
 vite parcat. vt patuit aliqñ
 in sanctis martyribz. Et
 ideo dicit Ap̄ls ad Roma-
 nos. vij. Qui nos separa-
 bit a charitate christi. An
 tribulatio. id est. corporis
 afflictio. An angustia. scilicet
 mentis anxietas. An p-
 secutio q̄ est de loco ad locū
 fugatio. An fames. id est.
 carentia victus. An nudi-

Simili-
tudo
 tas. id est. carentia vestium
 An periculū. id est. asper-
 tas mortis. An gladius. id
 est mors. Tertus sum e-
 nim inq̄t. Qz neqz mors ne-
 qz vita. neqz fortitudo. neqz
 profundum. neqz creatura
 aliqua separabit nos a cha-
 ritate dei que est in christo
 Jesu. Exemplum huius
 habetur in arte tincture.
 Si pannus fuerit intin-
 ctus colore coccineo nō po-
 test illo colore spoliari. quā-
 uis lauet. quāuis verberet
 qz citius pannum corrum-
 pes qz susceptum auferas
 colorem. Hodo consimi-
 li est de charitate dei. Si e-
 nim anima humana fuerit
 intincta diuino amore citi-
 us moreret qz illū amorem
 dimitteret. Isto modo fue-
 runt multi martyres intin-
 cti. vt Laurētius. Bartho-
 lomeus. z ceteri q̄ pro chri-
 sti nomine mortem sustinu-
 erunt. Unde experientia
 docet qz cera calefacta si im-
 primatur sigillus. figura si-
 gilli remanet in cera. z si fu-
 erit frigida z dura non reci-
 pit impressionem sigilli.
 Hodo consimilit cor quod

3
 Ex libro
 21. for
 11. per.
 Synch: 10. 11.

1. cor. 4.

11

Rom. 8.

est calefactū igne diuini amoris si fuerit applicatum christo per memoriam passionis eius statim remanet impressio vulnere christi in corde eius. ¶ Sed si cor fuerit induratum per peccatū mortale, sigillū diuini amoris in tali corde imprimi non potest. Quod multi sunt tales qui habent corda indurata. Et ideo dilectio domini non potest imprimi in cordibus ipsorum. Tales sunt amatores mundi qui nunquam de deo cogitant nec de celestibus sed semper de terrenis. ac si non esset spes future glorie. Talis fuit ille Calypsus qui fuit maior Sarracenorum: de quo narrat Marcus Paulus de gestis Indorum. Lulus ciuitatem obsedit rex Tartarorum. et tamen intra ciuitatem erant quingenti milia equitum. Calypsus predictus habuit unam turrim plenam auro et aliam plenam argento et lapidibus preciosis. intantum namque dilexit thesaurū suū quod noluit aliquid de eo expendere circa armatos ad defendendū se et suam ciuitatem.

tem. Et ideo rex Tartarorum cepit illū et omnia bona sua et clausit illū et omnia bona sua in vna turri sine cibo et potu. Et ait illi Si hūc thesaurū non tam auide reseruasses, teipsum et ciuitatem defendisses. Nūc adiuuet te thesaurus tuus quem tantū dilexisti. Sic ergo quarto die fame perijt. et miserabiliter mortuus est. Talis fuit ille Nabal qui intantum dilexit diuitias suas quod Dauid in magna necessitate existenti noluit de bonis suis communicare. ideo nimis timore duricia cordis subito moriebatur ut habet. i. Regū. xxv. Igitur istam duriciam et tenacitatem cordis relinquitte. et amorem dei in cordibus vestris imprimite. quia dicit Deuteronomij. xj. quod dominus dixit filiis Israel. Si dilexeritis dominū deū vestrū et serueritis eum in toto corde vestro. dabo vobis pluuias temporibus vestris. arbores vestre replebunt fructibus. Dormietis quies et non erit qui vos exterrear. Istis igitur tribus modis deum diligatis ut vitam eternam

possideatis. Secundo
 principaliter dixi q̄ prox-
 mus est diligendus tripli-
 citer. videlicet veraciter si-
 ne simulatōne. Sapienter
 sine peccati nutritōe, z pse-
 ueranter sine cessatōe. R
 Primo dico q̄ debemus
 diligere proximum veraciter
 sine simulatōne. Ut ait
 Apostolus ad Romanos
 xij. Dillectio sine simulatio-
 ne. hoc sit in vobis. Simu-
 latio est quando quis ore
 ostendit amicitiam z in cor-
 de machinatur dolum sine
 fraudem. Et ideo dicit Sa-
 piens Proverborum, xj. Si-
 mulator ore decipit amicū
 suū. Figura huius habet-
 ur. ij. Regum, xx. de Joab:
 qui fuit miles nobilis cum
 Dauid venit quondam ad
 militem quendam nomine
 Amasa. Ostendens ei ami-
 citiā dicens. Salve mi fra-
 ter. Et tenuit manu dextra
 mentu; Amase quasi oscu-
 lans eum et percussit eum in
 inguine z mortuus est. Ta-
 lem fictam amicitiam ostē-
 dit Judas proditor osculū
 dans christo in signum di-
 lectiōis z amicitie. Tame

in corde odit eum z occul-
 te prodebat eum iudeis. vt
 habet Luce, xxij. Et ideo
 xps volens trahere euz ad
 veram amicitiam dixit sibi
 Amice ad qd venisti. Ta-
 lis fuit dilectio Amon qua
 dilexit sororem suam Zha-
 mar. qui ostendit sibi blan-
 da verba dilectiōis donec
 compleret voluptatem su-
 am cum illa. Sed comple-
 ta voluptate sua odit eaz
 plus q̄ ante dilexit. vt ha-
 bet. ij. Regum, xij. Item
 habetur quomodo Saul
 ostēdit multa signa dilectio-
 nis Dauid. z dedit illi Mi-
 chol filliam suam in vxorem.
 In signū dilectiōis z ami-
 citie. Et tamen occulte ode-
 rat illum z voluit eum occi-
 disse. Ut patet. j. Regum,
 xvij. z. xix. Et. ij. Regū, xij.
 Quomō Absolon ostendit
 amicitiam fratri suo Amō.
 vocando ipm ad consulū
 z dummodo fuit in consul-
 uo occidit eum fraudulen-
 ter. I Et ideo be-
 atus Augustinus dicit qd
 melior est inimicus publi-
 cus q̄ fictus amicus. quia
 de publico inimico potest

*Proximū
 sine peccato
 sapienter*

Veraciter

Simulatio q̄

Joab.

2 Reg. 20

Judas.

Amon

Absolon

Sermo X.

homo precauere et elus malitiam fugere Sed amicus fictum non potest cognoscere. Et ideo talis ficti et falsi amici maxime sunt timendi, et eorum dilectio preterita maxime fugienda est, eo quod est simulata. Contravero ex vera dilectione multa bona proveniunt, ut refert Tullius de vera amicitia. Noli erant duo amici fideles qui se mutuo veraciter dilexerunt, Quorum unus vocabatur Damon, Et alter Pytheas. Contigit autem quod Dionysius tyrannus Pytheam consecutus fuit usque ad mortem, Intantum quod in carceratus fuit, unde alter amicus Damon videns suum amicum ira insuriose in carceratum adiit Dionysium tyrannum rogans quatenus dignaretur recipere ipsum in carcerem loco amici sui, quousque transiret ad uxorem suam et disponderet pro bonis suis. Dionysius consensit sub tali conditione quod si non rediret mortem pro illo subiret. Quo peracto rediit Pytheas die statuto ad carcerem pro liberatio-

ne amici sui. Unde Dionysius considerans fideles animum et veram amicitiam inter illos: omnem malitiam suam amisit, rogans illos recipere illum in tertium gradum amicitie sue. Et ideo dicitur Ecclesiastico sexto. Amico fideli nulla est comparatio, et non est digna ponderatio auri et argenti contra bonitatem fidei illius. Hinc est quod dicit Quintilianus libro secundo, ca. viij. Quid est humano generi facilius quam si omnes homines essent amici, quia tunc non essent atrocitas nec bella nec contentiones. Hec amicitia est voluntatum communio et facultatum accessorie solacium. Hec ille. Unde Aristoteles probat viij. Ethicorum. Quod amicitia est tam necessaria cuiuslibet communitati et persone quod nullus eligeret vivere sine amicitia. Et ideo amicitia est necessaria divitibus, pauperibus iuuenibus et senibus. Primo divitibus, quia divites si careant amicitia, sine dilectione amicorum brevis possunt spoliari et pro divitijs

Quintilianus

Amicitia omnibus necessaria

Quintilianus

sula interfici, unde raro in-
 ter diuites iuenit charitas
 Figura huius habet Gene-
 sis, c. xij. de Loth & Abrahā
 qui habuerūt multa peco-
 ra, Et ideo orta fuit magna
 discordia inter pastores eo-
 rū. Item diuitibus multi in-
 sidiant practicando & yma-
 ginando quāter possunt di-
 uisite illoꝝ auferri. Et ideo
 consultit illis xps, Luce. xvj
 Facite vobis amicos ꝛc.
 Secūdo dilectio est necessa-
 ria pauperibus, qz pauperi ē
 singulare solaciū habere a-
 micū q̄ vult & potest illū in
 penuria sua releuare. Ter-
 tio dilectio est necessaria se-
 nibz cū sint debiles & impo-
 tentes ad seipos iuuādos.
 Et ideo dicit Aristoteles in
 sua rethorica, qz senes sunt
 miseratuli & cito remittunt
 culpas iuuenū quando sel-
 unt se indigere eoz amicitia.
 Quarto dilectio est necessa-
 ria iuuenibus, quia dicit
 Aristoteles, ij. rethorice, ca-
 pitulo, xxvij. narrando cō-
 ditōnes iuuenum, qz iuue-
 nes inclinantur ad volup-
 tates, amant honores. Et
 ideo vt communiter sunt p̄

sumptuosi, sunt amatores
 risus & ludorū. & ideo indul-
 gent amicis q̄ ab istis iniqui-
 tatis illos cobibeant & ca-
 stigent. alioquin nunq̄ fie-
 rent virtuosī. Item cuilibz
 ciuitati necessaria est amicitia
 in tantum q̄ dicit Aris-
 totelles, iij. Ethicorum. Qz
 multi legis periti in correcti-
 onibus suis faciendis dimittunt
 iusticiam legis, vt con-
 seruent dilectionem & amo-
 rem, ne lites & discordie ori-
 antur inter ciues, quia vbi
 est discordia ibi est destru-
 ctio. Et ideo dicit Aristoteles
 qz amicitia est magis ne-
 cessaria inter ciues & com-
 munitates q̄ iusticia. Un-
 de Augustinus libro, xix. d.
 ciuitate dei dicit, Qz non est
 p̄lis siue communitas nisi
 sit inter eos charitas & dile-
 ctio, quia populus est mul-
 titudo hominū in amica cō-
 munitate associata. Nec il-
 le. Unde Augustinus sup
 Johannem, Omelia, lxxv.
 Christus dilectionem p̄mi
 cōmemorat dicens, Dā
 datum nouum do vobis,
 vt diligatis inuicem sicut
 dilexi vos, vbi vt dicit Au-

2 pau p̄ibz

3 senibz

43

qz pauperibus

3 senibz

gustinus. Nō facit dilecti-
onem dei, sed bene intelli-
gentibz vtrūq; mandatū in
uenit in sententijs, qz q̄ di-
ligit deū non potest ipm cō-
temnere quē deus diligit p̄-
cipit, z q̄ diligit p̄ximū qd
in eo diligit nisi deū. Hec
Augustinus, Et ideo pōt
bene intelligi q̄ nullus po-
test meritorie diligere deū:
odiendo p̄ximū. Et hoc vi-
det̄ dicere ad Roma, xiiij. v-
bi dicit q̄ omne mādatū le-
gis implet in hoc verbo di-
liges p̄ximū tuū sicut teip-
sum, id est, eo ordine q̄ teip-
sum, hoc est infra deū z sup
omnia bona temporalia qd̄ ē
contra illos q̄ plus diligūt
canes vl' animalia bruta q̄
p̄ximū. Vel sic debet expo-
ni. Vel ad id qd̄ teipm dili-
gis scilicet ad vltam gratie
z glorie, z sic q̄ diligit dñm
est verus observator legis
diuine. Unde dicit aplus
ad Romanos, xiiij. Qui dil-
igit p̄ximū leges impleuit.

2
sapienter
In Secōdo dicit q̄ de-
bemus diligere p̄ximū sine
peccati nutritione sapienter.
Unde Augustinus, Sic
diligendi sunt homines vt

non diligant eoz errores.
Unde amatores vicioz in
suis amicitijs similes sunt
demonibz, q̄ in hoc tantum
conueniūt vt homines fal-
lant siue subuertant sic ma-
ligni amicos suos. Ut lu-
uēt ipos ad eundū in infer-
num. qz q̄cqd̄ fecerint pro
amore inordinato sic exce-
cant q̄ reputant beneficiū.
Figura huius dilectionis
insipientis habet̄ in euāge-
lio, Luce, xliij. de Herodez
Pylato, Contra istū amo-
rem loquit̄ Aplus, i. Chori-
thioz, xiiij. Caritas non a-
git perperam. id est peruer-
se. non est ambiciosa, id est
non vult alijs p̄poni. Non
cogitat malū, id est, nō vult
nocere alicui. Non gaudet
su per iniquitate, id est doler,
videns aliquem errare in
iniquitate, congaudet autē
veritati. id est, operibz iusti-
cie z veritatis. Isto igitur
modo diligendus est proxi-
mus vt semp diligam² eius
animam z non eius vicia.
Hinc dicit Aplus ad Ro-
manos, xiiij. Dilectio proxi-
mi malū non operat̄. Glosa
Qui diligit homines, quia

iusti sunt aut iustiflant sa-
 pienter diligit. Quilibet e-
 nim debet diligere seipm.
 qz iustus est, vt qz iustus fi-
 at. Qui enim aliter diligit
 se: iniuste diligit se, q aut di-
 ligere se nescit, nec primum
 scit diligere sicut seipm. vii
 Augustinus sicut p̄us Si
 noueris diligere teipm. cō-
 mitto tibi proximum: vt eum
 diligas tanq̄ teipsum. Si
 autem non scis diligere te-
 ipm timeo ne decipias pro-
 ximum sicut decipis teipm
 Nec ille. In bono ergo p-
 ximus est diligendus z nō
 in malo. Unde Aristoteles
 nono Ethicorum soluit tres
 questiones notabiles.
 1. Prima est. Ponat qz
 aliquis coniungat cum vi-
 ro bono in amicitia, et po-
 stea peruertat z fiat malus
 vtz societas eius sit relin-
 quenda an non. Secū-
 da est ista. An statim debet
 q̄s eius amicitiaz relinq̄re:
 an expectare eius conuersi-
 onem ad virtutes. Ter-
 tia q̄stio est vtz post disso-
 lutionē amicitie debet ho-
 mo se habere magis extra-
 nee et q̄s si nūq̄ fuisset eius

amicus. Ad primā q̄stio-
 nem respondet dicens pri-
 mo qz non est possibile qz il-
 le diligat a virtuoso cuius
 malicia est virtuoso manife-
 sta, qz solū bonū honestum
 diligit a virtuoso. Secū-
 do dicit qz nō debet vtr ho-
 nestus talem victosum dili-
 gere, sed omnino dissolue-
 re eius amicitiam. Et ratio
 est, qz non est possibile vt ve-
 ra amicitia conseruetur in
 malo: quin in amante gene-
 ret aliqua similitudo mali-
 cie z peccati. Ad secundam
 questionem respondet di-
 stinguendo vtrū talis pec-
 cator petit reduci ad virtu-
 tem vel non, z sic non debz
 homo statim abicere ami-
 cum suum, sed adiuuare vt
 reducatur ad bonum. Si
 vero non petit reduci: sicut
 sunt illi qui sunt induratiz
 inueterati dierum malozū,
 statim debet eius societate
 relinquere, z hoc non est in-
 conueniens, quia tūc non
 fuit amicus huic vicioso sz
 virtuoso. Ideo dicit Aris-
totiles. Qui simulāt se vir-
tuosos esse vt habeant am-
icitiaz cū bonis z virtuosis

et latenter sunt mali, sunt q̄
 si proditores et falsi amici.
 Ad tertiam questionem re-
 spondet q̄ si dissolutio ami-
 citie fiat propter habundantiam
 peccati vel malicie ho-
 mo debet se magis reddere
 extraneum sibi q̄ alij quez
 nunq̄ cognouit, pro tanto
 q̄ eum decepit et sibi vere-
 cundiam fecit. Ex quibus
 patet manifeste q̄ amicitia
 malorum est fugienda et re-
 linquenda, et dilectio virtu-
 osorum est amplectenda.

Dicit enim Tullius in libro de amicitia, qd̄
 vera amicitia non potest esse
 nisi inter bonos et virtuosos.
 Unde narrat qd̄ qdam
 nobil̄ habuit tres amicos;
 q̄s semel inuolauit ad prandium,
 et in fine prandij posuit
 ante eos tria poma quorum
 quolibet erat ex vna parte corruptum.
 Primus amicus noluit aliquid
 illorum tangere. Et ideo fuit
 reputatus incurial. Secundus
 amicus gustauit vnum pomum
 totaliter non distinguendo
 partem corruptam a parte
 integra, et ideo fatuus dicebat.
 Sed tertius gustauit vnum
 pomum, sed tantum cor-

medie parte sanam corruptam
 relinquendo, et ideo curialis
 sapiens et doctus dicebat.

Moraliter pistos tres amicos
 intelligo tria genera hominum.
 Vn̄ qdam sunt in tanta
 malicia obdurati qd̄
 quamq̄ homo fuerit prou-
 sus nunq̄ eum diligere, imo
 si qd̄ boni fecerit semper eis
 displiceret et nunq̄ placeret.
 Talis fuit ille Saul q̄ post
 victoriam David de Bolla
 habitam, quia mulieres
 cluicatis magis David com-
 mendabant q̄ ipsum Saul;
 nunq̄ rectis oculis inspiciebat
 eum, vt haberetur. i. Regum,
 xvij. Secundo alij sunt
 ita insatuati per amorem
 inordinatum q̄ quicquid
 homines fecerint siue
 bonum siue malum semper
 reputant benefactum, et ita
 fatue diligunt q̄ nesciunt
 distingere corruptum ab incorrupto.
 Tertio sunt alij qui
 sapienter et discrete diligunt
 in proximo virtutem et
 odium malitiam et vicia
 in eodem. Discrete igitur
 et sapienter primus est diligen-
 dus, Tertio principaliter
 dicit q̄ debemus dilige-

Tria hominum genera

N. 1

scilicet

2

3

3

fortiter.

re, primū fortiter z constan-
ter sine cessatiōe. Vñ Sa-
lomon Prouerbior, xvij.
Omni tempe diligit q̄ ami-
cus est. Talis fuit dilectio
inter Jonathā z Dauid.
Jonathā enim in omni ad-
uersitate z psecutione Da-
uid fuit semp ei fidelis ami-
cus: z p̄monuit eū de mali-
cia patris sui Saul, vt ha-
bet, ij. Regū, xix. Item habe-
tur Exodi, xxxij, quomodo
Moyſes intantum dilexit
p̄lin̄ Israel q̄ dixit domi-
no. Dimitte eis hanc noxā
aut si nō facis dele me de li-
bro quez scripsisti, id est, de
libro vite. Item habet Lu-
ce, x, quō Samaritanus cō-
mendat de charitate z com-
passione quam habuit sup
primū suū alligando vul-
nera eius z ducendo in sta-
bulū. Hinc inq̄t Jobānes
in epistola, j. Johann̄s, liij.
Si q̄s habuerit substanti-
am huius mundi, z viderit
fratrem suū necessitatē ha-
bere z clauerit viscera sua
ab illo, quomodo charitas
dei manet cū illo, q̄si dice-
ret, nullo modo. P
Sed timendū est q̄ multi

diligūt primū inconstanter
sicut hi q̄ diligūt p̄ter vtil-
litatem tantū, contra q̄s lo-
quit Seneca in q̄dam epi-
stola sic dicens, Illa est fal-
sa amicitia q̄ commodū in-
tendit z nō amorē, Et ideo
inq̄t Arestoriles, vij, Echl
cor, Diligentes p̄ter vtili-
tatem sunt amici nūm̄. Et
hoc plangit Ouidius li, ij,
de Ponto dicens.

Turpe q̄dem dictu: sed
modo vera fatemur.

Vulgus amicitias: vtili-
tate pbat,

Cessante ergo vtilitate z p̄-
speritate cessat tal' dilectio
z amicitia. Poeta sic inquit
ente,

Exemplo didici q̄ vtili-
tatis amici.

Res amplectūt, nō nos
sed nostra sequunt.

Non sunt p̄sone: s; p̄spi-
tatis amici.

Et ideo dicit Gregorius in
moralib; Cū q̄s sit positus
in p̄speritate z diligit, incer-
tū est an p̄speritas an p̄so-
na diligit q̄ in aduersitate
primū deserit apte mōstrat
q̄ hūc in p̄speritate nō ama-
uit, Tales diligūt primos

Jonathā

Moyſes

Samaritanus

sicut canis diligit os: q̄ diligit illud q̄d in pot̄ ex illo aliquid carnis accipere vel lucrari, deficiente vero carne os deserit et relinquit. Sic faciunt amici tales facti. De quibus dicit Ecclesiasticus, vij. Est amicus secundum tempus suum et non permanebit in die tribulationis. Talis non fuit Abiathar qui diligebat David non tantum in tempore prosperitatis, sed etiam aduersitatis. Punctum est enim David malitiam Saul regis quomodo occidit sacerdotem domini: et destruxit eorum ciuitatem: eo quod receperunt David hospitio una nocte ut habet, i. Regum, xxij. Itaque constanter diligebat armiger Saulis dominum suum Saul: qui videns eum interfectum et mortuum noluit ulterius vivere, sed seipsum gladio interfectum, ut habet, i. Regum, xxxj. Unde Apostolus ad Romanos xij. Memini quicquid debeatis nisi ut inuicem diligatis, constanter scilicet et fideliter. Narrat enim Augustinus, li. v. de ciuitate dei de quodam ciue Romano Fabricius nomine: quem Romani miserunt ad regem Epyrotarum pro captiuis Ro-

manorum redimendis. Quis habuit predictus rex Epyrotarum in carceribus diuersis. Audiens autem rex Epyrotarum quod ipse Fabricius erat pauper et indigens multo auro et pecunia obtulit ei quartam partem regni sui, eo pacto quod ciues suos Romanos relinqueret, et sibi adhereret et ipsum super omnia diligeret. Sed iste Fabricius noluit sibi consentire, sed omnia sibi permissa contempsit. Quod rex valde admirabatur, et ipsum constantem amicum et fidelem amatorem considerans, omnes captiuos Romanorum tribuit sibi ac pacem et dilectionem cum Romanis de cetero petiit. quare ipsum obtinuit. Ex quo hystoriam habet contra bona pueniunt ex fidei amore.

Quod timendum est quod duo genera hominum impediunt veram dilectionem, videlicet iracundia et inuidia. Dicit enim Aristoteles, iij. Ethicorum, quod tria sunt genera iracundorum. Quisdam sunt acuti et tales sunt illi qui leuiter irascuntur et cito desunt, et illud est bonum et optimum quod habent quod non retinent iram in corde celando

Amari
 maliciā vsq; ad tēpus vī-
 dicte. Scđo qđam sunt a-
 mari q̄ in ira sua diu pseue-
 rant, sed occultāt z nō ostē-
 dūt exterius donec poterūt
 vindicare. Et isti indigent
 multo tempe vt deleāt me-
 lancoliam suā. Tertiū sunt
Difficiles
 difficiles qui nūquam ces-
 sant ab ira concepta donec
 vindicent. Et isti sunt pes-
 simi z vindicatus z destru-
 ctiores charitatis. Unde re-
 fert Seneca libro suo d̄ ira
De quodam iudice
 De quodam iudice furore
 z ira succenso, qui condem-
 nauit tres milites innocen-
 tes isto modo, vnum iussit
 occidi, quia venit ad illum
 sine commilitone imponēs
 ei false q̄ soctum suum in-
 terfect. Cuz ergo alius mi-
 les ex precepto iudicis du-
 ceret ipm ad mortem obui-
 auit socto militis sanoz in-
 columi, qui rediens ad iu-
 dicem presentauit sibi mi-
 litem damnatum z soctum
 commilitonem. Qđ vidēs
 tyrannus omnes tres oc-
 cidit iussit. Primū, qz dam-
 natus fuit. Scđm, qz cau-
 sa damnatiōis fuit. Et ter-
 tium, quia iudici non obe-

dult. Et ideo subdit Sen-
 neca. Qđs prona est iracū-
 dia ad fingendū causas vi-
 dicte. Habet ergo iracun-
 dia hoc malū q̄ nō vult re-
 gi veritate nec iusticia, nec
 ratōne, sed si aliquid sit cō-
 tra eius voluntatem statim
 nitit se vindicare, z ideo cō-
 sulit nobis Iacobus apls
 Iacobi, j. Sit omnis ho-
 mo tardus ad iraz. Ira em̄
 vīrl iusticiam dei non ope-
 ratur. Ira enim in puniēdo
 nescit modum, z ideo iu-
 dices z prelati non debent
 se vindicare stāte motu ira-
 cūdie sue. Hic narrat Va-
 lerius libro, iij, de quodaz
 Philosopho sapiente: qui
 iratus seruo suo dixit ei, de-
 te sumerē vindictam si ira-
 tus non essem. Et sic distu-
 lit iusticiā correctionis do-
 nec habuit patientiā. Un-
 de dicit Aristoteles libro d̄
 animalibus q̄ apīs postq̄
 pdidit aculeū suū cito mor-
 ritur. Hodo consimilis est
 de homine iracundo q̄ exer-
 cendo maliciā z proximum
 suū verbo vel opere, leden-
 do eū in bonis temporali-
 bus, in fama aut p̄sona, spē

spūaliter interficit seipsum
 Et ideo dicit Job, v. U-
 rum stultum interficit ira-
 cundia, et paruulum occi-
 dit inuidia Unde habetur
 Apocalypsis, vj. q̄ Jobā-
 nes vidit equū rufū, z q̄ se-
 debat super eū data fuit ei
 potestas sumere pacē d̄ ter-
 ra. Moraliter p̄ istū equū
 intelligo iracundum super
 quem dyabolus habet po-
 testatem adducendū de pec-
 cato in peccatum. q̄a tanta
 est malicia in cordibus ho-
 minum q̄ dyabolus h̄ po-
 testatem suscitandi bella et
 dissensiones q̄si in toto or-
 be. Et ideo consultat Sapi-
 ens Proverbior, xxij. Flo-
 li esse amicus homini tra-
 cūdo. Inuidi etiam vt dixi
 impediūt veram dilectionem
 Unde dicit Petrus Rauē-
 nensis, Omel. q̄rta q̄ inui-
 dia fecit q̄ rota latitudo ter-
 re duob; fratrib; erat angu-
 stata, ip̄a cōsuluit germanū
 occidere. Et subdit, Omni-
 bus malis peiorē inuidia.
 Hec Petrus, An̄ habet, ij
 Nachabeoz, xliij. Q̄ Al-
 chanoz dur̄ exercitus regis
 Demetrii vidēs animi au-

daciā Jude Nachabeī pe-
 titū ab eo amicitiam, z per-
 cusserunt fedus, Qd̄ p̄pen-
 dens Alchimus q̄ fuit sum-
 mus sacerdos in iudea nar-
 rauit regi Demetrio q̄ Al-
 chanoz assentiret alienis re-
 gibus, q̄ insidiatorē regni
 faceret suum successorem.
 Quod audiens rex Deme-
 trius iussit Alchanoz sub
 pena sui captis qd̄ caperet
 Judam z vlnctum perdu-
 ceret ad eum, Quibus au-
 ditis fugit Judas z postea
 amputauit caput Alcha-
 nois. Ex qua hystoria pa-
 tet q̄ ex inuidia multa ma-
 la oriunt, z ideo ip̄as fugē-
 do veram dilectioēz capta-
 mus, vt vitā possideamus
 eternam, Quā nobis con-
 cedat q̄ sine fine viuit z rez-
 gnat, Amen.

Sermo XI.

Enire.

Charissimi discite
 beatus Augusti-
 nus q̄ tria sunt
 genera hominum veniūt ad
 sermonem, A Ali-
 qui eim̄ veniunt q̄ non dele-
 ctantur audire verbum del-

1 Immo vix timent penas eter-
 2 nas, cuiusmodi sunt Indu-
 3 ratu in pctis. z isti nō refe-
 runt fructū sermonū, qz non
 habēt hūmorē gratie. Se-
cūdo aliq̄ veniūt z delectā-
 tur audire verbuz dei. Ti-
 mentqz penas, sed nō pecca-
 ta deserūt, qz suffocant di-
 vitijs huius mūdi z volu-
 ptatibz, z ideo non referunt
 fructū, vt dī Luce, viij. Ter-
 3 tio veniūt aliq̄ cū bono p-
 posito recedēt a peccatis,
 z pseuerandū in virtutibus
 de q̄bus dī in euāgelio Lu-
 ce, vj. Venerant vt audirēt
 eū z sanarent a languoribz
 suis. Et isto modo oēs bo-
 ni z virtuosī veniūt. Uter-
 go possimus istā conditio-
 nem habere oremus. Pro-
 pcessu huius sermonis est
 breuiter aduertendū scdm
 Bernardū sermone, liij. De
 aduentu. Q̄triplex est ad-
 uentus xpī s̄m tria tempa.
 Xps eim̄ venit ad homines
 in p̄terito humanā naturā
 assumendo humiliter. Ve-
 nit ad homines in p̄nti grā-
 tiam suā nobis copiose in-
 fundēdo. z veniet s̄ homi-
 nes in futuro peccata in lu-

1 dicio potēter puniēdo. In
 p̄mo aduentu venit gene-
 2 raliter p̄pter homines tam
 bonos q̄ malos. In secū-
 do aduentu venit tantum-
 do in bonos. Et in tertio
 3 aduentu veniet contra ma-
 los. In p̄mo aduentu fil-
 ius dei p̄ suā incarnatōez fi-
 lius hoīs efficit. In secun-
 do aduentu filius hominis fi-
 lius dei p̄ grāz dei efficit s̄-
 ne p̄stituit. Et in tertio ad-
 uentu ille q̄ inuētus fuerit
 filius dyaboli penis eter-
 nis deputabit. Primo z
 p̄ncipaliter dixi q̄ xps ve-
 nit ad homines humanam
 naturā humiliter assumen-
 do. Unde circa aduentū
 xpī tres possunt q̄ri q̄stio-
 nes. Prima q̄s est z q̄lis
 fuit q̄ nostrā naturā assump-
 2 psit. Secūda q̄stio est quo-
 modo naturā humanāz as-
 3 sumpsit. Et tertia est qua d̄
 causa venit in hūc mūdū vt
 fieret homo mortalis. Ad
 p̄mā q̄stiones respondet q̄
 erat filius dei z non ange-
 lus. nec aliq̄s alius sanct⁹.
 existens in hoc mundo. Et
 causam ponit b̄tus Ansel-
 mus. li. ij. Cur deus homo

1.
2.
3.

q̄stio

Nō s̄ aduentū
 de triplin
 aduentū
 q̄stio.

Aushebung.

Nā angelus nō potuit. q̄a
 ex seip̄o insufficiēs fuit sa-
 tisfacere pro peccato. p̄p̄lo.
 Nec purus homo eadē rō-
 ne. Ideo venit x̄ps de⁹ fa-
 ctus homo. q̄ sicut fuit ve-
 rus deus eternalt̄er. ita tē-
 poraliter factus fuit verus
 homo. In q̄ntū erat de⁹ po-
 tuit satisfacere p̄ pctō hūa-
 no. Conueniens em̄ erat vt
 homo p̄ homine satisfacere-
 ret. Sed q̄ nullus hō pu-
 rus hoc potuit. conuenien-
 tissimū erat vt deus homo
 hoc faceret. **B** S̄
 hic q̄rit litteraliter q̄liter v-
 na p̄sona diuina potuit in-
 carnari non incarnata alia
 cū opera trinitat̄ ad extra
 sint indulta. Et tūc si sic q̄-
 re magis filius fuit incar-
 natus q̄ pater z sp̄s sanct⁹
 Exemplū q̄ntū ad p̄mū ha-
 bet in exptentia de trib⁹ pu-
 ellis induentib⁹ vnā illarū
 quaz q̄libet ad illā indult-
 onem fecit idem q̄d altera z
 tamen sola vna illaz indul-
 tur. Eodē mō est de x̄pi in-
 carnatōe. quam q̄libet trīū
 p̄sonaz opabat̄ in filio. vn-
 de q̄nq̄ ip̄a incarnatio at-
 tribuit̄ patri. vt patet p̄ illō

Ap̄osto. ad Gall. iij. **V**
 sic deus filiū suū natum ex
 muliere. Et aliq̄n attribuit̄
 sp̄s sancto. vt habet̄ Luce. j
 Sp̄s sanct⁹ supueniet in
 te. Et aliq̄n attribuit̄ ip̄i fi-
 lio. Iohannis. xvi. Exiit a
 patre z venit in mundū. z ta-
 men solus filius fuit incar-
 natus. Et hoc p̄ter varias
 rōnes. **P**rima rō. q̄a em̄
 q̄ dicūt doctores filius dei
 est ymago patris z similitu-
 do z homo q̄n peccauit de-
 siderauit similitudinē dei z
 dyabolus q̄n tēptauit ho-
 minē immisit̄ sibi q̄ fieret si-
 milis deo vt patet Genesis
 iij. Ita q̄ dyabolus in tem-
 ptando z homo in deside-
 do sp̄s alius deliq̄t̄ q̄ filius q̄
 est similitudo patris q̄s q̄ pa-
 trem vel sp̄m sc̄m. z ideo fi-
 lio dei magis conueniebat
 ventre q̄ sp̄s sancto. **S**e-
 cūda rō est. q̄ in trāgressio-
 ne parentis p̄mi inluria fa-
 cta concernebat filiū sp̄ali-
 ter. q̄ erat q̄ sapientiaz ap-
 propriatam filio. **V**n̄ dixit
 dyabolus. Eritis sicut dij
 scientes bonū z malū. **N**ō
 dixit potētes vel clemētes.
 z ideo pueniēter filius po-

tius q̄s pater vel sp̄s sc̄tus
 fuit incarnatus, vt miseres
 res homini z vindicaret de
 dyabolo. Tercia ratio fuit
 vt ille q̄ fuit filius dei in di
 uinitate esset filius hominis
 in humanitate. Cui ergo q̄
 ritur p̄mo z p̄ncipaliter q̄
 lis fuit q̄ fuit incarnatus.
 Dico sicut p̄us q̄ verus fi
 lius dei in p̄ria p̄sona, non
 angelus nec homo tm̄, sed
 verus dei filius. Ad h̄ ad
 monet ratio specialis, z est
 hec. Nam homo quādo fu
 it factus p̄mo fuit creatus,
 ad libertatem z dignitates
 q̄ nulli fuisset subiectus ni
 si soli deo, sed om̄ia alia de
 berent sibi subijcti. Juxta il
 lud Psalmiste, Om̄ia sub
 iecisti sub pedibz eius oues
 z boues zc. Et causa fuit vt
 sp̄e diligeret deū sup̄ om̄ia.
 Sed postq̄ cecidit ab illa
 dignitate si homo vel ange
 lus redimeret oporteret ho
 minem eū dilgere sup̄ me z
 sic tūc nō fuisset restitutus
 ad tantam libertatē ad q̄
 ram creatus fuit, z ideo de
 us venit pro illo in carnem
 vt totum amorem huma
 num vendicaret sibi vt ho

mo nullum p̄ter deum sum
 me diligeret. Istud testatur
 euāgelista dicens, In pro
 pria venit. Et sequitur qd̄
 dolendum est, Et sul eū nō
 receperunt, id est illi qui p̄
 suam creatonem z redem
 ptionem sunt fut, sp̄m non
 receperūt per bonam vitaz
 sed vllpenderūt per super
 biam, inuidiam, accidiam,
 zc. Nec habent in memo
 ria fidem sue incarnatōis
 quomodo humillauit seip
 sum p̄ generis humani sa
 lute ad sustinendū tot insu
 rias z miseras, famē, sitim
 z opprobria, detractōes, in
 firmitates z penas, z tan
 dem mortem durissimam.
 Et ideo de talibus ingra
 tis peccatoribus conqueri
 tur dominus Jobānis, v.
 dicens, Ego veni in nomi
 ne patris mei, z non accepti
 stis me, Si alius venerit
 in nomine suo illum accpti
 eris, quasi diceret, Filij re
 gum z dñoz mortalium et
 seruantes illorum cum ho
 nore recipient a vobis, sed
 me qui suz dei filius regis
 eterni non vultis recipere.

L Sed hic que

q. This
 vltor qre filius dei per tan-
 tū tempus distulit suaz in-
 carnationez, Dicitur scdm
 sanctum Thomam de ve-
 ritatibus theologie, Qd p-
 ter causas in sermone de fi-
 liatōe assignatas hec est p-
 cipua, videlicet vt manife-
 staret diuinam iusticiam.

1. 2. 3.
 Per hoc em q per tantum
 tempus suam incarnatio-
 nem distulit, In pmos pa-
 rentes exultantes a paradiso
 suam iusticiam in puniē-
 do ostendit, sed q illos tā-
 dem p suam passionem re-
 demit suam gratiam z mi-
 sericordiam demonstrauit,
 Et ideo Ap[osto]lus. j. ad Thi-
 motheum. j. Ihs xp[istu]s ve-
 nit in hunc mundum pec-
 catores saluos facere. Ad
 secūdam q[uest]ionem respon-
 det q quattuor modis ho-
 mo producit in hunc mun-
 dū. Primus modus est
 sine viro z femina, Et isto
 modo fuit Adam creatus
 a deo. Secundus modus
 est de viro sine femina, Et
 sic Eva fuit facta de costa
 Ade. vt habet Genesis. ij.
 Tertius modus est de vi-
 ro z femina, Et isto modo

genus humanum produ-
 citur totum, sed cuz pecca-
 to originali. Quartus mo-
 dus est de femina sine viro.
 Et isto modo fuit pductus
 filius dei per operationem
 sp[irit]us sancti, Et iste modus
 incarnationis fuit mirabili-
 ter pfiguratus in antiq[ua] le-
 ge. Primo p virgam Aaron.
 De qua dicit Numeri. xvij
 Q sine arte z studio alicu-
 lus floruit z produxit amig-
 data, Vodo p[ro]simili Ma-
 ria que per virgam Aaron
 designatur floruit per vir-
 ginitatem z sanctitatem, et
 protulit filium sine conu-
 ctione virilis p[ro]p[ri]etatis, Se-
 cūdo fuit pfigurata p ru-
 bum Moysi. De quo ha-
 betur Exodi. ij. Cum ve-
 nit Moyses ad montē do-
 mini : z apparuit ei domin[us]
 in flāma ignis in medio ru-
 bi, z videbat q rubus arde-
 bat z non comburebatur.
 Vodo p[ro]simili Maria
 p[ro]p[ri]o ardebat in igne spi-
 ritus sancti quando p[re]cep-
 t[us] erat in seip[s]a verum deum z
 hominem sine cōbustōe et
 corruptōe carnalis volu-
 ptatis, Item iste aduentus

fuit prophetatus p̄ Isaiā. viij. dicentē. Ecce uirgo concipiet et pariet filium etc. Itē fuit p̄ prophetatus p̄ Jacob dicentē Benezis. xliij. Non auferes sceptrum de iuda. id est. de illa tribu. nec dux de femore eius donec uentat qui mittendus est. unde x̄ps incarnatus fuit in rpe Herodis alii enigene qui fuit de natione Idumeorum. quia post x̄pi natiuitate nullus regnauit super Iudeam qui fuit de tribu illa.

Itē iste aduentus fuit mirabiliter ostensus p̄ euidentiam multorum miraculorum. Dicit enim Orsius de ormeffa mundi. et etiam Methodius et Dagister in cronica suis quod in aduentu dñi tanta pace uniuersalis orbis gaudebat. quod totus mundus imperator Romanorum pacifice dñabatur. ita quod aduentus eius pacificus pacem omnibus demonstraret. Et ideo dicit Ap̄ls ad Ephe. ij. Veniens euangelizauit pacem his qui longi. et his qui prope. In cuius signum angelus in suo aduentu clamauerunt pacem dicentes. Gloria in excelsis deo etc. Luca. ij. Et ideo romanus etc.

plurimae pacis struxerunt pulcherrimum in quo statuam posuerunt Romuli. qui consulentes Appollinem quem p̄ deo colebant quod diu staret illud templum. et responsum fuit quod duraret quousque uirgo pareret filium. et tunc scripserunt in foribus templi litteris aureis. Templum pacis eternum. Quod templum eadem nocte et hora quam x̄ps nascebat corruit. In signum quod uirgo peperit. Itē habet in historia scolastica quod ante aduentum dñi tres soles apparuerunt in oriente. qui paulatim in unum corpus solare redacti sunt. Et hoc fuit factum ad designandum quod x̄ps fuit natus In quo fuerunt tres nature que in una persona conuenerunt. uidelicet caro. diuinitas. et anima. Item iste aduentus fuit denunciatus pastoribus uigilantibus super gemmas sicut bis in anno conuenerunt uidelicet in utroque solsticio. primo estiuale circa festum sancti Iohannis baptiste. et secundo hyemalē circa festum natiuitatis x̄pi. Quia solē gentiles tanquam deum colebant. Apparuit eis angelus dñi. et x̄pm natum de uirgine

Tres soles

nūclauit. Et quomodo euz
 cognoscerent dedit eis sig-
 nū dicens, Ite in Bethleem
 et inuenietis infantē pānis
 inuolutū et positū in p̄septo
 inter bouem scz et azynum.
 Luce. ij. Ex quibz sequitur
 manifeste q̄ modus sue in-
 carnationis fuit mirabilis
 ter p̄figuratus et multispli-
 citer p̄phetatus. necnō per
 miracula et euidentias mi-
 rabiles demonstratus. Ter-
tio principaliter q̄rebat de
causa q̄re uenit in mūdum
hūc ut fieret homo mortu-
alis. **D** Respōdet
 q̄ p̄pter diuersas causas.
 Prima fuit q̄ natura diu-
 na non potuit sustinere op-
 probria et penas cū sit imor-
 talis et sp̄ p̄manens. Et ideo
 oportuit illā induere altam
 naturā in q̄ posset sustinere
 et genus humanū redimere
Secūda causa fuit ut tan-
ta foret humilitas in xp̄o q̄
redemit genus humanum:
 q̄ta fuit supbia in Adam:
 q̄ scz infecti genus huma-
 nū. et q̄ tanta supbia fuit in
 eo q̄ uoluit equisparari ipsi
 deo in scia. Ecōtra tanta fu-
 it humilitas in xp̄o q̄ volu-

it esse homo mortalis. Ter-
tia causa fuit ad redimen-
dū genus humanū a pote-
state dyaboli in qua erat li-
gatū a tempore in quo pec-
cavit Adam usq̄ ad aduē-
tum dñi. Et tria erant vin-
 cula quibz homo erat liga-
 tus vinculū scz peccati ori-
 ginalis. vinculū p̄ne infer-
 nalis. et vinculū miserie cor-
 poralis. Ista tria vincula
xp̄s post suum aduentum
in passione dissoluit. Et la-
 nuam celli aperuit: que om-
 nibus erat clausa. Et illi q̄
 fuerunt detenti sub his vln-
 culis multum desiderabāt
 aduentum domini. Unde
 dicit p̄pheta Aggeus cap.
 ij. Veniet desideratus cū-
 ctis gentibus. Unde ante
 aduentum xp̄i totum ge-
 nus humanum errabat a
 via que ducebat ad celum.
 Figura huius habet Ero-
 di. xvj. Quomodo filij Is-
 rael errauerūt in solitudine
 quadraginta annis nec po-
 tuerunt intrare terram pro-
 missiōis quousq̄ Josue fi-
 lius Nun successor Moy-
 si eos introduxit. Unde et
 genus humanū in errore p

mansit: donec Iesus filius
 dei venit et naturam nostram
 assumpsit. In qua mortem
 sustinuit, per quam nos in
 celum introduxit. Et ideo
 dicitur Luce, xix. Venit filius
 hominis querere et salu-
 num facere quod perierat.
 Dicunt doctores quod anime
 sanctorum sine peccato mo-
 ristentium descendunt ad
 lymbum patrum ante chris-
 ti aduentum. Ubi nullam
 sentiebant penam corpora-
 lem ardoris vel frigoris, sed
 tantum fuerunt in uno loco ob-
 scurissimo, carentes visio-
 ne beatifica dei, quam ma-
 xime desiderabant et expe-
 ctabant. cuius quidem visio-
 nis carentia fuit illis maxi-
 ma pena. Nam secundum sanctum
 Augustinum, Maximam
 gaudium sanctis in celo erit:
 visio dei beatifica. Et ideo
 clamat ecclesia in persona eo-
 rum qui erant in lymbis rogans
 patrem celestem mittere filium
 suum ad redimendum gen-
 tium ab illa seruitute dis-
 cens. Excita domine potentiam
tuam et veni ut saluos faci-
as nos. Qui concordat an-
tiphona. O adonay et dux

domus Israel etc. veni ad re-
 dimendum nos in brachio ex-
 tento etc. Habet enim in hi-
 storis Romanorum quoddam *Histo-
ria*
 imperator habebat filiam quam
 tenerrime diligebat, quam do-
 lor fallacia cuiusdam mil-
 itis rapta et violata tandem
 per bonum virum et valentem
 reducta fuit ad imperato-
 rem, qui eam cuiusdam no-
 bilissimi regis filio despo-
 sauit. In nuptiis autem dedit
 imperator filie sue tunicam
 purpuream. In cuius ex-
 tremitate erat scriptum, Om-
 nia dimisi tibi ne adhaer-
 eas. Secundo dedit sibi anulum
 aureum, In cuius circuitu e-
 rat scriptum, Quid fecit tibi et
 quare attendas. Do-
 ralmente per imperatores istum
 intelligo christum dei filium,
 et per filiam animam que fu-
 it rapta a dyabolo per pec-
 catum: tandem per christi in-
 carnationem et passionem
 reconciliata fuit, et ideo con-
 iuncta. Per tunicam intel-
 ligo christi corpus rubrica-
 tum in passione. In hac tu-
 nica erat scriptum Omnia di-
 misi tibi, quia te redemi. Et
 ideo ne adhaer-
 eas. In cuius

figura scribitur Johannis viij. **Q** postq̄ digito scrip-
sit in terraz dixit mulieri in
adulterio deprehense. **V**a-
de z iam amplius noli pec-
care. Per anulum aureū in
telligo vulnus christi late-
rale In quo erat scriptum,
Quid feci tibi memento q̄
meipm exinanit formam
serui accipiens. **S**ed qua-
re, vt a potestate dyaboli te
liberarem, z ad regnū per-
ditum introducerez. **S**ed
quid feci. Nunqd me hu-
millauit hominem vt homi-
nem perditū redimerem, et
ideo dixit Xps in euange-
lio. **M**atthel. xx. Non veni
ministrari, sed ministrare et
dare animam meam in re-
demptionem p multis.

E In isto nanq̄ aduē-
tu xps ostendit mirabilem
humilitatem, mirabilē pau-
peratē, z mirabilem pe-
nalitatem contra tria pecca-
ta scz Superbiam: auarici-
am: z luxuriam. **Q**uia dicitur
p̄mo Johannis scdo,
Omne quod est in mundo
aut est concupiscentia car-
nis: aut concupiscentia oca-
loz: aut superbia vite. **A**d

destruendū vero superbiaz
vite ostendit mirabilem hu-
militatem. **D**icit em̄ **P**ro-
lomeus in suo almagesti q̄
sol est ceteris seragesies ma-
ior q̄ tota terra, z tamen ap-
paret in conspectu nostro
vix bicubite quantitatē.

Modo consimili christus
est maior omni creatura nō
tantum centies z cetera, sed
infinites excedit omnē cre-
aturam in potentia z virtu-
te. **E**t hec fuit mirabilis hu-
militas q̄ ille qui sua diu-
nitate replet totum mundū
in tam paruo corpore volu-
it concludi. **N**am dicit do-
ctores q̄ christus fuit mini-
mus homo qui fuit vnquā
vel erit, quia in p̄mo instan-
ti quo conceptus fuit d̄ vlr-
gine fuit perfectus homo si-
cut perfectus deus **I**nquā-
tū fuit homo humiliavit se
z fecit se inferiorem patri ce-
lesti. **P**ropter dicere in per-
sona hominis, **P**ater ma-
ior me est sed fuit ei equalis
in diuinitate. **S**ecundo fe-
cit se inferiorem angelo **I**n
quantum fuit homo morta-
lis z angelus est immorta-
lis. **T**ertio fecit se inferiorem

Sol.

hominē, qz vt dicit Luce, ij
 Subditus erat illis scz so
 seph z Martha. Ex qbz pa
 ter qz xp̄us in suo aduentu
 summā z mirabilē humill
 tatem ostendit. Et ideo di
 cit Johannis, vj. Descendē
 de celo non vt faciam volū
 tatem meam, sed voluntate
 tem eius q̄ misit me. Secū
 do ostendit in eius aduen
 tu mirabilem paupertatem.
 Unde Chrysostomus sup
 Mattheū ope imperfecto,
 Omelia, ij. Nunq̄ inq̄ vi
 derūt Magi venientes ad
 xp̄m palaciū auro splendi
 dū, Nunq̄ viderūt matrē
 dyademate coronatam aut
 in lecto aureo recubentem,
 Nunq̄ viderūt puerū au
 ro z purpura indutū, q̄st dī
 ceret non. Sed viderūt di
 versorū tenebrosū z sor
 didū magis animalibz ap
 tum q̄ hominibz. In q̄ ne
 mo erat contētus tacere ni
 si coactus. Et ideo dī Lu
 ce, ij. Mater eius reclina
 vit eū in p̄sepio. qz non erat
 ei locus in diversorio. Di
 versorū vt dicit Magister
 bystoziarū erat dūsum in
 duas partes operimentū

habens, sub quo clues ad
 colloquendū pro aeris in
 temperie d̄uertebant. Al
 fm quosdam habet qz ru
 stici z simplices patris q̄ ve
 niebant ad foruz animalia
 sibi ligabant, z sibi erat p̄se
 pe constructum. *F*

Sed q̄rit doctor de *Lyra*. *Uho*
 q̄re xp̄s voluit nasci in tan
 ta paupertate. Et respon
 det p̄pter duas causas. Pri
 ma est qz christus venit ad
 p̄dicandum veritatem po
 pulo. Ip̄o dicente. Johan
 nis, xvij. Ego ad hoc na
 tus sum, z ad h̄ venit in mū
 dū, vt testimoniū phibeā ve
 ritati. Cū ergo p̄dicatio ve
 ritatis multū impedir̄ p̄ so
 licitudinē temporalū, Ideo
 elegit paupertatē vt liberius
 vocaret p̄dicatōni. Secū
 da causa fuit vt peccatores
 converteret ad penitentiaz.
 Unde ip̄emet dicit Mat
 thei, lx. Nō venit vocare iu
 stos, s; peccatores ad p̄nias
 Et ideo ne iudei suspicārē
 tur qz p̄pter diuitias tempo
 raliū peccatores converte
 rent potius elegit paup̄ta
 tem qz diuitias t̄pales. Ter
 tio xp̄s ostendit in suo ad

uentu maximam penall
tatem contra carnis lasc
ulaz. Unde experientia do
cet q̄ q̄sto alicuius caro sit
tenerior: tanto pena acerbi
or. Sed caro xp̄i fuit tener
rīma. qz suscepit carnem de
purissimis guttis sangul
nis vrginis gloriose vt di
cit Augustinus sup Psal
mū. In te domine speraui.
zc. Venit celestis medicus
ad terrā suscipere contume
lias z dare honores. Dau
rire dolores z prestare salu
tem. Subire mortem z da
re vitam: vt vitam habeant
z habundantius habeant.

S Secūdo p̄n
cipaliter dixi q̄ christus p
tempore venit in homines
mentem humanam copio
se suā gratia illustrando.
Circa istū aduentū est ad
uertendum q̄ christus ve
nit in mentem humanam
trīplici de causa. Videlicet
ad informandum quid fa
ciendū z quid fugiendū sit.
Et hec est prudentia que est
virtus cardinalis. Fugere
videlicet z cauere malum:
z viciolū: z imitari bonū
z virtuosū. Istam lectio

nem summe desiderabant
boni z virtuosī. Et ideo ec
clesia isto tempore clamat
in antiphona. O sapientia
que ex ore altissimi prodisti
zc. veni ad docendum nos
viam prudentie. Et quare
quero vīaz prudentie: quia
prudentia spiritalis est re
gimen vīte virtuose, eo qd̄
docet hominem qd̄ est ma
lū. Quid placet deo: z quid
displicet deo. Et quibus
sequit q̄ est necessaria ad sa
lutem. Et ideo dicit Sapl
ens Proverbior. ij. Pru
dentia scilicet spiritalis ser
uabit te vt eruaris a via ma
la: z ducet te in vias bonas
docendo te fugere peccata:
z facere ea que sunt necessa
ria ad salutem anime. Istā
prudentiam Christus do
cuit. Iohannis. iij. Scio
quia Messias venit: scili
cet per carnis assumptio
nem: z cū venerit per salu
tis informationem. Annū
ciabit nobis omnia celestia
ad appetendū. Sed terre
stria ad relinquendū: z iu
diciū vltimum ad metuen
dum. Unde Seneca in li
bro de copia verborū. Si

Bermo XI

Inquit prudens esse cupis:
Præsentia ordina. Præterit-
ta recordare. z futura præui-
de. Unde qui nihil præmedi-
tat, omnia mala incaute in-
currit. Hec ille. Unde hæc
prudentiam docuit ange-
lus domini Danielelem. Ut
habet Daniels. iij. ubi sic
inquit. Ego veni ut indica-
rem tibi z docerem te quo-
ntiam vir desiderator es. id
est vir desiderans doctrinã
Unde dicit Aristotiles in
Ethicis. Quæ sicut ad sanati-
onem medicina requiruntur
virtutes. ut prudentia.
iusticia. et humilitas. Sic
ista doctrina xpi nõ potest
habitare nisi in mentibus
puris z sanctis qui mada-
ta dei custodiunt. Dicente
xpo. Johãnis. xliij. Si quis
diligit me sermonem meum
servabit. z pater meus dili-
get eum. z ad eum veniemus
z mansionem apud eum fa-
ciemus. **H** Sed
timendum est qd multi istis
diebus magis addiscunt do-
ctrinam z prudentiam mû-
dialem qm spiritualem pru-
dentiam. quia iam nullus
reputatur prudens: nisi sci-

at multas divitias p suas
cautelâs falsas acquirere.
z proximum defraudare: et
destruere. Magis vero ad-
discunt homines ad bancũ
regis placitare: qm ad eccle-
siam dei convenire: seu sibi
orare. Immo qui sic faciunt
reputantur stulti sine fatui
Et ideo dicitur Johãnis
tertio. Qui male agit: odit
lucem: z non venit ad lucem:
ut nõ arguantur opa eius.
Fures enim z latrones ma-
gis diligunt tenebras z no-
ctem qm diem z lumen. Sic
mali nunquam vellent audi-
re etiam enormitatem pec-
catorum suorum. De talibus con-
querit Christus. Johãnis
ij. Lux venit in hunc mun-
dum. z dilexerunt homines
magis tenebras qm lucem.
z ideo venit xpus in men-
tem humanam ad lertifican-
dum z confortandum sicut
habet in scriptura qd mul-
te tribulationes z angustie
frequenter accidunt propter
peccata hominum. Et ne pec-
catores in tempore tribula-
tionis inciderent in despe-
rationem z desolationem.
Christus venit per suã gra-

clam interius nos per patientiam consolando Dicit enim Boetius de consolatione Philosophie. Prosa vij. Quid apud iustum et sapientem nulla fortuna est mala. Quia quilibet potest si voluerit trahere fortunam suam ad bonum, quia si sit aspera et plena angustiis: tunc potest trahere ad bonum patiendo et sustinendo, et tunc est sibi meritum si sit letitia et beneplacita dicat illa bene vti et in deo regulari. Et ideo dicit Boetius. Omnis fortuna aspera aut exercet perfectos: aut corrumpit imperfectos: siue puniat iniustos. Et ideo non contrahuntur quicquid tribulationis eis acciderit. si sint peccatores frequenter tristantur: et tunc nisi consulerent per divinam aspirationem caderent in desperationem. Hinc dicit Psalmista. Letetur mons syon: et exultet filius iude propter iudicia tua domine. Moraliter syon significat animam iusti que alte situat in contemplatione et despectu terrenorum. Et ideo habet magnam materiam letandi, et ideo dicit. Letabitur iustus

in domino. Filii iude vocantur penitentes et confessi: quia iuda confessio interpretatur. Peccatores qui habent contritionem et lacrymas pro peccatis: et veram confessionem bene possunt letari et dicere cum Psalmista. Secundum multitudinem dolorum eorum in corde meo, consolatio domus tue letificaverunt animam meam. Figura huiusmodi habet. vij. Regum. xij. Quo modo servus regis Ezechiel: qui peccaverunt contra deum venerunt ad prophetam Isaiam dicentes: quia rex Assyriorum venisset cum magno exercitu ad destruendum regem Ezechielam. Et statim necaderet in desperationem confortavit regem propheta dicens. Vade et dicit Ezechiel quod ego faciam eos converti ad terram suam: et declam eos gladio. Quo audito rex est confortatus et cepit orare. Item habet in scriptura quod filii israel propter sua demerita fuerunt capti et ducti ad Babylonem Et ne caderent in desperationem dominus misit ad eos Hieremiam Baruch et Eze-

chielem et alios prophetas ad confortandū eos et consulē dū vt peterent ventam et misericordiam a deo: statimque compuncti corde fleuerunt et dñs liberauit eos de angustijs suis. Et ideo loquitur Isaias cuiuslibet anime peccanti. Surge Illuminare Hierusalem. Per Hierusalem figurat anima humana que debet surgere a peccato: et recipere lumen gratie et spiritualis consolationis: que consistit in contritione et effusione lachrymarum quam xps venit ad dandū vere penitentibus de suis peccatis. Et ideo nullus debet diffidere de eius misericordia, vt dicit Ambrosius. Fleuo conscius peccatorum veterum diffidat. Deus nouit mutare sententiam si tu vis emendare vitam. Hec ille. Et ideo xpm ventētem ad animam nostram firmiter custodiamus et non permittamus eū a nobis recedere. Unde dicit in euangelio Johannis, iij. Spiritus ubi vult spirat: et voces eius audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat.

Nescis inquit unde venit, quia forte spūs venit in animam tuam non ratione proprii meriti, sed ratione meriti alterius boni et virtuosi qui orat pro te. Et quādo recedit nescis quo vadit, nec quomodo eum recipies. et ideo bonum spiritum tenete vobiscum. Unde dicit Johannis, xiiij. Quādo xps recessurus erat a suis discipulis corporaliter mortem pro nobis patiendo et ascendendo ad celū sui apostolus tristabatur de sui recessione. Et ideo ad eorum consolationem dixit. Non vos relinquam orphanos. Vado et venio ad vos. Et sequitur in xvj. cap. Iterum autem video vos scilicet post resurrectionem. Et gaudebit cor vestrum quod fuit impletum quando misit eis spm sanctū qui in omni tribulatione consolabatur eos.

Tertio venit xps in mentem humanam ad suggerendū et defendendū. Qualiter enim posset anima humana sustinere tot insultus demonum: nisi haberet deū protectorem suū. Et ideo dicitur

1. **I**saie, xl. Ecce dñs deus in
 fortitudine ventur: z brachi
 um eius dominabitur scilicet
 super omnem potestatem
 demonũ. **U**nde dicit **V**in
 centius in speculo naturali
 libro, lliij, cap. xvij. **Q**uod filius
 dei q̄ est summe misericors
 hominũ ppter peccatũ a fa
 cile eius expulsus in hoc ex
 lliũ lachrymarũ contra eius
 tres hostes tres ordinavit
 defensores. **C**ontra malũ
 angelũ ordinavit bonũ an
 gelũ ad suã custodiam z de
 fensionẽ. **C**ontra carnẽ or
 dinauit suã mortẽ. **E**t con
 2. **T**ra mundũ ordinavit exem
 3. **P**la sanctorũ q̄ mundũ z eiũ
 diuitias contempserũt. **E**t
 sic xp̄us venit vt ordinaret
 nobis defensores cõtra in
 micos nostros. **U**nde dicit
 tur **D**anielis, x. q̄ **M**icha
 el archangelus venit vt ad
 iuuaret p se z ministros su
 os ad defendendũ homines
 contra insultus demonum
Lũ ergo gratãter ex sua in
 finita bonitate venit ad nos
 spũaliter videlicet ad docẽ
 dũ confortandũ z defendẽ
 dũ nos debemus gratãter
 venire ad eũ tripliciter. **V**idelicet

cet p cordis contritionem,
 oris confessionẽ, z opis sa
 tisfactõẽ. **P**rimo in quã p
 cordis contritionẽ que sũ
 doctores est dolor volũta
 rie acceptus cũ pposito fir
 mo non recidũandi z con
 stitendi: quem dolorẽ oportet
 et peccatores habere in ca
 su quo vult veniam pecca
 torũ obtinere. **E**xemplũ hu
 sus posuit **H**olko th super
 p̄mũ **S**apientie dicens: q̄
 naturales dicũt q̄ est auis
 q̄dam habens faciem hũ
 nam, sed est auis nimis cru
 delis z ferox intantũ q̄ in
 terdũ pre famis inedia ho
 minem inuadit z occidit, z
 postq̄ sitiens ad aquam va
 dit z potũ sumit vbi faciem
 suam propriam intuens in
 aqua vidit similitudinẽ fa
 ciei hominis, z memor sibi
 similem occidisse, tantũ do
 lorem in corde patit vltra ci
 bũ nõ sumit: sed morit̄.
Spũaliter hoc q̄dem faci
 et peccator qñ videt filium
 dei p se incarnatũ z passum
 ad cuius ymaginem condit
 tus fuit. **E**t per sul peccatũ
 maledicam quantum in ip̄o
 est occidisse qd̄ in fine cogi

Nota huius

Auis.

tatus deberet plāgere et do-
 lere. **R** Sicut cō-
 sulit propheta dicens, Ve-
 nite ploremus corā domi-
 no qui fecit nos, pro nostra
 scilicet ingratitude debe-
 mus venire ad xpm p oris
 confessionē. Unde Parissi-
 ensis in libro de sacramen-
 tis facit talem rationē. Ad
 probandū q peccator tene-
 tur peccata sua homini cō-
 fiteri dices q impossibile ē
 aliquem iudicare in causa
 quam ignorat. Cum ergo
 cōfessor tuus sedet inter te
 et deū, ergo ille non pōt bñ
 iudicare in causa tangente
 tuū peccatū: nisi sciat qd fe-
 cisti, sed non potest scire ni-
 si dicas verbo: signo, vñ ali-
 quo alio modo. Quia pec-
 cata tua inter te et deum co-
 gnoscuntur. Ergo oportet
 vt tu pitearis peccata tua:
 et postea iudicare habz et pe-
 nitentiam salutarem impo-
 nere. Unde sic cōsulit xps
 in euangelio. **Matth. 11.**
 Venite ad me omnes q la-
 boratis et onerati estis, one-
 re peccatorum. Et ego reficiam
 vos: videlicet mundando
 salubriter: et peccata miseri-

corditer donando. **Ter-**
 tio debemus venire ad xpm
 per operis satisfactionem.
 Dicente enim Augustino:
 libro de ecclesiasticis dog-
 matibus. Q satisfacere est
 causas peccatorum exclu-
 dere, et eorum suggestioni-
 bus vñam precludere. Un-
 de licet contritio satisfaciat
 et confessio quo ad deletio-
 nem culpe, et homo per pec-
 catū meruit penam eternā:
 sed virtute pessionis et cō-
 tritionis commutat illa pe-
 na eterna in penam tempo-
 ralem. A qua tamen pena
 temporalī liberatur p ope-
 ra satisfaccōnis, que sunt le-
 iuniū, peregrinatio, elemo-
 syna, et cetera huiusmodi.
 Hinc consulit propheta di-
 cēs. Venite filij audite me:
 timore domini docebo vos
 Quia qui timet dominum
 faciet bōa satisfactoria pro
 peccatis rē. Istis tribz mo-
 dis debet homo venire ad
 deum, et cum eo gaudere in
 eternum. **Tertio pncipa-**
 liter dicit. Q xps veniet in
 tempore futuro ad iudiciū
 ad iudicandū bonos a ma-
 lis iustissime separādo. **Di-**

cunt Astrologi q̄ in firma-
mēto sunt diuerſa ſigna in
quibus ſol facit circulū ſuū
de vno in aliud. ſed inter il-
la tria ſigna ſcilicet Leontis
Virginis: ⁊ Libre. ſol cur-
rit ſucceſſiue. **I**

Spiritaliter per ſolem in-
telligo chriſtum dei filium
qui anteq̄ fuit incarnatus
fuit in ſigno Leontis. quia
in atriſua lege fuit ſicut leo
crudelis ſuper peccatores.
q̄ ſtatim vindicauit. vt pa-
ter in ſcripturis de Sodo-
mitis ⁊ multis alijs. Sed
poſtea tranſiit in ſignum
virginis quā naturā huma-
nam aſſumpſit de virgine.
Tunc fuit humilis ⁊ miſe-
ricors cum peccatoribus: vt
patet de muliere q̄ fuit ap-
prehensa in adulterio. Jo-
hannis. viij. ⁊ multis alijs.

Sed tranſibit in ſignum
libre quando veniet ad iu-
dicium ponderans opera
bonorum ⁊ malorum. ⁊ di-
uidendo oues ab edis. Di-
cit enim Albumazar in ſuo
introductorio. q̄ in ſigno li-
bre aſcendit vir iracundus
in ſiniſtra manu habens li-
bram. ⁊ in dextra pondera.

Spiūaliter p̄ illud ſignum
intelligo aduentū xp̄i ad iu-
dicium in quo ponderabit
omia peccata viuoz ⁊ mor-
tuoz. Tūc apparebit terri-
bilis peccatoribus. ⁊ māſue-
tus electis. ⁊ nulli parceret. q̄
non recedet timore cū ſit po-
tentiſſimus. Nec cecabitur
muneribus. quia eſt ſapientiſ-
ſimus. Nec placabitur prece-
bus. q̄ eſt iuſtiſſimus. Ideo
dicitur Malachie. iij. Ec-
ce veniet dominus exerci-
tuum. ⁊ quis ſtabit ad vide-
dum eum zc. Unde dicit
Chryſoſtomus ſup Bar-
theum. Filij pro parenti-
bus non intercedent. Nec
angeli pro hominibus. q̄a
natura iudicij preces non
recipiet. eo q̄ ibi erit iuſti-
cia ſumma. Nam ſicut gla-
dius abſconditur in vagi-
na. ſic iuſticia domini ab-
ſconditur in vagina miſeri-
cordie ⁊ ideo amota miſeri-
cordia apparebit iuſticia q̄
omnes ſancti ⁊ angeli veni-
ent cū eo ad iudicium con-
tra peccatores. Et ideo nul-
lus pōt eis reſiſtere. Unde
dicit Sapientie. xij. Quis
ſtabit p̄ iudiciū tuū. Quasi

diceret Nullus. Et hoc est
 qđ dicit Augustinus in e-
 pistola sua ad Volusianuz
 comitē p̄monendo ip̄m de
 eq̄tate iudicij dicens. Cū ve-
 nerit ille iustus iudex q̄ nul-
 lus p̄sonam accipit. qz nec
 impator. nec rex. nec ep̄s ip̄-
 sum auro corrumpere potest.
 Tūc stabūt omnes anime:
 vt referāt qđ fecerūt in cor-
 pore suo siue bonū siue ma-
 lum. Ibi astabit dyabolus
 recitās verba professionis
 quam fecisti in baptismo. z
 si vitam finisti in peccato
 moralī dicit dyabolus. O
 iuste iudex iudica istum es-
 se meum ob culpam quam
 fecit. quia noluit esse tuus
 p̄ gratiam. Ibi nullus effu-
 giet qn reddat rationem de
 operibus suis. Et ideo di-
 cit̄ Matthei. xxv. Veniet
 dñs z ponet rationem cum
 servis suis. qz de omni ver-
 bo ocioso reddet quis rati-
 onem in die iudicij. Hinc
 dicit Anselmus in suis me-
 ditationibz. O angustie e-
 runt vndiqz. qz ibi erūt pec-
 cata accusantia situs in cō-
 scientia. Desuper iudex tra-
 tus foris tot⁹ mūdus vr̄s

infra infernus horridū cha-
 os. peccator istis circumuo-
 lutus quovel quomodo fu-
 giet. quasi diceret nullo mo-
 do. Ibi nullus poterit ex-
 cusare. quia ibi erit denuda-
 tio omnīū peccatorz. z libri
 erunt aperti in quibus qui
 libet leget. p̄t̄ia peccata sua
 Unde Apostolus p̄ma ad
 Corinthios q̄rto. Veniet
 dominus z illuminabit ab-
 scondita tenebrarum. z ma-
 nifestabit consilia cordium
 De isto aduentu ad iudici-
 um loquitur beatus Hiero-
 nymus. Siue comedo si-
 ue bibo siue aliquid aliud
 facio. semper videtur sona-
 re in auribus meis illa vox
 terribilis. Surgite mortui
 venite ad iudicium. Istud
 iudicium est merito preca-
 uendum. quia veniet sub-
 ito cuz non speratur. Mat-
 thei. xxliij. Sicut fuit in di-
 ebus Noe. erant homines
 edentes z bibentes z nup-
 tu tradentes. z non cogno-
 uerunt donec diluuiū subi-
 to veniebat. Ita erit adue-
 tus filij hominis. Hinc
 cōsultat nobis Christus di-
 cens. Estote parati. qz qua

hora non putatis filius ho-
minis uenire. Nā neq; an-
geli neq; sancti in celo sciet
aduentū dei ad iudicium.
Unde xps in euangelio di-
cit De die illa z hora nemo
scit. Et cām reddit Augu-
stinus. viij. lt. de ciuitate dei
dicens. Sicut principium
mūdi fuit a solo deo cog-
nitum, ita z finis a solo deo ē
cognitus, vt homines semp
vigilēt in obseruatiōe man-
datoꝝ dei, z sint parati ad
iudicium, qz si scirent tunc
deputarēt prem vite sue ad
bñ viuendum, z partem ad
male viuendū, z ideo volu-
it a sensu hūano occultare
diem aduentus sui vt semp
essent parati. qz si sciret pa-
terfamilias q̄ hora suruen-
turus esset vigilaret vtiq; z
nō sineret pfodi domū suā.
Matth. xxiii. **W**
Nā discipuli xpi q̄slerūt a
xpo sedente in monte oliue
ti. Die nobis qñ hec erūt: z
quod signum aduentus tui:
z consummationis seculi.
Quib; xps respōdit. Sur-
get gens contra gentem: et
seducent multos dicentes:
Ego sum xps, z cum vide-

ritis hoc fieri scit ote, qz ppe
est regnū dei. Dicit Hiero. qz
ante destructiōem Hierlm
multi surrexerūt q̄ dicebāt
se esse xpm. Unde ante ad-
uentum xpi ad iudicium ve-
niet antixpus q̄ multos se-
ducat. Et vt dicit scūs Tho-
mas de veritatib; theolo-
gie. libro. viij. ca. viij. q̄tuoꝝ
modis armabit antixpus.
Primo callida p̄suasiōe z
miraculoꝝ operatiōe. Se-
cundo donorum largitiōe
Tercio tormentoꝝ exhibi-
tione. Quarto sicca adu-
latiōe. Per p̄mum scz calli-
dam p̄suasiōem p̄dica-
bit nouam legeꝝ esse pecca-
tum z falsiter esse reperta, z
sic legem xpi km suum pos-
se destruere z cassabit. Secū-
dus modus p̄uertēdi pplm
erit per falsa miracula. quia
per artem magicam faciet
multa miracula. Tercio de-
cipiet per munera. Ipe em̄
inueniet thesauros abscon-
ditos. Et sic dirabit mul-
tos qui propter auariciam
ad ipm conuertent. Quar-
to compellet pplm per mi-
nas quos aliter conuertere
non potest. Tanta em̄ erit

Anti Christy

1.
2.
3.
4.

tribulatio ante aduentū xp̄i
ad iudiciū q̄ in errore con-
vertent̄ seu inducent̄ si fie-
ri potest etiam electi, z ideo
aduentus est timendus, q̄a
dicitur in canonica Jude,
Ecce veniet dominus in san-
ctis millibus suis facere iu-
dicium contra omnes: z ar-
guere omēs implos de om-
nibus operibus impleta-
tis eorū. **A.** Sed ti-
mendū est q̄ multi istū ad-
uentū non timēt nec prou-
dent: q̄ sibi tempus huius
vite concessum a deo agen-
di penitentiam inaniter et
inutiliter consumūt dando
se ociositati z accidia q̄ est
causa luxurie z multorū ma-
lorum, **U.** dicit scriptura,
ij. Regū. xj. Quomodo Da-
uid cū se ocio dederat com-
misit adulterium z homici-
dium, Item Augustinus li-
bro. iij. de ciuitate dei dicit,
Q. ciuitas Romana quan-
do fuit dedita ocioz accidia
populus ciuitatis factus
fuit libidinofus z viciosus
U.nde dicit q̄ accidia est te-
diū boni sp̄ualis ex q̄ sequi-
tur q̄ nec in deo nec in diui-
nis laudibz homo delectat̄

Quando em̄ q̄s respuit bo-
num sp̄uale: z quietem car-
nalem appetit, **T.**ūc sine de-
uotione orat z legit, nec cu-
rat q̄ stercoz oles transeat
L.auendū igitur est pecca-
tum accidia, z virtuose ope-
randū est propter mercedē
promissam operantibz z la-
borantibz in vinea domini,
Q.uia vt dicit xp̄s Apoca-
lypsis. xxiij. Ecce venio cito
z merces mea mecum est, red-
dere vniciqz fm̄ opera sua
q̄d est contra illos q̄ retinet̄
mercedem laborantū z nō
soluūt, q̄d q̄dem pctm̄ cla-
mat v̄ndictam a deo, **X.**p̄s
em̄ non retinebit mercedē
malorū nec bonorū qz malis
z ociosis dabit penā etnāz
p̄ mercede, boīs p̄o z p̄tuo-
sis v̄tā etnā cū malis di-
cet, **I.**te maledicti in ignem
eternū, **I.**stud est p̄bū terri-
bile, qz tria mala patenti,
P.rimo pugnant̄ consortio
dei, **I.**deo dicit **I.**te, **S.**cōdo
habebūt maledictionēz dei,
ideo dicit maledicti, **T.**ertio
habebūt penā sensus infl-
nitā, z ideo dicit in igne eter-
nū, **B.**onīs p̄o z p̄tuoīs di-
cet, **V.**entite b̄ndicti patris

mei p̄cipite regnuz q̄d vob̄
paratū est ab origine mūdi
Matthēi, xxv. Isti q̄ habe
būt tria commoda. Pr̄mo habebūt d̄ivīnā p̄ntiaz
q̄d notat cū d̄ic̄ venite. Se
cūdo habebūt d̄ei b̄ndicti
onem, q̄d notat cū d̄icit b̄n
dicit. Et tertio habebūt vī
tā sempiternā sive intermi
nabile, z h̄ notat cū d̄r̄, p̄ci
p̄ite regnū. Ad q̄d nos per
ducatur zc.

Sermo, XII.

A **B**bulare

Charissimī, Docto
res d̄icūt q̄ vīa p̄n
cip̄ alīs p̄ quā ambulandū
est ̄suo celū ē vīa increata
q̄ est deus. Un̄ d̄ic̄, Ego sū
vīa p̄stas z vīta. Joh. xiiij.
Ipe ē vīa sine errore, p̄stas
sine fallitate, vīta sine mor
te. Per hāc vīā sc̄z x̄pm̄ d̄ei
filiū, z p̄ fide z iusticiā debe
mus ābulare, hāc vīā d̄est
derās sc̄re p̄pha d̄ic̄, Notā
fac mihi vīā in q̄ ambulem
Sz hāc vīā nō possum? co
gnoscere sine gr̄a sp̄ālī. Ideo
orandū est, A Prop
cessu ē breuiter aduertendū
q̄ ambulare debem? tr̄sp̄l̄r

Pr̄mo caute q̄ ad nosmetip̄
sos. Secūdo hōeste q̄ ad p̄l
mum. Et tertio d̄igne q̄ ad
d̄eū. Pr̄mo z p̄ncipalit̄ d̄i
co q̄ debem? cauteambu
lare q̄ ad nosmetip̄os, Cir
ca q̄d tria sunt notāda. Pr̄
mo q̄ viator cautus caueat
maloz p̄fortiū. Secūdo q̄ re
spiciat ad pedes q̄n̄ transt̄
in vīa stricta. Et tertio q̄ p̄
videat de cibarijs z vestimē
tis q̄ sunt sibi necessaria.

Pr̄mo d̄icit q̄ viator trāst̄
ens in vīa versus celū caue
re debet a consortio maloz
q̄ nitunt̄ ip̄m̄ frequenter a
bono p̄posito per verba ma
la z opera impedire. Dicūt
naturales q̄ serpens vitur
ista p̄udentia q̄n̄ audit vo
cem incantatoz volentium
ip̄m̄ capere propter venenū
habendū ad faciendū tyri
acam, serpens industria na
turali hoc p̄cognoscēs: ca
put suū inter sp̄ias sui cor
poris abscondit, z vnā au
rē apponit terre: z aliā cau
da sua obturat. Moralit̄
ter p̄ istos incantatores in
telligo p̄ctōres z victosos:
allicientes alios p̄ p̄ba lu
ruriosa z aliā opera mala z

Serpens

exempla ad diuersa peccata ad luxuriam homicidium et cupiditatem. Contra tales debemus habere prudentias serpentes scilicet obturare aures rationales. Unam aurem obturare debemus cum memoria mortis nostre. ne consentiamus eorum falsis blanditijs. et aliam aurem obturare debemus memoria passionis christi. et eorum blandicias debemus caute peruenire. sicut sapienter pro uerbo foris. Fili mi si te lactauerint peccatores ne accenses eis. Figura ad hoc habet Benesis. xxxij. Quia Jacob noluit ambulare cum fratre suo. quia scilicet ipsum esse malum et iratum contra se. et ideo prudenter declinauit societatem eius dicens. Noli domine mihi paruulos habere teneros et si ultra facere eos ambulare morerentur in via. In cuius signum dominus non apparuit Abrahæ quod in habitauit cum malis. et ideo fugit de chaldeam. quia homines terre illius erant idolatre ut habet Benesis. xij. Item habet Numeri. xvj. Quia dominus precepit filiis israel quod recederet a consortio malorum. scilicet Dathan et

Abyron dicentes. Recedite a tabernaculis impiorum. et nolite tangere ea quia ad eos pertinent ne mortamini in peccatis eorum. Isto modo fecit Thobias quia homines terre illius ibant ut adorarent vitulos aureos quos fecit Helio roboam: huius solus fugiebat consortio illorum Thobie. Sic Sarayxor Thobie filia regum fecit. quia ut habet Thobie. liij. dixit sic. Nunquam cum ludibus miscui me neque cum his qui in leuitate ambulant participem me probui. Consortio autem qui cupiunt ambulare uiam rectam versus celum. et non ponentes retardare oportet quod caute et prudenter ambulent fugiendo consortio malorum adulatorum. **B** Unde adulatorio fit tribus modis. Primo modo quia alius laudat alium de uirtute quam non habet. Secundo modo quia alius nesciens commendat illud quod habet. Tertio modo quia alius approbat malum quod habet et hoc est peccatum mortale. De talibus ad propositum loquitur Isaias. ca. v. dicens. Ue qui dicitis malum bonum et bonum malum. Adulatores dicunt quod

supbia est honestas Luxu-
ria est naturalis. Sula et ce-
brietas est bona societas.
De istis loquitur Iohannes
in Poly craticon dicens, Quod
Isti adulatorum qui principes et
dominos suos in vanitatibus
commendant, faciunt eos quod non
cognoscunt se ipsos. nec pro-
prios defectus. Et ideo imitari
tur ferocitate bestialium et tam-
sunt crudeliores bestiis. Et
ideo periculosum est habere
tales adultores in aliqua so-
cietate. Et committere in lu-
rulis et latronibus qui fre-
quenter ducunt socios suos
ad suspendium et confusionem.
Ideo dicit sapiens Prover-
biorum, ubi, Ne delecteris in
semitis impiorum nec tibi pla-
ceat malorum via. Unde ex ma-
la societate accidunt multa
mala. quod dicit Iudicum, ubi quod filii
Israel qui ambulaverunt
cum Amorreis et Jebuseis
ad bellum qui fuerunt mali et ido-
latre. Ideo dominus precepit eis
ut destruerent eos: et nullo
modo habitaret cum eis, ne in-
cideret in peccatum idolatrie
et quod ambulaverunt cum illis:
ideo destructi fuerunt et ma-
la morte perierunt. Item habe-

tur, i. Machabeorum, lx. Quod
Judas Machabeus am-
bulavit cum Romanis qui su-
erunt mali ad bellum. et quod Ju-
das cum eis habuit societatem
ideo in bello captus fuit: et
cecidit propter peccatum Romano-
rum qui fuerunt idolatre. Ex quo
bus sequitur quod societas ma-
lorum nocet bonis. et ideo me-
rito fugienda est. Et sic non
est periculosum ambulare cum
bonis sanctis et iustis, ut ha-
bet Mattheus, xxvi. quod quod dicit
Petrus erat cum sociis. id est
apostolus fuit satis firmus in se-
de, sed separatus ab eis nega-
vit christum. Item habet Actuum,
xxvii. Quod omnes qui erant in
navi cum beato Paulo adven-
tante tempestate erant salvati pro-
pter eius societatem. Ex quo
patet quod qui ambulant cum bo-
nis et virtuosis non peribunt.
Unde in Psalmista, Cum
sancto sanctus eris etc. Secundo
dico quod si caute et prudenter
volumus ambulare: oportet
respicere ad pedes nostros
et maxime cur ambulemus
per vias lubricas et tenebro-
sas. Unde dicit Augustinus
libro sermonum parte, i. sermo-
ne, lvi. quod ambulatio anime
m

est recta delectatio. q̄ p carnalia ambulat: fm carnem ambulat. Qui ergo voluerit ambulare prudēter oportet respicere ad suos pedes. Id est affectōes anime. qz si anima magis afficiat̄ z delectat̄ in diuitiis z voluptatibus in dño ambulat in vijs toruosis z lubricis. z tunc leniter cadet in penā eternā Hinc psult ap̄ls ad Ephesios. v. dicens. Videte z considerate quō caute ambuletis nō q̄si insipientes. s; vt sapientes. **L** **U**ā ille sapienter ambulat q̄ nō relinquit viā z figit pedes suos. id est affectōes in solida terra q̄ est amor deiz p̄ximū. Et ideo psult apostol⁹ ad Ephesios. v. Ambulate in dilectiōe sicut z xps dilexit nos. Uā tres sunt vię q̄ abducunt a tramite veritatis videlicet viā cupiditatis z auaricie. viā iniquitatis z immundicie. z viā gulastratis: z accidit. Primo dico q̄ viā cupiditatis z auaricie: abducit a tramite veritatis. **G**losa sup illud Luce. viij. Aliud cecidit iter sp̄ias zc. dicit q̄ diuitie dicunt̄ sp̄inci

qz pungūt mentē z faciunt in acq̄rendo laborem. In custodiēdo timorē. In amittēdo dolorē. Ideo dicit̄ Proverbior. v. Iter pigroz q̄ si sepes spinarum. Quantum fugiendum est a spina cupiditatis et diuitiarum: que ita fallaces sunt q̄ mētis inopiam non repellunt nec in maxima necessitate. puta in morte iuuant quouis mō. Et ideo fatuum est ambulare p̄ hanc viāz que ducit ad mortē qualis est viā auaricie que dicit̄ sp̄inosa. Unde spina auaricie triplexiter pūgit z tria mortifera vulnera infert. **P**rimo pūgit vsqz ad ossa per sollicitudinē acquirēdis. quia multociens sunt ossa satis fessa ambulando z eq̄tando p̄ temporalibus. q̄a multis periculis se exponūt. periculis latronū. periculis in mari. Multociens etiam p̄imos decipiūt. z t̄do dicere possunt illud Sapientie. v. Lassati sumus in viā iniquitatis z pditionis z ambulauimus vias difficiles. Refert Isidorus li. viij. Etymologiaz. q̄ antiqui

Mentū vig.

Mercuriū vnū planetarū
 depingebant ad similitudi-
 nē mercatoris habentis in
 ore linguā serpentīnā, indu-
 tūq; pēnis vsq; ad talos et
 sup caput eius ponebatur
 gallus. Mercurius dī q̄si
 medius aureus, et talis pōt
 esse homo cupidus q̄ ad cō-
 gregandū diuitias currit d̄
 foro ad forū. Per linguā ser-
 pentīnam intelligunt ver-
 ba deceptōnis et falsa iura-
 mēta et mēdacia: quib; cupi-
 dī mercatores vtunt ppter
 lucy. Per pennas quibus
 induit designatur q̄ volat
 de patria in patriam, de re-
 gno ad regnū ad decipien-
 dū pplm. Per gallum desi-
 gnāt q̄ volās de patria a-
 uarus seruat oēs vīgillas:
 sicut gallus, et intm sollici-
 tus est q̄ vix dormire pōt,
 sed in gallicantu se pcutit et
 resurgit. De q̄bus dī Job,
 vj. Inuolute sunt semite
 gressuū eoz, ambulabūt in
 uacuū et p̄būt. Uñ cupidī
talpe cōparant. Talpa em
q̄sdm morat in terra semp
fodit et diuersos tramites
sine vias facit ex omni par-
te sui, et tamen non fatis ca-

Talpa

pit d̄ terra p cibo suo. Do-
do constimill est de istis cu-
pīdis, q̄ q̄uis habuerit suf-
ficiēter de pecunijs et posses-
sionib; adhuc nesciunt rē-
tari, quia tunc illi sunt mag-
gis solliciti, et tunc diuitias
magis appetunt q̄ prius, et
magis indigētes se ostēdūt
q̄ paupes qui nihil habēt.
Isti non ambulant sapien-
ter, quia non incedunt dire-
cte sed p circuitū. Nam to-
to tempe vite sue circūeunt
circa temporalia, et maxime
in senectute. Tūc em cupi-
ditas inualescit quando ce-
tera peccata deficiunt. De
quib; loquit Psalmista dī-
cēs. In circuitu impij am-
bulant, et non p viam rectā
Dulci nunq; sciūt dīcere
sufficit nec inuenire finē. Isti
aut ambulat sicut ambu-
lant Satā q̄ dixit Job, j
Circūsul terrā et pambula-
uē eā. E Secūdo
vīa q̄ abducit a vīa verita-
tis quam debet homo pru-
dēs p̄cauere est vīa inuidie
et iniquitatis que est tenebro-
sa. Uñ inuidi sunt intantū
excecari cū malicia et vindī-
cta q̄ nesciunt ambulare in

via recta veritatē. Unde, s. Jobannis, ij. Qui odit fratrem suū in tenebris est et in tenebris ambulat, et nescit quo eat. Et, s. Jobannis, iij. Omnis q̄ odit fr̄es suū homicida est. Istā inuidiā habuerūt Phylisfel erga Sāsonē q̄ inuidebāt ei et p̄ eorū maliciā et inuidiā mulieris exoculatus fuit, vt habetur Judicū, xvj. Itē Babyloñij inuidebāt Danieli qm̄ habuit sp̄m̄ p̄phet̄ez ei mortē cōminabant. et tandem in lacū leonum missus est vbi ordinatōe diuina saluabāt habet Danielis, xij. Item p̄ illam viā ambulabāt fratres Joseph eo q̄ plus eis a patre amaret: et cogitauerūt eū occidere. Genesis, xxvii. sup̄ quo textu dicit doctor de Lyra. Q̄ Joseph accusauit fr̄es suos de crimine pessimo. Et crimen hoc vt dicit doctor de Lyra fuit inuidia superne gratie. et dicit Augustinus q̄ inuidia est detestatio aliene felicitatis et exultatio alterius rutine et aduersitatis. et ideo inuidus cuiusdā monti comparat q̄ dicit Etbna. De q̄

dicit auctor de naturis rerū q̄ semp̄ ardet et nulli nocet: nisi sibi ip̄i. Unde Poeta sic inq̄t metricē.

Nihil aliud a se valet ardens etbna cremare.

Sic se nō alios inuidus igne cremat.

Quia sp̄ igne malicie mundus seip̄m cremat cū videtur p̄t̄imos suos distari siue ad honores eleuari q̄uscūq̄se poterit vindicare, vt p̄ diffamationē. vel p̄ falsam suggestionē. p̄t̄imū destruere. Vñ Sapientie, ij. scribit. Inuidia dyabolū mors intravit in orbem terrarū. Et Gregorius inq̄t in moralibus. Cū inuidi augmenta audierint aliene prosperitatis incipiunt apud seip̄os anxius afflicti cordis sui peste mori. Hec ille. Et tñ qd̄ m̄z ē q̄cqd̄ p̄ inuidiā ad destructionē p̄t̄imi faciūt. dicit q̄ est p̄pter bonū cōmune euentur. Talis fuit ille Dionysius tyrannus de q̄ narrat Valerius, li. j. ca. iij. Q̄ ip̄e intrante templū idolorū videns ibi Iouem pallio indutū aureo abstulit il lud: et induit eum pallio la-

Mons
Etbna

Dion
Sins
Lira
ng.

neo. Scdo vidit esculaplū
 habentē barbā aureā z illā
 abstulit. Tertio vidit ibi v
 nam ymaginē coronā aure
 am inter suas manus pten
 sas tenentē. z illā silr spolia
 uist. Cūq; de hoc scelere a sa
 cerdote templi argueret, re
 spondit q; palliū Jouis fu
 it nimis pōderosum p esta
 te: z nimis frigidū pro hye
 me. Scdo excusauit se de
 ablatione barbe auree ab
 Esculapio filio Appollinis
 dicens q; indecens erat q;
 esset barbatus dūmodo pa
 ter eius nunq; habuit bar
 bam. Tertio excusauit se d
 ablatione corone auree di
 cens q; grateranter z libere il
 la ymago sibi obtulit illam
 coronā aureā z porrexit. Et
 ideo potuit illā iuste accipe
 re. Modo consimili est de
istis inuidis q; domos reli
giosoꝝ spoliāt z habēt oc
casiones z cautelas excusan
tes se z dicentes q; possessi
onati nimis habent in pos
sessionib; z ideo charitati
uum est illoꝝ bona auferre
Si sint religiosi mendicā
tes dicunt q; pctm est illis
subuenire cum sint optimi

edificatores pulchraz do
 moꝝ. Si sit inuenis merca
tor in ciuitate vel villa pul
chus z sapiēs z inceptit diu
tijs habūdare. Dicūt inui
diosi quō in tam breui tēpe
diues effici possit. n sst esset
latro vl fur. z statim machi
nabunt ad eius cōfusionez
discētes. Nos cognouim⁹
eius parentes q; fuerūt sim
plices z paupes. Iste tamē
habūdat diuitiis. Itē si fue
rit magnus cū rege vel epo
inuidi dicēt q; sit pditor vl
raptor pauperz. Tūc eijctēt
eū ab officio suo nisi dederit
q; qd habuerit. Tūc di
cent q; libere hoc eis obtu
lit qd non est vez. Unde d
istis inuidis dicit Sapiēs
Prouerbioꝝ. ij. Relinquit
ster rectū z ambulāt p vi
as tenebrosas.

Tercia via q; etiā ducit a re
cta via versus celū est via ac
cidie z gulositatis, ad quas
oportet prudēter inspicere.
Itaq; q; ambulāt in hac via
cito fatigant, qz omnia q; fu
erint ad diuinā laudē z sa
lutē animaz nimis tediosa
eis vident. Tales diligunt
lōga somnia, exultatōes p

licas, venatōes z ludos spectacula z vanitates. z breues missas z pdicatōes de testant. Quibz loquit Salomō Proverbior. ix. Relinqte infantia. i. opa infantū z venietez ambulate pvl as prudēte. Querit Aristoteles in pbleumatibz pbleumate. v. vtz homo magis laboret transeūdo continue via planam. qz quando transit planā. quādoqz qnqz montuosam. Et respōdet. Ille qui transit p̄tinue viam rectam z planā citius fatigat. sed ambulans modo viam mōtuosam. mō viam vallosam. aliqñ ascēdit aliqñ descēdit z mutat motum in tybijs z genibz. z ita non tam cito fatigatur. Et causam reddit qre ambulans via rectam citius fatigatur dicens q ambulans viam planam semp habet eundem motum in cruribz z in tybijs. s; ambulās mōtuosam viam mutat motuz z ideo membra ppter diuersitatē motū nō tm fatigatur sicut q habēt motū vni formē. sic est in spūali ābulatione bulus vite. vt si hō cō

tinue vacaret vlglijs z orōnibz z seinijs aliqñ ess; tediosum. Eodem mō si continue laboraret circa temporalia z nunq̄ quiesceret tederet hominem vite sue. Et ideo ne in vita nostra fatigaremur bonum est q aliqñ daremus nos deuotio nī z oratōi z ceteris actibz spūalibz. aliquando p̄o circa tēporalia occuparemur. Unde scribit Haymo de sancto Paulo apostolo qd̄ vnam partem temporis di et expēdebat in oratione. z aliam in pdicatione. z tertiam in labore manuum. et ideo quia fragilitas humana magis acciditatur circa spūalia qz circa t̄palia. Jdo habemus necessario orare cum Psalmista. Vias tuas domine demonstra mihi. Vultū em̄ p̄fortat ambulante cognoscere viam p quā ābulare debet. Et ideo qrit Aristoteles in probleumatibz parte. v. pbleumate xxv. quare ambulantes viam quā ignorant iudicāt z putant ipam esse longiores q̄ est. Et respondet dicens q̄ est ppter inexperienceam.

Nam homo vltā quā igno-
rat semper estimat longio-
rem q̄ est. quia mensuram
vle non est expertus. Et sic
fallit in iudicio z estimatio-
ne z citius fatigat. Simili
mō accidiosi z viciosi iudi-
cant z estimāt q̄ nullus po-
test p̄ vita ista p̄tuoſe vine-
re z cum deuotione deo mi-
nistrare. **Uñ** gulosus mira-
tur quō aliq̄s p̄t̄ vincere cū
abstinētia. **Lupidus** mirat̄
quō q̄s p̄t̄ p̄tēnere diu-
tias. z q̄libet viciosus esti-
mat quemlibet esse talem q̄
lis ip̄e est. **Uñ** **Chrysoſto-**
mus sup̄ **Matthēi** ope im-
p̄fecto. **Omella**. xxxiiij. **Ecce**
fornicator existimat nemi-
nem esse castū. z sic de alijs
Causa q̄re vltā reputat̄ dif-
ficillīs z laboriosa ē. q̄ pau-
ci sciūt eā vltā. z ideo in exp̄-
ti. s̄ si coḡscerēt q̄ leuis vltā
penitentie est z q̄ meritoria
non dubiū q̄n multi ābula-
rent p̄ eā. **Uñ** d̄ **Jeremie**
vi. **State** sup̄ vltas z vide-
te z interrogate de semitis
antiq̄s q̄ sit vltā bona. z am-
bulate in ea. z inuenietis re-
frigerium animabz vestris.
Tertio dixi q̄ si voluerim⁹

caute ambulare oportet p̄-
uidere de indumentis z ci-
barijs que sunt nobis ne-
cessaria. prudens nāq̄ via-
tor longā vltā transiēs p̄u-
det sibi indumenta contra
pluuias z tēpestates ne for-
te pereat in via. **Uñ** **Do-**
dos s̄ illi qui libet strus vltā re-
ctam versus celū oportet p̄-
uidere sibi indumēta virtu-
tum quibz anima regat̄ cō-
tra tempestates dyaboli ne
cadat in pct̄m. Nam si q̄s
iret ad nundinas z videret
multa venalia p̄ficua z ne-
cessaria z p̄uideret sibi d̄ il-
lis que nō valerēt fatu⁹ re-
putaret. **Uñ** **Do-**
dos consumit̄ dū sumus in hac vltā possu-
mus emere regnum celeste
q̄d in eternū durabit p̄ opa
charitatis. **S̄** illi q̄ in hac
vltā p̄udent sibi res tem-
porales honores quoq̄ et
diuitias quibz spoliant̄ in
morte fati sunt. Et ideo q̄
vult p̄dēter ābulare op̄-
tet q̄ faciat p̄dētias p̄ aia
sua. vt ip̄a induat virtutibz
Uñ consultat̄ apostolus ad
Romanos. xij. **Nolite** esse
p̄dētes ap̄ d̄ vosmetip̄os.
Nūllū malum p̄ malo red-

dentes, pudētes bona nō
 tantū corā deo sed etiā corā
 omnib; hominib;. Scōo
 pncipaliter dixi q; debem;
 honeste ambulare q; ad pri
 mū. **E** Circa qd
 notandū est q; ambulandū
 est honeste triplr. scz in via
 charitatis. in via eq̄tatis. z
 in via castitatis. Primo di
 co q; debemus honeste am
 bulare in via castitatis. Di
 cit em̄ doctor de Lyra sup
 eplā; Pauli ad Hebre. xij
 Q; via charitatis consistit
 in trib; ad primū scz in lar
 giendo. in consulendo. z in
 docēdo. Pro pmo q; vult
 ambulare honeste oportet
 primis indigētib; subueni
 re. Exemplū ad hoc habet
 Thobie. j. Quō fratrib; ca
 ptivis q; erāt ex genere suo
 omnia q; habere potuit di
 stribuit. Homines interfe
 ctos in via sepeliuit de no
 cte, nudos vestiuit. z plura
 alia opa charitatis faciebat
 p̄tinue q; in isto versu con
 tinentur.

Visito. cibo. potu. redi
 mo. colligo. condo.
 In hac via ābulavit abra
 ham q; paupes z pegrinos

in domū suā; in duxit z eis
 hospitū ministravit. z ideo
 meruit hospitari angelos
 dei. vt dicit Beness. xvlij.
 Consimile fecit Loth q; su
 lt cognatus Abrahe. z i do
 mo sua a iuuetute sua nutrit
 tus. vt habet Beness. xix.
 Item habet q; Raab mere
 trix in scriptura multū com
 mendat eo q; recepit hospis
 tes exploratores filioz Is
 rael q; aliter interfecti fuis
 sent ab habitatorib; terre il
 lus. vt habet Josue. ca. ij.
 Itē habet q; Symō coria
 rius recepit Petz z ceteros
 aplos xpi. Actū. x. Do
 do p̄simill nos debem; exē
 plo illoz q; recte an: bulave
 rūt versus celū implere opa
 misericordie. q; dicit apls
 ad Romanos. xij. Si p̄f
 cibo tuū frater tuus contri
 stat. tā nō fm charitatē am
 bulas. **H** Sed et
 menduz est q; multi magis
 ambulant p̄ via crudelitatis
 q; pietatis. cuiusmodi sunt
 oppressores paupes pupil
 loz z viduaz. Un̄ apparec
 mihi q; q̄ttuoz generib; ho
 minū maxie esset parcendū
 fm dicramē rōnis z cōpas

stons naturalis scz paup/
bus ppter inopla z impotē
tia z senibz ppter reuerēlaz
lustis ppter innocentiam: z
vidua ppter insufficientia.
Sed isti raptorez pessimi:
maxime contra tales aspi/
rant vt illos opprimāt, dicē
tes illud scripture. Sap. ij
Venite opprimamus pau/
perē q̄stū ad p̄mū z iustum,
q̄stū ad sc̄dm, z nō p̄camus
vidue q̄stū ad tertiiū, nec re/
uereamur canos multū tē/
poris q̄stū ad quartū. De q̄
bus etiā dicitur Job. xxij.
Subuerterūt paupez viā
z oppresserūt p̄ter mansue/
tos terre. Figura huius ha/
bet Exodi. j. Quō egyptij
oppresserūt filios Isrl: z in/
tantum illos p̄ diuersos la/
bores affluerūt q̄ vitā suā
amarissime duxerunt. Un/
de de talibz oppressoribz lo/
quit Ambrosius in. j. li. de
officijs in p̄sona xp̄i. Diu/
tem te feci. Qua de causa a/
llena potius q̄ tua rapis.
egestas em̄ nō te compellit
ideo em̄ te diuitre feci. vt ex/
cusationē nō haberes. Nō
te feci potentē vt opprime/
res paupes. s; vt eos defen

deres. Isti non cogitāt qd
dicet eis iudiciū durissimū
qz cōtra eos clamabūt mul/
ti. Quot em̄ bōa iniuste ab/
stulerūt, tot contra illos cla/
mabūt, q̄t lachryme, q̄t sus/
piria pupilloz. q̄si tot accu/
sabūt accusatores. Et ideo
dicit Ecclesiasticus. xxxv. Nō/
ne lachryme vidue ad ma/
xillam descendunt, z excla/
matio eaz sup̄ deducentes
eas. A maxilla em̄ ascēdūt
vsqz ad celū, z dñs exaud/
tor nō delectabit in illis scz
oppressoribz. Isti nō ambu/
lant viā rectā versus celuz:
qz faciunt opera tenebray.
Hinc psult nobis aposto/
lus ad Romāos. xij. Abij/
ciamus opa tenebray z in/
duamur arma luc̄: sic vt in/
die honeste ambulemus.

I Scōo q̄vult hone/
ste ambulare in viā charita/
tis oportet psolari desola/
tos. Exemplū habetur Ju/
ditib. xij. q̄ cū amputauit ca/
put Holozentis trāsiiuit ad
filios Israhel q̄ erant in ma/
gna desolatiōe. z psortauit
eos dicens: Laudate dñm
deū nostrū q̄ nō deseruit spe/
rantes in sezc, Item habet

Exodi, xiiij. quomodo Moy-
ses consolabatur populū Is-
rael dicens, Nolite timere
State et videte magnalia
dñi q̄ facturus ē hodie. Do-
minus pugnabit p̄ vobis:
z vos tacebitis. Itē habet
Genesis, xiiij. q̄ cū Abraaz
audisset q̄ captus fuit loth
cū tota substantia sua sta-
tim consolatus est eū: z p̄se-
curus est inimicos eius: ip-
sumq̄ reduxit z omnē sub-
stantiā eius. Itē habet Ju-
dicū, viij. Q̄ cū Bedeon p̄-
secutus fuisset p̄ncipē Wa-
dian viri sui pre lassitudine
non poterant ulterius am-
bulare. statim Bedeon ha-
buit compassionē de illis z
petijt panes p̄ illis licet nō
obtinuit. Hodo consimi-
li debem⁹ nos p̄mis no-
stris existentibus in tribula-
tionibus z angustijs subue-
nire z illos confortare. z il-
lud ē opus misericordie spl-
ritualis. Vñ Poeta sic in-
d̄t connumerādo septē opa
misericordie sp̄ualis.
Consule. castiga. solare. re-
mitte. ser. ora.
Et ideo p̄sult Sapiēs Ec-
clesiasticus, vij. Nō desis plo-

rantibus in p̄solatōe. z cū lu-
gentibus ambula. Tertio q̄
vult ambulare in via chari-
tatis oportet docere isran-
tes. Exemplū huius habet
ij. Paralipso, xvij. de Josa-
phat rege q̄ ambulavit in
via charitatis qm̄ ordiavit
sacerdotes z sapiētes ad do-
cendū fillos Israel p̄cepta
z ceremonias. Itē. j. Da-
chabeoz. ij. habet q̄ Da-
thathias p̄sultit filijs suis
vt starēt z pugnarēt vsq̄ ad
mortē p̄ lege dei sui dicens
Cōfortamini z virilitate agite
qz cum feceritis ista q̄ p̄eci-
pto vobis gloriosus eritis in
conspectu totius ppli. Ho-
do consimili debemus con-
sulere z docere pplm̄ p̄ viam
charitatis ad bene z virtu-
ose viuendum iuxta consi-
liū sapientis. Prouerbioz.
iiij. Vñ sapientie monstra-
bo tibi. z ducā te p̄ semitas
equitatis. R Sed
cōmendū est q̄ multi nolūt
trāsire p̄ viā rectā p̄siliū bo-
ni. q̄lis fuit Ababel cui con-
sulitū fuit ab Abner ne p̄se-
q̄ret eū dicens. Recede z no-
li me seq̄. ne forte compellar
p̄fodere te in terrā. Qui au-

dire ptempfit. z ido gladio suo trāffodit ipm. vt habet ij. Regū. ij. Item habet. iij. Regū. xij. de Roboā q̄ noluit acq̄scere p̄ sillo senioꝝ sed adhesit consilio iuuenū z ideo depositus fuit a regno suo. Tales sunt multi qui nolūt regulari consilio sapientum. z ideo in diuersa vicia plabunt. De quibz potest dici illō Baruth. iij. **U**iam sapientie nescierūt: neq̄ cōmemorati sunt semitas eius s̄ abulauerūt post peccā sua. Ex quibz patet q̄ ambulās p̄ viā charitatis debet docere ignorantes z specialiter opera misericordie docebūt que in p̄ximos suos exerceri debēt. q̄ opera docent p̄ legē nature prout declarat Bonauentura sup̄ q̄rtū Sentētiaz sic dicens. Homo est animal rationale z mortale. z inq̄tuz est animal indiget cibo potu hospitio z indumento. inq̄tum est rationale nollet cōstringi in carcere nec infirmitate z indiget visitatione z consolatione inq̄tum est mortale indiget sepultura. Et ideo omia ista debet q̄s

exhibere p̄ximo suo. z tunc ambulat in via recta charitatis. **S**ecundo dico q̄ debemus abulare honeste in via iusticie et eq̄tatis. In hac via abulauit David. vt habet. ij. Regū. xxx. q̄ in diuisione spoliatorū tm̄ dedit z eq̄liter diuisit illis qui pugnauerunt in bello. z illis q̄ remāserūt ad sarcinas. **S**arcine vocantur victualia q̄ ordinant p̄ bellatoribz. Et factum est hoc ex die illa z deiceps cōstitutum z p̄sintū. z quasi lex in Israhel. Itē in hac via ambulauit Thobias. vt habet Thobie. ij. In cuius signū illius vxor semel induxit vnā ouē cuius vocē balātis Thobias audiuit q̄ erat cecus z dixit vxori sue **U**ide ne furtiua sit s̄ eam redde dño suo. q̄ non licet comedere aliqd̄ furti. z ido de eo pōt dici illō psal. misse. lxxxij. Iusticia ante eū abulabit. z ponet in via gressus suos. In hac via abulauit q̄dā rex noie Paulinus. de q̄ narrat **V**are Paulus in libro suo de moribz orientalium. ca. ij. **I**ste

Sarcine

Rex Paulinus.

rex fuit potētissimus inter omnes reges orietales et iusticiā diligebat. **U**n in toto regno suo tāta fuit iusticia q̄ nullus aliū offenderet sepe statōes artificū fuerūt dimisse apte: nec erat q̄ p̄sumebat illis damnū inferre. Mercatores etiā die ac nocte p̄ totū regnū secure ambulauerūt, et hoc fuit: q̄ iusticiā r̄gois iuris seruabat sine fauore. **S**z timēdus est q̄ multū ab hac via deuiāt: cuiusmodi sunt latrones et falsi iudices. **U**nde narrat Helynādus li. j. ca. v. et Valerius li. vj. quō q̄dam impator noīe Lābyles ordinauit q̄ sedes iudicialia esset coop̄ta pelle patris sedentis ad iudicandū pplm, vt vidēdo pellē pater nam cogitaret de eq̄tate iudiciū. et scripsit hos psus.

Sede sedens ista: iudex inflexibilis ista.

A manibz munus reijce ab aure p̄ces.

Sit tibi lucerna lux lex pellisqz paterna.

Qua residet natus: p̄ patre iure datus.

Un omēs illi falsi iudices

p̄nt dicere illud Sapie. v. Errauimus a via p̄statōis: et lumē iusticie nō luxit nobis.

Tertio debemus ambulare honeste in via mūdicie et castitatis. In hac autē via ambulauit nobil' vidua Iudith: que post viū suū alterz non accepit. et ideo b̄ndicta fuit a dño eo q̄ castitate adamauit. Iudith. xv. In hac via ambulare debēt oēs ministri eccle. In cuius signuz Dauid p̄cepit leuitis et sacerdotibz atqz Sadoch et Abiathar q̄ portarēt archā dñi q̄ sanctificarent et mūdarent a pctis suis, vt habet. j. Paralip. xv. Et ideo dicit in Psalmo. Ambulās in via immaculata hīc mibi ministrabit. Istud fuit b̄n figuratū Thobie. v. p̄ agelum quē vidit Thobias q̄ si iuuenē candidū stantēz et p̄cinctū et patū ad ambulandum. Per istū iuuenē intelligo ministrū altaris q̄ debet esse splēdidus honestate, p̄cinctus charitate, et paratus voluntate ad implendum legē diuināz. Et ideo dicit Psalmista, Beati im-

maculati in via q̄ ambulāt
in lege dñi zc. Sed timent
dū est q̄ multi deuiāt a via
castratis, hi scilicet q̄ rec
piūt in anima immundas
cogitationes z luxuriosas.
Dicit auctor q̄dam de p̄le
tatibus rerum. Ut carbo-
nem non omnino mortifi-
catum candele extincte p̄
cias cum sulphure, statim cā
dela reaccendet. Hodo cō
simili est de fomite facto in
carne que non potest in or
tificari in hac vita, cui si p̄
ciantur cogitationes im
munde in corde statim ac
cenditur caro ad luxuriam
Forte dicitur q̄ nullus po
test vitare quin habeat co
gitatōes immūdas. Respō
det Gregorius. ca. xx. Do
raliū dicens q̄ non culpa
homo. qz veniūt cogitatio
nes immūde in corde, s̄ q̄
morant. Exemplū. Saba-
beas arborē in orto tuo, nō
potes vitare q̄n aliq̄n sede
at cornus sup illā, sed si vo
lueris poteris p̄hibere ne
sibi nidificet. Et ideo dicit p̄
pheta Isaias. c. lv. Dereli
quat impius viā suā, z vir
iniquus cogitatōes suas.

Tertio p̄ncipaliter dicit qd
debemus ambulare digne
quo ad deū. Et hoc p̄ tripli
cem viā. A Pr
mo p̄ viā doloris z p̄trito
nis. Debet em̄ homo d̄ pec
cato p̄fiteri. qz filij Isrl nō
potuerūt intrare terram p̄
missionis: nisi p̄us ambu
larēt p̄ mare rubrū. vt habe
tur Exodi. xiiij. Sp̄ualiter
p̄ mare qd̄ omnia corpa moz
tuoz p̄icit a se intelligo cō
tritionē q̄ p̄icit omnes sor
des pctōz z nihil amāz re
tinet in se est pura. qz nihil
tempale sapit. Per hāc cō
tritionē oportet penitentes
ambulare. Et rūt pōt dice
re illd̄ Ecclesiastici. xxiiij. In
fluctibus maris ambulauit. z
in omni terra facti. H̄ est om
nes circūstātas pctōz col
legi in memoriā p̄ illis sicut
z dolui. sic fecit Achab. vt
habet. iij. Regū. xij. q̄a cū
defraudauit Naboth d̄ vi
nea sua z occidit eū. Ido p̄
pheta Helyas nūciauit il
li q̄ in eodē cāpo in quo ca
nes comederūt carnes Na
both in eodē loco comede
rūt carnes suas. Quo audt
to Achab p̄tritus erat z fle

Nota bñ

uit z veniã meruit. In hac
 via abulauit Danasses q̄
 effudit sanguinẽ p̄betaruz
 in ciuitate Hierlm. quẽ de-
 us tradidit in man⁹ inimic⁹
 cor⁹ suoz. z restitutus erat
 ad regnũ. vt habet. ij. Pa-
 ralspo. xxxij. dic̄ auctor de
 naturis rex. q̄ est q̄dã auis
 que vocat̄ auis padisi q̄ sic
 vocat̄ p̄pter pulchritudinez
 pennaz. cuius q̄dem vox ẽ
 tam dulcis q̄ excitat homi-
 nem ad deuotionem. que si
 laqueo capta fuerit irreme-
 dlabiliter plangit. nec vnq̄
 desinit donec restituta fue-
 rit libertati sue. **W**ora-
 liter p̄ auem hanc intelligit̄
 anima humana. Que si la-
 queo dyaboli capta fuerit.
 quid est tũc faciendum. Re-
 nera nihil aliud nisi plãge-
 re z flere sua peccata donec
 restituta fuerit ad gratiam.
Sic plangit latro in cruce
 dicens. **V**emento mei do-
 mine cũ ueneris in regnum
 tuum. Cui x̄ps respondit.
 Hodie mecũ eris in padis-
 so. **L**uce. xxij. **I**sto mō plã-
 xit Ezechias quando dis-
 crum fuit illi. **D**ispone do-
 miui tue zc. **I**saie. xxxvij.

*Anis
 paradisi
 si*

Non habuit heredem tũc
 fleuit nõ timore mortis. sed
 propter defectum prolis tĩ
 mens q̄ propter peccatum
 suum x̄pus de semine eius
 non descendisset. z ideo ip̄o
 orãte addit̄ sunt vite sue an-
 ni q̄ndeci. z tũc genuit **D**a-
 nassen. **E**t sic per contritio-
 nem cordis quando dicit̄.
Vemẽto domine quomo-
 do ambulauerim coram te
 habuit nedum prolem ve-
 rum etiam remissionẽ om-
 nium peccatorum. **E**t dicit̄
Baruth. iij. **A**mbula p̄ vi-
 am scilicet contritionis ad
 splendorẽ gr̄e z finalis gl̄e.

D **S**ecũdo debe-
 mus ambulare p̄ viam pu-
 doris z confessionis. **D**icit̄
 em̄ **A**uscenna libro. lli. ca.
 xvj. **N** post mortem vene-
 nataz bestiarum prohibet̄
 sanatio vulneris quousq̄
 venenum extrahatur p̄ me-
 dicinas attractiuas. qz ma-
 ius periculum est claudere
 vulnus cum veneno intus
 qz tunc sanguis infra vul-
 nus congregatus in sanies
 conuertitur. z sit magis pe-
 riculosum. **U**nde sepe vul-
 nera clausa cum magna pe-

na aperunt. Moraliter peccās mortaliter est spūaliter vulnerat⁹ vsq; ad mortem, z nisi illud venenū peccati p contritionez extrahatur corrumperetur interius z saniem aliorum malozū ad se trahet. Dicēte Gregorio, Peccatum quod per confessionem non deletur mor suo pondere aliud ad se trahit. Et ideo confitēda sūnt peccata ne in iudicio cū maiorē verecūdia demonstrentur. Dicit em̄ Augustinus in li. ij. de visitatione infirmoz. Sunt em̄ q̄dam q̄ ad salutem sufficere putāt si soli deo confitent̄ cui nihil est occultū sed erubescunt siue indignant̄ ostendere peccata sua sacerdoti quē tamen p̄stitit discernere iter peccati z p̄cni. Sed nolo dicat Augustinus vbi supra, vt huic adbereas opinioni. Sed q̄ confitearis peccata tua coram sacerdote, z reclipas eius iudicium quē dominus ordinauit eius vicarium. Et ideo consulte scriptura, Confitemini alterutrum peccata vestra, z reuelate eis vias tuas z reconcl-

labit te. Hec Augustinus. **P** Uñ duo sunt que impediūt confessionez z volentes p̄stere. Primo pudor reuelandi. Scōdo delectatio peccandi. P̄io pudor reuelandi. Habet enī in Uitisparrum q̄ quidaz sanctus vidit semel dyabolum ambulantem inter penitentes z inferentē pudorem de p̄cni dū se disponent ad p̄fessionē, quē scūs adurauit in nomine crucifixi vt diceret ei quid facerz inter eos. Cui respōdit dyabolus, Jaz reddo illis q̄ abstuli ab illis quādo peccauerunt. z iam restituo vt consulti verecūdia non cōfiteant̄ peccata sua. Sz atēde q̄d dicit Augustinus sup̄ Psalmū, Q̄ hō quid timet p̄fiteri cū illud q̄d scio q̄ illud q̄d nescio. Cur erubescis cōfiteri mihi peccata tua cū ego peccator sum sicut tu. Elige q̄d vis aut oportet te hic p̄stere vni soli z saluari, aut i die iudicij p̄stere coram toto mūdo z damnari. Scōm quod impedit cōfessionē est delecta-

clo peccandi. Uñ peccator
 qñ recollit delectationē ad/
 hibitaz in peccato, z videt
 sibi placere i mēte talis de/
 lectatio carnalis impossibi/
 le est hominē veraciter pfi/
 teri. Et ideo dicit Chrysolto/
 mus in libro de cōpunctōe
 cordis. Quā impossibile ē vt
ignis inflāmet aq̄, tā impos
sibile est habere p̄fessiones
verā oris in delictis carna
libz. Hec ille. Hec igit̄ duo
 impedimenta relinq̄te, z in
 via vere p̄fessionis ābulate.

N Tertio debem⁹ di/
 gne ambulare in via labo/
 ris z satisfactoris. Uñ dicit
Dichee. vj. Indicabo tibi
o homo qd sit bonum z qd
dominus requirat a te. U
tiqz facere iudiciū m z dilige
re misericordiā, z sollicitū
ambulare coram deo tuo.
 Qd si volueris facere eris
 de familia domini. Requirit
 etiā a te iusticiā scz satisf/
 factionis in tribz. quia con/
 tra tria deliq̄isti. Primo cō/
 tra deum. Secūdo p̄ pri/
 mū. Et tertio p̄ teipm. Sa/
 tisfacere ergo debes per ho/
 nores deo eo qz sibi honore
 debituz abstulisti z dedisti

creaturis. Satisfacere deo
 bes primo p̄ elemosinā, qz
 de bonis suis ipm defrau/
 dasti. Et satisfacere debes
 tibiip̄i p̄ carnis maceratōz.
 nā sic laborasti in culpa, ita
 laborare debes in p̄nia. Et
 sic deo placebis. Hic p̄su
lit ap̄s ad Coll. j. Ambu
letis digne deo p̄ oia placē
tes. Et sic in hac vita dum
 ip̄s habem⁹ laborem⁹ i op̄i/
 bus penitentialibz, vt q̄etē z
 requie habeam⁹ eternaz, qz
 vt dicit Irido, in q̄dam eplā
Nullus labor durus, nul
lū t̄ps vite n̄se dī lōgū quo
glā celestis acq̄rit. Ad quā
nos p̄ducit Ihs xp̄us bñ
dictus in secula. Amē.

Sermo. XIII

S **U**rgere

Dicit magi de p̄
 p̄rietatibz rez. qz

Elephas
Elephas nō hz rebz sū
ue iūcturas, z ideo non pōt
bñ flecti. Uñ qñ vult q̄esce
re appodiat se fortz arbori, z
tūc veniūt venatores z p̄sci
dāt arborē, z sic cadit in ter
rā, z sic capit̄, qz nō pōt sur
gere. Moraliter p̄ istum
Elephantē intelligo pctōrē

quod de se non potest flecti ad virtutes, sed multo ceteris labitur in peccatum, a quo secundum Augustinum non potest surgere pro se ipsum nisi gratia dei adiuuetur et ideo orandum est.

A Pro processu sermonis huius est aduertendum quod peccator surgere debet a peccato tripliciter, scilicet velociter, veraciter, et constantiter. Primo et principaliter dixit quod peccator debet surgere a peccato velociter et non procrastinare de die in diem, quod dum facit in peccato mortali stultus est in omnia ista inferiora quam fuerunt ordinata ad seruandum homini spiritu peccate omnes creature sunt sibi publici hostes. Hinc dicit Origenes super Iosue, omelia. iij. Peccator omnia terra et omnia supercelestia sunt hostes, sic de egyptiis scriptum est, terra istos impugnabat, mare istos impugnabat. Iustus pro loca inaccessibilia plana efficitur, rubrum mare tanquam per aridam terram iustus pertransiit Egyptum, id est peccator voluit transire et submersus est. Si iustus heremum ingrediatur horribile et vastam ciuitatem ei ministrabitur de ce-

lo. Ab illis enim est quod metuat iustus. Unde per prophetam Isaiam ca. xlij. promissit dominus iusto dicens, Cum transieris per aquas tecum ero, et flumina non operient te Cum ambulaueris in igne non combureris et flamma non ardebit in te, quia ego dominus deus tuus sanctus israel saluator tuus. Peccator autem omnia timeat, quia dicit scriptura Sapientie, v. Armabitur creatura ad ultionem inimicorum. Unde narrat Gregorius, iij. dialogorum de quodam qui peccauit peccato luxurie in sancta ecclesia qui noluit surgere de peccato, sed sub spe venie penitentiam procrastinabat, sed morte subitanea preuentus fuit, qui sepulchro totus populus vidit suum tumulum ardentem ac mirabilis fetorem ex eo progredientem nec poterant sustinere quam in re dicit Gregorius pensandum est quanta pena anima peccatoris puniatur cum corpus mortuum igne corporali cremabatur et ideo velociter surgendus est a peccato. Figura huius habet Actuum, xij. de beato Petro apostolo facente in carcere inter duos milites vincit cathenis duabus, et duo cum

stodes custodiebant ostiuz
 carceris. z ecce angelus do
 mini astitit pculsoq; latere
 Petri excitauit euz dicens
 Surge velociter z cecidit
 cathene de manib; ei^s. Per
 Petz dormientē in carcere
 moraliter intelligo pctōrez
 dormientem in pctō siue in
 carcere peccati. Nam sicut
 dormiens dī semimortuus
 z semiuuus. sic peccator est
 mortuus spūaliter lz viuat
 temporaliter. Et iste peccator
 dormit inter duos milites
 videlz mortem z dyaboluz
 qz sic mortem insidiat corpori
 sic dyabolus insidiat aie ad
 occidēdū eā. Juxta illud. j.
 Petri. v. Aduersarius ve
 ster dyabolus tanq; leo ru
 glēs circūit qrens quez de
 uoret. Peccator ligat dua
 bus cathenis. P̄ia ē psue
 tudo pcti. **B** **D**
 cit Arest oriles. li. Ethicoz
 qz hō assuetus pueris mo
 rib; violēter in illis detinet
 Nā illud qd fuit aliqū vo
 luntariū fit inuoluntariū p
 psuetudinē. Et ponit exem
 plū. Nā q; p̄icit lapidē nō
 habet in potestate tam pie
 ctum relumere. z tñ pfecto

fuit volūtaria. qz in ipō fu
 it libertas p̄ncere lapidē
 z nō p̄ncere. Figura huius
 habet de Samsonē Judī
 cū. xvj. q; fatue se copulauit
 mulieri. z ideo P̄hylister ce
 perūt eū z vinctū cathenis
 in carcere posuerūt. Mo
 raliter p hāc feminā intelli
 go voluptatē carnis cui hō
 volūtariē z libere se tradit
 estimans q; aliquo tempo
 re potest libere desistere qñ
 vult. sed certe quando gra
 tia p̄nuat. z cathenis dya
 boli illaqueatur q; est incli
 natio ad illecebras. tūc ser
 uire cogit dyabolo puerse
 psuetudinis vinculo alliga
 tus. Et ideo non sine maxi
 ma difficultate z gratia po
 test resistere. z a pctō surge
 re. Et ideo dicit Isidorus
 in libro Soliloqoz. Pra
 uis vsus vsr abolet. Assi
 dua cōsuetudo ad vicia in
 naturam conuertit. Anim^o
 in scelerib; constitutus vsr
 euelli potest ab eis. Et ideo
 dicit Augustinus i suo En
 cheridion. ca. lxxij. Pecca
 ta q̄sunt sunt magna cū in
 consuetudinē venerunt
 parua aut nulla creduntur

Et ideo disrumpendo istas cathenas surgendum est velociter. Secunda cathena est pudor siue verecundia confitendi. Dicit Aristoteles quarto Ethicorum, quod verecundia est timor pendendi honores siue famam, que quidem verecundia in iuvene est commendabilis. Nam decet spiritum verecundum esse, et in senibus est vituperabilis, quia senex non debet aliquid committere propter quod debet verecundari. Unde est signum obstinacie non verecundari de turpibus. Cuiusmodi est peccatum quod verecundia in confessione ubi homo reuelat peccata sua est maxima penitentia. Unde in confessione penitentes non debent timere confusionem et verecundiam, sed modicum sustinere ad habendum eternam relationem, ut habet in canone de penitentia, di. iij. Quod confessores prohibentur sub pena graui reuelare confessiones. Et ideo hec est secunda cathena quod detinet peccatorem in peccato scilicet verecundia confitendi contra quos loquitur Psalmista. Surgite

postquam sederitis qui manducatis panem doloris.

L Duo sunt custodes carceris illius scilicet presumptio venie et diuturnitas loquente. Istam spiritum habuit Amos, ut habet. iij. Regum, xxi. Qui malum coram domino operatus est ob spem vite plene, sed preuentus fuit morte substantia, quod occisus fuit in domo sua a proprijs seruis. Secundus custos est presumptio venie. Dicit Albertus in libro de proprietatibus rerum quod cornus nris infestare aquilam, sed aquila ut auis generosa dissimulat percutere cornum. Unde cornus efficit nimis presumptuosus: intantum quod aquilam non cessat infestare. Tandem aquila mota cornum inuadit et interficit. Moraliter per istum cornum intelligo peccatorem qui continue offendit deum. Scilicet deus qui est misericors ad modum aquille dissimulat: et non statim vindicat se super peccatorem sed expectat esse si voluerit surgere. Peccator autem videns dei patientiam, et ex hoc presumptuosus addit peccatum super pec-

Corvus

Handwritten notes at the bottom of the page, including a signature and some illegible text.

catum. Tãdeꝝ deus vidēs
 p̄sumptionem peccōris irru
 it in eum z occidit. Et sic isti
 duo custodes scilicet p̄sum
 ptio vende z diurnitas
 vite custodiūt peccatorē in
 carcere peccā, vt neq̄at surge
 re. Christus aut̄ alloquens
 animā humanā dicit illud
Lãticoꝝ. ij. Surge pera a
mica mea z veni in forami
nibꝝ petre. Foramina petre
sunt vulnera xp̄i q̄ est petra
sup̄ quam fundata est eccle
sia sc̄a catholica. Logita de
vulneribus xp̄i contra pre
sumptionem z desperatio
nem. Surgendū est igit̄ ve
lociter. Nam aliter dyabo
lus vult facere hominē sal
tare de peccato in peccatoꝝ
Udelicet a cogitatione in
delectationem. a delectatio
ne ad consensum. a consen
su ad actū siue operationes
ab opatione ad consuetudi
nes. a consuetudine ad despe
rationē. Juxta illd̄ metricū
Principijs obsta sero me
dicina parat̄.
Cū mala p̄ longas p̄ualue
re moras.
Dicit Aristotiles. li. ij. Po
liticoꝝ. Q̄ surgere tēpelli

ue de mane est causa sansta
 tis corpalls, z facti hoiem
 habere ingenū acutū z bo
 nū, z ille q̄ dormit diu in le
 cro suo post naturalē dige
 stionē patit̄ dolorē carnis.
 Vodo consimili qul̄ facer
 diu in peccis incidit in mul
 tas infirmitates spūales sz
 q̄ cito z velociter surgit in
 p̄ncipio qm̄ peccatum inua
 lescit leuiter recipit sansta
 tem spūalem. Exemplū ad
 hoc habet̄ Jone. in. vbi ha
 bet̄ q̄ rex Ninive postq̄ of
 fendit̄ audita voce p̄phe cō
 minantis. Adhuc quadra
 ginta dies sunt: z Ninive
 subuertet̄. Cito surrexit de
 solio suo z abiecit vestimen
 ta regalia z induebat̄ sacco
 z cinere petēs a deo venias
 quā obtinuit ob eius velo
 cem p̄uersionē. Vodo p̄si
 mill̄ quilibet peccōr postq̄
 cognouerit p̄ discrimen cō
 scientie sue q̄ deū suū offen
 derit cito dz surgere a pec
 cato z abire a se indumē
 ta peccatoꝝ p̄ fletum z cor
 dis contritionem, z indue
 re vestimenta dolorose pe
 nitentie, z sic lumē recipiet
 de cetero vitādī peccā. Hinc

Aristot:

Mane surgere ē causa
 sanitatis. s.

psulit Apłs ad Ephesios
 v. Surge q̄ dormis. p̄ cor-
 dis tristōz. z exurge a mor-
 tuis. Id est ab opibz q̄ aiām
 mortificāt. z illuminabit te
 xps p̄ suā grāz z misericor-
 diā. Exemplū habet de tri-
 bus mortuis resuscitatis p̄
 xpm. De p̄mo habet **Da-**
thet. De filla archisyna-
 gogi quā resuscitauit in ca-
 mera puate apprehendens
 manū eius. q̄ statim surre-
 xit p̄us mortua. **D**
 Spūaliter p̄ istā puellā in
 camera resuscitatum intell-
 go peccatorē occulte peccā-
 tem quē xps statim resuscit-
 at p̄ cordis contritionem.
 z facilliter ei dimittit. **Secū-**
do xps resuscitauit fillū vi-
 due in porta ciuitatis parē-
 ter. **Uñ** portantes feretruz
 iussit stare z aliq̄liter tardā
 do xps dixit. Adolescēs tibi
 dico surge. statim surre-
 xit puer sanus. vt habetur
Luce. vii. **Moraliter** p̄
 istū puez intelligo peccato-
 rem publice peccantem: vt
 fornicatorem vel consimilē
 quem xps resuscitat p̄ cor-
 dis contritionem. sed tamē
 cū aliq̄li difficultate. z cau-

sa est vt ip̄e frequētius pe-
 tat veniam z nō leuiter re-
 ciduēt in consimilita. **Ter-**
tio xps resuscitauit **Lazā-**
quadrūanū. sed cum fre-
 mitu z fonte lachrymarū: z
 ad p̄ces cōtinuas **Marte:**
 z **Marthe.** Cui xps dixit.
Lazare veni foras. Et sur-
 rerit de monumēto ligatis
 manibz z pedibz. quem tra-
 didit discipulis suis ad sol-
 uendū. **Moraliter** p̄ istū
Lazāz intelligo peccatores
 consuetudinaliter peccan-
 tem q̄ raro aut nūq̄ dimittit
 peccata. quez xps ex sua
 gratia z misericordia speci-
 ali ad p̄ces sanctorz resuscit-
 at a peccato. s; hoc facit cū
 difficultate ad ostendēduz
 grauitatē peccati qñ trahit
 ad consuetudinē peccati. qz
 in qlibet reciduatōe pecca-
 tum aggrauat z magis ha-
 bilitat peccator ad peccan-
 dum. sed q̄ xps tradidit li-
 gatū discipulis ad soluē-
 dum fuit ad designandum
 q̄ q̄uis homo p̄ cordis cō-
 tritionem dimittat culpam
 tamē manet ligatus ad pe-
 nam debitam quam penaz
 concessa potestas brō pe-

tro et successoribus absoluit et remittit in debita oratione confessione et operis satisfactione. **U**n dicit beatus Augustinus super Psal. Quia propter periculosum est diluere in peccato. quia prout Christus non vigilat in anima humana per gratiam nec respicit ad facta nostra. Et ideo clamat Psalmista. Exsurge quare obdormis domine exsurge et ne repellas in fines. quia si Christus dormiret in nobis tunc sumus quasi periclitantes

Et **U**n habet **B**atthel. viij. q. modica dormitatio dei in nauis cum discipulis fere omnes periclitabantur. Et ideo beatus Petrus compulsus fuit ad excitandum eum dicens. Domine salua nos quoniam peccatum. Tunc surgens Christus impauit vento et mari. et statim cessauit tempestas. **L**ui recordat hystoria de Jona qui dormiuit in nauis. et statim magna tempestas surrexit ita quod nauis fuit ita periclitata quod gubernator nauis excitauit tonam dicens. Surge inuoca deum tuum si forte recogitet deus de nobis. Jone. i.

Moraliter si nauis aie ostre sit in periclitando ex percussis demonum melius remedium non potest haberi quam per cordis contritionem et deuotionem orationem auxilium dei inuocare. et sic surgere a peccato. **S**urgendum est igitur velociter.

Secondo principaliter dicitur quod debemus surgere a peccato veraciter et non fallaciter quantum ad apparentiam mundanam ut simus interius mali. et exterius boni. **N**am sicte resurgere est falsa hypocrisis. et defraudatio populi. et damnatio nobis ipsius. **I**sto modo surgunt qui sicte in ecclesia tempore quadragesimali confitentur. et non reuelant integraliter peccata sua sacerdoti. sed de minimis confitentur dimittendo graua. **T**ales bene possunt assimilari fatuo qui multipliciter vulneratus ostendit vnum vulnus medico. et omnia alia abscondit. **N**on consimile est de sicte confessione que aliqua peccata reuelat et aliqua abscondit. **H**inc scribitur metrica.

Larga dei pietas ventis

Sermo XIII

non dissimulabit.

Aut nihil aut totum propter
ando dabit.

Tales constantes sunt si-
miles pariter de albaris.
Uñ xps Matthei, xxiij, as-
similat hypocritas sepul-
chris mortuorum dealbaris.
Interius turpibus exterius
vero ymaginibus depictis
z ornatis. Hodo similis
est de falsis xpianis qui in
vita eorum ostendunt sancti-
tatem scilicet in victu z ge-
stu z apparatu, z sunt quasi
dealbari z interius sunt fe-
ridi p luxuriam, pueri p inu-
diam. De quibus verificat il-
lud Matthei, xxiij. Mul-
ti pseudo pbete surgent et
seducet multos simulata si-
bi sanctitate. Uñ timendum
est q talibus euentet sicut co-
tingebat Ananie z vxori sue
qui vendebat agrum suum: et
omnia bona sua, z simula-
bant se polum ponere ante
pedes apostolorum, z sic non fe-
cerunt. Nam maiorem partem
pccij sibijps referuabant vt
habetur Actuum, v. Talis
fuit ille Symon magus q
suis magicis artibus erat
seducens gentem Sama-

rite: dicens se esse magnum
cum deo z ppls terre illius au-
scultabat illum, z multi in-
eum crediderunt. Iste Sy-
mon audies Philippum deum
predicantem z regnum dei z vi-
des multos puerfos p spm
simulabat seipsum Philippo
credere, z sicte recepit bap-
tismum cum alijs ad fidem puer-
sis, z permisit pecunias dare
aplis si spm docerent quod
darent spm sanctum z im-
poneret manus sicut Pe-
trus z ceteri apli. Cui Pe-
trus dixit, Pecunia tua te-
cum sit in perditione. Et po-
stermodum propter simulatam
sanctitatem suam mala morte
interijt, vt habet Act, viij.
Timendum est igitur de talibus
q exterius apparer sci: z inte-
rius mali. Uñ hac sanctitatem
simulata prohibet xps in mul-
tis locis scripture, z pcpue
Matthei, vj, dices. Cum fa-
cis elemosinam nesciat sinis-
tra qd faciat dextera. Item
Matth, vj. Nolite fieri sicut
hypocrite tristes, extermin-
ant enim facies suas vt appa-
reant hominibus selunates, et
sequeter de omnibus operi-
bus iusticie prohibet christus

ne fiat simulatorie aut flicte
 Dathan, v. Nisi habūda
 nerit iusticia vestra plus q̄
 scribar z phariseoz nō in-
 trabitis in regnū celoz. vñ
 pharisei omnia opa sua fe-
 cerūt ppter bonorē munda-
 num z nō ppter deum, ideo
 mercedē suā pdiderunt. De
 talibz loquit apls, ij. ad Ti-
 motheū, ij. Insurgunt ho-
 mines seipos amantes su-
 perbi, cupidi, auari, pterui,
 habentes speciem, id est si-
 militudinē pietatis, virtu-
 tem autē eius abnegantes,
 hos deuota, qz in fine decli-
 pient te, z in errore deducēt
 Et ideo isti hypocrite non
 surgūt a peccatis veraciter
 sed simulatorie. Figura hu-
 lus habet, j. Regum, xxvij
 vbi habet q̄ mortuo Sa-
 muele quez rex Saul mul-
 tum dilexit contigit semel
 transire ad bellū q̄ cōsuluit
 cū q̄dam phitonissa z susci-
 tauit vnū tenem simlē Sa-
 mueli quem rex credēs esse
 vez Samuelem adorauit
 z deceptus fuit. Vodo cō-
 simlī timendū est q̄ multī
 surrexerūt non veraciter sz
 simulatorie, z tales seipos

z alios decipiūt, ideo nō il-
 lo modo surgatis: sed vera-
 citer, z sic veniam peccatoz
 recipietis. Tertio pncipa-
 liter dicit q̄ debemus surge-
 re a peccatis pstanter, ita q̄
 in peccata pterita non recl-
 diuemus. **S** Et
 ad sic surgendum p̄sultit no-
 bis x̄ps Iohannis, v. In fi-
 gura q̄ dixit cuidam lāgul-
 do iacenti in sua infirmita-
 te, Surge tolle grabatum
 tuū z ambula. Qui surrexit
 sanus. Postea inuenit euz
 Iesus in templo z dixit il-
 li, Ecce sanus factus es: laz
 noli peccare ne deterius ti-
 bi aliqd contingat. Et hic
 est q̄ angeli missi ad So-
 domam z Homoram phl
 buerūt Loth dicētes. Sur-
 ge tolle vxorē tuā z noli as-
 plere retro. Quoz p̄ceptū
 vxor Loth nō seruauit: et
 versa fuit in statnā salis. vt
 habet Genesis, xix. Vodo
 p̄simlī q̄dam surgūt a pec-
 catis sed redeūt sicut canes
 ad vomitū z serpens ad ve-
 nenum postq̄ generauit cū
 lampreda, z pelozes sūt q̄
 p̄is fuerūt z in obstinatio-
 nem p̄uertunt, ita q̄ citius

vnus hō eradicaret vnā
arborē magnā de terrā vlt
molliret dura saxa q̄ tales
puerere ad p̄titiones, qz
post indurationē cordis nō
curant qd mali fecerint. Et
ideo p̄sult p̄pus Matthel
xxvj. Vigilate orate v̄ nō
intretis in temptationem.
Querit doctor de Zyra sup
xxj. ca. Johannis. q̄re Pe-
trus postq̄ vocatus fuit ad
aplatū rediit ad piscandū z
Mattheus nō rediit ad ar-
tem thelonel, qz ars illarū
aut nunq̄ vel raro exercef
sine culpa adūcta. Et ideo
Mattheus nunq̄ post vo-
cationē dei rediit ad artem
thelonel, sed totaliter rellēq̄t
In signū q̄ postq̄ homo se-
mel rellēq̄t pctm̄ nō d̄z po-
stea redire ad idem. H

Sed p̄tigit q̄ multū sur-
gūt a peccatis z ea reliquūt
sicut puer ludit cū aue. Di-
c̄t em̄ Anselmus in li. de si-
multudinib. ca. v. q̄ semel
dū transiret p̄ viā vidit pu-
erum ludentē cū aue habē-
tem filiū circumligatū pedē
autcule, z q̄ sibi placuit di-
missit ambulare, z q̄ volu-
it cū filo retraxit. Qui com-

patlēs Anselmus fregit fl-
lū z auis auolauit. Do-
raliter p̄ auē intelligo pctm̄
q̄ delectabile est, sed p̄ tpe
quadragessimali vel tpe in-
firmittatis seu aduersittatis
dimittit auolare, z tūc con-
uertent, sed q̄ dolendū est
transēute infirmitate retra-
hunt ad se diuersa peccata
p̄ filiū p̄suetudinīs z puerse
voluptatis. Et ideo si vel-
mus p̄stāter surgere opoz-
tet filiū puerse p̄suetudinīs
abscondere z nō ad peccata
redire, qz dicit Augustinus
in li. Soliloq̄oz. Vultus
iteratū z frequēter lesuz tar-
dino sanat z cū maxima pe-
na. Sic frequēter peccā z
itez lugēs z reletterans pec-
catū v̄z ventam videt obri-
nere. Nam nō valet ventā
poscere z mala semp̄ reno-
uare, z ideo standū est fort-
ter in virtute. Vñ d̄z Isae-
li. Consurge p̄surge in due-
re fortitudine tua.

Vñ sicut corpus indult
vestib. z tempestates, sic a-
nima indut debet p̄tute for-
titudinis sp̄ualis ad dimi-
candū p̄ dyabolū. Sed ad
obtinendū istā fortitudinē:

*puer
cum
aue
in d̄z*

10

oportet tria habere, videlicet
 memoria dñice passionis. p-
 pte mortis, et extremi era-
 minis, Et ideo psulit p̄ba
 Isaias, c. xxi. dicens, Surgi-
 te et arripite clypeū triangu-
 larē videlicet triplicē memoriā p̄
 fatā. et pugnate fortiter con-
 tra dyabolūz iūscos spūa-
 les, et nolite dare eis locum
 ne ducāt in mortē spūalem
 Un̄ refert Hugo de scō vi-
 ctore, li. exceptionū, q̄ Va-
 lertanus impator scōs dei
 int̄m venerabat q̄ eius do-
 mus ecclia dei vocabat, po-
 stmodū puerfus erat p̄ quē
 dā iudeū ad derelinquēduz
 fidē catholicā et pmanere in
 infidelitate sua, Valertan⁹
 aut̄ iudeo psentēs int̄m sā-
 ctos dei pseqbāt q̄ illos cō-
 pellebat adorare deos fal-
 sos, Et ista vindicta sup̄ eū
 cecidit q̄ qñ rex psaz equū
 suū ascendebat poneret pe-
 dē suū sup̄ dorsum Valert-
 ani, Ideo susti miserā vitāz
 sustinuit q̄ in infidelitatē re-
 ciduauit Un̄ dicit beatus
 Bernard⁹ in q̄daz epla ad
 quēdā abbate sic dicens, Si
 de bonis ad meliorē vitā eo-
 surgerē v̄l de malis ad v̄l-

tutē ascenderē. et postea p̄ p-
 versam voluntatē meaz ad
 illa mala q̄ deserui redirem
 cruciari p̄mescerē, Nec il-
 le. Quapropter sapiēs psu-
 lit filio suo, Ecclesiastici, xxi.
 dicens sic, Fili peccasti non
 adicias iter, ex q̄b p̄z quō
 qlibet penitēs d̄z triplr sur-
 gere, et sic ad vitam introire
 Quā nobis pcedat rē.

Sermo, XIII

R Esurge.

Un̄ xps triplr
 resurrexit. **P**ri-

a morte corporali veracit. **S**e-
 cūdo velocit. **E**t tertio **P**stā-
 ter. **P**rimo dixi q̄ xps re-
 surrexit veraciter cū eodem
 corpe in quo mortē sustinu-
 it, et hoc ondit suis discipu-
 lis de sua resurrectōe dubi-
 tantibz p̄ multas euidentia-
 as, vt dicit doctor de Lira
 sup̄ actus aploz. **A**

Primo ondit eis q̄ non
 habuit corpus fantasti-
 cū, s̄z verū corpus tangibile
 lz impassibile, et ideo pbuit
 eis ad palpandū dicens, Tu-
 ce vl, Palpate et videte qm̄
 spūs carnem et ossa non ha-

Valeri-
 ang.

De Resurrexione Christi.
Sermo XIII

bet sicut me videtis habere
Secundo ostendit eis cicatrices vulnery suorum, ut habet Luce vlti. Videte inquit manus meas et pedes meos; quia ego ipse sum. Tertio ostendit se eis per esum, quia manducavit post resurrectionem suam cum discipulis suis ut habet Luce vi. Christus dixit illis habetis aliquid ad manducandum. At illi obtulerunt ei pretiosissimas assis et fauim mellis. Quarto ostendit se eis per loquendum, ut patet Luce vi, quia disserebat cum illis de regno dei. In signum omnium dicitur Actuum. j. Prebuit seipsum vultum in multis argumentis per octidies appares eis et loquens eis de regno dei. Et ideo Christus surrexit veraciter. Quia propter dicitur Luce. xxiiij. Surrexit dominus vere et apparuit Symoni. B. Ista esse vera et non simulata resurrectio ostendebat corpora supercelestia et terrestria quia in eius resurrectione factus est terre motus magnus, et fulgur descendebar de celo intantum quod milites qui custodiebant sepulchrum facti sunt velut mortui, et merito eo quod ma-

licia iudeorum fuerunt deputati ad custodiendum corpus Iesu, ut habet Matthei. xxvij. ubi habet quod pharisei dixerunt Pilato. Recordati sumus quod seductor ille dixit ad huc vivens, Post tres dies resurgas. Jube ergo custodire sepulchrum, ne forte discipuli eius furentur corpus eius et dicant plebi quod surrexit a mortuis. Et hoc ostendit angelus mulieribus Christum tantum mortuum qui relictis dicens illud, Luce. xxiiij. Quae quertis viventem cum mortuis. Non est hic sed surrexit. Et Matthei vlt. Venite et videte locum ubi positus erat dominus. Ecce quomodo angelus vocavit Christum dominum post resurrectionem. Hoc fuit in signum quod habuit dominum super vitam et mortem. Et cito post intulit. Ite dicitur discipulis eius et Petro quod procedetis in galyleam ibi enim videbitis, quod hoc Petro noiauit et nullum alium fuit ad confortandum eum, quia non audebat velociter per confusionem venire ad discipulos. Secundo dicitur quod Christus surrexit velociter a mortuis ad vitam, quia non tacuit in sepulchro per unum

annū: aut p̄ dimidiū anni,
sed solūmodo p̄ tridui. Et
ideo dicit sc̄us Thomas q̄
stione. liij. Ita dñi fuit x̄ps
in inferno. q̄ dñi corpus fa-
cult in sepulchro. Et d̄ hac
dormitōe mortis surrexit.
Et ideo d̄i Marcyl. Sur-
gens Ihs mane p̄ma sab-
bati apparuit p̄mo Mar-
te magdalene orto lā sole. Di-
cit sc̄us Thomas de x̄po q̄
stone. xiiij. X̄ps q̄ sur-
rexit sol incepit aerem illu-
strare. tamē sol nō apparuit
sup̄ terrā. s̄ erat in p̄rio or-
turus. Et ideo p̄t̄ dicit illō
Judicium. xxi. Dane factō
surrexit homo. Sed hic q̄-
rit q̄re x̄ps surrexit ita cito.
Dicendū est duplici de cau-
sa. Una est vt daret exem-
plū surgēdi a peccatis quia
magna verecūdia est vt do-
minus surgat mane. z ser-
uus dormiat in lecto. Et h̄
x̄ps inter oēs patres antiq̄
legis tardius dormiuit. tñ
p̄mus omnīū surrexit vt a-
lios a somno excitaret. Et
inde dicit Apl̄s. j. ad Cor-
inthios. xv. q̄ x̄ps surrexit
a mortuis p̄mitte dormien-
tīū. z sicut in Adā oēs mori

unt ita z in x̄po omnes vi-
uificabunt. Sc̄da causa fu-
it vt ap̄iret nobis sanuā re-
gnū celestis quā nullus po-
tuit ap̄ire ante illū. Et ideo
dicit Eusticoz. v. Surrexi
vt ap̄ire dilecto meo. Id est.
hominem quē dilexi z rede-
mi. S̄ timendū est q̄ mul-
ti habēt tam magnum pon-
dus peccati ex vna p̄te. z tā
modicā vitā z virtutē ex al-
tera parte q̄ ostiū celli intra-
re nō p̄nt. Exemplū de one
que habet mediā partē ton-
sam z altam partē cū vellere
que si debeat transire p̄ p̄-
tem strictū z in via lutosā le-
uiter caderet in foueā de q̄
surgere nō posset. z iō mer-
geret. Dō similit̄ est de ab-
lata penitentiā z virtute ab
anima. qz sic p̄dus pecca-
ti instantū dep̄mit p̄ctōrem
versus infernū; q̄ surgere
nō valet. Et ideo d̄i Isale.
xiiij. Gravabit eū iniquitas
sua z nō adijcet vltra vt re-
surgat. qz p̄pter illō x̄ps sur-
rexit vt pondus peccati de-
strueret. z sanuā celli nobis
ap̄iret. z h̄ cito z velociter.
qz nō tardauit. Dō simi-
li debet p̄ctōz surgere a pec-

q̄stio
1.

Bermo

cato cito z nō tardare, quia
vulgariter dicitur q̄ mora tra-
hit p̄culū. Tertio dicitur
3. x̄ps surrexit a mortuis con-
stater ita vt nunq̄ de cetero
erit mortuus. Et ideo dicit
Apl̄s ad Romanos, vj.
X̄ps resurgens ex mortuis
tam non morit̄, mora illi vl-
tra non dominabit̄. Uñ in
resurrectōe sua b̄ndicta cō-
mutauit mortē eternam in
mortē tempalē quam meru-
imus ex pctō p̄moz paren-
tū, sed in die iudicij omnes
resurgemus corpale mortē
totaliter relaxantes. Et im-
plebit̄ de nobis illud Apl̄i
j. ad Thozinthios, xv. Dēs
q̄dē resurgem⁹ in sc̄tu ocu-
li, z mortale hoc induet im-
mortalitatē. Per hoc insi-
nuat Apl̄s q̄ post generalē
resurrectōnez q̄ erit in die
iudicij nunq̄ de cetero mo-
rtemur. Dō p̄simili debet
pctōr spūalē surgere a pec-
cato z non vltra recidūare
in mortē spūalē. Et ideo cō-
sult apl̄s ad Romanos, vj
dicens quō x̄ps resurrexit
a mortuis p̄ gloriāz patris
ita z nos in nouitate vite ā-
bulemus. Et si sic fecerim⁹

ad gloriā puenlem⁹. Quaz
nobis pcedat q̄ sine fine vl-
t̄ z regnat. Amē.

Explicit, XIII. mate-
riaz sermones notabiles.

Sermo deuotus de pas-
sione dñi nostri Jesu x̄pi.

Que utili-
tas in sanguine
meo. Psal. Reue-
rendissimi. Sicut nouerūt
homines schole qui fuerūt
D. conterv Cantabrigie qñ
magister in theologia d̄z in-
cipere ponit̄ p̄mo in cathe-
dra z tūc ponit̄ pileū sup ca-
put eius. Deinde leget vñā
lectionē, z post lectionem le-
ctam disputabit vñā q̄stio-
nem. Spūaliter loquendo
x̄ps dei filius isto tempore lo-
quebat̄ discipulis suis di-
cens: Vos vocatis me ma-
gister z dñe z b̄ndictis, suz
etern. Johānis, xij. Et ho-
die vt magister p̄mo est in-
gressus cathedrā crucis et
isto die i signū sue inceptio-

Sermo

nis fuit pilleū aspax spinaz
positū sup caput ei? lectio
quā legebat i ista cathedra
fuerunt septē s̄ba q̄ loq̄bat
in cruce p̄dēs. q̄ septē s̄ba
sunt lectiones s̄ septē vicia

*Primum
verbum
Cristi
contra
Superbos*

Primum verbum inter ce-
tera p̄te matri z beato Jo-
hanni. z fuit istud. Mulier
ecce filius tuus denorans
b̄m̄ Johanne. Deinde ad
Johanne dixit. Ecce mater
tua: demonstrās Marlam
Et h̄ verbum poterit esse no-
tabilis lectio s̄ superbos q̄
tm̄ reputant de se s̄p̄s q̄ de
dignantur habere paupes
de parentela sua. Nam in
hoc verbo x̄ps q̄ fuit rex re-
gum z dominus dominan-
tium deus z rex non obstā-
te q̄ Johannes non fuit ni-
si paup̄ in h̄ verbo non so-
lum p̄ticebat ip̄m esse d̄ pa-
rentela sua sed fratrem suū.

*Alterum
verbum
contra
Auaros*

Aliud s̄bū qd̄ pendens
in cruce. i. in cathedra loq̄-
bat fuit latroni qui pende-
bat iuxta ip̄m. z fuit h̄. Amen
dico tibi hodie mecum eris
in paradiso. Istud verbum
fuit notabilis lectio contra
auaros qui vt communiter
non largiuntur bona ind-

gentibus sine magna instā-
tia z sollicita inquisitione la-
tro non loquebatur sibi ni-
si vnū verbum dicens. De-
mento mei dñe dū veneris
in regnū tuuz. z statim sine
aliqua difficultate non ob-
stante q̄ fuit latro in toto tē-
pore vite sue p̄cessit sibi ce-
lum. Sic z vos q̄cūq̄ fue-
rit siue latro siue homicida
si a vobis petat elemo synā
deuote p̄pter deum cum in-
digeat. cum bona volūtate
z sine difficultate date ei ele-
mo synā p̄ amore elus q̄ ho-
die dedit semetip̄m ad mor-
tem p̄ amore nostro. Non
em̄ semper habes conside-
rare p̄sonam que petit. s̄ in-
digentiam. z p̄ cuius amo-
re petit. Et p̄pter amore ei
non p̄mittas eum transire
vacuū. Ista est lectio omni-
bus auar̄ z duris quomō-
dabunt suam elemosynam
ex hoc q̄ x̄ps tā leuiter z si-
ne difficultate aliqua p̄ces-
sit latroni gaudium celli qd̄
petiuit non obstante q̄ fuit
latro dicens. Amen dico tibi
hodie mecum eris in para-
diso. Ultimū s̄bū qd̄ x̄ps
locutus est in cruce quasi si

*Ultimum iustum
contra auaros*

de Passione

nis lectōis sue in cathedra crucis isto die fuit. Consummatum est. Et hoc verbum est notabilis lectio ꝛ accidit osus qui sepius incipiunt opera penitentie et alia bona opera, sꝫ cessant diu anteqꝫ puenerunt ad effectus finis. Utinā tales cogitarent qꝫ dolorosus, qꝫ p̄osus qꝫ verecūdis fuit labor xp̄i passionis, et non obstantibꝫ omnibꝫ doloribꝫ et penitentie et verecūdis quos christus sustinuit tempe sue passionis nō cessauit quousqꝫ puenit ad p̄fectū finem, et tūc dixit et nō ante. Consummatum est. Sic et vos qꝫ incipitis opus bonum seꝫ penitentie pro nulla verecūdis nec pro aliquibꝫ malis verbis, nec pro pena quam sustinetis in medio tempore si pena fuerit conueniens et tolerabilis non faciatis finem. Et tūc poteris dicere cum christo. Consummatum est. Hec verba ut iam dixi sunt notabilia ꝫtra peccata mortalia, et fuerunt lectio quam christus legit hodierno die in cathedra crucis. Sed questio disputanda est hec.

Que utilitas in sanguine meo. Et poterunt rationes et euidentie fieri pro utraqꝫ parte. Primo qꝫ non est utilitas in xp̄i sanguine potest fieri euidētia talis. Plā cōmuniter res que est mediocris p̄cū est modice utilis. Sed christi sanguis est diebus istis inter maiorem partem populi modici p̄cū. Quare apparet qꝫ christi sanguis est modice utilis. Et qꝫ sanguis christi est mediocris p̄cū diebus istis inter peccatores apparet. Plā ueniat vnus in forꝫ vlt̄ in tabernā ubi isti canes infernales sunt furatores et inuenient christi sanguinez inter eos in tā modico p̄cio et reuerentia qꝫ vix transtet vnum verbū de ore siue verum siue falsum quin cum hoc erit nominatus sanguis christi ꝫ iuramentum, et sine dubio hoc est in verecūdis et despectū sui sanguinis et damnationem illoꝫ. Utr̄ em̄ sciūt vendere vñ obulū merclimonij nisi etiā vendāt cū eo christi sanguinem, et non solū xp̄i sanguinem, sꝫ omnia membra xp̄i.

Prima pars

Maior.

Minor.

Conclusio.

no

Sermo

Altera
pars.

Cum igitur Christi sanguis sit in
tam modico precio inter pec-
catores apparet quod non est nisi
si modice utilitatis. **Sed** iam
ad aliam partem questionis quod
Christi sanguis sit maxime uti-
litatis probat. Illud cum
quo totum genus humanum
perditum fuit redemptum et sal-
uatum, oportet omnino quod sit ma-
gne utilitatis. Sed per san-
guinem Christi ut testatur Apostolus, scilicet
Petri, scilicet. Totum genus huma-
num quod fuit perditum est salua-
tum et redemptum. **Igitur quibus**
isti infernales canes scilicet su-
ratores habuerunt Christi san-
guinem in tam modico non est
minoris utilitatis his qui su-
erunt saluati. Hec est ergo que
isto hodie disputanda. Et
hec sunt argumenta pertractata
parte facta. Ad quam questionem
ego super ordinatus quibus in
dignus isto die respondere
Sed scio meipsum tam insipie-
tem quod ex me non sum suffici-
ens, et ideo rogo te.

Que utilitas in sanguine
meo ubi super. **Responsio ad**
questionem. Confidens in gra-
tia et bonitate dei potius quam
ingenio meo respondeo po-
nens tres conclusiones ad que

questionem responsivas. **Prima**
est hec. Christus blood de cleu-
syth and kepzyth manys
sowle frodedely synne. **Se-**
cunda. Christys blood kny-
tychma and god that were
atru ynne. **Tertia.** Christys
blood ledyzyth matoblysse
that god ys yn. **Prima con-**
clusio supponit quod peccatum mor-
tale deturpat animam huma-
nam. Et quod ita sit probat. Au-
gustinus dicit quod angelus et
anima sunt natura pares in
tantum quod si posses animam be-
atam ab omni peccato purgata
videre cum angelo celli vix co-
gnosceres unum ab alio, nec
mixtum cum anima humana ad
ymaginem et similitudinem dei
sit creata sicut angelus. Ex
quo igitur ita est quod angelus et
anima sunt natura pares et
angelus per unum solo pecca-
to mortali, imo per unam sola
cogitatione victiosa tantum detur-
pat. Quibus haberes au-
dacia omnium hominum et vi-
deres eum in turpi specie sua
infantes, quibus turpis igitur cre-
dis est anima tua que non solum de-
turpat unum solo peccato mor-
tali, sed forte mille. Apparet
ergo ex quo demum per casu unum

1. prima concl. scilicet.

de Passione

peccati mortalis tñ detur-
pat z aia tua cecidit in mil-
le pctis mortalibz, qre ap-
paret q anima tua sit mil-
lestes turpior in aspectu q̄
dyabolus. De hac turpitu-
dine z mortali peccato ho-
minis cadentis loquit An-
selmus dicens. Si accende-
res ignis maximus ex vna
pte. z videres animā p̄laz
in alia pte peccato mortali
maculatā tā turpis z terri-
bills efficeretur tibi anima
tua q fugere in ignem poti-
us eligeres telpm combu-
sturos in cineres q̄ p̄lam
animā inspiceres. Et ideo
in pctō mortali existentibz
loquit Psalmista dicens.
Corrupti sunt z abhomia-
biles facti sunt in inlq̄tati-
bus suis. Ex quo igit̄ pctm̄
mortale facit animā: ita ter-
ribilem z abominabilem.
Apparet mihi q homines
multum timent cadere in
pctm̄ mortale. sicut timent
videre totū dyabolū z plus
Timent enim venerabilis
Anselmus cadere in pctm̄
mortale q̄ dicit. Si h pec-
cati turpitudinē. z illuc cer-
nere; inferni horrore; z ne-

cessario vni eorū oporteret
me immergi. pus me in in-
fernū immergerem q̄ pctm̄
in me committerē. Per hoc
patet q pctm̄ mortale hor-
ribiliter animam maculat.
Sed q sanguis xpi mun-
dat animā a pctō mortali p
bat p exemplū. Legit̄ Leu-
tici. xiiij. Quā aliquis homo
in veteri lege incidisset in i-
mūdicā lepre. isto modo
mūdare de sua lepra. sacer-
dos legis accipet duos pas-
seres. Quoz vnū interfice-
ret. z aliū illesum pmitteret
volare. Et tūc accipet san-
guinez interfecti passeris z
cū eo asperget leprosum. et
virtute illius mundaret de
imūdicā sue lepre. Spl-
ritualiter totū genus hū-
nū de luto ceciderat in im-
mūdicā lepre peccati. Et
ideo ad mundandū genus
humanū de ista lepra nobi-
lis sacerdos christ⁹ accepit
duos passeris. corpus scz z
animā. De quibz duobz v-
nū pmisit occidi vt isto die
scz corpus. z aliū pmisit ille-
sum scz animam. qz vt testat̄
xps. Mathei. x. Animam
nullus pōt occidere. Et sic

patet de luto. t. c. o.

Sermo

de virtute sanguinis d' hoc
passere xpi, scz xpi corporis
egredietis totū genus hūa
nū qd fuit habile ad mūdā
dam. z voluit mūdari. Fuit
mundatus ab immundicia
lepre peccati. De ista mūda
tōne etiā habeo testimoniū
de Paulo lege noua. Et in
antiqua. Numeri, xix. Quā
aliquis de p'lo tetigisset a
liqđ mortuū cadauer s'm le
ges reputaret in mūdus in
corpore. z tūc veniret ad sa
cerdotē offerēs ei taurū vel
hyrcum q' occideretur. z il
lo sanguine aspergeret. z sic
mundaret ab immundicia
corp'is. Sup istaz legē fun
dat b'ūs Paulus in nouo
testamento argumētū. He
breoz, ix. Si eīn inquit san
guis hyrcoz aut thaurozū
asp'us inquinatos sanctifi
cat ab immundicia carnis:
q'nto magis sanguis christi
emundabit consciētias no
stras ab operib' mortuis.
*Istud etiā pbat similiter p
naturā. Nam vt p'philoso
phi dicūt. Sanguis est ani
cus nature in m' q' quāvis
homo fuerit valde infirm'?*
si habuerit intra se sangul-

nem p' aliqđ t'pus durans.
Tūc bonus sanguis finali
ter expellet de corp'e infirmi
tate v'l p' sudorē v'l p' alium
modū sup'ius vel infertus.

S'pūaliter loquendo v'n?
de maiorib' amictis quē ha
bet natura est sanguis chri
sti. quia sanguine christi fu
it anima humana redēpta.
Et iste sanguis fuit optim'
sanguis q' v'nq' fuit in natu
ra. Iste sanguis est sc'vlu
ficās animam humanam q'
quāvis aīa fuerit valde infir
ma p'ccō mortali si voluerit
tenere istū sanguinem p' ali
qđ t'pus durans intra me
mortam. Iste sanguis oēm
infirmitatem peccati expel
let: z aīa mūdabit ab omni
immūdicia spūali. *Istud
idē p'bo p' artem. Sic est in
arte: q' si sanguis p'pter ni
miam morā in vase vel pan
no fuerit desiccatus z indu
ratus q're non poterit leu
ter mūdari. si quis acceper
it recentē sanguinem z ca
lidū sicut exiit de animalē
z posuerit sup' induratū san
guinē in pannovel vase ille
calidus z recēs sanguis sic
resoluet sanguinem indura*

*Sanguis
animę
naturę*

De passione

tum q̄ cum adiutorio mo-
disce aque vas siue pannus
mundabitur de illa macu-
la ita mundescit vn̄q̄ fuit
p̄ pus. Sp̄ialiter loquē-
do. Dauīd perit istā mūn-
dationē in Psalmo dices:
Libera me d̄ sanguinibus
deus deus salutis mee z ex-
ultabit lingua mea iustici-
am tuam. Si autē ita eue-
nerit q̄ iste sanguis pecca-
ti mortalis p̄pter nimis ma-
gnam consuetudinē z ni-
miam morā in peccato in-
duratus fuerit in anima q̄-
re anima non poterit leu-
ter mūdare captas tūc istuz
christi p̄ciosum sanguinē
qui isto die caldez recēter
exiit de corpore christi. Et
per recentem memoriā quā
habebis de christi passione
in corde z anima tua virtu-
te illius sanguinis z christi
passionis cum modico ad-
iutorio aque lachrymarum
quam permittis cadere de
oculis tuis p̄ dolore quem
habebis pro peccatis tuis
anima tua mūdabit ab om-
ni sorde pcti. De quo testa-
tur beatus Petrus in Ca-
nonica sua prima capitulo

p̄mo. Sanguis inquit Je-
su xpi mundat nos ab om-
ni peccato. Sed h̄c attē-
dit sicut inuenitur in lege
q̄ quamuis episcopus ha-
beat secundum legem pote-
statem sanctificandi ecclesi-
am vel cimiterium, oportet
agere quod excommunica-
tum corpus exhumetur, et
de luto sanctificando proij-
ciatur. Sed quamuis sepe
liatur siue in ecclesia siue in
cimiterio episcopo h̄ igno-
rante, episcopus h̄ potesta-
tem sanctificandi ecclesiam
vel cimiterium z sanctificat
Uodo ad propositum si-
cut iam probauit tibi. Chri-
stus habet virtutem z pote-
statem sanctificandi animā
humanam de peccato mor-
tali. Si igit̄ volueris in aīa
tua sanctificari vel virtute
xpi passiois emūdari opor-
tet omnino exhumari illud
corpus excommunicatū, s. il-
lud pctm̄ mortale qd̄ forte
longo tpe scelerat̄ fuit sepul-
tū in anima tua, z projicere
illud de anima tua p̄ p̄fessi-
onē. Et cū hoc sit tūc habet
sanguis xpi p̄titer potesta-
tem mūdandū z sanctifican-

Bermo

di animā tuā. Ex alia pte lz
sepellant centū pctā morta
lia tua. Sic tñ q sit te igno
rante. Tūc xpī sanguis est
tante virtutis z potestatis
q pcedete generali pfessio
ne z pcritione quā homies
solent facere In die absoluū
tur virtute xpī sanguis nō
obstantibz omnibz illis pec
catis mortalibz In animabz
vestris sepultis ignorāter.
z mūdant z sanctificant ab
omni pctō mortali z venia
li. Et sic verificat pma pclu
sio q̄ est hec. Xpī sanguis e
mūdāt animā ab omni pec
cato mortali. Et non soluz
mūdāt. sed etiā mūdātā mū
de custodit. Narrat q rex
Alexāder habuit dextrariū
culus p̄ditio erat ista. q qñ
fuit armatus nulluz voluit
pmitttere sup eū eq̄tare: nisi
solū regē Alexandrū. Sed
qñ non fuit armatus mini
mū garcionē curie regis p
mitteret sup eū eq̄tare z du
cere eū quocūqz voluerat.
Spūaliter loquēdo p istū
dextrariuz anima humana
Intelligit. qz anima hūana
est istius p̄ditōis q q̄dū
armat xpī sanguine z passi

one nullū vult finire habe
re regimē siue potestātē sup
eam nisi solū regez cell. Sz
si nō armat xpī passioe nec
habet memoriā de xpī pas
sione. tūc sicut minimū dya
bolū infernū habere magi
steriū sup eā ducendi eaz In
allq̄d peccatuz mortale. Et
ideo sicut semp armati xpī
passioe in animabz vestris:
z sic virtute xpī sanguinis
z elus passiois semp custo
diētis aīas vestras ab om
ni pctō mūdās. spūaliter ab
omni sorde pcti mortalis.
Istud p̄siliū dat nob apls
j. Petri. q̄rto. Xpo passō In
carne. z vos eadē cogitōe
armamini. Item Paulus
ad Ephesios. vj. dīc. Indu
ste vos armaturaz dei q̄ est
xpī passio. vt possitis stare
aduersus insidias dyaboli
Et sic pbat vltima ps pclu
sionis p̄me q̄ est ista. q san
guis xpī nō solū mūdāt a
nimā humanā a sorde pcti
mortalis. sz etiā inde mūda
tā custodit. Scda p̄clusio.
Dicif q xpī sanguis vnit z
p̄cordat deū z hominē qui
erant discordes. Nihil em̄
causat discordiā inter deū z

Rox
Alexā
Iv.

z
Corin
sio.

de Passione

homines: nisi solū peccatū
mōrtale Et ideo ppheta lo-
quens peccatoribz Isale:
lix, dicit, Iniquitates vestre
diuiserunt inter vos et deū
vestrum Nec mirū nam ex
parte iuris hoc ausus sum
dicere q̄ deus tm̄ odit pec-
catum mortale q̄ non ē al-
quis amicus carus sibi in
celo nec in terra quis in sp̄s
odiret et tanq̄ sui inimicus
expelleret eum de societate
sua si sciret ip̄m esse in mor-
tali peccato. Uis videre il-
lud manifeste ostensum,

*Lun
for*
Quis vnq̄s fuit deo ita ca-
rus sicut lucifer, nullus si-
ne dubio q̄ fuit nobilissī-
ma et pulcherrīma creatura
quam vnquā deus fecerat
et tamen nō obstante q̄ fu-
it deo ita carus, sic pulcher,
ita nobilis, tamen ratione
peccati mortalis i q̄ cecid-
erat expulit eum de celo et
de sua societate in penam i
ferni, Ex quo igitur ratioe
peccati mortalis deus acce-
pit tantam vindictam de il-
lo qui sibi fuerat ita carus,
et qui fuit tam nobilis crea-
tura et tam pulchra, quā vin-
dictam credes accipiet de

te qui factus es de turpi ni-
gro luto, Si autē finaliter
ceclideris i peccato mortali
sine dubio nō euades sine
vindicta, Nam lex terre est
q̄ si quis scelerē recepit re-
gis proditores et regis felo-
niam ratioe ipsius receptio-
nis Ille idem efficit regis p-
ditor et feloniam intantum q̄ si
minister regis posset eū ca-
pere cum tali proditore si-
mul trent ad carcerem et ad
mortem, Spūaliter loquē-
do maxime p̄ditor et feloniam
q̄ vnq̄s fuit in terra regis ce-
li fuit peccatū mortale, Nā
peccatū spoliavit celum de
meliori thesauro et d̄ melio-
ribz localibus q̄ fuerunt in
celo post deitatem, q̄ de pul-
cherrimis angelis celi, Ip̄m
etiam sc̄s peccatū mortale fu-
it q̄ tradidit xp̄m et spolia-
uit xp̄m de vno discipulorū
suorū sc̄s de iuda, Etia si ma-
ior gratia nō fuisset magne
strictōis spoliasset xp̄m de
principio ecclesie sc̄s de san-
cto petro quī fecit ip̄m dene-
gare xp̄m trīna voce, et ad-
huc p̄tinue iste latro, si pec-
catū mortale spoliat xp̄m d̄
aiabo xp̄ianis q̄s idē xp̄s

Sermo

tam care emt hodie suo sa-
gulne p̄ciso. Et ideo q̄cu-
q̄ fuerit q̄ ē intra dōmīna
regis cell z terre qui recipit
istū felonē siue istum p̄dito-
rem regis cell z terre scilicet
peccatū mortale i hospiciū
aīe sue rōe sue receptōis ef-
ficat̄ del felon z proditor, in-
tantuz q̄ si poterūt inueni-
rī simul pctm̄ mortalez aīa
q̄n̄ mors q̄ est dei baliuus
venerit ad arestandū eos si-
mul ducētur ad carcerē in-
ferni, simulq̄ ponentur ad
mortem p̄petuā. Et ideo si
alīq̄s vestrum receperit ali-
qd̄ pctm̄ mortale felonē dī
in hospiciuz aīe sue anteq̄
mors christi baliuus vene-
rit deliberetis aīas v̄ras d̄
societate sua per oris cōfel-
sionem, sp̄ritus contritōez
z hoc festinanter, q̄ q̄ hora
non putatis mors veniet.
Statim instur si securi vul-
tis esse conteratis ipsuz vt
post eijclatur in loco de q̄
dicam vobis, sicut habet i
antiqua lege. Deus ordina-
uit quinq̄ ciuitates que vo-
cabantur ciuitates refugij
que ciuitates fuerunt sic p̄
vilegate q̄ certi malefacto-

res si possent habere gr̄am
fuglendi ad aliquā earum
antequam caperentur iue-
nissent refugium securum z
saluarētur a morte quādiu
tenerent se intra ciuitates.
Dado ad postum tales
quinq̄ ciuitates permisit
christus fieri illo die in suo
prop̄rio corpe que sunt q̄n̄
q̄ vulnera xpi. Iste em̄ q̄n̄
q̄ ciuitates, scilicet quinq̄
vulnera christi sunt sic p̄ul-
legiate a deo q̄ quicūq̄ cō-
tritus peccator existens in
prop̄posito constrendi pec-
cata sua et ea dimittendū, z
fugerit ad istas ciuitates p̄
intimā memoriā passionis
christi saluabitur. Ad istas
igit̄ quinq̄ ciuitates fuge
o tu peccator, quāuis libe-
raueris animā tuam de p̄-
ditore z felone regis, scilicet
peccato mortali p̄ oris con-
fessione, quia p̄pter latam
z longam moram z hosp̄i-
tium eius tecū si capereris
cū dignus esses, sin posses
suspendi cū eo in inferno, z
poni cum eo ad mortē eter-
nam. Cū igit̄ ciuitates vul-
nez xpi intraveris ibi mo-
ram facto per intimam re-

*Primo
te.*

*vul-
ne-
ra
xpi.*

De passione

107

cordationē et durantiē quas
habebis de pena quas chri-
stus sustinuit quando pas-
sus est becvulnera in suo te-
nero corpe pro amore tuo.
et si exieris de istis ciuitati-
bus pro obliuionē vulnerū
xpi nisi citius habueris g-
tiam ad eas reuertendi po-
teris leuiter a dei balneo, s.
morte pro tua ingratiudie
qua obliuisceris totū bene-
ficiū tibi factum a deo pote-
risq; possi ad mortem ppe-
tuaz. Et ideo si volueris eē
securus de vite anime tue
teneas te intra ciuitates p-
dictas per durantiē memo-
riaz passionis christi. quia
q̄dū tenueris te intra ciui-
tates has eris securus vite
anime tue. Et videas q̄ nō
abutaris priuilegio christi
sanguinis et passionis, quia
vt habetur in lege. Qui ab-
ucitur priuilegio carebit pri-
uilegio. Hoc verbū ostēdit
fuit Londonis. Fuit enim
vnus londonus q̄ cogita-
uit interficere hoīem et ordi-
nauit se tali loco interfecis-
se. et tamen prope locum p-
riuegiatū q̄ statim q̄ inter-
fecerat eū posset libere et li-

ne impedimēto ingredi lo-
cum priuegiatū vbi fm pri-
uilegia loci saluaret a mor-
te, sic cogitauit sic fecit. ve-
nit postea iusticiarius dñi
regis inquirens diligenter
quō hō interficerebat. et cui
audiss; q̄ homicida ille ab-
usus est priuilegio loci i q̄
fuit et in eo q̄ occidit homi-
nem propter audaciā q̄ es-
set saluatus in loco priuile-
giato cū ad eum fugisset sta-
tim iusticiarius p̄cepit euz
adduct ad se et sedens p tri-
bunali ad iudicauit eū mor-
ti et damnat⁹ est pro homi-
cidio. et pro eo q̄ abusus est
priuilegio loci nō eo gaude-
bat. Ad postū nostrū spi-
ritualiter priuilegiū qd̄ co-
ceditur xpi sanguinis et passi-
oni ad saluandum homines
ad eum fugientes a morte
eterna non conceditur nisi
his qui ex propria fragilitate
cadunt in peccata. sed il-
li qui peccant in spe q̄ erūt
saluati virtute passionis xpi
et sanguinis. et ideo non cu-
rant in quod peccatum ca-
dant nec quamdiu in pec-
catis laceant. cuiusmodi
sunt qui discunt. quisquis

Londono
ng

Sermo

enim fecerimus deus qui
ita care nos redemit precl-
oso suo sanguine nō vult si-
nere nos perdi pro aliquo.
Et pro hac spe audaces
sunt ad diutius peccandū
z ad diutius manenduz in
suis peccatis. Dico talibz
breuiter qz non est aliquis
talis qui saluabitur virtu-
te vel privilegio. Christi san-
guinis nisi habuerit grati-
am maioris contritiōis. Quia
sicut p̄dicit privilegium conce-
sum Christi sanguinis z pas-
sionis ad saluandas animas
a morte eterna non est da-
tum nisi pro his qui ex fra-
gilitate peccantz postea cō-
teruntur z p̄itentur pecca-
ta sua z deinde fugiunt ad
has quinqz ciuitates scilicet
christi quinqz vulnera per
memoriam christi passiōis
Illi sunt qui quamdiu te-
nuerint se intra istas ciuita-
tes per p̄tinuā memoriam
xp̄i passiōis z quam ha-
bent de xp̄i passione salua-
buntur a morte p̄petua et
nulli alij nisi habuerint ḡ-
ratiam maioris contritiōis
Sed redeūdo magis ad p̄-
positū nostre cōclusiōis p̄-

batur qz christi sanguis vnit
z concordat deum z hoīes
qui erant discordes. Hec ē
cōmunis consuetudo do-
minorum qz quādo duo do-
mini fuerunt d̄su discordes
et debent concordare ad fa-
ciendum durantes concordiam
vtuntur isto modo fa-
ciendi. vadunt z alligāt cō-
sanguineos suos et cogna-
tos z p̄gnatas p̄ m̄rimoniu
sicut si non fiat diuortiu. Illud
matrimoniu est vinculum
perpetue pacis inter eos z
causa. Si autem fiat diuor-
tiu inter eos sicut potest
cōtingere tūc est causa ma-
ioris discordie inter eos qz
prius fuit. Dico ad p̄-
positum nostrum inter deum
et peccatorem ratione pec-
cati mortalis fuit longa di-
scordia. z ideo ad faciendū
durantem concordiam in-
ter deum z homines bonū
est facere affinitatem inter
deum z hominem per ma-
rimoniu. z hec erit illa affi-
nitas qz memoria humana
z xp̄i sanguis desponsatur
simul. z quamdiu illud ma-
rimonium non fuerit di-
uortiatum durabit pacifir-

Concordia p̄. Matrimonium

De passione

ter deum et hominem, Si autem fiat diuortium inter memoriam hominis et Christi sanguinem et passionem illud diuortium erit causa maioris discordie et vindicte quam vnquam fuit prius inter deum et hominem. Et ideo ut possitis euadere vindictam dei nunquam permittatis diuortium fieri inter Christi passionem et vestram memoriam. Cum hoc concordat historia. Exodi. xij. vbi inuenitur quod fuit quondam magna discordia inter deum et homines, Egypti propter malam viam suam inter quos manebant filii Israel dei electi qui reuerunt vitam malam et modum viuendi egyptiorum et dederunt se bene vite, et cogitans deus vindicare se de omnibus egyptiis pro sua iniquitate et perdere. Filii autem sui qui manserunt inter eos pro sua bonitate dedit tale signum precepit eis quod acciperent agni sanguinem quo ungerent super limina et alterum postem hostiorum domorum in quibus manebant et per illud signum eua-

derent vindictam filii israel quam deus cogitauerit egyptiis inferre inter quos manserunt. et sicut deus eis precepit fecerant, Contigit quod deus accepit magnam vindictam de egyptiis sed vbi cumque deus vidit illud signum sanguinis factum ibi parcebat et non accepit vindictam et vbi non vidit illud signum sanguinis factum ibi accepit vindictam. Vnde ad propositum per egyptum quod interpretatur tenebra intelligo mundum istum plenum tenebris viciorum in quo simul manent boni homines et mali. De malis autem reuult deus vindicare pro sua iniquitate et possunt bene vocari egyptii, Boni vero vocantur bene filii Israel. his est vult bonum facere pro sua bonitate. Ideo Eccl. xij. dicitur quod impiis et peccatoribus reddet deus vindictam custodens bonos in die vindicte. Sed signum per quod custodientur boni a dei vindicta est hoc quod accipiet sanguinem agni et ponet super liminare et super alterum postem domorum suarum, quia per hoc sciet

Bermo

vbi accipiet vindictā z vbi non. H est dictum, deberis intelligere p ostium, ostium anime p qd vicia z ptutes Ingressunt et egredunt, et fit hoc ostium ex tribus scz memoria intelligentia z voluntate. Memoria est qua si lūinare. Intelligentia et voluntas quasi duo postes ostij. Sanguis agni cuius memoria et intellectus debent vngi quasi duo postes est xpi sanguis immaculatus effusus isto die ad postes anime tue vngendum z ad te redimendum. Si igitur vis vt deus peat tibi qm capiet vindictam de inimicis vngas memoria z intelligentiā tuā xpi sanguine p intimā memoriam z pfectam intelligentiam xpi sanguinis z passionis in aīa tua quia ita se cure sicut tu es homo i die iudicij qm deus capiet vindictam de peccatoribus vbi scūqz illud signū sanguis factū in anima humana fuerit tibi parcerit non capiens vindictaz, z vbi nō videbit illud signū sui sanguinis factum in anima humana

vbi capiet vindictā. Et ideo si aliquis vestrū relinquat viciōsam vitam suā z per bonam vitam faciat seipm de filiis israel, et in hoc signū qd sic vn^o de filiis isrl signet vitā suā p memoriā z intelligentiā de xpi sanguine z passiōe quā a modo hēbit de ista passiōe tūc iste euadet illā vindictā in die iudicij. Et ideo si aliquis vrm i viciōsa vita fuerat ante illa tēpora sicut egiprij, cōsulo qd relinquat viciōsam vitam suā efficiendo seipsum d filiis israel. Et tūc licet deus et ipse ppter malam vitam suā fuerūt discordes ante, modo tamen propter mīmonū christi sanguis cum memoria sunt concordēs z viuet. Et ideo illi peccatoribus qui sic concordātur pte christi sanguinis loquit Apostol^o ad Ephe, ij, dicens. Vos inqt qd alij qm eratis longe facti estis xpe in sanguine xpi. Et sic verificatur scda cōclusio, q fuit ista. Teblood of criste knyryth god āmam thar vuere at vuyne. Tercia cōclusio est ista. Crisys bloe

3 conclusio.

de Passione

de ledich mā to blyffe that
godys yn, debetis intellige
re q̄ vīa ducens homines
ad celum est vīa penitentie
Et ideo Iohannes bap-
tista docuit vīam versus ce-
lum, *Matth. liij.* dicens, pe-
nitentiam agite appropin-
q̄bit em̄ regnum celoꝝ. Hec
est illa vīa penitentie de q̄
loquit *Esaias. c. xxx.* Hec ē
vīa ambulate in ea, z nō d-
clinētis neq̄ ad dexterā ne-
q̄ ad sinistram, n̄m̄s mo-
dicam faciendo penitentiā
nec nimis magnā, s̄ teneb-
tis vos in medio, q̄ in me-
dio consistit virtus fm̄ p̄bi
losophū, *ij. Eth.* Et atten-
dite q̄ sup̄ hoc q̄ dicit̄ Hec
est vīa debet̄ intelligere q̄
in iure ciuili differentia est
inter hos tres terminos iē
vīcum actum z vīam. Per
iter non possunt aliquid ire
nisi pedtando secundū tu-
ra. Per actum, id est, vīcum
possunt hoies transire fm̄
tura tam equites q̄m ped-
tes sed bige non possunt le-
gitime ibi ire. Sed p̄ vīaz
possunt om̄s homines ire
rā equites q̄m domini cum
suis curribus, p̄ istas tres

vīas vadunt diuersi homi-
nes ad celum, Per strictuz
iter per quod nemo potest
ambulare nisi pedtando ad
celum est vīa quattuor or-
dīnum mendicantium qui
vadunt ad celum pedtan-
do, et hoc iter duē homines
citius ad celum, Sed act̄
per quem equitantes pos-
sunt venire ad celum sunt
religiones possessionatorū
episcopoz monachoz z ca-
nonicoꝝ, et ista est p̄p̄inquit
or̄ q̄m̄ alia vīa penitentie cō-
munis omnibus queducit
ad celum, vīa enim cōmu-
nis penitentie recipit pau-
peres, pedtantes, possessio-
natos, equites z dominos
cum curribus suis Et non
est homo alicuius gradus
quā si voluerit hanc vīaz
tenere quā bec vīa perdu-
cet eum ad celum, *Vodo*
attende propheta *Esaias*
dicens vīam versus celuz
noluit dīcere, hoc est strictū
iter ad celum, ambulate in
eo, ac si diceret, nullus po-
test venire ad celuz nisi per
ingressum alicuius quat-
tuor religionū mendicanti-
um qui pedtant, nec volu-

Sermo

It dñcere hic est actus. Id est
vñcus ad celũ quod oportet
vos facere sc̃ religioſi pos/
ſeſſionati faciunt ſi intrare
velitis celũ, ſed dixit. Hec
eſt via. ambulate in ea qua
ſi diceret. pauperes pedſtã
do. poſſeſſionati equitan/
do. et domini cum curribus
z plauſtris z omne genus
hominum per viam penitẽ
tie intrare poteſt celus. vbi
ciſus z ſecurius ſtur q̃ in
via communi. ſaltem tenea
tis hanc viam et hec per/
ducet vos ad celus. In hac
via ambulatiſ per totam
quadraſeſima. et vt timeo
multi veſtrum ex debilita
te laboris ex vna parte. z ex
fragilitate carnis ex alia p/
te laſſeſcunt in hac via qua
re ſam poſt paſca intendũt
facere finem de hac via pe
nitentie. ac p hoc intendũt
facere finem de eundo ver
ſus celum. tales qui faciũt
finem penitentie ante tem
pus trahuntur. potius a ce
lo q̃ ad celum. iuxta illud.
In via dei nõ progredi eſt
regredi. Et ideo om̃ino ne
excidatis a via penitentie.
Sed poteſtis miſi dñcere.

Sic velles nos p̃tinue ha
bere ſelunantes z penitẽti
as agentes ſicut fecim⁹ ſã
in quadraſeſima. Dico q
non. S; ſemp eſſetis ſic fa
cientes aliqua penitentiaz
q nõ incidetis in culpaz
Nollẽ etiã penitentiã eſſe
ſemp eã magnã. Nã q̃ vax
dunt romaz aliqui tardius
aliqui velocius. non em̃ ſp
poſſunt currere. et tñ ſicut
bene ſeſſis vltimate puen
unt ad terminum ſtineris.
Sic dico in p̃poſito in qua
draſeſima et in aduentu ſe
lunatis et poteſtis ſuſtine
re. z in alijs tempſibus anni
poteſtis quieſcere a talibus
magnis penitentijs. Sem
per tamen eſt bonum pen
tentiam facere q̃ntãcũq; p/
uã p̃tinuando viã verſus
celum ne in nõ progredien
do viam domini regrediat
S; forte poteſtis dñcere pe
nitentias in q̃draſeſima ſeci
mus q̃ ſumus ſeyntz feble
Incipiemus eſſe ſtrong et
miſi tibi. Sic dico i p̃poſito
ſpiritualiter loquẽdo x̃p̃s
eſt caput noſtrum z omnes
ſancti martires ſunt mēbra
x̃p̃i. ſic q̃ chriſt⁹ z nos z ſc̃i

De passione

martyres q̄si facinus vñū
corpus, Si ḡ incipim⁹ de-
billitare z deficere i hac vīa
pnīe, pmittamus sanguinē
xp̄i q̄ est caput nostrū z san-
ctoꝝ martyꝝ cōcurrere ad
cor nostrū p̄ incimā meozlā
quā habebim⁹ de xp̄i san-
guine z scōꝝ martyꝝ z meo-
ria xp̄i sanguinis sic p̄forta-
bit nos z r̄st̄gerabitq̄ nos
q̄ p̄us p̄ ambulatōez in via
pnīe fulmina feruntz feble i-
cipiemus esse astrōge and-
m̄zthi, z sic p̄tinue debem⁹
ambulare in via p̄sus celū.
Adhuc alio mō p̄bo p̄clu-
sione xp̄s dicit in euāgelio,
Nō omnis q̄ dicit mihi dñe
dñe intrabit in regnū celoꝝ
sz q̄ facit volūtate p̄is mei
q̄ est in celis, h̄ est dictum.
Nō oīs q̄ dicit corde z cogi-
tat bñfacere v̄l ore dñe vel
pmittit bñfacere intrabit in
regnū celoꝝ, sz q̄ facit volūta-
tē p̄is mei zc̄. Ita q̄ q̄ vult
venire ad celū nō optet bñ
cogitare z bñ loq̄, sz oportz
q̄ bñfaciat. Ita q̄ bñfacere ē
via p̄sus celū. Nō attendi-
te narrationē in cronics q̄
est vna terra in mundo in q̄
nūq̄ pluit, sz ē fons in terra

illa z ceteris t̄p̄s annū flū-
it ita habūdāter q̄ hūectat
totā terrā circūq̄sz fac̄ her-
bas flores z fruct⁹ crescere.
Allq̄n tñ p̄tigit q̄ fons iste
retrahit se sc̄z aquā suā infra
r̄spā q̄re terra illa ē arida: z
nō p̄ferēs neqz herbas ne-
qz fruct⁹ neqz flores, Et tūc
est illa fontis p̄ditio q̄ siq̄s
vadat z iduat se rubeis pā-
nis z stet luxta fontē rōe ru-
beoz p̄anoꝝ q̄to hō ille in-
dult, aq̄ fontis sup̄effluet eū:
z totā terrā hūectabit circū-
q̄sz vñ dabit fructū. Spū-
aliter terra illa ē aīa hūana
de q̄ in psal. Aīa mea sicut
terra sine aq̄ tibi In medio
tñ istī terre ē fons vnus sc̄z
ds spē q̄ est fōs misericordie
z manet in corde cuiuslibet
bont xp̄iani. Sic fōs certis
t̄p̄s sup̄effluit z humectat
terrā aīe hūane aq̄ decocti-
onis q̄ germiat in terra aīe
hūane radices bonaz z scā-
rū cogitatioēs, herbas bo-
noz opez z p̄boz. Cōtigit
tñ allq̄n p̄t aliq̄d pctm̄ p̄-
petratū q̄ fons iste retinet
aquā suā infra r̄spā, q̄re nec
radices bonaz cogitatioñū
nec herbas bonoz verboꝝ

Fons in aliqua terra.

Sermo

nec fructus bonoz operuz
crescūt de terra aīe hūane, z
tūc nihil aliud ē faciēdū nī
sī q̄ hō iste induat se pānis
rubets. Iste pānis nihil a
liud ē nī mēoria passionis
xp̄i z sanguis Jesu xp̄i pro
nob effusi, z rōne istius in
dumētī fons iste emanabat
aquā deuorōis in terrā aīe
tue circūq̄q̄. **U**n terra illa
germinabit radices bonaz
cogitationū, herbas scōruz
p̄boz, z fruct⁹ bonoz opez
ita q̄ p̄tute xp̄i passionis z
sanguinis hō potius mo
uebit ad bñ opandum, q̄re
ducet ad viā rectā p̄sus ce
lum. **D**icit etiā istius venato
res q̄ p̄ sanguinē p̄nt p̄cipē
q̄ sunt p̄ bestia, z q̄ lon
ge. **B**estia q̄ isto die p̄bera
batur z vulnerabatur a p̄f
dis iudeis fuit xp̄s dei fill
us. Et ista bestia postq̄ fuit
vulnerata in ascēssione best
yed in cell gaudii. **S**i ḡvo
lueris puenire ad hāc besti
am puenire ad eā p̄ suū san
guinē. **S**cles q̄; q̄ es p̄
istā bestia, z q̄ lōge distas.
Nam q̄n ita est q̄ inuenis
istū sanguinē frigidū z dur
in mēte tua, hoc est, q̄n non

habes ardentē amorem sed
mollē cōpassionē erga xp̄m
q̄n nō recordaris de christi
passione signū est q̄ multū
distas a xp̄o. **E**t ex alia pte
q̄n recordaris in aīa tua de
xp̄i passione. **E**t de hoc ha
bes magnā cōpassionem
q̄z patiebāt t̄m p̄ factis tu
is. **P**ropter hoc incipis es
se nouus hō p̄ bonā vitā sī
malus hō p̄ p̄us fuisti, z in
ista bona vita fideliter p̄se
ueras. **T**ūc p̄tute istius san
guinis venies ita p̄e istam
bestiaz xp̄m scz q̄ recte eris
p̄ns cū illo in gl̄ia. Amen.

B. p̄ hū

Hugo de
viēna sup illo Be
nesto. j. **F**aciam⁹
hoīez rē. **A**lt. **C**reator hoīs
deus in hīs p̄bīs hoīez tri
bus honorauit dignitatib⁹
Quaz p̄ma est q̄ hoīez fecē
cū deliberatiōe. z nō sic ali
as creaturas. **D**ixit z facte
sunt. **E**t notat cū dixit sc̄tā
trinitas. **F**aciamus hoīem
Sc̄da est q̄ hoīem creauit
ad ymaginē totius scē trini
tatis. **U**n **H**olcorb in lectu
ra sua sup libz Sapientie

de Passione

lectiōe, xxx. Letere creatu
re ab homine vestigijs dei
haberi, i. quandā obscuram
notificatiōē, s; hō solus in
ter ceteras creaturas yma
gines dei h; q̄ p̄sūt in me
moria intellectu z volūate
Memoria correspondet pa
tri, intellectu filio, z volū
tas spūs sancto, Hec 2. Col
cor. Hec dignitas est ep̄s
sa p̄ verba subsuncta, Ad
ymaginē z similitudinē
nostrā, Tertia dignitas est
q̄ hominem instituit domi
num omnīū creaturarū in
terra mobilium, Et hoc in
nuit euz subdit p̄sit p̄scib;
marī, volatilib; celi, bestijs
terre, omnīq; reptilī quod
mouetur in terra, Et homi
ni in plasmatione suo attri
buit deus iusticiā origina
lem: que dnos nobiles ha
buit effectus, quos recitat
D. d. luls. ij. Sententiā,
di. xxx. sub his v̄bis. Pri
mus effectus iusticie origi
nalis est facere p̄fectam trā
quillitatem in anima quā
tum ad omnes potentias,
ita q̄ nulla inferior inclina
ret p̄ iudiciū superioris, aut si
inclinaret q̄sum erat ex se,

posset tū a superior ordinari
z regulari sine difficultate
ex p̄te potēte superioris z si
ne tristitia inferioris, Al
fuit eius effectus videlz im
mortalitas, z illa immorta
litas non fuit impossibilitas
moriēdi, s; possibilitas nō
moriēdi, que possibilitas
p̄seruata fuit p̄ esuz lignī
vlte, p̄ custodias angeloz, p̄
p̄cedēz diuinā z bonū re
gimē extrinsecū, h̄ dicit, In
sup in h̄ statu innocētie hō
fuit decoratus septem dotib;
aie, de q̄b; Fulgētius i suo
numerario, c. vij. Anima in
q̄t in statu innocētie septem
radīa vnīuersis decorabat̄
q̄ sunt, hūilitas, p̄ctas, equi
tas, charitas, stablis sacri
tas, p̄tuosa societas, z pac̄
cordia, q̄b; in hoīe p̄iūctē
erant septem dotes corpis,
que sunt recitate ab Isido
ro de numero, c. vij. corpus
in q̄t hūanū ex sua p̄ma ad
ditione habuit fortitudinem,
pulchritudinē, sanitatē, agi
litarē, hōgenitatē, z libertatē
z cordis locū dicit, Beda
i exhortatiōib; suis, c. c. vij.
Nihil hoī nocere potuisset
nisi p̄ns ip̄e sibi s̄met nocu

Bermo

set. trāssisset em̄ flumina sine
naucula. vētis z marī īpaf
set. bestijs terre astrī z ignī
p̄cepisset. fac h̄ z fecissent. N̄
em̄ ab ordine innocētie hō
nō apostatasset z deū nō ir-
ritasset neq̄q̄s aliq̄ creatura
corruptibil̄ neq̄s celī cū lu-
minaribz q̄ terre mīstrāt o-
bedire tardassent aut noce-
re potuissent. **Hec ille.** Ve-
rū etiāz hō creatus in agro
damasceno trāslatus est in
padiū voluptatis. **Unde**
Bern̄. sup Lātica. ser. xxxv
**Vitabat hō in padiū in lo-
co voluptatis. uerfatio ei⁹**
nihil molēstie nihil indigē-
tie sentiebat. odoriferis sti-
patus mal̄. fulcitus floribz.
glā z honore coronat⁹ z cō-
stitut⁹ sup opa manūū plas-
matoris. magis at̄ oblectū
insigne diuie silitudis p̄cel-
lebat z illi societas cū plebe
āgeloz cū oī mīlīta celestis
exercit⁹. **Iste** hoīs st at⁹ fun-
datus erat sup del dilectōz
Uñ Aug⁹. de archa Noe.
Primi hominis natura ita a
deo ordiata z instituta erat
vt aīa q̄ corpi p̄erat. intētōz
z desiderū itus ad solū cre-
atorē dirigeret z nihil foris

ageret qd̄ ex eius dilectōne
nō p̄cederet. z ad ei⁹ dilecti-
onē nō p̄tineret ita q̄ omnē
actū ei charitas impetraret
rō disponeret z sensus īple-
ret atq̄z p̄ficeret. **S; proch-**
nephas dyabol⁹ inuidens
hoīs excellētē. z spālīt q̄ vi-
dīt q̄ hō trāslatus fuisset in
glāz quā īp̄e p̄didit p̄ pctm̄
hoīez tēpauit. ac finalit̄ in
ruinā deduxit. **Uñ Bern̄.**
de dispēlatōe z p̄cepto. qd̄
erāt eloq̄a demonis cū eua
p̄ma m̄se nisi ignite scīt ille
ardētis iudicē. **Ait** em̄ q̄
illā glāz fuisset hō biturnus
quā p̄dit ille angelus lucis
vidit z iudicē. **Modus tēp-**
tatōis atq̄z deceptōis collī-
git ex li. Genesis. ca. iij. z ex
dictis magrī. **H.** sup eodez
Ait em̄ sic. **Dyabol⁹ timēs**
ap̄p̄bēdīa vtro aggressus ē
mulierē p̄ serpētē q̄ erat cal-
lidior cūctis animātibz ter-
re. z naturalit̄ z incidētalit̄.
qz plenus erat demōe h̄is
p̄gineū vultū. **Sequit̄ in te-**
xtu. **Ait** serpēs ad mulierē.
Lur p̄cepit vob̄ d̄s vt non
comederet̄ ex oī ligno pa-
dīss. **Lū mulier.** **Nē forte**
moriamur. **Et ait** serpens.

Aequaqs morsemint, s; cū
cōmēderitis de ligno b̄ erit
tis sic dñi scietes bonū z ma
luz. Ex q̄ occasiōe mlier ela
ta z volens deo assimilari
serpēti z sensu, z tulit d̄ fru
ctu arboris phibitez cōme
dit. deditq; viro suo q̄ co
medit. S; om̄ipotēs deus
iudex iust⁹ nullā trāsgressi
onem dimittēs impunten
dam fm̄ modū deceptiōis
reddidit z penā. Unde ma
gister Hugo sup̄ illo. Alit
de⁹ ad serpētē. zc. Serpēs
inuidit, mentit⁹ est. z dece
pit. His tribus reddite sunt
tres maledictiōes, qz em̄ i
uidit hoīs excellētā dicit⁹
est ei a dño. Sup̄ pecc⁹ rā
gradier⁹. pus ei erect⁹ erat
sic hō. Et qz mētit⁹ est puni
uit eū de⁹ in ore q̄ mētit⁹ est
dicēs. Terrā comedes om
nib; dleby vite tue. imo ab
stulit ab eo vocē vt dī. B.
Et scdo qz decept⁹ p̄ blan
dum vultū dixit dñs. Inl
mictelas ponā int̄ terz mul
erē. int̄ semē tuū z semē isp̄
z ipsa cōterat caput tuum.
Walter in duob; peccauit
qz sup̄biuit z vultū fructū
comedit, qz sup̄biuit hūllia

uit eā de⁹ dicens. Sub vi
ri potestate erit. z spe dñabi
tur tui. qz fructū prohibētū
comedit. In fructu vteri sui
punita ē. cū dixit de⁹ in do
loze partes. Adā vō q̄ i so
lo vno peccauit i labore q̄
rendi edulsiū suū punit⁹ est
cū ait de⁹. In sudore vult⁹
tui vesceris pane tuo. Et sub
inferitur dolorosa cōclusio.
Emisit eū dñs de⁹ d̄ padl
so voluprat⁹, vt oparef ter
ram de q̄ sumpt⁹ est. Hanc
electionē cōmemorat Latb
būry lamētabilite sup̄ illud
Trenoz; .j. Migrante in
das ppter afflictōes. Sicut
trib; inq̄r iudade mōtans
iudee z hierusalē migulit ca
ptiua ad regionem babilo
nis. pari modo gen⁹ huma
nū mult; miseris vincula
tū migrant de paradiso in
mūdū q̄si ad regnū d̄usto
nis. tot em̄ vincul⁹ z cathe
nis gen⁹ humanū z stringi
tur. q̄t pentis z passōib; tā
corpe q̄ aīa subūct. quam
obrem de hoie sic de padl
so electo potest dici z l̄salit
z m̄stice qd̄ scribit̄ Esate. j
a plāra pedis vsq; ad p̄tice
capit; nō ē in eo sanitas. In

telligēdo p plantam pedis
appetitū sensitīuū, z p p̄tice
capitis sup̄remū rōis. Tā
ta enī est repugnātia atq;
rebellio appetitus sensitīuū
ad dicramē ratiōis q̄ Apo
stolus dicebat ad Roman̄,
vñ. Video allam legem in
memb̄is meis repugnan
tem legi mentis mee, z cap
tuantem me in lege pecca
ti. Ecce dep̄ditio p̄mi effe
ctus iusticie original̄. Si
milliter hō pdidit secundū
effectum iusticie eludē vl
delictet immortalitate. Vñ
doctor de Utra super illud
psalmi octuagesimo octauū
Quis est homo qui vliet z
nō videbit mortē, alt. Post
peccatū statutū est hominī
bus semel mori. Cui conso
nat petrus b̄fens̄is super
illud. Job vltimo. Mors
tua est senex z plenus die
rum, vbi alt. Vniuersas fe
licitates hominū mors cō
cludit. qz cū pdicaueris fil
dem Abrahe, p̄teratē Jo
seph. caritatē Moȳsi, forti
tudinē Sampsonis. virtu
tem Dauid. miracula Eli
se. prudētiā dīnitias Sa
lomonis. vna ē cōclusio. et

mortu² est. Nec ille. Perdi
dit etiā hō dominū i aīali
bus vt patz i maximis vt i
leonibz. z in minimis vt in
culicibz pulicibz et retinet
dominū i mediocribz. ad
ostēdendū q̄ habuit etiā in
alijs. hec. B. Hugo. Cor
poris dotes pdidit hō per
pctm̄. De hac amissioe dic̄
Anselm² de similitudinibz. c.
quinguesimo. Corp² hūa
nū post pctm̄ induit diffor
mitatē. debilitatē. infirmi
tatē. pōderositatē. vite bre
uitatē. fuiturē. z p̄tinuā cor
dis anxietatē. q̄s miseras
attendens sanct² Job. Alt
Job. cūq;. Nō nat² zc. Su
p̄ q̄. Grego. xi. moralū. ca.
xix. Pena hoīs breuis est ex
pressa. Ipsi em̄ corruptioi
carnis mīstrare necessaria
misera ē. vt q̄ frīg² vestimē
ta. q̄ famē alimēta. q̄ estum
frigida. Magna etiā cau
tela custodit sal² corpis et
amissa cū q̄i labore repa
tū repata semp in dubio ē
Quid h̄ aliud est q̄ mortal
vite misera. hec Bre. Hūc
p̄mi hoīs casuz miser. z mi
serias in q̄s cecidit sp̄ ante
oculos ment² voluam². vt

ad celestē padisum puenire
possim⁹, ad quā hō fuisse si
ualiter trāssat⁹ si del pcep⁹
tū nō fuisset trāsgress⁹. *Uñ*
Berni, in speculo peccatorū
Inspiciens est q̄ a padiso se
expulsum pegrinū esse nō
cōsiderat, z q̄ se exules in h̄
seculo nō attēdit, *Hul⁹* pe-
grinatiōis atqz exiliū memi-
nit rex *Dauid* p̄mo paral-
pomenon, ca. xxix, vbi ait,
Peregrini sumus corā te z
aduene sicut omnes p̄ses
n̄ri, *Hulusqz* recordatio ad
del auxiliū implozandum
nos excitat, *Unde* *Linco*,
sup illud psalmi sexti, *La-*
borant i gemitu meo la, zc.
Stimulus ad oranduz vt
ab infirmitate liberemur ē
eiusdem infirmitatis sensa-
tio, *Dico* igit̄ cū p̄beta ps̄,
nonagesimoq̄rto, *Venite*
adorem⁹, vbi doctor de *Li-*
ra, *venite* ad adoratiōē la-
trie z p̄cidam⁹ humilit̄ ado-
rando z plozem⁹ p̄ctā n̄rā
cōfitendo ante deuz q̄ fecit
nos ad imaginē z similitu-
dinem suam, quia ipse ē do-
minus deus noster dans
se nobis p̄ suā benedictam
incarnationem, *Orate* igit̄

pro tribus ecclesie statibus
per tres personas in sacra
scriptura designatis. *Pro*
primo statu spiritali per
Samuelez designato *Sam-*
uel enim interpretatur no-
minatus a domino, *Lulus*
interpretatio competit cri-
sti primo vicario, *Uñ*, *Jo-*
hannis primo, *Intuitus* i
eum *Ihesus* dixit, *Tu es*
simon filius *Johanna*, tu
vocaberis cephas quod i-
terpretatur petrus, id est,
supra petram qui est chri-
stus firm⁹, *Sic* essent om-
nes viri ecclesiastici radica-
ti in fide z charitate christi
alios consolidantes p̄ bo-
na exempla *Fuitz* *Samu-*
el propheta per et̄imolo-
glam, id est, proculsans *Et*
sic viri ecclesiastici z maxi-
me prelati ac pastores essēt
prophete, in predicando p̄
mita virtutum z penas cō-
dignas peccaminum. *Se-*
cundo orandum est pro sta-
tu temporalī per *Dauid* re-
gem connotato *Dauid* em̄
interpretatur manu fortis
sic rex z sui milites iuramē-
to astricti defendere debēt
manū valida iura eccliaſti

Transla-
ty Ecclie
Samuel

David

ca viduas et pupillos ab i-
iuris. Tertio dicitur p aia
bus i pena purgatorij dete-
tis p Salomanazar in ianu-
aris. Salomanazar ei inter-
prat senties carcerē. De gra-
uitate ignis purgatorij dicit
Aug. de vera et falsa penitē-
tia. Purgandus est purgato-
nis igne q hic distulit tps
pueris. q est etn nō ē. i
hac vita nūq in carcere tā-
ta iuēta ē pena. licz mirabi-
lia passi sunt martyres tor-
menta.

Ambula

a te in dilectione,
ad Ephe. v. et in
psentis dñice eplari officio
Ad imitatorēz xpi nos inul-
tat Apl's in epla bodierna
dicens. Estote imitatores
dei sic filij karissimi et abu-
late i dilectōe sic et xps dile-
xit nos. Ambulati seu pere-
grinati lux est necessaria vt
carpe possityla mūdā et di-
rectā ad finem ad quē am-
bulat. Vñ xps Jo. xij. am-
bulate dū lucē habetis. sup
qō Florighame. Illo am-
bulare ē p fidē ad xpm acce-
dere Hāc fidē pmissi i sa-

cramēto baptismat p qd la-
uati sumus ab originali pctō.
Vñ ad Heb. xij. Crede op-
tet accedentē ad deū qz ē. et
qz inqretibole remunerator
sit Reuera nostra fides ma-
gne ē auctoritat' qz a sūmo
autore ihu xpo dō et hoie. te-
ste Aplo ad Heb. xij. Per
pactiā curam ad ppositū
nob certamē. aspiciētes in
autore fidel et summatorē
ihm. vbi doctor de lra. Je-
sus dicitur auctor fidel in
qntū de ipam fidē in fun-
dedo. Dicit etiā autor fidel
in qntū hō. ipaz fidē pdica-
do. Dicit cōsumator ipi p
miracūa confirmādo. et fidel p
missū reddendo. Ad fidel au-
toritatē valz qd dicit Aristo.
in pncipio scōi libri sue re-
thorice. Tria inqz reddunt
dicitū alicuius credibile quā-
qz nō demonstratue loqur.
videlicz prudētia. virē. be-
nivolētia loqntis ad audie-
tes. qz ppter oppositū horuz
triu discredim nō demon-
stratue loquenti. Hec tria
verissime i xpo predicāte fi-
dē nrām existerūt. pmo i eo
vigult sapiētia. Vñ doctor
de lra sup illud Ecclesiasti

cl. j. Omnis sapientia a dño
deo est. **Alt.** Omnis sapientia, i.
filius, qz tenet supereminenter
oēs modos sapientie create.
Prevaluit etiā in eo virtus
eo q nemo pot opari fortuose
nisi p fortū. Nā fortus diffi-
niscitur. **ij.** Et hī virtus pfecte
hominē z ei opus bonum
reddit. Sed xps oīa bñ fe-
cit. **Bar. vij.** Ex quibz sub-
inero q xps fuit fortuosus.
Fuit etiā nobis benivolus
et maximus amicus. Nā **Joh.**
xy. dicit. **Valorē** hac dile-
ctionē nemo hz qz vt aīam
suā ponat qz p amicis suis
Sed xps dilexit nos z tra-
didit semetipm p nobis, ad
Ephe. v. q fuit nob benivo-
lus. quas ob res dicamus
cum psalmista psalmo, **xcij.**
Testimonia tua credibilia
facta sunt nimis. Amplius
quattuor nobis confert vti-
lia, primū est q pcurat pec-
catorum remissionē. **Luc.**
vij. dixit xps ad mariā ma-
gdalenam Fides tua te sal-
uam fecit. Et **Bar. ij.** Luz
vidisset ihs fidē illoz dixit
palatice, dimittunt tibi pec-
cata tua. **Qui?** exemplū ha-
beretur. **Jone. iij.** crediderūt

vti n̄ insulte dño, z statim
sequit **Dissert.** est dñs sup
omnē maliciā quā locutus
est facere eis z nō fecit. Se-
cundum est q opat demo-
num confusionem vñ deve-
re credētibz dicit **Barci.** v.
timo. **Signa** aut eos q cre-
diderūt hec sequentur. In
nomine meo demonia eijc-
ent. **zē.** Fides aliquā dicitur
scutū spirituale, ad **Ephe.**
vj. In omibz sumētes scu-
tum fidei in q possitis oīa
tela nequissimi ignea extin-
guere. Ad cuius confirmatiōz
refert **Holkoth** lectiōe cen-
tesima, **xcix.** qd habet in ex-
positiōe super **Juvenalem**
Flama pupillo sacrifican-
te cecidit scutum de celo da-
tumqz est responsus qz illic
foret romanū imperiū, vbi
illud scutū foret servatum.
Moraliter dicit scutum de
celo cecidit qñ xps de celo
ventens fidē omibz pdica-
uit z vbiqz fuerit scutū
illud servatū demonis ex-
tirpatur dominū z dei per-
seuerat imperiū. **Tertiu**
qd confert est legitime pe-
ccatorū consecutio, vnde cen-
turioni deprecanti pro salu-

te serui dixit cristus Mat-
thei, viij. Uade sicut credi
disti fiat tibi, Etiam Mar-
ci, xj. Quocūq; orantes pe-
nitentis credite quia accipietis
z venient vobis. Unde re-
fert magister hugo sup lib.
Dexter q; cum Alexander
magnus venisset ad mon-
tes caspios miserūt ad euz
filij captiuitatis decem tri-
buū egredēdi licentiā po-
stulantes, Lunq; quesisset
causam captiuitatis, z au-
ditus eos infideles esse rece-
dendo a deo israel, vt vultis
aureis immolādo. Respō-
dit Alexander q; artius eos
includeret, q; cū humanuz
laborem vidit nō posse suf-
ficere rogauit deū israel vt
illud opus cōpleret, z diu-
no nutu p̄rupta montium
ad seinuicē accesserūt. z fa-
ctus es locus mirabilis.
Quartū est dei benedictio.
Uñ xps Job, xx. Beati q;
non viderunt z crediterūt
vbi Augustinus super Jo-
hannem omelia centesima
vicesima prima. Præteriti
xpi vsus est verbis tanq;
ille q; qd; erat futurū i sua no-
uerat p̄destinatōe tā factuz

Borra sup illud Luc, j. Be-
ata que credidisti ait, Sic
apta dei vltio est beatitudo
patric, sic p̄fecta cognitio ē
beatitudo vte. Sed dicit mi-
hi aliq; q; Credo singlos ar-
ticulos fidel, nunquid igit;
habeo hec quattuor vltia
Respondit. Aug. p̄ma pte
sermonum. sermone, xx viij
Fides nra appellata ē a du-
obus, scz quia fit quod dicit
tur, vnde due sillabe sonāt
cū dicit fides, p̄ma est effe-
ctio, secūda est dicitio. Fac
ergo quod dicitis z fides est
tu dicitis q; diligis iusticias
z odis iniquitatem, fac qd;
dicitis z fides in te opatur,
Cui sententiæ alludit. Chry-
so, sup Mattheū opere im-
p̄fecto omelia. liij. Fatui sūt
oīes q; hoc solum estimant
sufficere ad salutē q; credūt
xpm z christiani dicuntur,
nec festināt semetipsos bo-
nis operibus commenda-
re, nec audsūt Jacobuz di-
centem. Fides sine operibus
mortua est, sicut corpus si-
ne anima mortuū est,
Sed opus fidel est ipsa
mer dilectio, vnde commu-
nis glosa sup illud Aposto

ll ad Galathas. v. In xpo
Jesu nec circumcisio aliqd
valet neq; prepuciu, sed fi-
des que per dilectione ope-
ratur. Opus fides ipsa dile-
ctio est. sine dilectioe fides
ians e fides cu dilectioe ppt
ante Jo dico cu Apostolo
ad Ephesios qrtto. Obse-
cro vos ego vinctus in do-
mino, vt digne ambuletis
vocatione qua vocati estis
cum omni humilitate ma-
suetudine. cu patientia sup-
portantes inuicem in cari-
tate Et sic infero verba the-
matis. Ambulate i dilecti-
one.

Pro processu huius in-
culci sermonis duplex e di-
lectio, vtz dei z primi. p p-
ma scribit. Deutro. vj. Dill-
ges dnm deū tuū. pro scda
habet. Ecclesiastici. xxvij.
Dillge primū. z dillge fide
cu illo. Primo dixi q de e
a nobis sūme dillgēdus. qz
sūme bonus. z bonū est qd
oia appetūt. j. Ethico. ca. j.
Dillgam ergo deū libera-
liter. integraliter z ppetua-
liter. Liberaliter pp seipm z
nō pp nostrū vtile. vñ pbi

losophus. vij. Ethic. dicit
dilectio i dilectioe pp
vtile pp delectabile. z pp
honestū. Et dicit q amātes
pp vtile s i inferiori gradu
dilectionis. qua de re qui
diligunt deū ppter vtile vt
pisse p tpali prosperitate. z
qñ est subtrahitur murmu-
rāt d deū. tales assimilant
porcis. q qdū habūdant
furfure z siliqs nō murmu-
rant tra suū dnm. s horus
defectu murmurāt Contra
tales dicit sapiēs. Prover.
xxij. Prebe fili mi cor tuū
mihi. nō dicit accommoda-
vel vende mihi cor tuū. sed
prebe. Secōdo debem dare
deo cor nostrū integralitē di-
ligēdo. Vñ Mathei xxij.
Dillges dñz deū tuū ex to-
to corde tuo. Est enī xps ve-
lut hō zelotip q nō pmittit
vxoze suā alios dillge Exo.
xxvij. dñs zelotes nomē ei?
Est ei xps sic falco genero-
sus q cu dsu volauerit et se
fatigauerit predāq cepit
cor sue prede p mercedere-
quirit Sic xps p nobis vo-
lauit de celo i vterz ygis de
vtero i patibulū. de patibu-
lo ad infernū. de inferno ad

mundū de mūdo in celum
captiuā secū ducēs captiui
tate. Et ideo merito vēdicat
sibi cor. et h̄ integrallē. et sic
cor prede extrahit. lauat. et
niger sanguis expm̄it. et de
mū i pres discidit. sic extra
ham^o cor n̄m p p̄ctōz oc
culto z recordatōez. deinde
lauet p lacrimaz sup̄ in fust
onem. et exp̄mat p oris con
fessionem. et deinde descen
datur p penosam satisfacti
onem. et sic d̄cere possum^o
cū ps̄. psalmo. l. Cor cōtri
tū et hūllatū d̄s nō despici
es. Tertio diligam^o deū p
perualit. solēt hoies qui vo
lūt p̄petualit amico aliquid
dare facere cartā sc̄ptā et sig
illatā et tandē ponūt eam
i secura custodia. Nō par
faciamus deo cartā de cor
de n̄ro scribēdo i eo legem
dei q̄ p̄tinet decē mandata
Proverb. vii. Scribe illaz
sc̄z legē i tabul cordis tui.
Deinde sigillet passioē xp̄i
sp̄am p deuotioez ad n̄ram
memoriā reuocando. Cācl
coz. vii. Pone signaculuz
sup̄ cor tuū Et demū pona
mus eā in secura possessioē
in bonoz oim p̄seuerantiā

qz q̄ p̄seuera uerit vsqz in fi
nem h̄ salu^o erit. Mat. x. et
xxiiij. Et sic diligam^o deuz
ex toto corde. Aug. li. d̄ sp̄ū
et aia nō valēs exp̄mere q̄n
tū deū diligeret ait. Miser
ego q̄ntū debeo diligere de
um meū q̄ me fecit cum nō
eram. redemit cū perieram
vocauit me nomine suo vt a
xp̄o dicerer christian^o. Du
as igitur ceruz proprietates
habeam^o quas ponit Bar
tholomeus de proprietati
bus reruz. libro. xviiij. capi
tulo. xxviij. Una est q̄ cuz
ceruz flumina immensa vel
mare transeunt fortior i na
tando precedit culus clun
bus debiliores capita sup
ponūt. Alla est q̄ virgēte vi
canum ad hominem quasi
ad animal mansuetum cer
ul confugunt. Sic moral
ter nos debiles innitemur
deo per dilectionē qz fortis
est. et tunc tute possum^o fl
mina. id est tribulatioes hu
sus seculi p̄transire. ac cum
infestamur a demonibus.
mūdantis tribulatioibus
vel carnis concupiscentiis
debemus per deuotionem
ad deum tanq̄ summe m̄

seruicordem fugere, dicentes
cuz psalmista, psalmo, xvij.
Diligam te dñe fortitudo
mea, dñs firmamentū meū
pro primo, dñs refugū me
um, z liberator me⁹, pro se
cundo, Sed multi hūc or
dine dilectionis puertunt,
de quibus Prosper primo
libro de vita cōtemplatiua
sic cōquerit. Ordinem dile
ctionis illi puertunt q̄ aut
mundū qui cōtemnendus
est diligūt, aut seipos plus
q̄ deuz diligunt, unde mū
danarū rerum inordinata
dilectio nobis phibetur, j.
Jo. ij. Nolite diligere mū
dum neq̄ ea q̄ in mūdo sūt
sup q̄ ait Aug. Talis ē oīs
hō q̄lis est eius dilectio, si
nihil diligit, nihil es, si ter
rā diligit terra es, si deū di
ligis deus es, qz ego dixi
dij estis, hec Aug⁹. Qua in
re dilectio dei a que fontali
assimilat que naturaliter i
hyeme est calida z in estate
calore extertus inualescen
te frigescit, sic dei dilectio i
hyeme paupertatis z tribu
lationis feruet, sed cū exte
rius honoz mundi inuale
scit, tepescit dilectio dei, te

ste Grego, super Eze, ome
lia, lx. Si inqt presenti se
culo in heres, z terrenis vo
luptatibz delectaris, ama
re non potes gaudia q̄ au
dis, Ergo viam mūdanz
allectionū deserite, z viam
deum diligēdi eligit, quaz
nobis ostendit, apostolus,
j. ad Corinth. xij, dicēs, Ex
cellentiorē viam vobis de
monstro, Ubi Remigius,
Per hanc viāz intelligitur
caritas que nobis p̄cipitur
qz p̄ eam ad patriā celestez
puent, Et sic ambulat in
dilectōe, Alla est dilectio q̄
quis diligit p̄mū sicut se
ipm, cuius p̄tus acrus vt
ait Incontēsis de man
datis, est vt faciat quisqz ad
vnūquēqz alterz qd̄ sibi vel
let debere fieri ab eodē al
tero si esset in cōdictōibus
alterius, quare h̄ p̄ceptum
oīa p̄cepta scde tabule, in
cludit, Ad Ro, xij, Nō ad
ulterabis, non occides, nō
furaberis, non falsum testi
moniū dices, non concup
sces rem proximi tui, z qd̄
cūqz fuerit aliud mandatū,
i hoc verbo instaurat, Dili
ges proximum tuum sicut

9mo
telſp̄m. ſed certe qui ſe nō dil-
ligit proximū nequit dili-
gere. Sed dicit mihi aliq̄s
quis ſeipm̄ nō diligit. Ad
quod reſpondet. Aug. i li.
de doctrina xp̄tiana h̄ mo-
do. Homo inquit ſi te iter
rogem utrum diligas te.
Reſpondes. diligo me. q̄s
enim ſe odit. non ego dico
ſed psalmiſta. Qui diligit
iniquitatem odit animam
ſuam. Diligas ergo te tuaz
nequiciam penitēdo. ⁊ tūc
diligendo primū tuū ſicut
te. Hec duo membra dile-
ctionis ſc̄z del et primi ſta
ad inuicem ꝑ carbenantur
q̄ vna ſine altera eſſe neq̄t
dicente Chryſ. ſup Mat.
ope impfecto. omelia. xxxij.
Utilitas inquit omnū mā-
datoꝝ vna eſt ⁊ omnia mā-
data vnum eſſe vident. qz
illa ſibi inuicem adherent ⁊
alterum ſine altero eſſe nō
poſteſt. Eidem ſententię cō-
cors eſt Linco. de manda-
tis innuens. Omnia man-
data diuina ſapientia i vnū
redegit ſc̄z caritatis. Hoc
mandatū etiam eſt vnū
verbum. ſc̄z. Ama. Aug. in
li. de laude caritat̄ ait. Si

nō vacat tibi om̄es ſacras
paginas ꝑtractare omnes
regulas iuris in codice in-
terpretari. omnia volumi-
na ſermonū ruminare. te-
ne caritatem. que ſola ſup-
plet vnuerſa. quia finis fe-
lix omnū eſt diligere deuz
⁊ proximū. Ille ergo tenet
quod latet ⁊ quod patet in
diuinis ſermonibz qui ca-
ritatem tenet in moribus.
Hieronimus in ſuo cōmē-
tario ſup ep̄ſtolā ad Eph.
Joh. cum vſqz ad vltimaz
ſenectutem morā traberet.
ſingulis diebus ſolebat ꝑ
verbo dei ſin alter ꝑferre.
Filioli diligite inuicem
tandem diſcipuli verecun-
dia infecti ⁊ tedio affecti di-
ſerunt Johāni quare h̄ ſ-
bum tortens repetit. q̄bus
Johā. nihil dulcius. nihil
vtilius. nihil ſecurius ne-
qz breuius docere docet. qz
caritas ꝑceptum domini
eſt ſine qua nihil proſicit. ⁊
ſi ſolum fiat ſufficit Ad idē
Hugo de vienna ſuper ꝑſ-
lxvii. Lex euangelica ē di-
lectio dei ⁊ proximi ſi vtra
qz dilectio vſqz dei ⁊ proxi-
mi eſſet. ꝑſeuerās atqz conti-

Amor

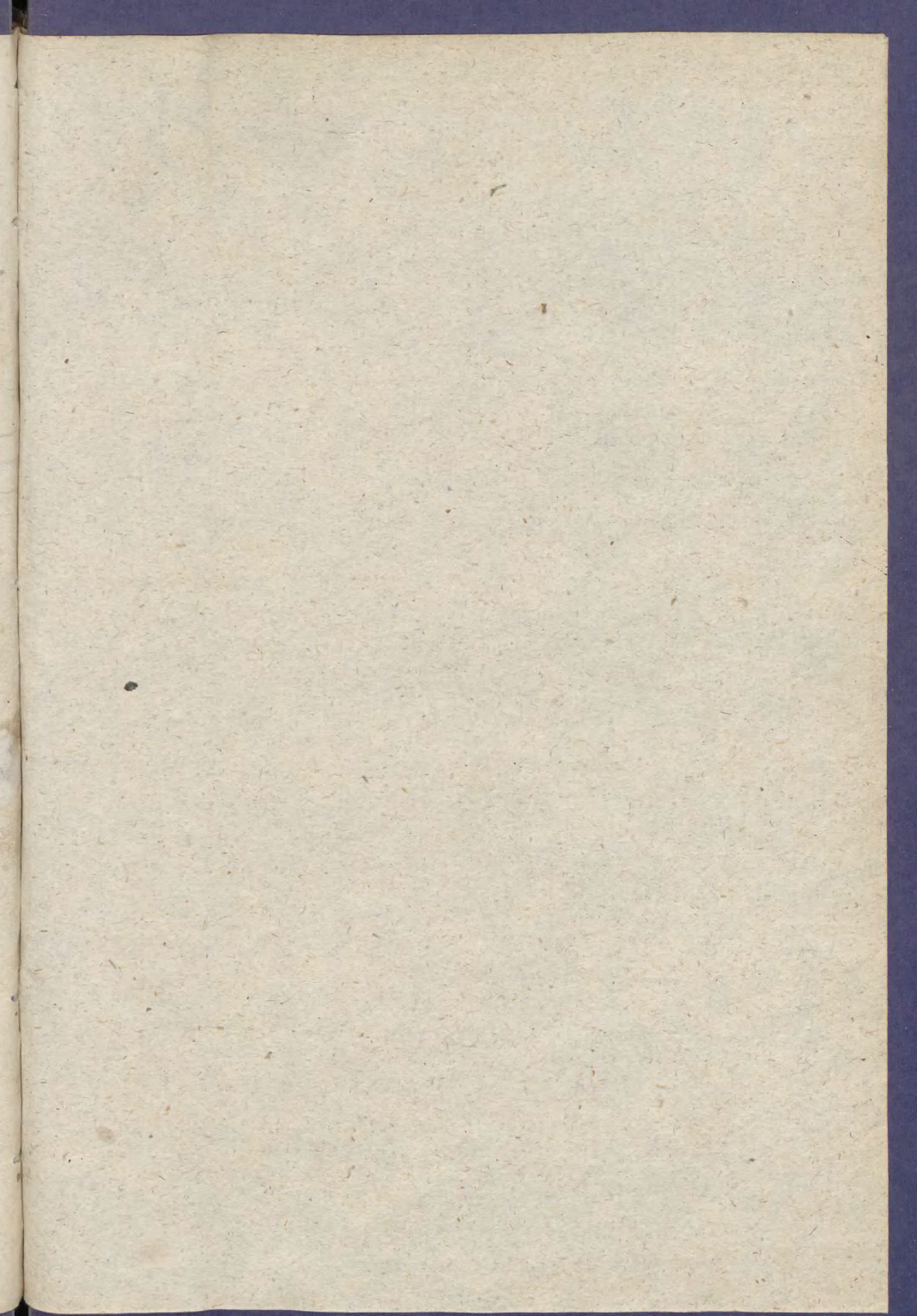
nua. Unde in li. noiato de
structorii vidoz, parte, vij
ca. xij. habet. Imago amo-
ris ad epingebat i effigie mu-
lleri. viridi indute veste. i
cui⁹ fronte scribebant hec
verba. pcul z ppe in pecto-
re mors z vira. i simbria ve-
stimeti. hyems z estas. In
hac poesi figurantur pte-
tates veri amoris. Primo
eo q ymago fuit depicta i
specie mulleris designat fer-
uorem dilectionis. quia vt
frequenter mulieres ferue-
ntius diligunt q⁹ viri. Et q
vestita fuit in veste viridi si-
gnificat q verus amor sem-
per esset recens. Per hec s-
ba prope z procul scripta i
fronte designatur q verus
amor ita firmiter maneret
in absentia amati sicut i p-
sentia amati. Per sba scri-
pta i pectore videlicet mors
z vira exprimitur q verus
amicus ostenderet effect⁹
sui amoris post obstu ami-
ci defuncti sic in vira. Per
hec sba hyems z estas scri-
pta in simbria vestimen-
ti notat q verus amor eq
pmaneret in aduersitate si-
cut in prosperitate. z sic am-

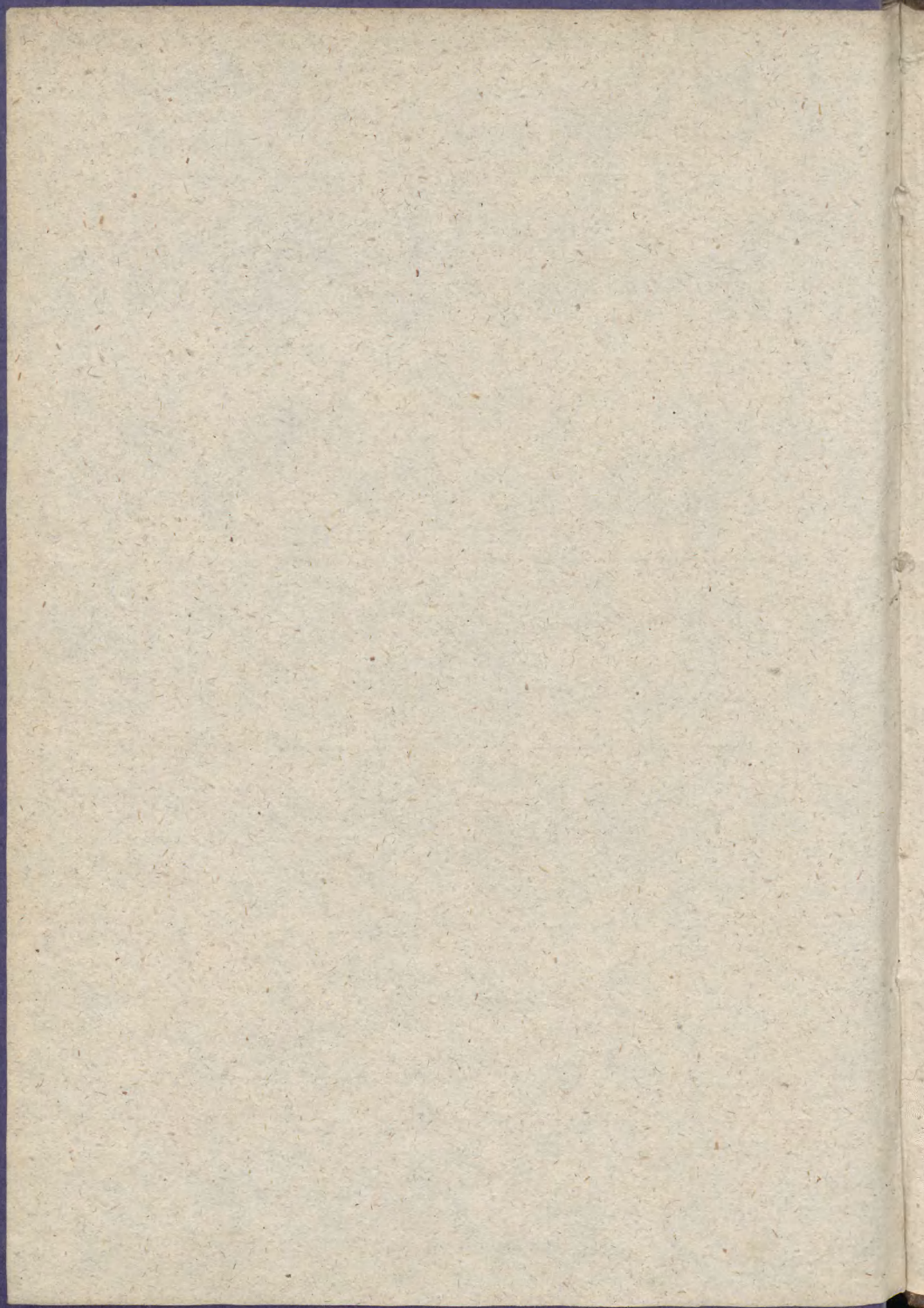
bulate. Hec est via de qua
scribitur Hieremie. vi. In-
terrogate de semitis anti-
quis que sit bona via z am-
bulate in earz inuenietis re-
quiem animabus vestris.
Et sic ambulans in carita-
te recipiet coronā vite quā
repromissit deus diligentibus se. Iacobij. Quaz no-
bis concedat qui sine fine
vult z regnat, Amen.

Et sic est finis sit laus z
gloria trinis. Impressum
Argentine Anno dñi. M
cccc. xcij.

De finis Iam
mox trini
alb tintor

Theology

XII. Homiletic.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 38. 07

INKUNABULY